

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Τα κυπριακά ελλείμματα της ευρωπαϊκής εκλογικής αναμέτρησης

Μετά από μία προεκλογική εκστρατεία ευτελούς πολιτικού λόγου και με τα ευρωπαϊκά διακυβεύματα να απουσιάζουν παντελώς από την ατζέντα, έφτασε η ώρα να μιλήσει η κάλπη για την ανάδειξη των έξι προσώπων που θα εκπροσωπήσουν για την επόμενη θητεία στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την Κύπρο. Η μεγάλη αποχή από τις ευρωεκλογές αποτελεί ένα πανευρωπαϊκό φαινόμενο μεν με έντονα, ωστόσο, τα εθνικά χαρακτηριστικά που υπογραμμίζουν ιδιαίτερα ελαττώματα του πολιτικού τοπίου της κάθε χώρας.

Ποια είναι αυτά στην ημικατεχόμενη Κύπρο, που το κεκτημένο λειτουργεί μόνο στο μισό νησί; Το γεγονός της απουσίας της ευρωπαϊκής ατζέντας από την προεκλογική εκστρατεία αυτόματα παραπέμπει σε σοβαρό έλλειμμα στην ποιότητα της πολιτικής ζωής και δραστηριότητας. Από αυτό εξυπακούεται ότι η ποιότητα ζωής του εν Κύπρω Ευρωπαίου πολίτη δεν απασχολεί τα κόμματα και τους υποψηφίους, που μετέχουν στην εκλογική αναμέτρηση. Συναφώς το κυρίαρχο αυτό ζήτημα που θα έπρεπε να ήταν ο άξονας

της κυβερνητικής, κοινοβουλευτικής και κομματικής δραστηριότητας και δεν είναι. Διασπάται σε άλλα σημαντικά προβλήματα που δεν έχουν απασχολήσει την προεκλογική εκστρατεία. Τέτοια είναι η κλιματική αλλαγή (η Κύπρος βρίσκεται στην καυτή ζώνη της ερημοποίησης) που επηρεάζει άμεσα την υγεία του πολίτη (400.000 οι πρόωροι θάνατοι στον πλανήτη λόγω ρύπανσης ετησίως). Άλλο σοβαρό ζήτημα είναι η ποιότητα και η απονομή της δικαιοσύνης, με την Κύπρο να έχει πανευρωπαϊκά ρεκόρ στην

καθυστέρηση. Σε ό,τι δε αφορά την ποιότητα εσχάτως είχαμε το παράδειγμα με τον πρόεδρο του Ανωτάτου Δικαστηρίου και τον σχετικό εξωδικαστικό τραπέζικό διακανονισμό, που αλλού στην Ε.Ε., μόνο η αποκάλυψη της υπόθεσης θα ήταν λόγος παραίτησής του, ενώ στην ευρωπαϊκή Κύπρο πέρα βρέχει, για τον ίδιο, τους συναδέλφους του και όλο τον δικαστικό και δικηγορικό κόσμο. Έτερο κεφαλαιώδες ζήτημα είναι η κοινωνική συνοχή που ανατράπηκε με το Κούρεμα και τη σημαντική απώλεια εισοδημάτων,

την ανεργία και το τεράστιο βάρος που φορτώθηκε η μεσαία τάξη και η οποία όχι μόνο δεν αποκαταστάθηκε, αλλά ούτε καν συζητήθηκε. Τελευταία, αλλά όχι έσχατη, η ποιότητα της παιδείας, η οποία, ενώ όλοι παραδέχονται ότι χρήζει ουσιαστικής μεταρρύθμισης, εξακολουθεί να γίνεται θύμα αλλοπρόσαλλων κυβερνητικών αλχημιών και ενίοτε συνδικαλιστικών σκοπιμοτήτων, με αποτέλεσμα το επίπεδο της εκπαίδευσης να βρίσκεται συνεχώς σε κατιούσα πορεία και συνακόλουθα και η ίδια η κοινωνία.

ΣΤΙΒΕΝ ΚΟΥΚ

Η νέα γεωμετρία στην περιοχή της Αν. Μεσογείου

Οι σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας έχουν περάσει από το στάδιο διφορούμενης συμμαχίας σε σχέση ανταγωνισμού, και η Λευκωσία έχει, σε αυτή τη χρονική στιγμή στη συνεργασία της με την Ουάσινγκτον, μία μοναδική ευκαιρία, επενδύοντας στην ασφάλειά της, την οποία και πρέπει να εκμεταλλευτεί, τονίζοντας στην «Κ» ο Στίβεν Κουκ, ENI Enrico Mattei Senior Fellow για τη Μέση Ανατολή στο Συμβούλιο Εξωτερικών Σχέσεων των ΗΠΑ. Λέει ακόμα ότι εκτός από το Ινστιτούτο, οι ΗΠΑ πρέπει να εξετάσουν κι άλλες επιλογές στην περιοχή, όπως Κύπρο, Ιορδανία και Αίγυπτο. **Σελ. 9**

ΝΤΕΙΒΙΝΤ ΝΤΟΜΠΚΙΝ

Ιδια ευθύνη η ασφάλεια χρήστη

«Οι συσκευές του Διαδικτύου των Πραγμάτων (IoT) είναι μια προαναγγελλείσα καταστροφή», λέει στην «Κ», ο καθηγητής Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών, Ντέιβιντ Ντόμπκιν. Η Google, η Facebook και οι συναφείς εταιρείες έχουν διαφημιστικά έσοδα άνω των 200 δισ. δολαρίων ετησίως. Τα αντίστοιχα όλων των αμερικανικών εφημερίδων το 2005 ήταν 50 δισ. και το 2017 μόλις 16,5 δισ. **Σελ. 20**

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Διπλωματική ντρίμπλα για προκλήσεις σε ΑΟΖ

Με το τουρκικό γεωτρήσανο να παραμένει για 23 μέρες αδρανοποιημένο δυτικά της Πάφου η κυπριακή διπλωματία συνεχίζει να παραμένει σε ετοιμότητα για νέες προκλήσεις των Τούρκων. Το βάρος αντιμετώπισής τους πέφτει προς την πλευρά εταιρειών με τις οποίες συνεργάζεται η Αγκυρά. Η Λευκωσία ενισχύει το πλαίσιο συνεργασίας εντός της ΑΟΖ. **Σελ. 8**

Το περιβαλλοντικό κόστος στα αζήτητα

Κίνδυνοι από αλόγιστη ανάπτυξη

Παρά το ότι στην Κύπρο πριν από κάθε ανάπτυξη γίνονται περιβαλλοντικές μελέτες δεν καταγράφεται το κόστος από τις επιπτώσεις στην ποιότητα του αέρα, του νερού και του εδάφους. Η αλόγιστη απανάπτυξη εγκυμονεί κινδύνους επισημαίνουν οι ειδικοί. **Οικονομική, σελ. 4**

Η επάνοδος του Νάιτζελ Φάρατζ

Μετά το τέλος της Μεί

Αλλάζοντας τους όρους του παιχνιδιού, ο Φάρατζ έπεισε τους υποστηρικτές του ότι το μόνο Brexit που αξίζει να δρομολογηθεί είναι η άτακτη έξοδος. Από την άλλη η Τερέζα Μέι, με δάκρυα στα μάτια, ανακοίνωσε ότι θα παραιτηθεί από τη πρωθυπουργία στις 7 Ιουνίου. **Σελ. 21**

Ανατροπές φέρνουν οι ευρωεκλογές

Αρνητικές εξελίξεις στον τουρισμό

Δύσκολα θα έχουμε θετικό πρόσημο φέτος, λέει ο Σ. Περδίας

Αλυσιδωτές είναι οι αρνητικές εξελίξεις στον τουρισμό της Κύπρου για φέτος. Το κλείσιμο της Cobalt, οι πτωχεύσεις της AirBerlin και της Germania, η αβεβαιότητα με την Thomas Cook, λειτούργουν αρνητικά. Αρνητικοί παράγοντες είναι επίσης το Brexit, καθώς και ο αυξανόμενος ανταγωνισμός από την Αίγυπτο και την

Τουρκία. Απομακρυσμένο το ενδεχόμενο να κλείσει η χρονιά με θετικό πρόσημο, εκτιμά ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίας. Σε επίπεδο κρατήσεων στα ξενοδοχεία, οι εκτιμήσεις του ΠΑΣΥΞΕ κάνουν λόγο για μείωση κατά 5-10%. Περισσότεροι τουρίστες, αλλά με μικρό ποσό στην Ελλάδα. **Οικονομική, σελ. 6**

Η ΑΗΚ πάει για αναδρομικά

2030 επιστολές, όσες και το προσωπικό, θα λάβει το Δ.Σ.

Κρίσιμη εβδομάδα για την Αρχή Ηλεκτρισμού και για τις εργασιακές σχέσεις. Στον απόηχο των απαιτήσεων των συντεχνιών για τερματισμό των αποκοπών μετά την απόφαση του Δικαστηρίου το Δ.Σ. του οργανισμού θα λάβει 2030 επιστολές από το προσωπικό. Ανάμεσα στα άλλα οι εργαζόμενοι θέτουν για πρώτη φορά θέμα επι-

στροφής των μισθολογικών τους περικοπών από το 2012 και εντεύθεν, απαίτηση που αν υλοποιηθεί ισοδυναμεί με δημοσιονομικούς πονοκεφάλους. Η κυβέρνηση ξεκαθαρίζει πως δεν τίθεται θέμα αναδρομικών ούτε για τις περικοπές βάσει οδηγιών του γεν. εισαγγελέα μέχρι να ξεκαθαριστεί το ζήτημα των εφέσεων. **Σελ. 15**

ΚΟΜΜΑΤΑ

Προσδοκίες και φόβοι από την κάλπη

Μία φαινομενικά αδιάφορη εκλογική μάχη απέκτυσε λίγο πριν από το τέλος της κούρσας και υψηλό διακύβευμα και σοβαρό ρίσκο για όλα τα κόμματα ανεξαιρέτως, αλλά κυρίως για τους πολιτικούς αρχηγούς την επόμενη μέρα. Ο ΔΗΣΥ διεκδικούσε συντριπτική νίκη, ωστόσο οι δημοσκοπήσεις που δείχνουν το ΑΚΕΛ να μειώνει την ψαλίδα είχαν προκαλέσει πανικό στην Πινδάρου και χαμόγελα στην Εζεκία Παπαϊωάννου, ότι ίσως να είναι η στιγμή της ανάκαμψης. Το αποτέλεσμα θα κρίνει και το μέλλον της ηγεσίας τόσο στον ΔΗΣΥ όσο και στο ΑΚΕΛ. Μεγάλη μάχη μαίνεται στην ΕΔΕΚ για να διατηρήσει την έδρα της, καθώς σε ενδεχόμενο απώλειας, ο Μαρίνος Σιζόπουλος θα τύχει αμφισβήτησης. **Σελ. 4**

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΜΙΧ. ΒΡΥΩΝΙΔΗ

Απαξίωση και αποχή λόγω σαθρού κατεστημένου. **Σελ. 6**

ΜΙΛΟΥΝ ΣΤΗΝ «Κ»

Σελ. 7

👉 **ΖΙΣΚΑΡ ΝΤ' ΕΣΤΕΝ:** Ίδιο νόμισμα, ίδιοι φόροι σε όλη την Ε.Ε.!

👉 **ΜΑΝΦΡΕΝΤ ΒΕΜΠΕΡ:** Ασφάλεια, εργασία, δικαιοσύνη

👉 **ΦΡΑΝΣ ΤΙΜΕΡΜΑΝΣ:** Νέο κοινωνικό συμβόλαιο

👉 **ΣΚΑ ΚΕΛΕΡ:** Η συνταγή της λιτότητας απέτυχε

👉 **ΜΑΡΓΚΡΕΤΕ ΒΕΣΤΑΓΚΕΡ:** Μπορούμε να κάνουμε τεράστιες αλλαγές

Η ΚΑΛΠΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

✔ **Τα «κλειδιά»** της κάλπης και τα σενάρια της επόμενης μέρας. **Σελ. 17**

✔ **Η ευκρινής** διαφορά αποτελεί τον «πήχη» για τη Νέα Δημοκρατία. **Σελ. 18**

✔ **Καθαρό** προβάδισμα βλέπουν τα γκάολφ. Η επίδραση της κρυφής ψήφου. **Σελ. 19**

για ό,τι χρειάζεσαι

Alpha
Προσωπικό Δάνειο

Χαμηλή μηνιαία δόση

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ALPHA BANK

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο βιογράφος της Ελλάδας στην «Κ»

Με αφορμή τη διάλεξη του καθηγητή Ρόντρικ Μπίτον στη βρετανική πρεσβευτική κατοικία στο πλαίσιο της σειράς Venizelos Library Talks μίλησε στην «Κ» για την Ελλάδα του χτες, αλλά και του σήμερα. Το 2015 αποφάσισε να γράψει τη βιογραφία της χώρας που θα κυκλοφορήσει το φθινόπωρο. **Ζωή, σελ. 1**

ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Ο νομπελίστας φυσικός Κιπ Θορπ μιλάει στην «Κ»

Ο Κιπ Θορπ θα δώσει διάλεξη στο Ευγενίδειο Ίδρυμα με τίτλο «Εξερευνώντας το Σύμπαν με τα Βαρυτικά Κύματα: Από τη Μεγάλη Έκρηξη στις Μαύρες Τρύπες». Ο φυσικός μοιράστηκε το Βραβείο Νόμπελ με την ομάδα του LIGO το 2017. **Ζωή, σελ. 5**

ΒΙΒΛΙΟ

Εκδοση για το κοιμητήριο του Νέου Χωρίου

Τις επόμενες ημέρες θα κυκλοφορήσει το βιβλίο με τίτλο «Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία - Μητρώο», των Απόστολου Γ. Κουρουπάκη και Χρίστου Κ. Λαμπρία. Πρόκειται για μία πρωτότυπη, μοναδική στο είδος της μελέτη. **Ζωή, σελ. 9**

ZENITH
SWISS WATCH MANUFACTURE SINCE 1865

ZENITH, THE FUTURE OF SWISS WATCHMAKING

DEFY | El Primero 21
1/100th of a second chronograph

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Μονέ ή Όρμπαν;

Όταν ένα όραμα πάψει να δημιουργεί ευημερία για τη μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων, άμεσα μετατρέπεται σε εφιάλτη, έγγραφο σε τούπη τη σπίλη των 1η Ιουλίου 2012, με αφορμή την τραπεζική κρίση που εξανδραπόδισε την πλειοψηφία των πολιτών της πλειοψηφίας των 27 (τότε) χωρών μελών της Ε.Ε. Μάλιστα, ακριβώς ένα χρόνο μετά, η Ε.Ε. υποδέχθηκε και το 28ο μέλος της, την Κροατία, που εισήλθε κουβαλώντας πέντε χρόνια σκληρής ύφεσης κι ένα ασήκωτο βάρος ανεργίας που άγγιζε το 21%. Πώς, όμως, φτάσαμε στο σημείο, οι λαοί της Ευρώπης να κουβαλάνε τεράστιο άχθος κόκκινων δανείων, με μισθούς 60% και 70% πιο κάτω από ό,τι το 2010 ο κάθε εργαζόμενος και χρέν υπερδιπλάσια από τότε; Πώς έφτασαν οι τράπεζες να μετακυλήσουν στους φορολογούμενους τις τεράστιες ζημιές, που κατέγραψαν από κόλπα πολυδαίδαλα και ταχυδακτυλουργικά της σύμπραξης των golden boys και των πολιτικών; Πώς μέσω των κυβερνήσεων που με τίποτα δεν άφηναν να πτωχεύσουν τράπεζες καθότι ήταν λέει «συστημικές» και θα πτώχευε η χώρα, φτωχοποιήθηκαν κοινωνίες ολόκληρες; Κι έγινε η υγεία μια ανοικτή πληγή, το περιβάλλον μια χωματερή και η παιδεία ένα αποαίδη. Πότε και πώς θα αποκατασταθεί η ζημία για τους φορολογούμενους τώρα που αποκαταστάθηκαν με χρήμα και «εργαλεία» οι τράπεζες; Προφανώς ποτέ. Έτσι στους πολίτες το μόνο όπλο που απομένει είναι η ψήφος. Κι από δω αρχίζει να ξηλώνεται το πουλόβερ της Ε.Ε. Κι εξηγούμαι: Το 1943, στη δίνη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, ο Γάλλος οραματιστής της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης Ζαν Μονέ, από το Αλγέρι όπου βρισκόταν ως μέλος της εξόριστης ντε φάκτο γαλλικής κυβέρνησης, είχε διακηρύξει ότι: «Δεν πρόκειται να υπάρξει ειρήνη στην Ευρώπη, εάν τα κράτη ανασυσταθούν στη βάση της εθνικής κυριαρχίας. Οι ευρωπαϊκές χώρες είναι πολύ μικρές για να εγγυηθούν στους λαούς τους την αναγκαία ευημερία και κοινωνική ανάπτυξη. Τα ευρωπαϊκά κράτη πρέπει να συγκροτηθούν στο πλαίσιο ομοσπονδίας». Ο Μονέ που ήταν συνάμα και επιχειρηματίας-τραπεζίτης ήξερε καλά ότι η καθημαγ-

μένη από τον καταστροφικό εκείνο πόλεμο Ευρώπη θα χρειαζόταν πυρετώδη ανοικοδόμηση από την οποία θα χόρταιναν ψωμί –και όχι μόνο– οι άνθρωποι της Γηραιάς Ηπείρου. Στο δεύτερο μισό του 20ού αιώνα φάνηκε ότι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, που ήταν ο στόχος της Επιτροπής Δράσης για τις Ηνωμένες Πολιτείες της Ευρώπης, που ίδρυσε ο Μονέ το 1954 και ήταν πρόδρομος της σημερινής Ε.Ε., είχε πολλές πιθανότητες να πετύχει. Φτάνει στην τελική να κατόρθωνε να συγκροτηθεί σε ομοσπονδία που –κατά τον Μονέ– είναι η μήτρα της αναγκαίας για τους ευρωπαϊκούς λαούς, ευημερίας, κοινωνικής ανάπτυξης και εχέγγυο ειρήνης. Τώρα, με την κρίση να έχει γίνει ένα συμπαγές βάρος εν είδει μη εξυπηρετούμενου δανείου για πάμπολλα εκατομμύρια πολιτών, χωρίς την όποια προοπτική να αποκατασταθούν τα εισοδήματά τους στα προ της κρίσης νούμερα, η Ε.Ε. βρίσκεται προ του φάσματος αντιδημοκρατικής επέλασης, με 100 και πλέον ακροδεξιούς, σύμφωνα με τις δημοσκοπήσεις να παίρνουν θέσεις στα έδρανα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κι αυτό διότι οι μεγάλοι της Ε.Ε. στο κυνήγι του «εθνικού κέρδους» περιφρόνησαν τις νοουθεσίες του Μονέ ότι προϋπόθεση για ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και απόλυτη συγκολλητική ουσία της ευρωπαϊκής ομοσπονδίας αποτελεί η εκχώρηση στην κεντρική εξουσία της «εθνικής κυριαρχίας». Τώρα πια αφού, πρώτα οι συντηρητικοί, μετά οι σοσιαλιστές και ξανά οι συντηρητικοί, 65 χρόνια απέτυχαν να οδηγήσουν το ευρωπαϊκό σκάφος στο –κατά Μονέ– καταφύγιο μιας ισχυρής ομοσπονδίας, οι πολίτες υπό το βάρος της ασφυξίας που βιώνουν, στρέφουν απελπισμένα το βλέμμα αλλού, αναζητώντας το εναλλακτικό. Η τρύπια, όμως, παιδεία που «μπούκωναν» στα ανήλικα που τώρα ενηλικιώθηκαν και ψηφίζουν, δεν τα αφήνει να διακρίνουν μεταξύ των ναζιστικών και των τηλεοπτικών σουπερ ηρώων νίντζα. Έτσι είμαστε καταδικασμένοι σε ελάχιστα χρόνια από σήμερα να κυβερνούν την Ευρώπη οι Όρμπαν, με μαστίγιο τη δραστική συρρίκνωση των πολιτικών ελευθεριών και τον φασισμό να πλανάται ανατριχιαστικά από πάνω της.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Θα αλλάξουν αυτές οι ευρωεκλογές τον κομματικό χάρτη;

Η ψήφος των Κυπρίων σε αυτές τις ευρωεκλογές έγινε πραγματικό πολιτικό θρίλερ. Ο πόλεμος μεταξύ των κομμάτων και η επιχειρηματολογία που ανέπτυξαν μας έπεισε πως ίσως για πρώτη φορά η ψήφος μας αποκτά τόσο σημασία και τόσο αξία. Είναι άραγε έτσι; Θα αλλάξει ουσιαστικά η καθημερινότητα των Κυπρίων μετά τις ευρωεκλογές ή εκείνο που θα αλλάξει θα είναι η καθημερινότητα σε κάποια κόμματα; Πώς θα διαμορφωθεί το πολιτικό σκηνικό και πώς θα επηρεάσει τη ζωή μας;

Αν υποθέσουμε ότι από τον ΔΗΣΥ εκλεγεί ή δεν εκλεγεί ο Λευτέρης Χριστοφόρου θα δρομολογηθούν εξελίξεις και ποies σε κάθε περίπτωση; Εάν εκλεγεί θα παραιτηθεί από το κόμμα όπως υποστηρίζουν κάποιοι και τη θέση του θα διεκδικήσει ο Χάρης Γεωργιάδης, που θα συνιστά όντως μια τεράστια αλλαγή; Ο ΔΗΣΥ θα είναι μετά από αυτές τις εκλογές όπως και πριν;

Αν υποθέσουμε ότι από το ΑΚΕΛ εκλεγεί ο Νιαζί Κιζίλγιουρεκ και δεν εκλεγεί ο Νεοκλής Συλικιώτης, θα ξεσπάσει ο «εμφύλιος» που κάποιοι φοβούνται; Εάν πάλι εκλεγεί ο Κιζίλγιουρεκ και σε κάποια φάση αυτονομηθεί, ποιον θα εκπροσωπεί και πόσο «επικίνδυνος» μπορεί να είναι αυτό για την Κυπριακή Δημοκρατία την οποία ο Νιαζί δεν υποστηρίζει τόσο φανατικά όσο π.χ. ο Σενέρ Λεβέντ; Οι φόβοι αυτοί εκφράστηκαν κατά κόρον στον προεκλογικό, ακόμα και από ΑΚΕΛικούς. Αν από την άλλη το ΑΚΕΛ καταφέρει να αυξήσει τις ψήφους του με τη συνδρομή των «δανεικών» τουρκοκυπριακών ψήφων, θα καταφέρει να ρίξει στάχτη στα μάτια όσων αναμένουν να δουν εάν έπεσαν τα ποσοστά του; Το ΑΚΕΛ θα είναι μετά από αυτές τις εκλογές όπως και πριν;

Αν υποθέσουμε ότι από το ΔΗΚΟ δεν εκλεγεί ο Μαυρίδης, αλλά η Θεοχάρους, η οποία στη συνέχεια αυτονομηθεί, πράγμα που ξανάκανε, ποιος θα είναι ο αντίκτυπος στο κόμμα και την ηγεσία του; Αν πάλι εκλεγεί ο Μαρίνος Μουσιούττας ποια πολυπόθητη θέση ανοίγει στη Βουλή για ποιον και πώς θα εξελιχθεί το κόμμα; Το ΔΗΚΟ θα είναι μετά από αυτές τις εκλογές όπως και πριν;

Αν η ΕΔΕΚ δεν καταφέρει να εκλέξει ευρω-

«Μια μέρα να βάλουμε τα βίντεο του προεκλογικού να σπάσουμε πλάκα»

βουλευτή τι θα σημαίνει για το κόμμα και την ηγεσία του, την οποία κάποιοι περιμένουν στη γωνιά; Θα είναι η ΕΔΕΚ μετά από αυτές τις εκλογές όπως και πριν;

Αν η Συμμαχία Πολιτών και οι Οικολόγοι αποτύχουν να εκλέξουν ευρωβουλευτή παρά τη συμμαχία τους, θα συνεχίσουν να είναι όπως και πριν από τις εκλογές; Θα το διαλύσουν; Θα συνεχίζουν ανεξάρτητα και ποια προοπτική θα έχουν;

Αν το ΕΛΑΜ καταφέρει να πάρει την έκπη έδρα παρά την πολεμική που δέχθηκε από όλα σχεδόν τα κόμματα, ποια θα είναι η πορεία του με έναν ευρωβουλευτή;

Αν η ΔΗΠΑ καταφέρει να καταγράψει ένα καλό ποσοστό, πώς θα το αξιοποιήσει ο Μάριος Καρογιάν και πώς θα εξελιχθεί το μέλλον του νέου κόμματος;

Αν το Γιασεμί του Σενέρ Λεβέντ πετύχει ένα ψηλό ποσοστό, όπως ο ίδιος υποστηρίζει, κι αν ακόμα πετύχει και το θεωρούμενο ως ακατόρθωτο από πολλούς να εκλέξει ευρωβουλευτή, ποια θα είναι η δράση του στην κυπριακή πολιτική σκηνή; Και στα Κατεχόμε-

να αλλά και στις ελεύθερες περιοχές;

Για πρώτη φορά τόσο πολλά ερωτήματα ζητούν απαντήσεις σε σχέση με τις ευρωεκλογές στην Κύπρο. Για πρώτη φορά τόσο πολλοί υποψήφιοι απευθύνονται σε τόσους πολλούς ψηφοφόρους και τα αποτελέσματα ενδέχεται να δημιουργήσουν τομές στα πολιτικά πράγματα του τόπου.

Γι' αυτό και αξίζει να θυμόμαστε την ώρα που ψηφίζουμε πως όντως η ψήφος μας αυτή τη φορά θα έχει μεγάλη αξία. Και για τα μεγάλα ευρωπαϊκά θέματα και για το μεγάλο κυπριακό πρόβλημα, αλλά και για τις εξελίξεις στον κομματικό χάρτη του τόπου. Ας μη ξεχνάμε, λοιπόν, πως μετά την απομάκρυνση από την κάλπη, ουδέν λάθος αναγνωρίζεται...

ΚΟΝΙΖ: Ποιος πολιτικός αρχηγός ζήτησε από τον κομματικό μηχανισμό να παρακολουθεί την Κυριακή την προσέλευση Τουρκοκυπρίων στα εκλογικά κέντρα και να του μεταφέρει άμεσα τις εξελίξεις; Υπήρξε και μια αρχική ιδέα να εγκατασταθεί κλιμάκιο σε καίρια οδοφράγματα, αλλά εγκαταλείφθηκε.

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / Γράφει ο **ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

Σίγουρα η δεξιά επιγραφή δεν κατέβηκε το Σάββατο, Νιαζί.

1 Στον Νιαζί. Που λέτε ο σύντροφος κ. καθηγητής είναι υπερασπιστής της λύσης και των δικαιών του κυπριακού λαού. Εγώ πιστεύω την Καίτη δαγκωτό. Αν' αγαπά παιδεύει.

2 Στην ερώτηση. Την πολυέξοδη διαφημιστική εκστρατεία του συντρόφου Νιαζί στα Κατεχόμενα ποιος την πληρώνει; Και οι αδερφοί από την άλλη πλευρά κατέβασαν τα πανό την Παρασκευή το βράδυ; Χλωμό.

3 Στις αλλαγές. Έρχεται τσουνάμι λένε στο Προεδρικό και θα τα αλλάξει όλα ο Healthy Νίκας. Εμένα ούτε φιλόβροχο δεν μου φέρνει πάντως. Ένας όμως είναι «τσιμέντο» ακλόνητος κολών να του σπιτιού. Είναι Λεμεσιανός, με ύφος κλαψιάρικο και έμπιστος.

4 Στον τζόκερ. Πάντως, το τσουνάμι - φιλόβροχο θα φέρει με τα κύματά του τον Λουκά στο Προεδρικό, αν βεβαίως δεν τα καταφέρει να μπει στην Ευρωβουλή ο αγαπητός. Όχι στη θέση της Κλέλιας, η masterwoman της επικοινωνίας έχει μπάρμπα, που λένε στην καλαμαριά.

5 Στον Ιανό. Από αύριο τελειώνουν και αυτές οι εκλογές, και όλοι αναμένου-

με την επόμενη επίσκεψη Φούλη στα Κατεχόμενα για μεζεδες. Δεν θα αργήσει, αλλά ποιος θα τον πιστεύει όταν ανεβάσει φωτογραφία «επανενώωσης» στο τούιτερ;

6 Στον κύριο. Μόνο ο Μάκης τελικά κρατά τον λόγο του σε αυτήν τη χώρα και ό,τι συμφωνήσει το τηρεί. Κορόιδο Μουσολίνι.

7 Στον κωλοτούμπα. Αν ό,τι φαίνεται οι εκλογές είναι και η αρχή της αποκαθάρωσης του «καλύτερου παιδιού» της Ελλάδος. Δεν το λέω εγώ, το λένε οι

αμερικανοί και οι ευρωπαίοι, αυτούς που θα τους έδινε «μαθήματα» πριν από τέσσερα χρόνια, ο Αλέξης.

8 Στην αποτυχία. Η μεγαλύτερη αυτής της χώρας, αυτού του συστήματος, αυτών των πολιτικών, είναι η μη ενσκόληση με τα σοβαρά ευρωπαϊκά θέματα. Περιβάλλον, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, γραφειοκρατία, τεχνολογία, υγεία, νέα παιδεία. Αυτά είναι τα ζητήματα που δεν συζητήσαν τα κατά τα άλλα «ευρωπαϊκά» μας κόμματα. Θα τους φταιξει η αποχή όμως. Α! ναι, και το ΕΛΑΜ.

9 Στο κυπριακό. Το ποιο; τι είναι αυτό; ποιος πέθανε;

10 Στο ενδιαφέρον. Άντε να τελειώσει και αυτό, να ξεκινήσουμε το καλοκαίράκι, και τα ποστ των πολιτικών με χελωνίτσες και ούζα. Να πάμε στα ταξιδάκια μας στις Σεύχελλες, στις Μυκόνους και στον Ακάμα. Να αναστενάξει το sunrise, και του χρόνου από Σεπτέμβριο με υγεία να προετοιμαζόμαστε για ανασχηματισμό, αλλαγή ηγεσίας σε ΑΚΕΛ (:), προεδρία Βουλής από Νικόλα και αλλά πιο ενδιαφέροντα. Just saying.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

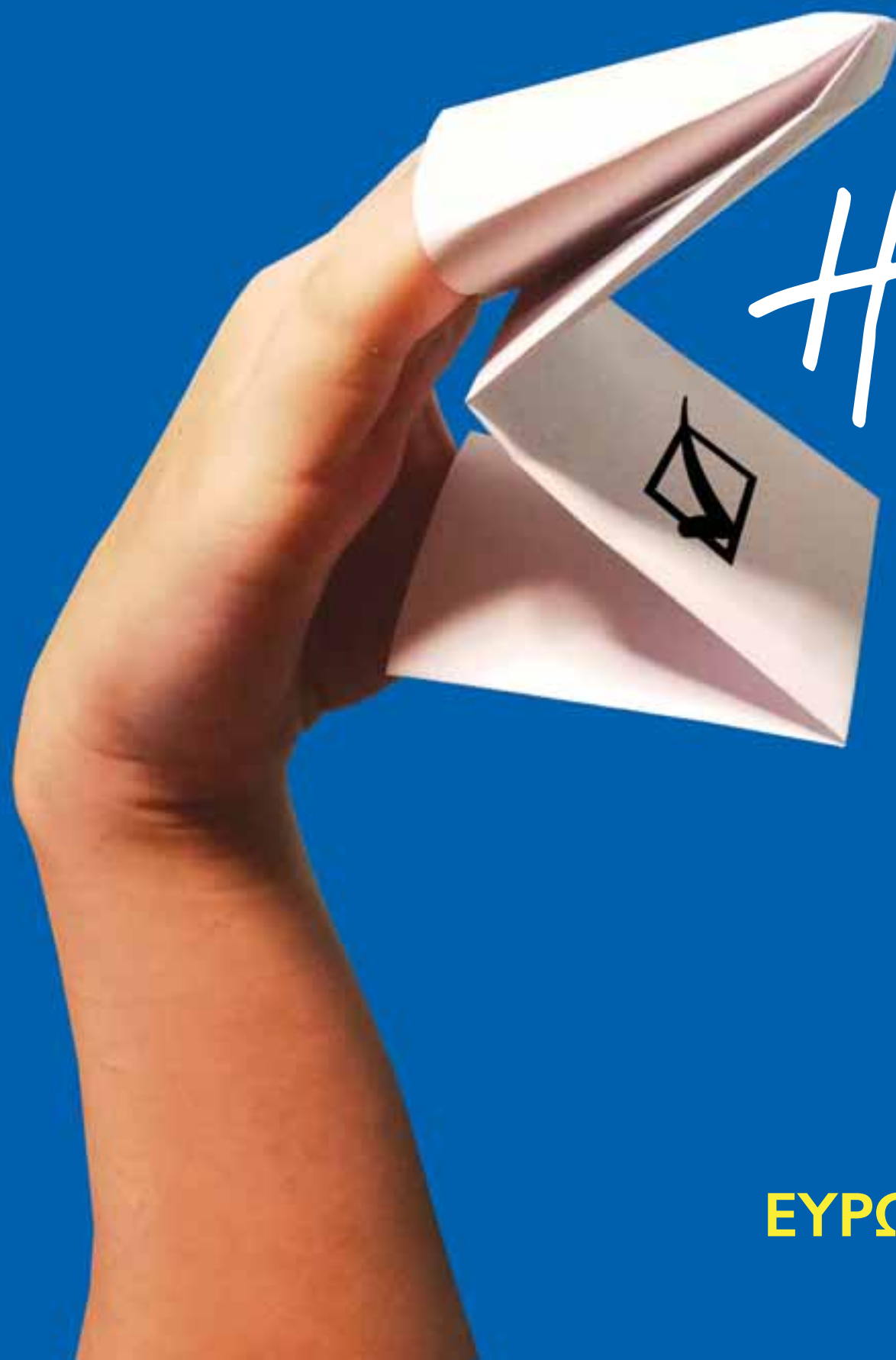
Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

**Μπαίνω στο παιχνίδι.
Τα οφέλη είναι πολλά.**

*Η ψήφος σου
μιλά!*

ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ 26 ΜΑΪΟΥ 2019

Αυτή τη φορά ψηφίζω!

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΚΛΟΓΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ
ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

www.euroelections2019.gov.cy

Η κάλπη βγάζει φόβους και προσδοκίες

Το ποσοστό θα δώσει σανίδα σωτηρίας σε κάποιους, ενώ σε άλλα κόμματα θα ανοίξει τον κύκλο εσωστρέφειας

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Μία φαινομενικά αδιάφορη εκλογική μάχη απέκτησε λίγο πριν από το τέλος της κούρσας και υψηλό διακύβευμα και σοβαρό ρίσκο για όλα τα κόμματα ανεξαιρέτως, αλλά κυρίως για τους πολιτικούς αρχηγούς, για το τι μέλλει γενέσθαι την επόμενη μέρα. Οι πολίτες θα στείλουν πολλά μηνύματα και μέσω της ψη-

φου, αλλά και μέσω της αποχής. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο τα επιτελεία βρίσκονται σε κατάσταση συναγερμού, καθώς το τελικό αποτέλεσμα ενδεχομένως να προκαλέσει ντόμινο εξελίξεων και ανατροπών, δημιουργώντας –γιατί όχι– ίσως και ένα νέο πολιτικό περιβάλλον. Η ατζέντα της συζήτησης άλλαξε άρδην από τη μέρα έναρξης της προεκλογικής εκστρατείας μέχρι σήμερα. Ο ΔΗΣΥ,

για παράδειγμα, έμπαινε στην εκλογική μάχη με τον αέρα του νικητή, έχοντας ως κύριο όπλο την ευρωπαϊκή του ταυτότητα και το κυβερνητικό έργο. Σήμερα διαρρέουν πως η πρωτιά δεν είναι σίγουρη λόγω της καθόδου των Τ/κ. Το ΑΚΕΛ είχε ως στόχο το κλειδί των δύο εδρών και του ποσοστού που έλαβε στις προεδρικές του 2018, όμως, σήμερα φαίνεται να πλησιάζει αρκετά τον

ΔΗΣΥ, προκαλώντας αισιοδοξία στην Εζεκία Παπαϊωάννου για πλήρη επανάκαμψη. Το αποτέλεσμα ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ και η ψαλίδα των δύο θα σηματοδοτήσει νέα δεδομένα για Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρο Κυπριανού τη Δευτέρα. Από την άλλη, το ΔΗΚΟ δουλεύει εκ του ασφαλούς, έχοντας δεδομένη τη μία έδρα, όμως, ζήτημα επιβίωσης και ενίσχυσης του Νικόλα Παπαδόπουλου στην κοιματική

σκακιέρα αποτελεί ένα καλό ποσοστό, που ενδεχομένως να σβήσει και την Δημοκρατική Παράταξη από τον χάρτη. Τα βλήματα στρέφονται και στους μικρότερους που διεκδικούν την έκπη έδρα. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος παίζει το τελικό του χαρτί για τη διατήρηση της έδρας, επιστρατεύοντας ακόμα και εσωκομματικούς του αντιπάλους στη μάχη της συσπείρωσης. Αν τα καταφέρει

διατηρείται στο παιχνίδι και κλείνει τα στόματα αμφισβήτησης που ήδη προετοιμάζονται. Αν την έδρα πάρει το ΕΛΑΜ, το οποίο βάσει δημοσκοπήσεων έρχεται τέταρτο, αλλάζει τον κοιματικό χάρτη και το πολιτικό περιβάλλον. Γρίφος είναι και το αποτέλεσμα της Συνεργασίας - Οικολόγων για την επόμενη μέρα των αρχών των δύο κομμάτων Γιώργου Λιλλήκα και Γιώργου Περδίκη.

Στον αγώνα της πρωτιάς ο ΔΗΣΥ

Πέντε χρόνια προηγουμένως ο ΔΗΣΥ έβγαине από τη μάχη των ευρωεκλογών όχι απλώς αλώβητος, αλλά ιδιαίτερα ενισχυμένος με το 38%. Σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση, αν και πολλοί διέτρεαν αρχικά πως δεν αποκλείεται να φτάσει το 40% και να λάβει τρίτη έδρα, οι προσδοκίες κατεβαίνουν καθώς, όπως σημειώνεται, στο ψηφοδέλτιο δεν έχουν πλέον «ούτε Αλληλεγγύη ούτε ΕΥΡΩΚΟ». Αν και σίγουροι αρχικά για τη νίκη, μία σειρά συμβάντων και ατυχών χειρισμών κατέδειξαν ότι τίποτα δεν είναι δεδομένο, όταν πρόκειται για εκλογική μάχη. Πλέον στον ΔΗΣΥ δίνουν τη μάχη για την πρωτιά και τη συσπείρωση του κόμματος. Καθόλου τυχαία, άλλωστε, η τελευταία δήλωση του Αβέρωφ Νεοφύτου ότι η υψηλή αποχή Ε/κ και υψηλή συμμετοχή Τ/κ μπορεί να καθορίσει το αποτέλεσμα. Δήλωση που για κάποιους μεταφράστηκε και ως διαχείριση της ήττας, για άλλους μήνυμα συσπείρωσης των συναγερμικών υπό τον φόβο νίκης του ΑΚΕΛ.

Ανεξαρτήτως του αποτελέσματος, αναμένονται αλλαγές προσώπων σε ΔΗΣΥ και κυβέρνηση μετά τις εκλογές.

έχει απώλειες προς το ΕΛΑΜ και εδώ για κάποιους εξηγείται η πιο συντηρητική ροπή, δίδοντας έμφαση στα ελληνοχριστιανικά ιδεώδη, τα ερωτήματα για τη συμμετοχή Τ/κ.

Πρόβλημα, ωστόσο, παρουσιάζεται και στο ακροατήριο των φιλελευθέρων και των αστικών κέντρων. Όχι μόνο λόγω της ενδεχόμενης αποχής (την οποία επιλέγουν στις ευρωεκλογές), αλλά και γιατί κάποιοι φαίνεται να προτιμούν την υποψηφιότητα Νιαζί Κιζίλγιουρεκ, αλλά και την υποψηφιότητα Χαράλαμπου Θεοπέμπτου βάσει δημοσκοπήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο έχουν επιστρατευθεί στελέχη που εκπροσωπούν κυρίως τα αστικά κέντρα. Καθόλου τυχαίες οι δηλώσεις της Στέλλας Κυριακίδου, αλλά κυρίως το μήνυμα του Ιωάννη Κασουλίδη την περασμένη Παρασκευή ότι «παρά τα όσα μας έχουν μπρεδέψει» ο ΔΗΣΥ είναι εκείνος που έβαλε την Κύπρο στην Ε.Ε.

Η επόμενη μέρα

Η επόμενη μέρα των εκλογών σηματοδοτεί σίγουρα ανακατατάξεις στον ΔΗΣΥ. Ένα αποτέλεσμα μεταξύ 32-34% στέφει σίγουρα τον Αβέρωφ Νεοφύτου απόλυτο νικητή. Και αυτό γιατί παρά την κυβερνητική φθορά, τους κυβερνητικούς χειρισμούς και τις ατυχείς δηλώσεις του προέδρου κατάφερε να βγάλει το κόμμα αλώβητο από την εκλογική μάχη. Ένα τέτοιο σενάριο κλείνει και τα όποια σενάρια αμφισβήτησης του κ. Νεοφύτου είτε ως προέδρου του ΔΗΣΥ είτε ως εν δυνάμει υποψηφίου για τις προεδρικές του 2023, που στην ουσία αυτό είναι το κύριο ζητούμενο. Ψυχολογικό όριο θεωρείται το 30% για τον ΔΗΣΥ, με οποιοδήποτε αποτέλεσμα κάτω από αυτό να ανοίγει αναμείβοντα τον κύκλο εσωστρέφειας. Το αν αυτό σημαίνει και αμφισβήτηση του Αβέρωφ Νεοφύτου, με άλλον να διεκδικεί την προεδρία, είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Το σίγουρο είναι πως θα υπάρξει συζήτηση από στελέχη. Γι' αυτό έχει προιδεάσει ο Μιχάλης Σοφοκλέους και είτε σε ένα καλό σενάριο για τον ΔΗΣΥ είτε στο ενδεχόμενο ήττας αναμένονται αλλαγές και σε Προεδρικό και σε Πινδάρου. Ήδη δρομολογούνται αλλαγές στην κοινοβουλευτική ομάδα είτε εκλεγεί είτε όχι ο Νίκος Τορναρίτης με τη μετάβαση της Στέλλας Κυριακίδου στην Κομισιόν, ενώ και ο Χάρης Γεωργιάδης μεταβαίνει εντός του επόμενου διαστήματος στην Πινδάρου.

Στην **Πινδάρου** στοχεύουν σε ένα ποσοστό 32% με διαφορά από το δεύτερο κόμμα.

Το **ΑΚΕΛ** θέλει ένα ποσοστό πάνω από το 27% με μικρή διαφορά από τον ΔΗΣΥ.

Η ασφάλεια ΔΗΚΟ και η μάχη της ΕΔΕΚ

Το ΔΗΚΟ αντιμετωπίζει το κύριο πρόβλημα που έχει σε κάθε εκλογική μάχη για το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και δεν είναι άλλο από την απουσία διακυβεύματος. Το κόμμα του Κέντρου έχει κρατήσει χαμηλούς τόνους κατά τη διάρκεια όλης της προεκλογικής εκστρατείας, επιχειρώντας να δουλέψει καθαρά οργανωτικά και να απαλείψει τις όποιες διαρροές προς τη Δημοκρατική Παράταξη. Σε αντίθεση με το 2014, έχει μπει από νωρίς στον προεκλογικό με το ψηφοδέλτιο να έχει αυτή τη φορά γεωγραφική ισοκατανομή, αλλά και αντιπαλότητα. Ο Νικόλας Παπαδόπουλος έχει θέσει ως στόχο ένα ποσοστό καλύτερο από τις ευρωεκλογές του 2014, όταν έλαβε το χαμηλό ποσοστό για το κόμμα 10,83%, η αλήθεια είναι ότι πλέον στοχεύουν σε ένα ποσοστό 13-16%. Ένα τέτοιο ποσοστό θα ενισχύσει τον ΔΗΚΟϊκό πρόεδρο για τα μελλοντικά του σχέδια. Ένα χαμηλό ποσοστό ενδεχομένως να ενισχύσει την αμ-

φισβήτηση και ενδεχομένως τις διαρροές προς τη Δημοκρατική Παράταξη. Όσο, λοιπόν, κι αν το ΔΗΚΟ δεν έχει σοβαρό διακύβευμα, η ΕΔΕΚ δίνει τη μάχη των μαχών. Ο Μαρίνος Σιζόπουλος έχει επιστρατεύσει στη μάχη ακόμα και τους πάλαι ποτέ εσωκομματικούς του αντιπάλους (Γιαννάκη Ομήρου και Γιώργο Βαρνάβο), ενώ η προεκλογική συγκέντρωση στην παρουσία Λυσσариδη βοήθησε στη συσπείρωση του κόμματος. Ήδη στελέχη βγαίνουν από πόρτα σε πόρτα, ενώ το κόμμα φαιίνεται να λαμβάνει ένα μικρό ποσοστό και από το ΑΚΕΛ. Το σίγουρο είναι πως η κατάληψη της έδρας θα ενισχύσει την θέση του Μαρίνου Σιζόπουλου. Υπενθυμίζεται πως το 2014 υπήρξε η συμμετοχή και των Οικολόγων στο ψηφοδέλτιο του κόμματος. Ένα ενδεχόμενο απώλειας της έδρας θα ανοίξει τον κύκλο αντιδράσεων και αναμένεται η αμφισβήτησή του την επόμενη μέρα από στελέχη του κόμματος.

Στόχος στο ΑΚΕΛ η επανάκαμψη

Πέντε χρόνια πριν το ΑΚΕΛ έδινε μάχη να διατηρήσει τη δεύτερη έδρα στο Ευρωκοινοβούλιο και μάχη για να ξεπεράσει την κρίση και την φθορά που προκάλεσε η διακυβέρνησή του. Σήμερα, κύριος στόχος του είναι να μπει ξανά στο παιχνίδι, αποκτώντας τον ρόλο κόμματος εξουσίας. Οι ευρωεκλογές βεβαίως αποτελούσαν ανέκαθεν μία δύσκολη εκλογική μάχη για το κόμμα της Αριστεράς, καθώς το ΑΚΕΛικό ακροατήριο δύσκολα μπορούσε είτε να πολωθεί είτε να συσπειρωθεί. Ενδεικτικό ότι ακόμα και σε περιόδους όπου το ΑΚΕΛ ήταν ιδιαίτερα δυνατό, όπως στις ευρωεκλογές του 2009, δεν κατάφερε να λάβει την πρωτιά.

Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο η πρώτη θέση θεωρείται ένα σενάριο πολύ μακρινό. Καθόλου τυχαία και η δήλωση του γ.γ. του ΑΚΕΛ που έκανε αίσθηση, ότι ο ΔΗΣΥ λείπει συνειδητά ψέματα ότι κινδυνεύει να χάσει την πρωτιά για να «φανατίσουν τους οπαδούς τους». Υπάρχει, βεβαίως, και η ερμηνεία της δήλωσης ότι το ΑΚΕΛ δεν θέλει με τίποτα να συσπειρώσει τους δυσαρεστημένους Συναγερμικούς, οι οποίοι βλέπουν και προς την κατεύθυνση του ΑΚΕΛ.

Ένα καλό αποτέλεσμα, όπως λέγεται, είναι να λάβει το ΑΚΕΛ πάνω από το 27%, που είχε λάβει στις προηγούμενες ευρωεκλογές. Κάτι τέτοιο θα στείλει το μήνυμα ότι σιγά-σιγά επανέρχεται και θα μπορεί να διεκδικήσει την πρωτιά στις βουλευτικές του 2021. Το κύριο πρόβλημα, ωστόσο, είναι να καταφέρει να συσπειρώσει τον κόσμο του, ο οποίος βλέπει μάλλον με αδιαφορία τις ευρωεκλογές και επιλέγει την αποχή. Σε αυτή τη συσπείρωση θεωρείται πως έχει βοηθήσει και η ευθεία αντιπαράθεση που έχει πλέον το κόμμα της Αριστεράς με ΔΗΣΥ και κυβέρνηση, μετατρέποντας το διακύβευμα των εκλογών ως μήνυμα τιμωρίας της κυβέρνησης Αναστασιάδη και των πολιτικών της.

Μπορεί, ωστόσο, να συσπειρώσει τον κόσμο του και να φέρει κοντά ψηφοφόρους από άλλα ακροατήρια; Η μεγάλη πηληγή για το κόμμα, όπως λέγεται, είναι η πρότασή του στην οικονομία σε συνδυασμό με την αίσθηση που επικρατεί ότι το ΑΚΕΛ είναι ευρωσκεπτικιστικό κόμμα. Σε αυτό συνέβαλε βεβαίως και η ευθεία επίθεση του ΔΗΣΥ και η επαναφορά του θέματος για πρόταση εξόδου από την Ευρωζώνη από το ΑΚΕΛ. Το κόμμα έχει προσπαθήσει να το αποτινάξει μέσω του αφηγήματος ότι οι ευρωβουλευτές του ΑΚΕΛ είναι οι πιο δραστήριοι, αλλά και με την απάντηση ότι θέλουν μία Ευρώπη των αξιών και όχι των νεοφιλελευθέρων πολιτικών.

Τουρκοκύπριοι και Νιαζί

Το αν αυτό θα πείσει ακροατήριο που παραδοσιακά ανήκει σε άλλα κόμματα είναι βεβαίως ανοικτό. Ήδη δημοσκοπήσεις δείχνουν το ΑΚΕΛ να δέχεται εισροές από τον ΔΗΣΥ εξαιτίας και της υποψηφιότητας του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ, αλλά και της δυσφορίας συναγερμικών ψηφοφόρων από τη σκληρή της στάσης του ΔΗΣΥ στο Κυπριακό. Μαζί τους βεβαίως ευελπιστούν ότι θα προστεθεί ένας σημαντικός αριθμός Τ/κ ψηφοφόρων.

Ένα αποτέλεσμα κάτω από 27% θεωρείται πως θα προκαλέσει ζητήματα στο ΑΚΕΛ. Υπενθυμίζεται πως το 25% που έλαβε το κόμμα της Αριστεράς στις βουλευτικές εκλογές του 2016 ήταν το χειρότερο αποτέλεσμα. Όπως σημειώνεται ένα παρόμοιο αποτέλεσμα θα καταδείξει πως το ΑΚΕΛ δυσκολεύεται να ανακάμψει, ιδιαίτερα σε μία περίοδο που η ΔΗΣΥ και κυβέρνηση βρίσκονται σε πίεση λόγω κυβερνητικών χειρισμών. Ένα σενάριο, λοιπόν, μεγάλης ήττας θα ανοίξει ίσως πιο σύντομα από το 2020, που αναμένονται οι εσωκομματικές εκλογές αλλαγές στην ανώτατη πυραμίδα του κόμματος.

Πίστεψε. Πρότεινε. Υποστήριξε.

Ποιος είναι ο άνθρωπος που πιστεύεις ότι έχει τη δύναμη να πετύχει πολλά, παρά τις δυσκολίες;

Πες μας την ιστορία του στο **www.exeistidynami.com** και έλα να τον βοηθήσουμε μαζί.

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Απαξίωση και αποχή λόγω σαθρού κατεστημένου

Η περιφρόνηση στα προβλήματα των πολιτών και της ευρωπαϊκής προοπτικής

Παρέμβαση -
Του **ΜΙΧΑΗΛ ΒΡΥΩΝΙΔΗ**

Η προεκλογική προσπάθεια των κομμάτων ολοκληρώθηκε, σήμερα είναι η ώρα των πολιτών, είτε διά της συμμετοχής τους στην ψηφοφορία είτε διά της απουσίας τους. Μια απουσία που συνεχώς διογκώνεται φτάνοντας σε δυσθεώρητο ύψος από το 2011 και μετά. Όπως εξελίσσονται οι τάσεις στο εκλογικό σώμα και όπως επιβεβαιώνουν οι δημοσκοπήσεις, το ενδιαφέρον για τις ευρωεκλογές είναι αν όχι πενιχρό, μόλις οριακά υποφερτό. Το ερώτημα είναι ποιος ευθύνεται για τη γεωμετρική αποστασιοποίηση των πολιτών από την πολιτική ζωή και την επιλογή της αποχής από μια εκλογική διαδικασία που έχει βαρύνουσα σημασία για την ποιότητα ζωής και το μέλλον των πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης; Η απάντηση είναι ξεκάθαρη, οι ευθύνες βαρύνουν αποκλειστικά την πολιτική ηγεσία και την ξηρασία του πολιτικού λόγου και οράματος που τη χαρακτηρίζει τα τελευταία χρόνια. Ευθύνονται, γιατί απέτυχαν παταγωδώς να εμπνεύσουν στους πολίτες τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στη ζωή τους. Ευθύνονται, γιατί δεν μετάφεραν αποτελεσματικά στην αντίληψη των πολιτών τον αντίκτυπο των Ευρωπαϊκών Οδηγιών στην καθημερινότητα τους. Ευθύνονται, γιατί εξακολουθούν να εφαρμόζουν μικροπολιτικές και ευτελείς προσεγγίσεις παρελθουσών δεκαετιών αντί να επιλέξουν τον ευρωπαϊκό προσανατολισμό, που τόσο εύκολα και ανέξοδα επικαλούνται στα τηλεοπτικά πάνελ και στις ανακοινώσεις Τύπου, αλλά εντέχνως απέφυγαν να αναδείξουν στην προεκλογική περίοδο.

Τα κόμματα ξεκίνησαν την προεκλογική εκστρατεία ράθυμα, με άστοχους υπολογισμούς και εκτι-

μήσεις για την απήκηση της εκλογικής τους επιρροής, αρνούμενα να αφουγκραστούν τα μηνύματα προηγούμενων εκλογικών αναμετρήσεων, αλλά και δημοσκοπήσεων. Δεν έχουν ακόμη συνειδητοποιήσει ότι η κοινωνία των πολιτών εξακολουθεί να βιώνει την εξαθλίωση του βιοτικού επιπέδου που επέβαλε η οικονομική κρίση. Δεν αντιλαμβάνονται ότι η πλειοψηφία μετά βίας τα βγάζει πέρα και αποφεύγουν να αντιμετωπίσουν με έργα και δράσεις τη συρρίκνωση της μεσαίας τάξης και τη συνάθροιση του πλούτου στα χέρια των ολίγων ευνοούμενων.

Όταν αντιλήφθηκαν ότι βρίσκονται σε διάσταση με την κοινωνία

Οι ευθύνες επιβαρύνουν αποκλειστικά την πολιτική ηγεσία και την ξηρασία του πολιτικού λόγου και οράματος που τη χαρακτηρίζει τα τελευταία χρόνια.

και την κομματική ψήφο, όταν κατ'άλλαβαν ότι οι συσπειρώσεις έμειναν καθηλωμένες και οι διαρροές αυξάνονταν διαμετρικά, αποφάσισαν να ασχοληθούν με τα μηδενικά και τους αρίστους. Αντί να αφοσιωθούν στα πραγματικά προβλήματα των πολιτών και στα σοβαρά θέματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση και προφανώς αφορούν και τους Κύπριους πολίτες, όπως το μεταναστευτικό, το περιβάλλον, την παιδεία και τον πολιτισμό, την κοινωνική συνοχή, την ισότητα, την προστασία του καταναλωτή, την οικονομία, την ανεργία και την ανάπτυξη, προτίμησαν να αναλώσουν δυνάμεις στη μικροπολιτική αντιπαράθεση. Δυστυχώς, σε αυτή την

Η πλειοψηφία των πολιτών, που βίωσε στο πετσί της τον κίνδυνο της οικονομικής εξαθλίωσης, την ανυπαρξία του κοινωνικού κράτους, την ανικανότητα της πολιτικής ηγεσίας να εφαρμόσει δημιουργικές και δίκαιες λύσεις, την κατάπτωση των θεσμών, την ατιμωρησία και την ανάδειξη μετριωτών σε αρίστους, αρνείται να κουβαλήσει στις πλάτες, τις αμαρτίες του πολιτικού κατεστημένου, αριστερού και δεξιού, και επιλέγει την απαξίωση και αποχή.

Εκδικητική ψήφος και η ακροδεξιά

Η απαξίωση της πολιτικής ζωής έχει δυστυχώς παράπλευρες συνέπειες πέραν από την αποχή, σαφέστατα περισσότερο οδυνηρές. Πρόκειται για τον πολλαπλασιασμό της επιρροής της ακροδεξιάς στο πολιτικό περιβάλλον της χώρας και την κλιμάκωση του εθνικισμού. Το κενό που δημιουργήσαν οι άστοχες πολιτικές της αριστεράς και δεξιάς τα τελευταία χρόνια άφησε πρόσφορο έδαφος για να διεισδύσει η ακροδεξιά σε ένα καθόλου αμελητέο αριθμό πολιτών. Ασφαλώς και δεν πρόκειται στην ολότητά τους για πολίτες με φασιστικό ιδεολογικό προσανατολισμό, αλλά μάλλον πρόκειται για εκδικητική ψήφο συνεπεία των λαθών και αστοχιών της πολιτικής ηγεσίας. Μόνο όταν τα κόμματα καταλήξουν πρώτα και κύρια σε ειλικρινείς και έντιμες παραδοχές για τον δικό τους ρόλο στην κατάπτωση των θεσμών και αξιών τα τελευταία χρόνια, μπορούν να αναχαιτίσουν το φαινόμενο της ακροδεξιάς εκφόρμισης. Εάν συνεχίσουν τις ίδιες πολιτικές που καταπατούν κάθε έννοια του κράτους δικαίου και κοινωνικής πρόνοιας, συντηρώντας τη σήψη και διαφθορά, το μόνο που θα επιτύχουν είναι τη γιγάντωση της απαξίωσης στη συνείδηση των πολιτών.

προεκλογική, ειδικά τον τελευταίο μήνα, βιώσαμε το απόλυτο μηδέν στην ποιότητα του πολιτικού λόγου.

Ελαβαν όλοι μηδέν

Οι πολιτικοί ηγέτες επέλεξαν την πόλωση κατά τα ειωθότα, μια δοκιμασμένη συνταγή που γνωρίζουν άρτια και ήταν ιστορικά μία αποτελεσματική τακτική για το μάντρινσμα των κομματικών ψήφων, λειτουργώντας πάντοτε ως αντίδοτο για την αναχαίτηση της επέλασης του εχθρού είτε ορμώμενου από τα αριστερά είτε από δεξιά. Επέλεξαν την πόλωση με την ψευδαίσθηση ότι μπορούν ακόμα να παρασύρουν τις μάζες σε ένα άκραιο κομματικό φανατισμό, ωσάν να μην έχει αλλάξει

τίποτα τα τελευταία χρόνια στον κοινωνικό ιστό, στις ανάγκες, προσδοκίες και στα όνειρα των πολιτών. Απέτυχαν, δυστυχώς, να αναγνώσουν τα προειδοποιητικά μηνύματα που εκπέμπουν οι πολίτες εδώ και μερικά χρόνια και συνεχίζουν ακάθεκτοι τη μοναχική τους πορεία, αγνοώντας πάντοτε την κοινωνία που νομίζουν ότι τους ακολουθεί τυφλά. Κατακυριευμένοι από συμπτώματα του συνδρόμου Μινχάουζεν, επένδυσαν στον τρόπο αντί στην ανάπτυξη, στην ευημερία των πολιτών, στην προστασία των ευάλωτων ομάδων και στην προοπτική της νέας γενιάς. Αντί να σχεδιάσουν δράσεις επανασυνδέσης με τους αποστασιοποιηθέντες πολίτες, αντί

να χαράξουν νέες πολιτικές, προτείνοντας ευφάνταστες λύσεις, αντί να προτάξουν το συμφέρον της χώρας και την ευρωπαϊκή πορεία αναλώνονται, χαμένοι στην άβυσσο της μισαλλοδοξίας, σε ένα ψεύτικο πόλεμο χαρακωμάτων με αστείες, ανυπόστατες και ακρείαστες αντιπαράθεσεις, κοινοποιώντας τις ελπίδες των πολιτών. Ακούσαμε επί προσωπικού αντεγκλήσεις για φυγόστρατους, φυγόδικους, φοροφυγάδες, μηδενικά και δανειακά που ενδυναμώνουν τον υφέρποντα εκφυλισμό του πολιτικού λόγου και ηθικής.

Στην εξίσωση προτάσεων πολιτικού οράματος και λόγου, αντικειμενικής επιχειρηματολογίας και ευρωπαϊκού προσανατολισμού έλαβαν σχεδόν πάντες μηδέν στο πηλίκο. Δεν έχουν αντιληφθεί ακόμη ότι η φλόγα του παλαιοκομματισμού για τους πλείστους πολίτες έχει κατασβεστεί εδώ και αρκετά χρόνια. Οι παλιές γνωστές ξαναζεσταμένες συνταγές είναι πλέον δύσπεπτες και αναποτελεσματικές. Δεν προσθέτουν ψήφους στις κομματικές δεξαμενές, μάλλον απομακρύνουν ακόμη περισσότερο τους ψηφοφόρους από τα γερασμένα κομματικά πλοκάμια και ανοίγουν την κάνουλα των διαρροών και της αποχής. Η πλειοψηφία των πολιτών, που βίωσε στο πετσί της τον κίνδυνο της οικονομικής εξαθλίωσης, την ανυπαρξία του κοινωνικού κράτους, την ανικανότητα της πολιτικής ηγεσίας να εφαρμόσει δημιουργικές και δίκαιες λύσεις, την κατάπτωση των θεσμών, την ατιμωρησία και την

ανάδειξη μετριωτών σε αρίστους, αρνείται να κουβαλήσει στις πλάτες, τις αμαρτίες του πολιτικού κατεστημένου αριστερού και δεξιού και επιλέγει την απαξίωση και αποχή.

Οι ανώριμες κοντόφθαλμες σοβικιακές πολιτικές των κομματάρχων, που οδήγησαν μοιραία σε αυτή την κατάσταση, χωρίς ίχνος ευαισθησίας απέναντι στον πολίτη και υπευθυνότητας για τη χώρα, συνεχίζουν ακάθεκτα την καθοδική τους πορεία, σπρώχνοντας τη χώρα στον πάτο και τους πολίτες στην ολική ρήξη με τον κομματικό παραγοντισμό. Σε κάθε προεκλογική εκστρατεία η αποχή κλιμακώνεται και η τάση δεν ανατρέπεται, εάν δεν αναβαθμίσουν τα κόμματα τις πολιτικές τους, αποκαθιστώντας τις οικονομικές ανισορροπίες και ανασυνθέτοντας την κοινωνία με αξίες και ηθικές που σήμερα έχουν εμφανώς εξαϋλωθεί. Οι σύγχρονες δημοκρατίες οφείλουν και πρέπει να αφουγκράζονται τα προβλήματα των πολιτών και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και απαιτήσεις τους. Αυτό δεν ισχύει στην ευρωπαϊκή Κύπρο. Η δική μας δημοκρατική αντίληψη περιορίζεται σε μια άκρατη υποσυστολογία και επικοινωνιακές τακτικές που δεν έχουν πρακτικό αντίκρισμα. Η δική μας δημοκρατία αντί να προστατεύει τους αδύναμους ανέχεται την αδικία και επιβραβεύει διά της ατιμωρησίας τους ενόχους.

Ο κ. Μιχάλης Βρυωνίδης είναι διευθύνων σύμβουλος της Symmetron Market Research.

ΑΠΟΨΗ / Του **ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ**

Το βασικό ερώτημα των εκλογών στην Ελλάδα

Είναι πολλοί αυτοί που αγωνιούν για τα αποτελέσματα των σπμερινών εκλογών, αλλά η μόνη απάντηση που μπορεί να δοθεί στο ερώτημα «πού βλέπεις τη διαφορά;» είναι «κάνε με προφίτη, να σε κάνω πλούσιο». Υπάρχουν βεβαίως και οι μακάριοι, σαν τον πρωθυπουργό που βλέπουν ντέρμπι και οι ακόμη πιο μακάριοι σαν τον κ. Ευάγγελο Αντώνιου που προφητεύουν μέχρις δεκαδικού. Στο 1,2% θα είναι η διαφορά, είπε προσφάτως. Υπέρ του ΣΥΡΙΖΑ, φυσικά...

Πέρα όμως από την προπαγάνδα των κυβερνήσεων, για την αναστήλωση του καταποντημένου (από τις θαλαμγούς κι άλλες αταξίες) ηθικού

των οπαδών του ΣΥΡΙΖΑ, υπάρχουν κάποια στοιχεία που θολώνουν κάθε πρόβλεψη. Το πρώτο είναι πως αυτές είναι οι πρώτες εκλογές έπειτα από τέσσερα χρόνια. Τούτο σημαίνει ότι τώρα θα εκτονωθούν, όλες μαζί, οι πικρίες της μακράς αυτής περιόδου. Αυτό και μόνο το στοιχείο θα έπρεπε να κάνει τους ΣΥΡΙΖΑ και τους ΑΝΕΛ πιο σεμνούς στις προβλέψεις τους. Αλλά ποιος έλασε τη σεμνότητα για να τη βρουν οι ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ;

Το δεύτερο στοιχείο είναι η αυξημένη συμμετοχή. Υπάρχουν 300.000 υποψήφιοι (δημοτικοί, περιφερειακοί, δήμαρχοι, ευρωβουλευτές κ.ά.) που όλοι έχουν φίλους, γνωστούς, συγγενείς κ.λπ. Θα ψη-

φίσουν ακόμη και εκείνοι που έχουν απορρίψει το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του και οι οποίοι υπό κανονικές συνθήκες θα απείχαν. Ετσι ευνοείται η διασπορά των ψήφων σε μικρά αντιπροσωπευτικά κόμματα και κατά κανόνα στα πιο γελοία, αυτά που «θα πονέσουν το σύστημα περισσότερο».

Αυτό γεννά ένα ερώτημα απείρως σοβαρότερο από την πρόβλεψη του αποτελέσματος: Πόσο πραγματική και πόσο βαθιά ήταν η खुδαία ριζοσπαστικοποίηση των πολιτών την περίοδο 2010-2015; Γράφαμε πριν από ένα χρόνο για την «γκρίζα ζώνη των ψηφοφόρων» («Καθημερινή» 21.10.2018) «που

προέρχονται πρωτίστως από τον ΣΥΡΙΖΑ του 2015». Επισημαίναμε ότι «η πρώτη αντίδραση των αδαών απογοητευμένων είναι η αποχή, με το σκεπτικό “όλοι ίδιοι είναι”. Αν όμως προκριθεί το σενάριο των τετραπλών εκλογών τον Μάιο, τότε καθένas έχει κάποιο φίλο, κουμπάρο, ξάδελφο υποψήφιο (δημοτικό ή νομαρχιακό σύμβουλο) που πρέπει να ψηφίσει. Αν αυτοί πάνε στο εκλογικό τμήμα είναι πολύ πιθανό να μπουν στον πειρασμό της υλοποίησης μιας μηδενιστικής ανοπισίας, αυτές που καλλιέργησαν κατά το δημοψήφισμα διάφοροι της ριζοσπαστικής Αριστεράς και συνοψιζόταν στο खुδαίο σύνθημα “πουτ...

όλα”. Δεν είναι απίθανο, υπάρχει προηγούμενο. Πολλοί ψήφισαν Χρυσή Αυγή για “να μπει κάποιος στη Βουλή και να πλακώσει τους πολιτικούς”. Σημειώναμε, επίσης, πως δεν πρέπει να επαναπαυόμαστε από το γεγονός ότι «κάθε ηγετισκος του χώρου κινείται μεταξύ ανοπισίας και γραφικότητας (...) οι “ηγέτες” αναγνωρίζονται κατόπιν εορτής: ποιος πίστευε ότι το ανέκδοτο του Πέπε Γκριλό θα γινόταν το μεγαλύτερο κόμμα στην Ιταλία; Το σημαντικότερο, όμως, είναι άλλο: Οι ηγετικές φυσιολογίες κερδίζουν την ψήφο ελπίδας. Όταν κάποιος ψηφίζει αρνητικά προκρίνει τον χειρότερο ή τον πιο γελοίο, για να δώσει το

μεγαλύτερο χαστούκι στο “κατεστημένο”. Δυστυχώς ήταν πολλοί εκείνοι που μέχρι την «κολοτούμπα» πίστευαν πως τα προβλήματα της χώρας είναι εξωγενή και ότι αρκεί η πολιτική βούληση (και μια «καλή διαπραγμάτευση») για να λυθούν. Ήταν μια αντίληψη που καλλιέργησαν όλες οι αντιπολιτεύσεις: της Ν.Δ. συμπεριλαμβανόμενης μέχρι το 2012. Δεν ξέρουμε αν το σοκ του 2015 δίδαξε ότι δεν υπάρχουν μαγικές συνταγές και ότι απαιτείται μια αργή και επίπονη διαδικασία για να νοικοκυρέψουμε τον τόπο μας. Αυτό είναι το βασικό ερώτημα των σπμερινών εκλογών το οποίο θα απαντηθεί το βράδυ...

ΠΣ
MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Ιδιο νόμισμα, ίδιοι φόροι σε όλη την Ε.Ε.!

Ο Ζισκάρ ντ’ Εστέν μιλάει στην «Κ» και προτείνει λύσεις για το τέλμα της Ένωσης

Συνέντευξη στην **ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗ**

Παραμονές των ευρωεκλογών, θέλησα να μιλήσουμε με έναν «σοφό» Ευρωπαίο που ίσως έχει τις απαντήσεις στα βασικά ερωτήματα που μας απασχολούν. Πρέπει να φοβόμαστε την άνοδο των ευρωσκεπτικιστών; Τι πρέπει να γίνει για να συνεχίσουν οι Ευρωπαίοι να πιστεύουν στην Ευρώπη; Η Ελλάδα έχει βγει από την κρίση; Ο Γάλλος πρώην πρόεδρος Βαλερί Ζισκάρ ντ’ Εστέν είναι ένας από τους βασικούς αρχιτέκτονες της Ε.Ε. και από τους ιστορικούς Ευρωπαίους ηγέτες που το όραμά του για την ανάγκη μιας ευρωπαϊκής οικογένειας καθόρισε την πολιτική του πορεία. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας του η Γαλλία και η Γερμανία έβαλαν τα θεμέλια του κοινού νομίσματος, του ευρώ, δημιουργήθηκε ο θεσμός του πανίσχυ-

ρου πλέον Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αλλά και ως φιλέλληνας και στενός φίλος του Κωνσταντίνου Καραμανλή ο Ντ’ Εστέν έπαιξε καταλυτικό ρόλο για την ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. το 1981. Υπέρμαχος ενός κοινού ευρωπαϊκού συντάγματος, στο οποίο έβαλε τις βασικές πινελιές, το είδε να απορρίπτεται από την ίδια του τη χώρα όταν οι Γάλλοι το καταψήφισαν σε δημοψήφισμα το 2005. Δέχθηκε να μας μιλήσει λίγα εικοσιτετράωρα πριν από τις ευρωεκλογές, καταθέτοντας εμπειρία που πηγάζει από τα 93 του χρόνια.

— Ποια θεωρείτε ότι είναι η βασική διαφορά των Ευρωπαίων ηγετών στην εποχή τη δική σας με τους σημερινούς ηγέτες όσον αφορά την ευρωπαϊκή τους προσέγγιση; — Την εποχή εκείνη είχαμε ένα

«Πρέπει να δώσουμε κάποιες απαντήσεις στους πολίτες που νιώθουν παραμελημένοι στην ευρωπαϊκή συζήτηση», λέει ο Ζισκάρ ντ’ Εστέν.

ξεκάθαρο όραμα για το πού πρέπει να πάει η ευρωπαϊκή ενοποίηση, ποια βήματα έπρεπε να γίνουν προκειμένου να δημιουργηθεί μια «στενότερη ένωση» μεταξύ των κρατών-μελών. Έπρεπε να ενώσουμε τις προσπάθειές μας προκειμένου να δημιουργηθεί ένα κοινό νόμισμα, τη μεγαλύτερη επιτυχία μας μετά την εξασφάλιση της διαρκούς ειρήνης στην ήπειρό μας. Σήμερα, κανένας πολιτικός ηγέτης δεν φαίνεται να βλέπει ότι μόνο μια ισχυρή Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να γίνει μια οικονομική υπερδύνα-

μη στο ίδιο επίπεδο με τους άλλους γίγαντες, τις ΗΠΑ και την Κίνα. Φαίνονται πιο απασχολημένοι με τα βραχυπρόθεσμα οφέλη, τοποθετώντας τα εθνικά συμφέροντα πάνω από όλα. Δεν υπάρχει κανένα όραμα και καμία ξεκάθαρη πολιτική δέσμευση για το μέλλον της Ευρώπης πλέον.

— Πιστεύετε ότι η άνοδος των ευρωσκεπτικιστών και λαϊκιστών ηγετών στην Ε.Ε. θα μπορούσε να διαλύσει την Ένωση; Τι πρέπει να γίνει έτσι ώστε οι Ευρωπαίοι

Κανένας πολιτικός ηγέτης δεν φαίνεται να βλέπει ότι μόνο μια ισχυρή Ε.Ε. μπορεί να γίνει οικονομική υπερδύναμη στο ίδιο επίπεδο με τους άλλους γίγαντες: ΗΠΑ και Κίνα.

να συνεχίσουν να υποστηρίζουν το ευρωπαϊκό εγχείρημα;

— Οχι! Η άνοδος των ευρωσκεπτικιστικών και εθνικιστικών κινήματων στην Ευρώπη είναι ένα γεγονός που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε. Αλλά αν αυτό μας φοβίζει, το μόνο που θα κάνει ο φόβος είναι να μας παραλύσει αντί να μας οδηγήσει να αναλύσουμε τους λόγους που υπάρχει αυτή η άνοδος και να δώσουμε κάποιες απαντήσεις στους πολίτες που νιώθουν παραμελημένοι στην ευρωπαϊκή συζήτηση. Προτείνω τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας βασισμένης στη δημοσιονομική ενοποίηση. Στην ίδια γραμμή με αυτό που δημιουργήσαν πριν από εξήντα χρόνια οι ιδρυτές - πατέρες της Ευρώπης, το επόμενο βήμα θα ήταν να ενοποιήσουμε το φορολογικό μας σύστημα. Ιδιο νόμισμα, ίδιοι φόροι!

Η Ελλάδα

— Υπήρξατε ένας από τους πρωταγωνιστές στην ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ε. Μετά την περιπέτεια που περάσαμε το 2015, αντιμέτωποι με ένα Grexit, πώς βλέπετε το μέλλον της Ελλάδας τώρα που τα προγράμματα προσαρμογής έχουν τελειώσει; — Καθώς πάντα ένιωθα πολύ έντονα συνδεδεμένος με την Ελλάδα, το μόνο που μπορώ να κάνω είναι να θαυμάσω το κουράγιο των Ελλήνων που πέρασαν αυτές τις δύσκολες στιγμές. Ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ήταν προσωπικός μου φίλος και χάρη στην κληρονομιά του η Ελλάδα μπορεί να βρει τον δρόμο προς τη δημοκρατία και να γίνει, το 1981, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εύχομαι ότι το μέλλον θα είναι πιο ελπιδοφόρο για τον ελληνικό λαό και ότι η δημοκρατία θα ανακτήσει τη ζωτικότητα που ενσωματώνει ως λίκνο της ευρωπαϊκής μας πολιτιστικής ταυτότητας! Δεν πρέπει να ξεχνάμε ποτέ ότι η «δημοκρατία» είναι μια ελληνική λέξη!

«Γιατί θέλω να πάρω τη θέση που κατείχε ο Γιούνκερ»

Οι υποψήφιοι των φιλοευρωπαϊκών κομμάτων για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ο Μάνφρεντ Βέμπερ, επικεφαλής του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος στο Ευρωκοινοβούλιο, ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Φρανς Τι-

μερμανς για τους Σοσιαλιστές, η επίτροπος Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ για τους Φιλελεύθερους και η επικεφαλής των Πρασίνων στο Ευρωκοινοβούλιο Σκα Κέλερ λένε στην «Κ» γιατί πρέπει να τους ψηφίσουμε. Κάποιοι

από αυτούς μπορεί να γίνει ο επόμενος πρόεδρος της Επιτροπής, αν οι Ευρωπαίοι ηγέτες αποφασίσουν να τηρήσουν τη διαδικασία Spitzenkandidaten, όπου ο υποψήφιος του κόμματος που κέρδισε πανευρωπαϊκά γίνεται και πρόεδρος.

Τα τέσσερα κόμματα σήμερα αντιπροσωπεύουν το 70% του Κοινοβουλίου, αλλά αναμένεται από την Κυριακή η δύναμή τους να περιοριστεί στο 60% καθώς νέες αντιευρωπαϊκές δυνάμεις θα μπουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Αυτό ση-

μαίνει ότι πρέπει να δημιουργηθούν συμμαχίες που δεν υπήρχαν την προηγούμενη πενταετία. Όπως φαίνεται όμως ακόμα και από τις συντομες απαντήσεις τους, έχουν πολύ περισσότερα να τους ενώνουν από αυτά που τους χωρίζουν.

Όλοι μιλούν για την ανάγκη της ενότητας, της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της φορολογίας των πολυεθνικών εταιρειών με τον έναν ή τον άλλο τρόπο. Οι συμμαχίες που θα απαιτηθούν δεν φαίνεται να είναι άπαστο όνειρο.

ΜΑΝΦΡΕΝΤ ΒΕΜΠΕΡ Επικεφαλής του ΕΛΚ στο Ευρωκοινοβούλιο

Ασφάλεια, εργασία, δικαιοσύνη

— Τι θα κάνετε τις 100 πρώτες μέρες αν εκλεγείτε πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; — Θέλω να κτίσω μία Ευρώπη που προστατεύει τα σύνορά της από παράνομη μετανάστευση με 10.000 νέους συνοριοφύλακες μέχρι το 2022. Που καταπολεμά την τρομοκρατία και το οργανωμένο έγκλημα με ένα ευρωπαϊκό FBI. Που σταματά τις ενταξιακές συννομίες με την Τουρκία. Που καθιερώνει έναν νέο μηχανισμό κράτους δικαίου για να διασφαλίσει την ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, την ελευθερία του τύπου και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Θα ξεκινήσω ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για την καταπολέμηση του καρκίνου. Δεσμεύομαι για την ανάπτυξη έξυπνων σπιτιών για ηλικιωμένους, για να ζουν ανεξάρτητοι, κοντά στις οικογένειές τους. Τη δημιουργία 5 εκατομμυρίων νέων θέσεων εργασίας για τη νεολαία μας. Τη μείωση 1.000 ξεπερασμένων κανονισμών της Ε.Ε. Τη δημιουργία μιας Ευρώπης όπου οι εταιρείες-γίγαντες του Ιντερνετ πληρώνουν αυτό που τους αντιστοιχεί. Όπου νέα στεγαστικά δάνεια με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων θα βοηθήσουν νέους να αγοράσουν το δικό τους σπίτι. Μία Ευρώπη που θα συνεχίσει —την επόμενη πενταετία— τη μάχη κατά της κλιματικής αλλαγής με κοινές επενδύσεις σε αεροπλάνα χαμηλών ρυθμών και με παγκόσμια

«Θα έπρεπε να είχαμε κάνει περισσότερα για τις ανθρώπινες συνέπειες που είχε μία τέτοια κρίση».

απαγόρευση των πλαστικών μιας χρήσεως. Ο Κυριάκος Μητσοτάκης δεν είναι μόνο καλός φίλος, είναι επίσης ισχυρό μέλος της οικογένειάς του ΕΛΚ. Έχουμε την ίδια αίσθηση των ευθυνών μας σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Την Κυριακή, οι άνθρωποι πρέπει να γνωρίζουν: για να σιγουρευτούν ότι η Ελλάδα έχει μια ισχυρή φωνή στην Ευρώπη, πρέπει να ψηφίσουν Νέα Δημοκρατία.

— Τι μας έμαθε η ελληνική κρίση; — Η Ευρώπη πρέπει να είναι πρώτα για τους ανθρώπους και όχι μόνο για τους προϋπολογισμούς και τα ποσοστά χρέους. Όλοι χρειάζεται να έχουν το σπίτι τους σε τάξη, αλλά θα έπρεπε να είχαμε κάνει περισσότερα για τις ανθρώπινες συνέπειες που είχε μία τέτοια κρίση.

ΦΡΑΝΣ ΤΙΜΕΡΜΑΝΣ Αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Νέο κοινωνικό συμβόλαιο

— Τι θα κάνετε τις 100 πρώτες μέρες αν εκλεγείτε πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; — Η Ευρώπη χρειάζεται ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο, βασισμένο στην ισότητα και στη δικαιοσύνη. Αυτό σημαίνει δημιουργία μιας Ευρώπης που φροντίζει τους πολίτες και τους εργαζομένους της και ενεργεί υπεύθυνα στον πλανήτη μας. Οι ενέργειες που απαιτείται να γίνουν για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι επείγουσες και αυτές πρέπει να αποτελέσουν τη βασική μας προτεραιότητα. Θα διασφαλίσω ότι κάθε επίτροπος θα συμβάλει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η ισότητα και η δικαιοσύνη είναι το άλλο κύριο ζήτημα για εμένα. Θα εφαρμόσω επείγοντως μια στρατηγική για την ισότητα των φύλων, η οποία θα περιλαμβάνει νομοθεσία για την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών και μέτρα για την εξάλειψη της μισολογικής ανισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών. Είμαι ορκισμένος φεμινιστής και θέλω να ζήσω σε μια Ευρώπη που αντιμετωπίζει ίσα όλους τους πολίτες της. Θα αρχίσω να εργάζομαι στις πρώτες 100 ημέρες μου σε προτάσεις για έναν κατώτατο μισθό σε κάθε κράτος-μέλος της Ε.Ε., για ένα σχέδιο για την προαγωγή προστιτών και κοινωνικών κατοικιών και για μέτρα για δίκαιη φορολογία πολυεθνικών.

«Είμαι ορκισμένος φεμινιστής, θέλω να ζήσω σε μια Ευρώπη που αντιμετωπίζει ίσα όλους τους πολίτες».

— Τι μας έμαθε η ελληνική κρίση; — Η ανάγκη για περισσότερη ευρωπαϊκή αλληλεγγύη είναι αυτό που έχω κρατήσει. Όταν υπάρχει κρίση σε μια χώρα —οικονομική ή μεταναστευτική— τότε πρέπει να δράσουμε μαζί ως Ευρωπαίοι για να μοιραστούμε την ευθύνη. Δεν μπορεί ένα κράτος να υποφέρει μόνο του. Διότι αν διαιρεθούμε, γινόμαστε όλοι πιο αδύναμοι. Και το χειρότερο αποτέλεσμα της έλλειψης αλληλεγγύης είναι το κοινωνικό κόστος που πληρώνουν οι άνθρωποι. Εχω κρατήσει επίσης ότι πρέπει να καταστήσουμε τη χρηματοπιστωτική μας σύστημα ανθεκτικό στις κρίσεις, έτσι ώστε να μην έχουμε την οδυνηρή εμπειρία της διάσωσης τραπεζών εις βάρος των φορολογουμένων στην Ελλάδα ή σε άλλες χώρες.

ΣΚΑ ΚΕΛΕΡ Επικεφαλής των Πρασίνων στο Ευρωκοινοβούλιο

Η συνταγή της λιτότητας απέτυχε

— Τι θα κάνετε τις 100 πρώτες ημέρες, αν εκλεγείτε πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής; — Χρειάζεται να αντιμετωπίσουμε επείγοντως την κλιματική κρίση. Οι επιστήμονες λένε ότι πρέπει να μειώσουμε δραστικά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου εντός της δεκαετίας, αλλιώς θα είναι πολύ αργά για να διατηρηθούν σε ένα ασφαλές επίπεδο. Τα καλά νέα είναι ότι μπορούμε να ξεκινήσουμε αμέσως: όλες οι ευρωπαϊκές επενδύσεις πρέπει να γίνουν κλιματικά φιλικές, έτσι ώστε να μη δαπανώνται άλλα ευρωπαϊκά χρήματα για έργα που ενθαρρύνουν την κλιματική αλλαγή. Και χρειάζεται να συνδέσουμε την ευρωπαϊκή γεωργική χρηματοδότηση με την προστασία του κλίματος και τη βιοποικιλότητα. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργούμε επίσης θέσεις εργασίας. Οποιοι παράγει σύγχρονη τεχνολογία φιλική προς το κλίμα θα οδηγήσει την παγκόσμια αγορά. Να καταστήσουμε την Ευρώπη πιο κοινωνική, είναι άλλο ένα πειστικό ζήτημα. Πρέπει να θερμάσουμε το παράδειγμα της λιτότητας, να θέσουμε δεσμευτικούς κοινωνικούς στόχους και να ενοποιήσουμε ελάχιστα κοινωνικά πρότυπα παντού. Ελπίζω ότι οι Οικολόγοι Πράσινοι της Ελλάδας θα είναι παρόντες στο επόμενο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στηρίζοντας τον αγώνα μας για ένα καλύτερο μέλλον στην Ευρώπη.

«Χρειάζεται να συνδέσουμε την ευρωπαϊκή γεωργική χρηματοδότηση με την προστασία του κλίματος».

— Τι μας έμαθε η ελληνική κρίση; — Η συνταγή της λιτότητας έχει ξεκάθαρα αποτύχει. Η επικέντρωση στη δημοσιονομική πειθαρχία δεν είχε μόνο καταστροφικές κοινωνικές επιπτώσεις, αλλά έπνιξε και την οικονομική ανάκαμψη. Εξακολουθούμε να έχουμε τεράστια διαφορά του βιοτικού επιπέδου τόσο μεταξύ των κρατών-μελών όσο και εντός των ίδιων των κρατών. Η επιβαλλόμενη λιτότητα επιδείνωσε την κατάσταση. Η ανεργία των νέων βρίσκεται σε ανησυχητικά επίπεδα. Πρέπει να έχουμε πραγματική φορολογική δικαιοσύνη και να διασφαλίσουμε ότι οι μεγάλες πολυεθνικές όπως η Amazon ή η Google πληρώνουν το δικαιομερίδιο των φόρων τους και συμβάλλουν στην κοινή μας ευημερία.

ΜΑΡΓΚΡΕΤΕ ΒΕΣΤΑΓΚΕΡ Επίτροπος Ανταγωνισμού

Είμαστε 500 εκατ. και όταν συνεργαζόμαστε, μπορούμε να κάνουμε τεράστιες αλλαγές

«Είναι σημαντικό να ψηφίσετε σε αυτές τις εκλογές».

Η δύναμη να κάνουμε κάτι έρχεται από εμάς τους ίδιους. Και η ψήφος είναι δύναμη. Για αυτό είναι σημαντικό να ψηφίσετε σε αυτές τις εκλογές και να εμπνεύσετε τους ανθρώπους γύρω σας να ψηφίσουν. Αν δεν χρησιμοποιήσετε τη φωνή σας, η ευκαιρία να ακουστείτε θα χαθεί. Ο πιο ορατός τρόπος για να έλθει η αλλαγή είναι να έχουμε μια Επιτροπή με ίσο αριθμό ανδρών

και γυναικών — που αντικατοπτρίζει την ποικιλομορφία των κοινωνιών στις οποίες ζούμε. Για μένα η απόλυτη πρωταρχική προτεραιότητα του προέδρου της Επιτροπής είναι να διασφαλίσει ότι ενεργούμε από κοινού. Επειδή έχουμε μπροστά μας πολλές προκλήσεις, που είναι πολύ μεγάλες για να τις λύσουμε μόνοι μας. Η Ευρώπη σήμερα είναι το καλύτερο μέρος για

να ζει κανείς, ειδικά αν είστε γυναίκα. Μαζί επιτύχαμε τόσα πολλά. Έχουμε όμως να καταπολεμήσουμε την κλιματική αλλαγή, τα όπλα του προέδρου της Επιτροπής είναι να δημιουργήσουμε κοινωνίες βασιζόμενες στο κράτος δικαίου. Οι ψηφιακές τεχνολογίες μεταμορφώνουν τον κόσμο μας δημιουργώντας τεράστιες ευκαιρίες, αλλά απειλώντας να υποβαθμίσουν

τον τρόπο ζωής μας. Φοβόμαστε ότι τα προσωπικά μας δεδομένα θα χρησιμοποιηθούν χωρίς τη συγκατάθεσή μας, ανησυχούμε ότι οι επιχειρήσεις γίνονται τόσο ισχυρές που οι καταναλωτές θα αφεθούν στο έλεός τους. Η δουλειά μας είναι να αναπτύξουμε κανόνες και αρχές για να διατηρήσουμε αυτή τη σκοτεινή πλευρά της τεχνολογίας υπό έλεγχο. Είμαστε πάνω

από 500 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ε.Ε. και όταν συνεργαζόμαστε, μπορούμε να κάνουμε τεράστιες αλλαγές. Για μένα το πιο σημαντικό πράγμα είναι να έχεις το κίνητρο να ζήσεις τη ζωή που θες στην κοινότητά σου. Οτι μετράς και έχεις μια δίκαιη ευκαιρία να τα καταφέρεις. Μπορείς να επιρεάσεις αυτή τη δίκαιη ευκαιρία με την ψήφο σου σήμερα.

Αδυναμίες και ατού για προκλήσεις στην ΑΟΖ

Το πλάνο αντιμετώπισης της τουρκικής προκλητικότητας από πλευράς Λευκωσίας

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η μερική υποχώρηση το τελευταίο διάστημα της φραστικής έντασης, που καλλιεργούσε η Άγκυρα στην περιοχή, με την παρουσία του τουρκικού γεωτρήπανου εντός της κυπριακής ΑΟΖ δεν μπορεί να εκληφθεί ως εκτόνωση της παραβατικότητας που εκδηλώνει στην ευρύτερη περιοχή. Η παρουσία του γεωτρήπανου, 36 ναυτικά μίλια ανοικτά του Ακάμα, συνεχίζει να διατηρεί σε επιφυλακή την κυπριακή διπλωματία προκειμένου να αντιμετωπίσει ενδεχόμενες αιφνιδιαστικές κινήσεις, από πλευράς Τουρ-

σκηνίου, αποσκοπούν να ανακόψουν τις επιδιώξεις της Άγκυρας.

Άσκηση πιέσεων

Ένα ζήτημα που προβληματίζει έντονα το διπλωματικό επιτελείο, που χειρίζεται το τουρκικό γεωτρήπανο, είναι η αδυναμία, στην παρούσα φάση, άσκησης πολιτικών πιέσεων προς την Άγκυρα από τρίτες χώρες. Διπλωματικές πηγές υποστηρίζουν πως η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στις σχέσεις Τουρκίας με ΗΠΑ, καθώς και με χώρες της Ευρώπης, αποτελεί αρνητικό παράγοντα για αντιμετώπιση της προκλητικής εξάρσης στην περιοχή. Η επικρατούσα εκτίμηση στα διπλωματικά γραφεία είναι πως η Άγκυρα δεν μπορεί να πεισθεί από άλλους παράγοντες, κάτι που ενδεχομένως να γινόταν στο παρελθόν. Ένα άλλο αρνητικό στοιχείο είναι η κατάσταση που έχει διαμορφωθεί στο εσωτερικό της χώρας, που εξωθεί, όπως εκτιμάται, όχι μόνο την κυβερνητική πλευρά να συντηρεί το κλίμα επιθετικότητας στην περιοχή.

Το πλεονέκτημα

Εν αντιθέσει με πρακτικές του παρελθόντος, όταν ο τρίτος παράγοντας αποτελούσε σημείο αναφοράς, το κύριο βάρος για την κατάσταση που έχει δημιουργήσει η Τουρκία εντός της ΑΟΖ, πέφτει εξολοκλήρου στις διπλωματικές πλάτες της Λευκωσίας. Και εδώ ο σχεδιασμός, ο οποίος μέχρι τώρα έχει ξεδιπλωθεί φανερώνει την ύπαρξη προληπτικών μέτρων χωρίς όμως να απουσιάζουν κενά, όπως αυτό με την καθυστέρηση στην κατάθεση συντεταγμένων, προετοιμασία η οποία είχε ολοκληρωθεί τέλος του 2018. Διπλωμάτες και τεχνοκράτες έχοντας ως βάση τη συμπεριφορά της Τουρκίας από το 2014 και μετά κατέληξαν σε μια σειρά αποφάσεων και κινήσεων, κυρίως νομικής υφής. Η κυπριακή διπλωματία κινήθηκε προληπτικά στον χώρο της διεθνούς βιομηχανίας υδρογονανθράκων σε μια προ-

κίας. Οι πληροφορίες που θέλουν το γεωτρήπανο να παραμένει σε αδρανοποιημένη κατάσταση είναι ένα στοιχείο το οποίο παρακολουθείται, αλλά και αξιολογείται. Χωρίς να επιβεβαιώνονται έστω και από ανεπίσημα κανάλια πληροφορήσης, η πολιτική ηγεσία φέρεται να έχει πλήρη εικόνα για τα όσα διαδραματίζονται καθημερινώς, δυτικά της Πάφου. Εικόνα με βάση την οποία ξεδιπλώνονται τα όσα φέρεται να έχουν σχεδιαστεί σε διπλωματικό επίπεδο.

Η δημοσιοποίηση του ενεργειακού προγράμματος της Δημοκρατίας, αλλά και ζητημάτων πολιτικής υφής που αφορούν την οριοθετημένη ΑΟΖ, εντάσσονται στη λογική αντίδρασης της Λευκωσίας, που σε συνδυασμό με διπλωματικές κινήσεις του παρα-

Η κυβέρνηση στην προσπάθεια να φρενάρει τη δημιουργία τετελεσμένων από πλευράς Τουρκίας εντός της ΑΟΖ έχει στραφεί σε διεθνείς εταιρείες με τις οποίες η τουρκική εταιρεία πετρελαίων έχει συνάψει συμβόλαιο παροχής υπηρεσιών τις οποίες αποθαρρύνει να συνεχίσουν τη συνεργασία τους.

Η τουρκική εταιρεία πετρελαίων (ΤΡΑΟ), παρά τις πομπώδεις διακηρύξεις, φαίνεται ότι αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα με το αλλοδαπό προσωπικό, σε γεωτρήπανο και πλοίαρρα υποστήριξης.

σπάθεια να αποθαρρύνει εταιρείες να προσφέρουν υπηρεσίες στην Άγκυρα για διεξαγωγή εργασιών, σε περιοχές που εμπίπτουν στην κυριαρχία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μια τακτική που απέδωσε αποτελέσματα και οδήγησαν την Τουρκία στην αγορά δύο γεωτρή-

πανων. Ωστόσο, η εξάρτηση της Άγκυρας από τρίτους δεν εξαλείφθηκε και εδώ είναι το σημείο όπου η Λευκωσία επικεντρώνεται.

Επιχείρηση εταιρείες

Η τουρκική εταιρεία πετρελαίων (ΤΡΑΟ), παρά τις πομπώδεις δια-

κηρύξεις, φαίνεται ότι αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα με το αλλοδαπό προσωπικό, σε γεωτρήπανο και πλοίαρρα υποστήριξης. Όπως είχε γράψει η ηλεκτρονική έκδοση της «Κ» στις 15 Μαΐου, επικαλούμενη πληροφορίες από τη Λευκωσία, το τουρκικό γεωτρήπανο αντιμετωπίζει προβλήματα φυγής προσωπικού από ευρωπαϊκές χώρες. Δέκα μέρες μετά οι πληροφορίες, όχι μόνο ενισχύονται, αλλά γίνεται λόγος για συνέχιση του κύματος αποχωρήσεων. Όπως και με την περίπτωση των Νορβηγών έτσι και με τις τωρινές, εντοπίζεται διπλωματικός δάκτυλος της Λευκωσίας, η οποία φαίνεται να αντιμετωπίζει την Άγκυρα με τα ίδια της, τα «όπλα». Το δέλεαρ συνεργασιών εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε η συγκεκριμένη τακτική έχει αποδώσει καρπούς, με την αδρανοποίηση του γεωτρήπανου εδώ και 23 μέρες, την ώρα μάλιστα που απαιτούνται μόλις δύο εικοσιτετράωρα για να ολοκληρωθούν οι προετοιμασίες έναρξης των εργασιών.

Ένας άλλος παράγοντας που φαίνεται να αναγκάζει διεθνείς εταιρείες που έχουν συμβόλαιο συνεργασίας με την Τουρκία να αποχωρούν ήταν και η διπλωματική προειδοποίηση για λήψη νομικών μέτρων, από την Κυπριακή Δημοκρατία κάτι που δεν έχει χρειασθεί

να γίνει στην παρούσα περίπτωση, λένε οι πληροφορίες της «Κ».

Επιχείρηση ΑΟΖ

Το άλλο σημείο στο οποίο, επίσης, δίνεται ιδιαίτερη προσοχή είναι η οριοθετημένη ΑΟΖ, όπου έχουν παραχωρηθεί τεμάχια για έρευνες. Οι επίσης ανακινώσιμες για παραχώρηση ενός νέου τεμαχίου (7) αλλά και επέκταση της συνεργασίας Γάλλων και Ιταλών σε άλλα τέσσερα τεμάχια (8, 9, 2, 3), σχετίζεται με τη διπλωματική αντιμετώπιση των προκλήσεων δυτικά της Πάφου. Οι προγραμματισμένες εργασίες εντός του 2020, αφενός θα ανοίξουν ένα μεγάλο κύκλο εργασιών και αφετέρου θα ενισχύσουν το στάτους της ΑΟΖ από τη δραστηριότητα εταιρειών κολοσσών. Παράγοντες που έχουν τα εκγύγνα, όπως λέγεται, να λειτουργήσουν αποτρεπτικά σε ενδεχόμενες τουρκικές κινήσεις. Στις ευρύτερες προσπάθειες που καταβάλλονται για θωράκιση των ενεργειακών της Δημοκρατίας, περιλαμβάνονται και οι προσπάθειες για επέκταση της συνεργασίας με τις εταιρείες και στη στεριά. Ο διαχρονικός στόχος για δημιουργία τερματικού υφροποίησης επί κυπριακού εδάφους αφενός πηγάει από τα τεράστια οφέλη για την οικονομία του τόπου και αφετέρου έχει να κάνει με το κεφάλαιο ασφάλειας υποδομών και επενδύσεων σε στεριά και θάλασσα.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΑΤΖΗΧΑΜΠΗ**

Η πρόταση για αξιοποίησης της «νεκρής ζώνης» στη Δερύνεια

Πριν από λίγες ημέρες, η ειδική αντιπρόσωπος των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο κυρία Σπέχαρ επισκέφθηκε τον Δήμο της Δερύνειας και είχε συνάντηση με τον δήμαρχο και άλλους, περιλαμβανομένης της Ειρηνευτικής Δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, η οποία έχει ιδιαίτερη παρουσία στην περιοχή. Στη συνάντηση ετέθη το θέμα της αξιοποίησης της «νεκρής ζώνης» της Δερύνειας, η οποία και τη χωρίζει από την κατεχόμενη Αμμόχωστο.

Η πρωτοβουλία αυτή του Δήμου της Δερύνειας είναι εμπνευσμένη όσο και ρεαλιστική. Με τη λύση του Κυπριακού να περιπλέκεται και να απομακρύνεται και τις προοπτικές για επανέναρξη του διαλόγου να έχουν ουσιαστικά παγοποιηθεί, η ανάγκη για μία πρακτική προσέγγιση, εμπνεόμενη από τον ανθρωπισμό, προβάλλει ως η μόνη λογική οδός. Η πρόταση του Δήμου της Δερύνειας εμπίπτει σε αυτό το πνεύμα. Η πολύ πλατειά «νεκρή ζώνη» της Δερύνειας προσφέρεται ιδιαίτερα προς τούτο, ώστε η αξιοποίησή της να συμβάλει πολύπλευρα στην αποκατάσταση της ομα-

λότητας της καθημερινής ζωής ανεξαρτήτως των πολιτικών πραγμάτων, αλλά και να σηματοδοτήσει μίαν άλλη προσέγγιση, που, όπως ανέφερε και η κυρία Σπέχαρ, βασίζεται πάνω στην εμπλοκή της κοινωνίας των πολιτών και την αποκατάσταση της ομαλότητας μεταξύ των δύο κοινοτήτων.

Η πρόταση του Δήμου της Δερύνειας, αν και γενικά διατυπωμέ-

Ήδη οι πρέσβεις της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Ολλανδίας και της Σλοβακίας έχουν εκφράσει ενδιαφέρον και στήριξη.

νη, περιλαμβάνει, πέραν της προκύπτουσας διαθέσιμης γης για γεωργικούς σκοπούς, την αξιοποίηση της «νεκρής ζώνης» για τη δημιουργία δικαιοδικών περιβαλλοντικών, αθλητικών και εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων και προγραμ-

Η πρωτοβουλία του Δήμου της Δερύνειας, προς τα Ηνωμένα Έθνη, για αξιοποίηση της «νεκρής ζώνης» της Δερύνειας, η οποία και τη χωρίζει από την κατεχόμενη Αμμόχωστο, είναι εμπνευσμένη όσο και ρεαλιστική.

μάτων. Είναι αυτά που επιδιώκεται να φέρουν κοντά τις δύο κοινότητες και να καλλιεργήσουν κλίμα εμπιστοσύνης, κατανόησης και συνεργασίας, στη βάση εκείνων που μας ενώνουν και όχι εκείνων που μας χωρίζουν. Το πρόσφατο άνοιγμα

του οδοφράγματος της Δερύνειας θα είναι υποβοηθητικό της όλης ιδέας, αφού διευκολύνει τη συγκοινωνία και την επικοινωνία που είναι απαραίτητες για κάθε προσέγγιση και επαφή.

Ιδιαίτερης σημασίας θα είναι η

ίδρυση στη «νεκρή ζώνη» ενός δικαιοδικού εκπαιδευτικού κέντρου με κατεύθυνση προς τις κυπριογενικές μελέτες, ανθρωπολογικές, τοπολογικές, γλωσσικές, λαογραφικές, λαϊκοτεχνικές, μουσικές, και άλλες, επιδιώκοντας να προωθήσει

τη συνειδητοποίηση της μακράς κοινής ταυτότητας των δύο κοινοτήτων στους τομείς αυτούς, συμβάλλοντας έτσι στην πολιτισμική τους συνύπαρξη και συναλλαγή. Το ίδιο ισχύει για τις άλλες πτυχές της πρότασης που αναφέρονται σε δικαιοδικά περιβαλλοντικά και αθλητικά προγράμματα. Ο πολιτισμός ενώνει τους ανθρώπους, και πολιτισμός που δεν είναι ανθρωποκεντρικός δεν είναι πολιτισμός. Υπάρχει κάθε λόγος να πιστευτεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, η κοινή πλέον μεγάλη πατρίδα Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων πολιτών, θα στηρίξει την προώθηση, αποδοχή και υλοποίηση της πρότασης του Δήμου της Δερύνειας. Ήδη, όπως ανέφερε ο δήμαρχος, οι πρέσβεις της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Ολλανδίας και της Σλοβακίας έχουν εκφράσει το ενδιαφέρον και τη στήριξη τους και είναι βέβαιο ότι η πρόταση, εφ' όσον τεθεί αρμοδίως, θα αποκτήσει περαιτέρω δυναμική. Οι «νεκρές ζώνες» μπορούν να ζωντανεύουν.

Ο κ. Δημήτριος Χατζήχαμης είναι πρώην πρόεδρος του Ανωτάτου Δικαστηρίου.

Νέα γεωμετρία στην περιοχή της Αν. Μεσογείου

Οι σχέσεις μεταξύ ΗΠΑ και Τουρκίας έχουν περάσει από το στάδιο διφορούμενης συμμαχίας σε σχέση ανταγωνισμού

Συνέντευξη στον
ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΥΚΑΡΙΔΗ

Οι σχέσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Τουρκίας έχουν περάσει από το στάδιο διφορούμενης συμμαχίας σε μια σχέση ανταγωνισμού και η Ουάσιγκτον πρέπει να προσαρμόσει τις προσδοκίες της και να αναπτύξει άλλες επιλογές. Η Κύπρος έχει, σε αυτή τη χρονική στιγμή, μια μοναδική ευκαιρία, που πρέπει να εκμεταλλευτεί. Αυτό μεταξύ άλλων τονίζει στην «Κ» ο Στίβεν Κουκ, ENI Enrico Mattei Senior Fellow για τη Μέση Ανατολή στο Συμβούλιο Εξωτερικών Σχέσεων και συγγραφέας του βιβλίου, «Ούτε φίλος ούτε εχθρός: Το μέλλον των σχέσεων ΗΠΑ-Τουρκίας». Ο κ. Κουκ, ο οποίος βρέθηκε στη χώρα μας αυτές τις μέρες στο πλαίσιο επαγγελματικού ταξιδιού στο Ισραήλ, την Αίγυπτο και την Κύπρο, έδωσε συνέντευξη στην «Κ», για τη νέα γεωμετρία, όπως ο ίδιος λέει, της περιοχής της Ανατολικής Μεσογείου.

–Ποια είναι η άποψή σας για τις τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ της Κύπρου;

–Είναι σαφώς κυπριακή επικράτεια, η Τουρκία δεν πρέπει να είναι εκεί. Οι ΗΠΑ, η Ε.Ε., το Ισραήλ και η Αίγυπτος έχουν εκφραστεί με παρόμοιες ισχυρές δηλώσεις σχετικά με αυτό το θέμα. Η συμπεριφορά της Τουρκίας δεν αποτελεί διαπραγματευτική τακτική που σχετίζεται με το Κυπριακό. Η Τουρκία ακολουθεί στρατηγικά ένα πρότυπο ενθαρρυσμένης συμπεριφοράς, με παραβιάσεις να επιτρέπονται να περνούν απαρατήρητες και αυτή η κατάσταση ενθαρρύνει περαιτέρω παραβιάσεις.

–Ζητήσατε επανεξέταση των σχέσεων ΗΠΑ - Τουρκίας. Πώς καταλήξατε σε αυτό το συμπέρασμα;

–Οι Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να έχουν επιλογές, καθώς η Τουρκία είναι αυτή τη στιγμή σε θέση να χειραγωγήει την εξάρτηση των ΗΠΑ πάνω στην Τουρκία. Στο State Department υπάρχουν συχνές διαφωνίες για τις σχέσεις μας με την Τουρκία και πραγματοποιούνται αρκετές συζητήσεις. Ακόμα και άτομα που προώθησαν στο παρελθόν την περαιτέρω σύσφιγξη σχέσεων έχουν εκφράσει τη δυσφορία τους για τη συμπεριφορά της Τουρκίας. Ενώ η Τουρκία είναι συμβατικός σύμμαχος, δεν είναι εταίρος των Ηνωμένων Πολιτειών. Σε αντίθεση με τον Ψυχρό Πόλεμο, η Ουάσιγκτον και η Άγκυρα δεν μοιράζονται πλέον γενικές απειλές ή συμφέροντα που τις συνδέουν. Η ουσία είναι ότι η Τουρκία αναλαμβάνει δράσεις που δεν είναι προς το συμφέρον των ΗΠΑ.

–Μπορούν οι ΗΠΑ να αναπτύξουν εναλλακτικές επιλογές για να αντικαταστήσουν τη βάση στο Ιντσιρλίκ;

–Δεν λέω ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες πρέπει να εγκαταλείψουν το Ιντσιρλίκ. Αυτό που λέω είναι ότι οι ΗΠΑ πρέπει να έχουν επιλογές. Οι ΗΠΑ διαθέτουν 90 πυρηνικά όπλα στο Ιντσιρλίκ, τα οποία είναι εκεί για να εξασφαλίσουν μεταξύ άλλων και την ασφάλεια της Τουρκίας. Αλλά, η Ουάσιγκτον θα έπρεπε να διαπραγματευτεί τη χρήση της βάσης κατά τη διάρκεια του αγώνα ενάντια στο Ισλαμικό Κράτος. Πιστεύω ότι αυτό το γεγονός ήταν σημείο καμπής, όπου τα συμφέ-

“

Δεν λέω ότι οι ΗΠΑ πρέπει να εγκαταλείψουν το Ιντσιρλίκ, όπου διαθέτουν 90 πυρηνικά όπλα. Αυτό που λέω είναι ότι πρέπει να έχουν επιλογές. Γιατί όχι μια βάση στην Κύπρο, την Ιορδανία ή την Αίγυπτο;

“

Οι οίωνοι στην Ουάσιγκτον είναι ότι η Λευκωσία πρέπει να δεσμευθεί σε ένα πλαίσιο συνεργασίας που προσθέτει αξία στις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών σε τομείς, όπως η ενέργεια και η ασφάλεια.

Η Λευκωσία έχει, σε αυτή τη χρονική στιγμή στη συνεργασία της με την Ουάσιγκτον, μία μοναδική ευκαιρία, επενδύοντας στην ασφάλειά της, την οποία και πρέπει να εκμεταλλευτεί, τονίζει στην «Κ» ο Στίβεν Κουκ, ENI Enrico Mattei Senior Fellow για τη Μέση Ανατολή στο Συμβούλιο Εξωτερικών Σχέσεων των ΗΠΑ.

ροντα και οι αρχές δεν ευθυγραμμίζονταν. Γιατί όχι μια βάση στην Κύπρο, την Ιορδανία ή την Αίγυπτο;

–Πώς αξιολογείτε τις πολιτικές Ερντογάν μετά από την απόπειρα πραξικοπήματος;

–Η εδραίωση της εξουσίας του Ερντογάν όπως αντικατοπτρίζεται από τις συλλήψεις δημοσιογράφων, ακαδημαϊκών και την καταστολή οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και μειονοτήτων που αντιτίθενται στις βασικές αρχές της αμερικανικής κοινωνίας και με την ιδιότητα της Τουρκίας ως μέλους του ΝΑΤΟ, μιλά αφ' εαυτής. Η επέμβαση της Τουρκίας στη Συρία, η πρόθεσή της να αγοράσει συστήματα αεράμυνας από τη Ρωσία, η ενίσχυση της αστάθειας στο Αιγαίο και η σύλληψη Αμερικανών υπηκόων έχουν διευρύνει περαιτέρω το χάσμα μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Τουρκίας.

–Ο Ρώσος πρέσβης στην Κύπρο είπε ότι οι ρωσικοί πυραυλοί S-400, που αγόρασε η Τουρκία, δεν είναι επιθετικά όπλα. Ποια είναι η άποψή σας;

–Εξ ορισμού δεν είναι, είναι αντιαεροπορικά συστήματα, αλλά τα F-35 που αγοράζει η Τουρκία σχεδιάστηκαν για να διαφεύγουν τους S-400. Υπάρχουν ανησυχίες ότι η τεχνολογία του αεροσκάφους θα υπονομευθεί από τους Ρώσους που θα χειρίζονται και θα συντηρούν τους S-400.

–Το μομέντουμ των σχέσεων μεταξύ Κύπρου και ΗΠΑ αλλάζει. Ποιες είναι οι προοπτικές και ποιο ρόλο μπορεί να διαδραματίσει η Κύπρος;

–Αυτή είναι μια μοναδική ευκαιρία για την Κύπρο και σας παροτρύνω να αδράξετε αυτήν την ευκαιρία. Υπάρχει μια νέα γεωμετρία στην περιοχή και η Κύπρος πρέπει να αναλάβει την πρωτο-

βουλία και να δεσμευτεί για μια ενισχυμένη συνεργασία με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Φυσικά, αυτή είναι δική σας απόφαση, αλλά οι οίωνοι στην Ουάσιγκτον είναι ότι η Λευκωσία πρέπει να δεσμευθεί σε ένα πλαίσιο συνεργασίας που προσθέτει αξία στις σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών σε τομείς, όπως η ενέργεια και η ασφάλεια. Από τις επαφές μου στο νησί έχω δει ότι μερικοί άνθρωποι διστάζουν σε αυτό το σημείο. Υπάρχουν ενδοιασμοί στο κατά πόσο υπάρχει υποστήριξη ή αν θέλεις –όπως λένε στην Ουάσιγκτον– πόσο πολιτικό φορτίο μπορεί να σηκώσει μια χώρα. Καταλαβαίνω, επίσης, ότι υπάρχει φόβος πως, εάν αλλάξει κάτι στην Τουρκία, οι σχέσεις με τις ΗΠΑ ενδέχεται να αλλάξουν. Στο τέλος της ημέρας υπάρχει μια ευκαιρία εδώ και αποτελεί επένδυση στην ασφάλεια του νησιού. Αυτό που συνέβη με την ENI δεν θα συνέβαινε με την Exxon.

Παρακάμπτει την ομοσπονδία η Τουρκία

Σκέψεις για συνεργασία σε γη και ΑΟΖ δίχως λύση από κύκλους της προεδρίας, των Ενόπλων Δυνάμεων και τα Κατεχόμενα

Τον **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

«Οι δύο κοινότητες της Κύπρου και όλες οι εμπλεκόμενες πλευρές μπορούν να συνεργαστούν σε συγκεκριμένα πεδία, δίχως την επίλυση του Κυπριακού με βάση το ομοσπονδιακό μοντέλο. Σε αυτήν τη συνεργασία στοχεύουν εν μέρει και όλες οι τελευταίες εισηγήσεις του ΟΗΕ. Εφόσον ένα μεγάλο χάσμα χωρίζει τις δυο πλευρές στο ζήτημα της ομοσπονδίας και η ελληνοκυπριακή πλευρά δεν επιθυμεί να εστιάσει σε προτάσεις που θα μπορούσαν να παρέχουν μια τελευταία ευκαιρία στην ομοσπονδιακή φόρμουλα (λ.χ. στο μοντέλο Βελγίου) δεν υπάρχει λόγος για χάσιμο χρόνου». Στο παραπάνω συμπέρασμα καταλήγουν η Άγκυρα και η νέα «κυβέρνηση» του Ερσίν Τατάρ. Στην Τουρκία κύκλοι της προεδρίας και των Ενόπλων Δυνάμεων που προβάλλουν το αξίωμα της «Γαλάζιας Πατρίδας» και στα Κατεχόμενα η νέα «κυβέρνηση» της τουρκοκυπριακής Δεξιάς βιάζονται για να κλείσουν το κεφάλαιο της ομοσπονδίας, ενώ την ίδια στιγμή επιμένουν για τη σημασία «αποφασιστικών» βημάτων εκ μέρους της τουρκικής πλευράς και για τη συνεργασία των εμπλεκόμενων πλευρών σε πεδία όπου υφίστανται κοινά συμφέροντα, όπως λ.χ. στην κυπριακή ΑΟΖ.

Αποσύρουν την ομοσπονδία

Πριν από τον επίσημο σχηματισμό της και την έγκριση της λίστας των «υπουργών» της από τον

Τ/κ ηγέτη, η νέα «κυβέρνηση» της τ/κ Δεξιάς έκλεισε βιαστικά το κεφάλαιο της ομοσπονδίας στο Κυπριακό. Στο ιδρυτικό μανιφέστο της «κυβέρνησης», το οποίο υπέγραψαν οι Ερσίν Τατάρ και Κουντρέτ Όζερσαϊ, το Κόμμα Εθνικής Ενότητας (ΚΕΕ) και το Κόμμα του Λαού (ΚΛ) ανακοίνωσαν ότι πλέον δεν υφίστανται συνθήκες για διαπραγμάτευση με βάση το ομοσπονδιακό μοντέλο. Η συγκεκριμένη εισήγηση ήλθε παρά την πρόσφατη

Οι Ερσίν Τατάρ και Κουντρέτ Όζερσαϊ ανακοίνωσαν ότι πλέον δεν υφίστανται συνθήκες για διαπραγμάτευση με βάση το ομοσπονδιακό μοντέλο.

αναφορά και επιμονή του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ στο ομοσπονδιακό μοντέλο λύσης, ως μοναδική βιώσιμη και εφαρμόσιμη φόρμουλα. «Οι διαδικασίες διαπραγμάτευσης που συνεχίστηκαν δίχως τέλος για μισό αιώνα έδειξαν ότι έχει τελειώσει το μοντέλο της ομοσπονδίας και ότι δεν είναι ρεαλιστικό υπό τις παρούσες συνθήκες. Για αυτόν τον λόγο πρέπει πλέον στην Κύπρο να έρθουν στο τραπέζι διαφορετικά μοντέλα, πιο ρεαλιστικά και εφαρμόσιμα.», αυτό ήταν το χαρακτηριστικό μήνυμα της νέας «κυβέρνησης» σε μια στιγμή που

Στην Άγκυρα θεωρούν ότι υπό τις υφιστάμενες συνθήκες στην Ανατολική Μεσόγειο, η παρουσία ενός ξεχωριστού, τουρκικού «κράτους» στα εδάφη της Κύπρου είναι αναγκαία.

τα βλέμματα είναι στραμμένα στις εξελίξεις στα ανοιχτά της Κύπρου και γενικότερα στο Κυπριακό. Στο πλαίσιο του μηνύματος, το οποίο επιμελήθηκε ο κ. Όζερσαϊ, την ώρα που ο νέος «πρωθυπουργός» αναφερόταν στην ανάγκη της «επαρρύθμισης» της γραμμής της τ/κ ηγεσίας στο Κυπριακό, ξεχωρίζει ακόμη ένα σημείο. Η τ/κ πλευρά για πρώτη φορά κάνει λόγο στην προοπτική της συνεργασίας των δύο πλευρών σε συγκεκριμένα πεδία, δίχως να έχει υπάρξει λύση του Κυπριακού. «Ακόμη και αν δεν βρεθεί μια βιώσιμη και συνολική

λύση στο κυπριακό πρόβλημα, η κυβέρνησή μας θα υποστηρίξει τη συνεργασία των δύο πλευρών σε θέματα οικονομίας, εμπορίου, τουρισμού, ανθρωπιστικών ζητημάτων και σε άλλα παρόμοια πεδία. Επιπλέον, θα προσεγγίσει θετικά τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, με την προϋπόθεση ότι αυτά δεν θα επισκιάζουν τις βασικές θέσεις της τ/κ πλευράς», τονίζουν οι επικεφαλής της νέας «κυβέρνησης» στα Κατεχόμενα.

Στο μήνυμα Όζερσαϊ γίνεται αναφορά και στην κυπριακή ΑΟΖ, υπογραμμίζοντας τα δικαιώματα

των Τ/κ, σημειώνεται ο δίκαιος καταμερισμός, η συνεργασία της τ/κ πλευράς με την Τουρκία και στην προβολή των θέσεων της τ/κ πλευράς στο διεθνές πεδίο.

«τουρκικό κράτος»

Την ώρα που στη Λευκωσία οι συνέταιροι της νέας «κυβέρνησης» κλείνουν το κεφάλαιο της ομοσπονδίας, δίχως να αποκλείουν περιθώρια συνεργασίας των δύο κοινοτήτων σε κάποια πεδία, στην Άγκυρα, οι κύκλοι της τουρκικής προεδρίας και των ενόπλων δυνάμεων θεωρούν ότι, υπό τις υφιστάμενες συνθήκες στην Ανατολική Μεσόγειο, η παρουσία ενός ξεχωριστού, τουρκικού «κράτους» στα εδάφη της Κύπρου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση τόσο για την ασφάλεια της Τουρκίας όσο και για την κατοχύρωση των συμφερόντων των Τ/κ. Ο ναύαρχος Τζιχάντ Γιαϊτζί (εγκέφαλος εκδίωξης των μελών της Οργάνωσης του Γκιουλέν), σε νέες μελέτες και τοποθετήσεις του οραματίζεται την Τουρκία και το «τουρκικό κράτος της Κύπρου» στο επίκεντρο των εξελίξεων της Ανατολικής Μεσογείου του 21ου αιώνα.

Ο κ. Γιαϊτζί τάσσεται υπέρ της άμεσης ανακοίνωσης της ΑΟΖ της Τουρκίας. Στο πλευρό του τάσσονται πρώην αξιωματικοί του τουρκικού στρατού που την περίοδο των Σκανδάλων Εργκενεκόν και Βαριοπούλα είχαν οδηγηθεί τις φυλακές με το σκεπτικό ότι στόχευαν στην ανατροπή της τουρκικής κυβέρνησης. Ένας από αυτούς είναι

και ο εν αποστρατεία ναύαρχος Τζεμ Γκιούρντενιζ, ο εμπνευστής του δόγματος «Γαλάζια Πατρίδα». Σε νέα δημόσια τοποθέτησή του ο ισχυρίζεται ότι οι εξελίξεις στην κυπριακή ΑΟΖ αυτομάτως «ακυρώνουν» τη φόρμουλα της «ενωμένης Κύπρου» με βάση το μοντέλο της ομοσπονδίας.

Η λύση του προβλήματος της ΑΟΖ περνάει μέσα από τη διαπραγμάτευση της ε/κ και της τ/κ πλευράς, με την ιδιότητα των δύο ξεχωριστών και κυρίαρχων κρατών της Κύπρου. Τα δύο κράτη θα μπορούσαν να υπογράψουν μια παρόμοια συμφωνία με αυτήν που υπέγραψαν Ελλάδα και Τουρκία το 1976 και με την οποία ελέγχθηκε η ένταση που είχε προκύψει με τις σεισμογραφικές έρευνες στο Αιγαίο.

Την ίδια στιγμή, ο ναύαρχος Γκιούρντενιζ επιμένει για τη σημασία των νέων πρωτοβουλιών που λαμβάνει η Τουρκία στα ανοιχτά της Κύπρου και καλεί την τουρκική κυβέρνηση να έχει έτοιμα όλα τα εναλλακτικά σενάρια απέναντι στα αντίποινα της Λευκωσίας. Προχωρά δε ένα βήμα πιο πέρα και εισπychείται στην κυβέρνηση του ΑΚΡ να προχωρήσει στην ψήφιση στην Εθνοσυνέλευση μιας απόφασης, παρόμοια με αυτήν που ψηφίστηκε το 1995 και προειδοποιεί με πόλεμο την Ελλάδα σε περίπτωση που επεκταθούν τα χωρικά ύδατα της γειτονικής χώρας σε 12 μίλια. Παράλληλα, προτείνει την άμεση ανακοίνωση της ξεχωριστής τουρκικής ΑΟΖ στην Ανατολική Μεσόγειο.

Αερομαχίες χωρίς πιλότους στο Αιγαίο

Τουρκική υπεροχή στα μη επανδρωμένα αερο-οχήματα, με την Ελλάδα να τρέχει για να μη χάσει το τεχνολογικό «τρένο»

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τους τελευταίους μήνες οι επιτελείς του ΓΕΕΘΑ παρατηρούν με ενδιαφέρον μια αλλαγή τακτικής από πλευράς των Τούρκων στο Αιγαίο. Από την αεροπορική βάση του Νταλαμάν στα νοτιοδυτικά της Τουρκίας, δεν απογειώνονται πια μόνο αεροσκάφη ναυτικής συνεργασίας (ηλεκτρονικού πολέμου), τύπου CN-235, για να καταγράψουν τις ελληνικές κινήσεις στο αρχιπέλαγος, αλλά ολοένα και περισσότερα UAVs (μη επανδρωμένα αερο-οχήματα είναι ο δύσχηρστος ελληνικός όρος), που πραγματοποιούν επιχειρήσεις συγκεντρώσης πληροφοριών, επιτήρησης και αναγνώρισης (ISR), με άλλα λόγια κατασκοπείας.

Στην Αθήνα γνωρίζουν ότι τα UAVs που χρησιμοποιούνται στο Αιγαίο από την Τουρκία είναι κατά κύριο λόγο των τύπων ANKA B και BAYRAKTAR TB2, τα οποία δεν είναι οπλισμένα, αλλά περιορίζονται σε επιχειρήσεις επιτήρησης καθώς και συνθετικής απεικόνισης των στόχων (SAR). Ξέρουν, επίσης, ότι οι Τούρκοι χρησιμοποιούν UAVs αλλά και μικρότερα drones, προκειμένου να διεξαγάγουν συνδυασμένες επιχειρήσεις εναντίον Κούρδων του PKK στη Νοτιοανατολική Τουρκία. Ως εκ τούτου, στην Αθήνα υπάρχει πλήρης επίγνωση ότι σε περίπτωση θερμού επεισοδίου, η Αγκυρα μπορεί να χρησιμοποιήσει UAVs τα οποία ήδη έχουν δοκιμαστεί σε πραγματικό πεδίο μάχης.

Πριν από λίγες εβδομάδες η ιστοσελίδα theintercept.com, σε ένα εκτενές και πληρέστατο ρεπορτάζ παρουσίασε την ιστορία για τον τρόπο με τον οποίο ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και ο γαμπρός του Σελτζούκ Μπαϊρακτάρ κατόρθωσαν να στήσουν μια εγχώρια βιομηχανία παραγωγής UAV και drones, που πλέον ακμάζει, καθώς τα προϊόντα της δεν είναι απλώς αποτελεσματικά, αλλά και εξαγωγίμα. Στον αντίποδα, όπως αποκαλύπτει σήμερα η «Κ», η Ελλάδα έχει αποδωθεί σε πραγματικό αγώνα δρόμου ώστε να μη χάσει οριστικά την τεχνολογική κούρσα στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Όπως αναφέρουν στην «Κ» καλά πληροφορημένες πηγές, το ελληνικό πρόβλημα δεν περιορίζεται στην απουσία σύγχρονων μέσων (το οπλοστάσιο περιορίζεται σε 17 UAV ΠΗΓΑΣΟΣ II της Πολεμικής Αεροπορίας και 14 SPERWER του Στρατού Ήπρας). Το βασικό πρόβλημα, όπως αναφέρουν, είναι η σχεδόν καθολική απουσία ενός δόγματος ISR, στο οποίο θα μπορούσαν να ενταχθούν και νέα μέσα.

Τα ελληνικά UAVs διαθέτουν μόνο κάμερα ημέρας και υπέρυθρη κάμερα, τη στιγμή που τα τουρκικά ANKA και BAYRAKTAR TB2 αξιοποιούνται σε επιχειρήσεις συνθετικής απεικόνισης των στόχων και GMTI, δηλαδή την ικνηλασία και την παρακολούθηση στόχων στη στεριά. Οι ίδιες πηγές αναφέρουν ότι σε αντίθεση προς τη χρήση αυ-

Ο Ερντογάν και ο γαμπρός του Σελτζούκ Μπαϊρακτάρ κατόρθωσαν να στήσουν μια εγχώρια βιομηχανία παραγωγής UAV και drones, που πλέον ακμάζει, καθώς τα προϊόντα της δεν είναι απλώς αποτελεσματικά, αλλά και εξαγωγίμα.

τή, τα ελληνικά UAVs χρησιμοποιούνται περίπου σαν drones σε... γάμους. Τα κενά σε επιχειρήσεις αυτού του τύπου επιθυμεί να καλύψει η Αθήνα με τα αμερικανικά MQ-9 Reaper, δύο εκ των οποίων σταθμεύουν στη Λάρισα. Όπως είχε αποκαλύψει η «Κ», η χώρα μας έχει εξασφαλίσει πόρους προκειμένου να επεκτείνεται το καθεστώς υπενοικίασης των δύο UAVs που βρίσκονται στη Λάρισα, ώστε αυτά να επιχειρήσουν για λογαριασμό της Π.Α. και, εφόσον οι απαιτούμενοι πόροι εξευρεθούν, να αποκτηθούν.

Ανώτατοι αξιωματικοί εκτιμούν ότι η Ελλάδα πρέπει να κάνει άμεσα το άλμα όχι στα μαχητικά πέμπτης γενιάς, αλλά στα μη επανδρωμένα αεροσκάφη που φέρουν οπλισμό.

Ανοικτοί δίαυλοι μεταξύ Αθήνας και Αγκυρας

Ανοικτούς δίαυλους επικοινωνίας με την Αγκυρα, παρά την προφανή επιθετική τακτική της, κατά κύριο λόγο στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και στο Αιγαίο, επιχειρεί να διατηρήσει η Αθήνα, ενόψει ενός θέρους το οποίο κρύβει αρκετές παγίδες. Η Αθήνα έχει στραμμένη την προσοχή της στο εσωτερικό της Τουρκίας, αλλά και στον ανατολικό περίγυρο της χώρας, όπου η Αγκυρα εμφανίζεται να μην κατορθώνει να επιτύχει επαρκώς τους περιφερειακούς στόχους της.

Η 23η Ιουνίου και η εκλογική αναμέτρηση για την Κωνσταντινούπολη είναι, επίσης, μια ημερομηνία κρίσιμη για τη συμπεριφορά που αναμένεται να επιδείξει ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν. Κυρίως, όμως, εκείνο που έχει μεγαλύτερη σημασία είναι το αυριανό εκλογικό αποτέλεσμα στην Ελλάδα. Η διαφορά Ν.Δ. - ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται ότι θα κρίνει σε μεγάλο βαθμό αν θα ακολουθήσει άμεση προσφυγή και σε κοινοβουλευτικές κάλπες και το πότε

θα διευθετηθούν ορισμένες εκκρεμότητες. Αρα, αν η Αθήνα θα προχωρήσει στο σχέδιο για επέκταση της αιγιαλιτίδας ζώνης από τα 6 στα 12 ν.μ. στο Ιόνιο, από όπου, αξίζει να σημειωθεί, εξαιρούνται τα δυτικά των Κυθέρων, προκειμένου να μην διχτούν οι διεθνείς συμφωνίες που διέπουν ορισμένα σημεία, όπως το πλωτό ρωσικό αγκυροβόλιο, που βρίσκεται 8 ν.μ. νοτίως των Κυθέρων.

Σε στρατιωτικό επίπεδο πάντως, κατά τη διάρκεια των τεχνικών συνομιλιών που πραγματοποιήθηκαν τις τελευταίες ημέρες στο υπουργείο Εθνικής Αμυνας στην Αθήνα, έγινε σαφές ότι οι δύο πλευρές αντιλαμβάνονται διαφορετικά αρκετά πράγματα. Ο Τούρκος υπουργός Εθνικής Αμυνας Χούλουσι Ακάρ έσπευσε με δηλώσεις του σε δημοσιογράφους, οι οποίες διέρρηυσαν τεχνπέντως και προς την Ελλάδα, να ανοίξει ζήτημα «συζητήσεων-πακέτο» για Αιγαίο και Ανατολική Μεσόγειο, χρησιμοποιώντας, μάλιστα, ως παράδειγμα

την αναντιστοιχία που υπάρχει ανάμεσα στα ελληνικά εθνικά χωρικά ύδατα και στον εναέριο χώρο. Επί της ουσίας των συζητήσεων, η τεχνική λεπτομέρεια που χρησιμοποιεί η Αγκυρα προκειμένου να προωθήσει τις δικές της προτεραιότητες είναι η παραπομπή στη συμφωνία που υπέγραψαν ο Κάρολος Παπούλιας και ο Μεσούτ Γιλμάζ στην Κωνσταντινούπολη στις 8 Σεπτεμβρίου 1988 και η οποία αφορά τις «κατεθυντήριες γραμμές για την αποτροπή ατυχημάτων και περιστατικών στα διεθνή ύδατα και στον διεθνή εναέριο χώρο».

Η Ελλάδα, αντιστρόφως, έχει ως βάση τα πιο συγκεκριμένα μέτρα που προβλεπόταν στο πρώτο μνημόνιο Παπούλια - Γιλμάζ που είχε υπογραφεί στη Βουλαιγμένη λίγους μήνες νωρίτερα, στις 27 Μαΐου 1988. Σε κάθε περίπτωση, στην Αθήνα ευελπιστούν ότι θα συνεχιστούν οι επαφές σε αυτό το επίπεδο, μέχρις ότου βρεθούν ορισμένα σημεία συσυστηκικής συζήτησης.

πτυξε τα πρώτα τέτοιου τύπου μη επανδρωμένα αερο-οχήματα, τα ΠΗΓΑΣΟΣ I. Επίσης, μηχανικοί της συμμετείχαν στη δημιουργία του ουραίου τμήματος της ατράκτου του πρωτότυπου UAV με την ονομασία nEUROn, που αναπτύχθηκε τελικά από τη γαλλική Dassault.

Υποχρηματοδότηση

Το πρόγραμμα nEUROn, στο οποίο συμμετέχουν η Ελλάδα, η Γαλλία, η Ιταλία, η Σουηδία, η Ισπανία και η Ελβετία, ξεκίνησε το 2003, με το πρωτότυπο να πετάει το 2006 και την πρώτη δοκιμαστική πτήση να πραγματοποιείται το 2012. Από τότε, έχει κάνει περισσότερες από 100 δοκιμαστικές πτήσεις και το 2015 έγινε η πρώτη δοκιμή εκτόξευσης πυραύλου βάρους 250 κιλών.

Η κρίση υποχρηματοδότησης της ΕΑΒ και η πραγματικές συνθήκες καθημερινής έντασης στο Αιγαίο πιέζουν την Αθήνα για μια γρήγορη λύση, ωστόσο δεν είναι λίγοι οι ανώτατοι αξιωματικοί, εν ενεργεία αλλά και απόστρατοι, που εκτιμούν ότι η Ελλάδα πρέπει να κάνει άμεσα το άλμα όχι στο μαχητικό πέμπτης γενιάς, αλλά στα Battle UAVs, δηλαδή στα μη επανδρωμένα αεροσκάφη που φέρουν οπλισμό και μπορούν να πραγματοποιήσουν ακόμη και αμιγώς πολεμικές επιχειρήσεις. Εκτιμάται ότι, σε λίγες δεκαετίες, το πολύ χαμηλό κόστος σε χρήματα, αλλά και σε ζωές, που συνεπάγεται η χρήση μη επανδρωμένων συστημάτων θα καταστήσει τη χρήση μαχητικών αεροσκαφών ασύμφορη.

Ευρωπαϊκά UAV

Είναι κοινό μυστικό στις Βρυξέλλες ότι η Ελλάδα είναι από τις χώρες που, παρadoxως για τα ελληνικά ειωθότα, είναι εξαιρετικά κινητική σε όποια γραφειοκρατική διαδικασία αφορά την άμυνα. Πέρα από την ηγετική θέση στο πρόγραμμα της μόνιμης διαρθρωμένης συνεργασίας (PESCO) για μη επανδρωμένα θαλάσσια οχήματα, η Ελλάδα συμμετέχει και στο «European MALE RPAS user community», όπου κύριες χώρες είναι η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ολλανδία, η Ισπανία και η Πολωνία. Σκοπός είναι η απόκτηση τεχνογνωσίας, αλλά και η ανταλλαγή απόψεων για τη μελλοντική χρήση των UAV. Η Ελλάδα, ως χώρα που βρίσκεται στα εξωτερικά σύνορα της Ε.Ε., έχει βαρύνουσα σημασία. Βασικό πρόβλημα των σχεδιαζόμενων ευρωπαϊκών προγραμμάτων είναι το μακρύ χρονοδιάγραμμα. Μια πολυτέλεια που φαίνεται ότι η Ελλάδα δεν διαθέτει...

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Απάντηση στον Τούρκο ΥΠΕΞ κ. Μεβλούτ Τσαβούσογλου

Αξίotide κ. Τσαβούσογλου, διάβασα με προσοχή τα σχόλια και τις αναφορές του πρακτορείου «Αναντολού» για την πρόσφατη επιστολή σας που αποστείλατε στα μόνιμα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ, καθώς και στα μέλη της Ε.Ε. σε ό,τι αφορά τα θέματα της Ανατολικής Μεσογείου. Διαπίστωσα σειρά σημαντικών αντιπράσεων παρά την προσπάθειά σας να δοθεί νομιμοφάνεια στις τουρκικές θέσεις και δράσεις.

Συγκεκριμένα: Όπως εσείς αναγνωρίζετε στην περιοχή που το «Φατίκ» προγραμματίζει να κάνει γεώτρηση υπό τον όρο «overlapping claims» από την Τουρκία και την Κυπριακή Δημοκρατία (Κ.Δ.). Αρα βάσει αυτού του ισχυρισμού σας η συγκεκριμένη περιοχή δεν σας

ανήκει. Τότε, ερωτώ, γιατί επιχειρείτε να τρυπήσετε σε μία αμφισβητούμενη περιοχή; Αυτό και μόνο δείχνει πως είστε κακών προθέσεων. Όπως εσείς λέτε το καθεστώς της περιοχής θα ξεκαθαρίσει με διμερείς διαπραγματεύσεις και στην περίπτωση αυτή και αποφύγετε νέες μέχρι που να οριοθετηθεί. Εσείς και πάλι, με τη δικαιολογία ότι δεν αναγνωρίζετε την Κ.Δ., αρνείστε να διαπραγματευτείτε μαζί της, παρά τη σχετική πρόσκληση που σας απεύθυνε ο Κύπριος ΥΠΕΞ

κ. Χριστοδουλίδης. Μα και αυτό το διαδικαστικό πρόβλημα λύνεται εύκολα, κ. Τσαβούσογλου, όταν υπάρχει θέληση. Το παράδειγμα της αμερικανικής μεσολάβησης ανάμεσα σε Λίβανο και Ισραήλ, όπου ο Λίβανος δεν αναγνώριζε το Ισραήλ και ο Λίβανος έχουν δεχθεί την εφαρμογή της μέσης γραμμής για την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών τους με την Κ.Δ. Αυτά τρία προηγούμενα μπορούν να σας νικήσουν στο διεθνές δικαστήριο, έστω και αν επικαλεστείτε το προ-

ηγούμενο της Μάλτας και της Λιβύης. Εσείς, επίσης, λέτε πως η Τουρκία έχει μεγάλες ακτογραμμές και υπονοείτε ότι αυτό θα της δώσει μεγαλύτερο μερίδιο της θάλασσας σε βάρος της Κ.Δ. Σας απαντώ. Μα το ίδιο και η Αίγυπτος, έχει ανάλογο μήκος ακτογραμμών και όμως δέχθηκε την αρχή της μέσης γραμμής! Δεν έχετε παρά να δοκιμάσετε την τύχη σας στο Διεθνές Δικαστήριο. Δυστυχώς, κ. Τσαβούσογλου, άλλη είναι η αλήθεια πίσω από τις αντιδράσεις της χώρας σας. Αυτή καταγράφεται κατά τρόπο χαρακτηριστικό στους χάρτες που παρουσίασε πριν από λίγο ο συνάδελφός σας κ. Χούλουσι Ακάρ. Οι χάρτες περιγράφουν αυτό που και εσείς ζητάτε και στην επιστολή σας. Την ακύρωση όλων των υφιστάμενων

συμφωνιών οριοθέτησης και την εξ υπαρχής χάραξη νέων ζωνών με αναδιανομή της κυπριακής ΑΟΖ ανάμεσα στη χώρα σας και τις γειτονικές χώρες. Λυπάμαι να παρατηρήσω πως αυτή η αναθεωρητική σας πολιτική υπονομεύει την ασφάλεια και τη σταθερότητα της περιοχής κάτι που δεν βοηθάει κανέναν και ούτε τη χώρα σας. Τέλος, προχωράτε και σε εκβιασμό της Κ.Δ. στηριγμένοι στην ισχύ του στόλου σας. Απειλείτε με νέες γεωτρήσεις εντός της οριοθετημένης κυπριακής ΑΟΖ, αν δεν δεχθεί η Κ.Δ. τους δικούς σας όρους. Ζητάτε όπως η Κ.Δ. καταστήσει τους Τ/κ συνδιαχειριστές της κυπριακής ΑΟΖ πριν από τη λύση και πριν από τον τερματισμό της κατοχής από τη χώρα σας του 36% του κυ-

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος και διετέλεσε γραμματέας του Γεωστρατηγικού Συμβουλίου της Κ.Δ. (2014-2018).

Οι τελευταίες ριπές πριν από τις κάλπες

ΕΔΕΚ στη συσπείρωση

Και το τελευταίο του χαρτί παίζει ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ Μαρίνος Σιζόπουλος, σε μία προσπάθεια να διατηρήσει την έκτη έδρα. Δεν μιλάμε, βεβαίως, για το μήνυμα συσπείρωσης που έστειλε ο Βάσος Λυσσαρίδης στους σοσιαλιστές την Παρασκευή. Ούτε για τη συναυλία του Γιώργου Νταλάρα στην προεκλογική συγκέντρωση, αλλά για την επιστράτευση των εσωκομματικών του αντιπάλων. Ο Γιαννάκης Ομήρου κάλεσε τους ΕΔΕΚίτες να ανακόψουν την ακροδεξιά επέλαση και να στηρίξουν το κόμμα των Σοσιαλιστών, ενώ το ίδιο επιχείρησε και ο ανθυποψήφιος του Μαρίνου Σιζόπουλου για την προεδρία του Κόμματος Γιώργος Βαρνάβα. Ο μόνος που έμεινε εκτός της διαδικασίας συσπείρωσης είναι ο νυν δήμαρχος Λεμεσού και κύριος εσωκομματικός αντίπαλος του προέδρου της ΕΔΕΚ Νίκος Νικολαΐδης.

• • • •

Ψήφος οίκτου

Βεβαίως, στελέχη του κόμματος έχουν ξεκινήσει και τις επαφές από πόρτα σε πόρτα για να διατηρηθεί η έδρα στην ΕΔΕΚ. Όπως λέγεται το Κόμμα φαίνεται να λαμβάνει πλέον και ψήφο οίκτου. Ένα ποσοστό των ΑΚΕΛικών φαίνεται πως ίσως στραφεί προς την ΕΔΕΚ ούτως ώστε να ανακόψουν την είσοδο του ΕΛΑΜ στην Ευρωβουλή. Όπως μάθαμε η αναφορά του Άντρου Κυπριανού ότι κάποιιο προσπαθούν να κλέψουν ψήφους από το ΑΚΕΛ δεν ήταν καθόλου τυχαία.

• • • •

Κραυγή προς αστούς

Πάντως, η ΕΔΕΚ δεν είναι η μόνη που επιστράτευσε πχηρά ονόματα για να πετύχει συσπείρωση. Ενδεικτική η παρουσία της Στέλλας Κυριακίδου, αλλά και του Ιωάννη Κασουλίδη την Παρασκευή που πέρασε στο τελευταίο εκλογικό ραντεβού του ΔΗΣΥ. «Τώρα που η προεκλογική εκστρατεία φτάνει στο τέλος της, μπορεί κατά τη διάρκεια της ν' ακούσαμε πολλά. Μπορεί να έχουμε εκνευριστεί, να έχουμε απογορευτεί. Μπορεί οι ψηφοί τόνοι να μας μπέρδεψαν. Δεν πρέπει να φύγουμε όμως από το πραγματικό διακύβευμα και την ουσία αυτών των εκλογών» τόνισε χαρακτηριστικά ο πρώην υπουργός Εξωτερικών. Όπως λέγεται η επιστράτευση του Ιωάννη Κασουλίδη την υστάτη ήταν κραυγή απόγνωσης της Πινδάρου. Μία απέλπιδα προσπάθεια να συσπειρωθεί η αστική Λευκωσία, της οποίας τα χείλη έμειναν άλαλα μπροστά στα μηνύματα που εκπέμπει τελευταίως η Πινδάρου. Ενδεικτική και η δήλωση του εκτελεστικού διευθυν-

Κυπριακό, Κυπριακό... Κυπριακό; Ρε Νίκο, θυμάσαι τίποτε; Εσύ ρε Αντρέα; Κορούα μου δεν έχουμε τίποτε προς το παρόν. Άσε που Δευτέρας να κοιτάζουμε.

τή του Ιδρύματος «Γλαύκος Κληρίδης» Μιχάλη Σοφοκλέους στο ραδιόφωνο του «Πολίτη» ότι από τη Δευτέρα θα πρέπει να συζητηθούν πολλά αναφορικά με την αδυναμία συσπείρωσης του ΔΗΣΥ. Συζήτηση που αν δεν γίνει, θα την ξεκινήσει ο ίδιος, όπως είπε και που μπορεί να μην ελήφθη τοις μετρητοίς άμεσα, αλλά δεν είναι κούφια λόγια, όπως καλά αντιλαμβανόμαστε.

• • • •

Οι αλλαγές

Από τη Δευτέρα, πάντως, αναμένονται μεγάλες αλλαγές σε όλα τα κόμματα. Όπως διαρρέεται από το συναγερμικό στρατόπεδο, οι αλλαγές είναι επιβεβλημένες και στην Πινδάρου, αλλά και στο προεδρικό μέγαρο. Ό,τι και να λέγεται περί του αντιθέτου τα νούμερα προκάλεσαν μεγάλη ανησυχία ιδι-

αίτερα λόγω των μηδενικών... Μετά τα μηδενικά του Νίκαρου, οι ψίθυροι στα κομματικά πηγαδάκια εξελίχθηκαν σε έντονες συζητήσεις για την ανάγκη φρεσκαρίσματος του κυβερνητικού σχήματος. «Δεν γίνεται να βγαίνει ο πρόεδρος στον προεκλογικό ελλείψει στελεχών και να του ξεφεύγουν εν τη ρύμη του λόγου και πράγματα ανάρμοστα επικοινωνιακά», έλεχθη από στέλεχος του κόμματος, το οποίο μίλησε για μεγάλο έλλειμμα πολιτικού προσωπικού στην παράταξη.

• • • •

Και η Πινδάρου

Στο ίδιο πλαίσιο θα κινηθεί και η Πινδάρου, χωρίς να αποκλείεται η επιστροφή του Χάρη Γεωργιάδη, λίγο νωρίτερα από ό,τι στο τέλος του χρόνου, όπως είχε προαναγγείλει. Ο Χάρης θα αναλάβει τη θέση του αναπληρωτή

προέδρου, όπως μας ελέχθη και ότι γι' αυτό δεν υπάρχει αντίρρηση από τα ψηλά δώματα του μεγάρου στην Πινδάρου. Από το κάδρο βεβαίως δεν πρέπει να παραλείπεται η αλλαγή προσώπων και στην κοινοβουλευτική ομάδα του ΔΗΣΥ, είτε εκλεγεί είτε μείνει τελικώς στη Λευκωσία ο Νίκος Τορναρίτης.

• • • •

Αλλάζει καπέλο

Πάντως, εκείνο που λένε οι πληροφορίες της στήλης είναι ότι ο Πρόδρομος Προδρόμου θα κρεμάσει το καπέλο του κυβερνητικού εκπροσώπου στον καλόγηρο του Προεδρικού και θα φορέσει καπέλο βουλευτή, είτε έτσι είτε αλλιώς. Τώρα ποιος θα αναλάβει το δύσκολο πόστο του κυβερνητικού εκπροσώπου, μόνο ο πρόεδρος ξέρει κι ίσως κι εκείνος ακόμα να ψάχνεται. Ένα ζήτημα

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Νίκος Αναστασιάδης

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας μετά την ατάκα με τα μηδενικά δεν μπορούσε να χάσει τον τίτλο. Μάλιστα, έμαθα ότι την Παρασκευή πέρασε και από τη φιάστα της ΑΕΛ!

που προέκυψε κι έδειξε ότι υπάρχει μεγάλη ρωγμή στο ΔΗΣΥ, ήταν αυτό με την προώθηση εκ μέρους της Καίτης Κληρίδου του γνωστού πια άρθρου της Μαρίνας Χριστοφίδου, που αρχικά εκλήφθηκε σαν άρθρο της ίδιας της Καίτης. Όπως σχολιάστηκε και στην Πινδάρου αν δεν συμφωνούσε η Καίτη με τις θέσεις της Μαρίνας απλώς δεν θα προωθούνσε το άρθρο. Πάντως, ο Φούλης έκαμε κινήσεις αστραπή, αλλά αν κυθεί η καρδάρια με το γάλα τρέχα να το μαζέψεις...

• • • •

Γρίφος οι Τ/κ

Μεγάλο γρίφο αποτελεί ο αριθμός προσέλευσης των Τ/κ εκλογέων. Και είναι ένας γρίφος για τον οποίο ανησυχούν πολλοί. Από τη μια τα στελέχη του ΑΚΕΛ που ευελπιστούν στην στήριξη του Νιαζί Κιζίλγιουρεκ, παρόλο που έμενα ένα υψηλά ιστάμενο στέλεχος του Κόμματος μου είπε ότι τον Νιαζί τον έσπρωξε ήδη στο Ευρωκοινοβούλιο η επίθεση που δέχθηκε από τον ΔΗΣΥ, την Ελένη Σταύρου κυρίως και τον Αβέρωφ Νεοφύτου δευτερευόντως. ΑΚΕΛικοί αξιωματούχοι και στελέχη αναμένεται να βρεθούν στα εκλογικά κέντρα και για να αγκαλιάσουν τη συμμετοχή των Τ/κ στην εκλογική διαδικασία ως επίσης και για να προλάβουν τυχόν επεισόδια όπως και κωλυσιεργία στη διαδικασία της προσέλευσής τους στην κάλπη. Η καθυστέρηση στα οδοφράγματα αποτελεί επίσης ένα πρόβλημα που ίσως να προκύψει.

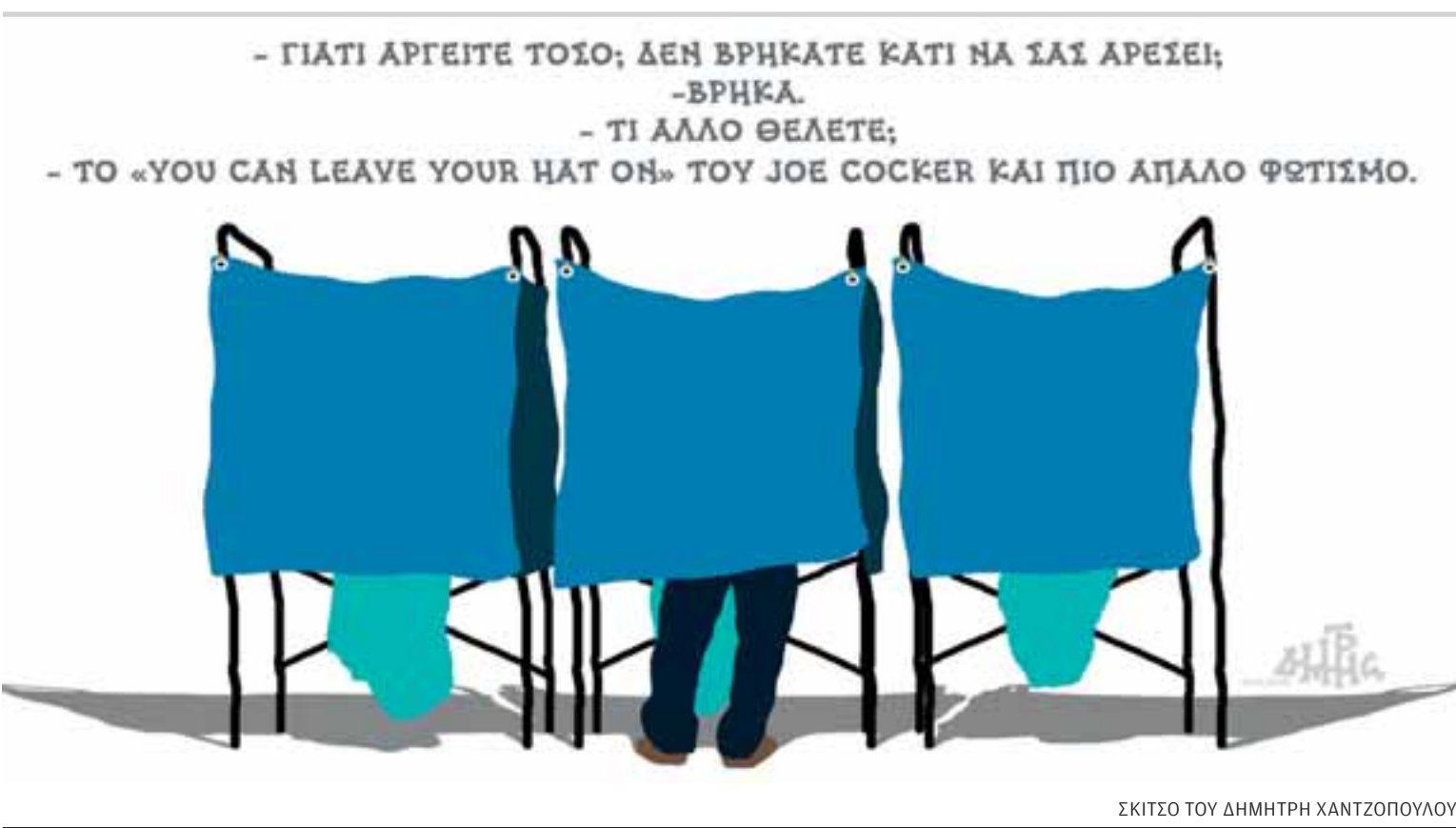
Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Για τι ψηφίζουμε

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Είναι αδύνατον, πιστεύω, να διαφοροποιηθούν οι ευρωεκλογές από τις βουλευτικές. Δυσκολεύομαι να φαντασθώ πώς θα μπορούσε κάποιος να το κάνει, εφόσον έχει μια στοιχειώδη γνώση των πολιτικών και οικονομικών εξελίξεων της τελευταίας δεκαετίας, που δείχνουν πόσο βαθιά συνδεδεμένη είναι πια η πορεία της χώρας μας με εκείνη της Ευρώπης. Η ωρίμανση, που έχω την εντύπωση ότι επέφερε η περιπέτεια της τελευταίας δεκαετίας, αποτυπώνεται και στις δημοσκοπήσεις. Αν δεν απατώμαι, αυτή πρέπει να είναι η πρώτη φορά που η μεγάλη πλειονότητα όσων κρίνουν ως «λάθος» την ένταξη της Ελλάδος στη Ζώνη του Ευρώ θεωρούν, εντούτοις, ότι η χώρα πρέπει να παραμείνει στην Ευρωζώνη. Εν πάση περιπτώσει, το ποσοστό εκείνων που προτιμούν να φαντάζονται λύσεις εκτός ευρωπαϊκών θεσμών φαίνεται να έχει μειωθεί δραματικά τα τελευταία χρόνια και αυτό είναι οπωσδήποτε ελπιδοφόρο.

Εφόσον, λοιπόν, η σχέση ευρωπαϊκών και εθνικών εκλογών είναι τόσο στενή, αναρωτιέμαι, γιατί να θέλω κυβέρνηση Κυριάκου Μητσotάκη στη χώρα μου, αλλά στην Ευρώπη να προτιμώ κάποιους άλλους, στους οποίους δεν θα εμπιστευόμουν τη διακυβέρνηση της χώρας μου; Επιπλέον, δε, αν θέλω κυβέρνηση Κυριάκου Μητσotάκη και όχι απλώς κυβέρνηση Ν.Δ., τότε οι ευρωεκλογές μου δίνουν την ευκαιρία να ενισχύσω την πιθανότητα αυτή, επιλέγοντας για την Ευρωβουλή υποψηφίους που εκφράζουν εκείνο ακριβώς το φιλελεύθερο και μεταρρυθμιστικό πνεύμα που θα ήθελα να διαπνέει την επόμενη κυβέρνηση.

ΣΚΙΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Για τον Τσίπρα, βέβαια, αύριο ψηφίζουμε σε μια «αληθινή δημοσκόπηση». (Εχει σημασία ότι χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο επίθετο, διότι υπονοεί ότι όλες οι άλλες δημοσκοπήσεις, εκείνες που τον έδειχναν να υπολείπεται της Ν.Δ. κατά διψήφιο ποσοστό, είναι ψεύτικες...) Λαμβανομένου όμως υπ' όψιν τού απύθμενου κινισμού του, πρέπει να αναγνωρίσουμε ότι, από την πλευρά του δικού του συμφέροντος, ο Τσίπρας ορίζει σωστά το θέμα. Κατά κάποιον τρόπο, είναι δημοσκόπηση οι ευρωεκλογές, αφού

το αποτέλεσμα τους, όσο οικτρό αν είναι για τον ΣΥΡΙΖΑ, δεν υποχρεώνει θεσμικά τον Τσίπρα να παραιτηθεί και να προκηρύξει βουλευτικές εκλογές. (Ενδεχομένως να τον υποχρεώνει ηθικά. Όλοι όμως γνωρίζουμε πού έχει γραμμένη την ηθική υποχρέωση ο Τσίπρας: στα ηθικά του πλεονεκτήματα...). Επειτα, είναι αληθινή δημοσκόπηση, με την έννοια ότι πραγματικοί άνθρωποι θα ψηφίσουν σε πραγματικές κάλπες, θα εκλέξουν πραγματικούς ευρωβουλευτές κ.λπ. Συνεπώς, ας μην περιμένουμε βουλευτι-

κές εκλογές από το ενδεχόμενο μιας δεινής ήττας για τον ΣΥΡΙΖΑ, εκτός αν οι ίδιοι στην κυβέρνηση κρίνουν ότι τους συμφέρει η πρόωπη προσφυγή στις κάλπες.

Να δανειστώ και εγώ, λοιπόν, την οπτική γωνία του πρωθυπουργού, για χάρη της συζήτησης; και να δεχθώ ότι ψηφίζουμε στη «δημοσκόπηση» των ευρωεκλογών για να μετρήσουμε κάτι. Τι είναι αυτό που μετρώμε; Μπορώ να το πω με τρεις λέξεις, πρώτα όμως να προετοιμάσω το έδαφος. Αναμφίβολα, η χει-

ρότερη ώρα της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ήταν οι πυρκαγιές στο Μάτι με τους 102 νεκρούς: τότε είδαμε τα βάθη της κυβερνητικής ανικανότητας και γαϊδουριάς, και όλοι τρομάξαμε.

Εναν χρόνο μετά τη μεγαλύτερη τραγωδία του είδους στην Ελλάδα, πού είμαστε σήμερα; Πρώτον, οι εμπλεκόμενοι επιβραβεύονται με υποψηφιότητες: η μεν Ρένα Δούρου εκτονώνει το ψώνιο της για την ηθοποιία σε τηλεοπτικά σποτάκια για τα οποία θα έπρεπε να ντρέπε-

ται, ο δε γραμματέας Πολιτικής Προστασίας της περιόδου εκείνης, που θα έπρεπε να τρέπεται να βγει από το σπίτι του, κατεβαίνει υποψήφιος δήμαρχος με τον ΣΥΡΙΖΑ στην Ανδρό. Δεύτερον, στο σχέδιο πυροπροστασίας για το φετινό καλοκαίρι δεν έχουν περιλάβει τις πληγείσες περιοχές! Παράλειψη, η οποία ένα από τα δύο μπορεί να σημαίνει: είτε γαϊδουριά (αφού κάναμε, τι να προστατεύσουμε;) είτε αβελτηρία (δεν προλάβουμε να φτιάξουμε καινούργιο σχέδιο, οπότε ξαναφέραμε το παλιό - μήπως θα το προσέξει κανείς;). Τρίτον, όχι μόνον δεν επένδυσαν σε μέσα και υποδομές, αλλά αδιαφόρησαν κιόλας για τη συμμετοχή της χώρας στην ευρωπαϊκή συνεργασία για την αεροπυρόσβεση! (Γιατί να δανειζόσαι τα πυροσβεστικά των άλλων και να πληρώνει η Ε.Ε. το 75% του κόστους, όταν μπορείς με τα δικά σου λεφτά να νοικιάζεις από την αγορά και να κινείται το χρήμα; Προσπαθώ απλώς να καταλάβω τη λογική πίσω από την παράλειψη και δεν υπονοώ τίποτε...)

Υπό το πρίσμα αυτό, αν κάτι μετρώμε αύριο, προσερχόμενοι στην κάληη των ευρωεκλογών, είναι -ας μου επιτραπεί να το θέσω με βιβλική γλώσσα- πόσο Αυνάνες είμαστε ως λαός. Αυτό μετρώμε: πόσο Αυνάνες είμαστε (οι τρεις λέξεις που υποσχέθηκα πρωτίτερα). Διότι το Μάτι, ιδίως όταν το ατενίζεις με καθαρή ματιά από το κατστρωμα του κότερου, είναι ένα έγκλημα ανικανότητας και το διέπραξε η χειρότερη κυβέρνηση που έχει περάσει από το 1974 μέχρι σήμερα.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΡΘΡΟ / Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Κι όμως, υπάρχει ευρωπαϊκός ιστός

Για άλλη μία φορά στη Γηραιά Ηπειρο το κακό εκπορεύεται από την ένταση της ιδεολογικής αδιαλλαξίας και της μισαλλοδοξίας, από την παραφορά με την οποία πλήθη γίνονται μέτοχοι της λαϊκιστικής υστερίας. Το φυλετικό «εγώ» μεταστρέφεται ξανά σε θρηνσκεία, οδηγώντας μας σε ερμηωμένα πεδία. Αγριος προ της κάλπης ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις δυνάμεις της διαίρεσης και σε εκείνες της σύγκλισης. Ενισχυμένος ο φανατισμός κάτω από τα πέπλα της αδιαφορίας.

Διότι το εθνικιστικό παραλήρημα πηγαίνει χέρι με χέρι με μια αυξανόμενη απόσταση, μια ανησυχητική αποξένωση από τα ευρωπαϊκά ζητήματα. Το ποσοστό συμμετοχής το 2014 ήταν το χαμηλότερο που καταγράφηκε ποτέ σε ευρωεκλογές (42,6%), από 62% το 1979. Όπως είπε ο υποψήφιος του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος για την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μάνφρεντ Βέμπερ, «οι λαοί δεν αισθάνονται την Ευρώπη δική τους». Είναι οι διαφορετικές ταχύτητες μεταξύ των χωρών-μελών, οι ανισότητες, η υψηλή ανεργία των νέων και η φτωχοποίηση, η περιθωριοποίησή τους, οι πολιτικές στο μεταναστευτικό, τα αισθήματα εθνικής μειοδοσίας που στρεβλώνουν την υπό συνεχή διαμόρφωση ευρωπαϊκή ιδέα και αμβλύνουν την αίσθηση του προσιώνιου ευρωπαϊκού σχεδίου. Αλλά είναι και οι νοοτροπίες εκείνων που ενδιαφέρονται μόνο για τα δικά τους θέλω. Όπως έλεγε ο Παναγιώτης Κονδύλης («Πλανητική πολιτική μετά τον ψυχρό πόλεμο»), «ο επαρχιωτισμός και ο ενίοτε παιδικός εγωκεντρισμός μας δεν μας επέτρεψαν ποτέ να διατυπώσουμε κάποια ουσιώδη σκέψη ή πρόταση γενικού ευρωπαϊκού ή διεθνούς ενδιαφέροντος».

Οι Έλληνες δηλώνουν πως η Ενωση κινείται σε λάθος κατεύθυνση (60%), ωστόσο εξακολουθούν να πιστεύουν ότι η χώρα έχει ωφεληθεί από αυτήν περισσότερο από όσο έχει ζημιωθεί, και σε ποσοστό 77% σκοπεύουν να προσέλθουν αύριο στις κάλπες (έρευνα της MRB για λογαριασμό του Ιδρύματος Konrad Adenauer Stiftung).

Μετά την κατάρρευση του κόσμου των δύο «στρατοπέδων» και την αποκάλυψη ενός πολυπολικού χώρου, η Ευρώπη θέλησε να παίξει τον ρόλο της «ήπιας δύναμης», να διαμεσολαβήσει για τον θεσμικό έλεγχο της βίας, τον εκδημοκρατισμό των κάθε λογής συνόρων. Πόσο τα έχει καταφέρει; Είναι αλήθεια ότι δεν έχουν γίνει πολλά προκειμένου να κατευναστούν οι αντιδραστικές παρορμήσεις εκείνων που ζουν σε εκκολαιπήτρια έμμονων ιδεών και μισούν αλλόδοξους, αλλόθρησκους, αλλοεθνείς, θεσμούς και ελίτ. Οι ανεξέλεγκτες κρίσεις κάνουν τις κοινωνίες εσωστρεφείς, αμυνόμενες, πεισιδύουν σε στερεότυπα, έχθρες, τις συρρικνώνουν πνευματικά, μετατρέπουν σε μεζούρα των εξελίξεων τον φόβο. Η ανασφάλεια κάνει τους ανθρώπους περισσότερο άκαμπτους, λιγότερο υπεύθυνους. Είναι αλήθεια ότι τα «ανθρώπινα δικαιώματα», ο «φίλερνισμός», η «δημοκρατία», χρησιμοποιούνται ενίοτε ιδιότελώς προκειμένου να εξυπηρετηθούν αξιώσεις ισχύος. Οτι υπάρχουν νέες ανελαστικότητες, διγλωσσία, έλλειμμα εμπιστοσύνης, ανταγωνισμοί, εκρήξεις ηγεμονίας. Επιπτα, οι άνθρωποι έχουν ανάγκη από κοινές επιδιώξεις για να κατανόησουν τον άλλο, να συγκροτήσουν μέσα από κοινές κατακτήσεις μια ενιαία ιστορία. Δεν έχουν αρκετές. Κι όχι γιατί η Ευρώπη είναι ένα ανομοιογενές σύνολο, ένα παζλ από κουλούρες (αν προσποιηθούμε ότι δεν είναι, θα αποκλείσουμε το ενδεχόμενο να αποκτήσουμε μια μέρα κοινό πολιτισμό, κοινή ιστορία, όχι για να ξεχάσουμε τις καταβολές μας αλλά για να διευρύνουμε τους ορίζοντές μας). Η Ε.Ε. έχει αναπτύξει ένα σύστημα που ενώνει εθνικά συμφέροντα, αλλά που δεν καταφέρει να εξυπηρετήσει τα ευρωπαϊκά. Υπάρχει μια επικίνδυνη ασυμμετρία ανάμεσα στην πληθώρα των κανονισμών που ρυθμίζουν και την τελευταία πράξη και στο εξαιρετικά πρώιμο στάδιο της προώθησης καθαρά κοινοτικών ζητημάτων – κοινή άμυνα και εξωτερική πολιτική, κοινός κατώτατος μισθός, ενοποίηση φορολογικού πλαισίου κ.λπ. Όμως δεν έχει χαθεί η βασική «εστία». Οι ευρωσκεπτικιστές αποφεύγουν μια άνευ παρωπίδων εξέταση των πραγμάτων.

Υποτιμούν το έδαφος που εκκόλαψε την Ενωση, τα σπέρματα που διαμόρφωσαν τις αρχές και το κοινωνικό της σύστημα, τους καρπούς που απεδώσαν, τον εκφυλισμό της ηπείρου. Παραβλέπουν τις βάσεις πάνω στις οποίες είναι πια χτισμένη η καθημερινή μας ζωή, όλα όσα στοιχειοθετούν την Ελκυστική Ευρώπη. Διότι οι κάτοικοι της Ευρώπης είναι τα θεμέλιά της, όχι οι πολιτικοί, είναι οι απέραντος ιστός από επιχειρήσεις, σχολεία, πανεπιστήμια, πόλεις και ανθρώπους, που αλληλοτροφοδοτούνται και σταδιακά αναπτύσσονται σε μια πολυσύνθετη οντότητα, ικανή να αντέξει κι άλλες θύελλες.

Χιλιόδες ιθαγενείς της περιοχής κινδυνεύουν με απομάκρυνση από την περιοχή του όρους Sierra Madre λόγω της κατασκευής του φράγματος Καλίβα. Στη φωτογραφία ένα αγόρι πλένει το άλογό του σε έναν χείμαρρο της περιοχής.

ΕΡΩΤΑΝΤΙΝΗ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Αυτοί δεν είναι η Ευρώπη

Όταν το 2013, ο Ντέιβιντ Κάμερον ανακρίωνε την απόφασή του να διεξαχθεί δημοψήφισμα για τη συμμετοχή της Βρετανίας στην Ε.Ε ή την αποχώρησή της, οι Συντηρητικοί θεωρούσαν πως έτσι θα ανακοιπέ η τάση των λαϊκιστών που μιλούσαν για έξοδο από την Ε.Ε. και ο ίδιος θα βγει νικητής, παίζοντας το δικό του μικροκομματικό παιχνίδι. Είχαν προφανώς υποτιμήσει τον κίνδυνο των λαϊκιστών και είχαν υπερτιμήσει τις δικές τους ικανότητες. Λίγα χρόνια αργότερα ο Ντέιβιντ Κάμερον αποτελεί μέρος της ιστορίας και το κόμμα του οδηγείται προς διάλυση. Το ίδιο βεβαίως δεν ισχύει και τον επικεφαλής της καμπάνιας του Brexit Νάιτζελ Φάρατζ, ο οποίος βύθισε τη χώρα του στο απόλυτο πολιτικό χάος. Ο ίδιος επιστρέφει δριμύτερος

σήμερα, πολεμάει με την Ε.Ε., αλλά με την ίδια σχιζοφρένεια θα εκλέξει ευρωβουλευτές με το κόμμα Brexit για να λάβουν μέρος σε μία πανευρωπαϊκή εκστρατεία των λαϊκιστών.

Η Βρετανία και το χάος που επικρατεί σήμερα στη χώρα αποτελεί τη μεγαλύτερη ένδειξη του τι μπορεί να κάνει ο επικίνδυνος λαϊκισμός και η υποτίμησή του. Όμως δεν είναι το μόνο παράδειγμα. Κλασική περίπτωση ο Όρμπαν στην Ουγγαρία. Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα είχε αγνοήσει τον ρατσιστικό και ξενοφοβικό του λόγο. Χρειάστηκε να ξεκινήσει την προεκλογική του εκστρατεία με το αφήγημα ότι οι Βρυξέλλες προσπαθούν να αποδυναμώσουν το δικαίωμα των κρατών μελών να υπερασπιστούν τα συννότα τους, καθώς και να μειώσουν τη χρηματοδότηση στις χώρες που αντιτίθενται στη μετανάστευση για να αποκτήσουν τα ανάλογα αντανακλαστικά και να παγώσουν τη συμμετοχή του στην ομάδα. Το ποια θα είναι η θέση του και η ισχύς του την επόμενη μέρα των ευρωεκλογών είναι βεβαίως θολό.

Στη Γαλλία από την άλλη, οι επικείμενες εκλογές αποτελούν για πολλούς μία επανάληψη των προεδρικών εκλογών του 2017 μεταξύ Λεπέν και Μακρόν. Η Λεπέν, βεβαίως, μετά την ήττα της επανέρχεται δριμύτερη και προηγείται βάσει δημοσκοπήσεων από το κόμμα του Μακρόν. «Για να σώσουμε την

Ευρώπη πρέπει να απομακρυνθούμε από την Ε.Ε.» υποστηρίζει μεταξύ άλλων, καταγγέλλοντας την Ευρωζώνη και ζητώντας έλεγχο των συνόρων.

Στο ίδιο πλαίσιο βεβαίως και ο Ματέο Σαλβίνι της ξενοφοβικής και ρατσιστικής Λέγκας, ο οποίος επιχειρεί να σχηματίσει μία ομάδα από αυτά τα κόμματα που έχουν τις ίδιες ρατσιστικές απόψεις.

Στην Κύπρο, όμως, τι ακριβώς γίνεται; Το ΕΛΑΜ, επιχειρεί με αξιώσεις να λάβει την έκρηξη έδρα, ενισχύοντας την Ακροδεξιά τον ρατσισμό και τον ευρωσκεπτικισμό. Ένα κόμμα, το οποίο χρηματοδοτήθηκε στις βουλευτικές εκλογές του 2016 από το νεοναζιστικό κόμμα της Γερμανίας (NPD), με το οποίο έχει στενούς δεσμούς. Ένα κόμμα που έχει στείλξει τα οποία συνδέονται με τον υπόκοομο. Το κόμμα που υποκλίνεται στη Χρυσή Αυγή και

δηλώνει παράρτημά της. Της Χρυσής Αυγής της οποίας ο αρχηγός της, παραληρώντας υποστηρίζει πως είναι «η σπορά των νικημένων του 1945».

Για την ενίσχυση όλων αυτών των ακραίων στοιχείων που απειλούν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, αλλά κυρίως τη Δημοκρατία, θα πρέπει να λογοδοτήσουν πολλοί. Κόμματα εξουσίας που υποτίμησαν την ακροδεξιά, που φλέρταραν μαζί της για να ανέλθουν στην εξουσία και που σήμερα επιχειρούν να υιοθετήσουν τον συντηρητικό της λόγο για να ανακόψουν τις διαρροές. Αυτό βεβαίως είναι

το διακύβευμα της επόμενης μέρας και σε αυτό θα πρέπει να επιμεινουμε. Όμως η απάντηση στην οργή και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η κοινωνία δεν είναι αυτοί. Τα κομμοσκόγια που παρουσιάζουν, τα συσσίτια που διοργανώνουν, τα μπουφάν που μοιράζουν στα σχολεία, αποτελούν απλώς το δόλωμα. Όσοι νοσταλγούν αυτούς που αιματοκύλησαν την Ευρώπη δεν έχουν ρόλο στο ευρωπαϊκό κοινοβούλιο. Ο φόβος, η μισαλλοδοξία και ο ρατσισμός που διακηρύσσουν δεν θα σώσει την Ευρώπη. Την Ευρώπη θα τη σώσει η ελπίδα και όσοι πιστεύουν πραγματικά στις αξίες της. Μόνο αυτοί θα μπορέσουν άλλωστε να διορθώσουν τα τρωτά και τις αδυναμίες της.

economidom@kathimerini.com.cy

ΒΟΛΕΣ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Παραλίες για σκύλους

«Αφού εκάμαν, που εκάμαν το ψυχικό, as το κάμναν γερό και όχι μισό», αναφωνούσε φιλόζωος «νεανίας», με γκριζα μαλλιά και αρκετές δεκαετίες στην πλάτη του, ο οποίος ενθουσιάστηκε με την

ανακοίνωση για δημιουργία παραλίας σκύλων, πίσω από το αεροδρόμιο Λάρνακας. Πρωί, πρωί Σαββάτου, πήρε το σκυλάκι του και παρέα με την καλή του σύζυγο πήγαν στην πανέμορφη παραλία. Έπαιξε ο σκύλος, έπαιξαν και αυτοί μαζί του, ανέπνευσαν τον καθαρό αέρα, απόλαυσαν τη φύση και όλα ήταν τέλεια. Έλα όμως που οι φυσικές ανάγκες είναι υπεράνω και αυτής της φύσης. Στην περιοχή δεν υπήρχε ούτε ένα αποχωρητήριο. Ο άντρας πήγε πίσω από κάποιες ακακίες, αλλά η γυναίκα αναγκάστηκε να πάρει το αυτοκίνητο και να τρέξει σε παραλιακό κέντρο, το οποίο βρισκόταν μερικά χιλιόμετρα από την παραλία. Στον χώρο και κάποιες τουρίστριες, οι οποίες δεν γνοιάστηκαν ιδιαίτερα και ακολούθησαν το παράδειγμα των αντρών.

Η ιστορία με τις καλές, αλλά μισές εξαγγελίες, με τα μισά εγκαίνια, με τις μισές υποσχέσεις, και αποτελεί κανόνα, στην Κύπρο και σίγουρα δεν θα μπορούσε να αποτελέσει εξαίρεση και η εξαγγελία για παραλία σκύλων. Πολύ εύκολα, θα μπορούσε να δοθεί άδεια από τις αρμόδιες αρχές σε πολλούς ανέργους νεαρούς –όχι σε ένα λεφτάδες– να φτιάξουν πολύ μικρά περίπτερα στην παραλία, για να εξυπηρετείται ο κοσμάκης. Με τα ενοίκια, θα μπορούσαν πολύ γρήγορα να φτιαχτούν και αποχωρητήρια και άλλοι χώροι υγιεινής στην παραλία.

Ακόμη, καλό είναι όλες οι κατασκευές να είναι λυόμενες και ξύλινες, ώστε να συνάδουν με το περιβάλλον και κυρίως να είναι όμορφες. Οι επισκέπτες των παραλιών, αυτό το οποίο ζητούν είναι λίγη καλαισθησία, για να ψυχαχτεί η ψυχή τους και σίγουρα όχι ακαλαίσθητες τοιμεντοκατασκευές.

Μία άλλη παράμετρος είναι η καθαριότητα στις περιοχές από τις ακαθαρσίες των σκύλων, αφού πολλοί είναι οι ασυνείδητοι, λεγόμενοι φιλόζωοι. Παίζουν και διασκεδάζουν με τα τετράποδα τους, αλλά ξεχνούν να μαζέψουν τα περιττώματά τους. Σίγουρα δεν είναι ανάγκη να δημιουργηθεί ειδική αστυνομία για τα ζώα, αλλά μπορεί εύκολα ένας αστυνομικός να περιπολεί μία φορά τη βδομάδα και να ελέγχει αν οι σκύλοι είναι καταγραμμένοι, αν έχουν τα εμβόλιά τους και αν δεν ενοχλούν άλλους σκύλους. Οι νόμοι υπάρχουν, οι δυνατότητες να τεθεί μια τάξη είναι πολλές, αλλά ακόμη και οι απλές παρατηρήσεις μπορούν να έχουν θεαματικά αποτελέσματα. Είναι και θέμα υγείας τόσο για τους ανθρώπους, όσο και για τα άλλα ζώα. Με τη δημιουργία μικρών περιπτέρων στην περιοχή, σίγουρα θα υπάρχει μεγαλύτερος έλεγχος και μεγαλύτερη ντροπή για τους ασυνείδητους. Υπάρχει και η λύση της περιφράξης της περιοχής, αλλά ίσως αυτή η λύση να μην και η καλύτερη δυνατή.

Τώρα που η Κύπρος απέκτησε και Υφυπουργείο Τουρισμού, καλό είναι να επεκταθούν οι καλές πρακτικές, οι οποίες υπάρχουν σε πολυσύχναστες παραλίες και σε άλλες παραλίες, λιγότερο τουριστικές. Απλάδι να τοποθετηθούν μικρά ξύλινα παραβάν για να μπορούν οι λουόμενοι να αλλάξουν ρούχα. Να τοποθετηθούν τουαλέτες, έστω και με κερατοδέκτες, ώστε να ξεπλένονται οι λουόμενοι. Το κόστος δεν είναι μεγάλο και σίγουρα τα κέρδη θα είναι τεράστια, στο τέλος της ημέρας. Καλά είναι τα πρόσθετα τέλη ξενοδοχεία, αλλά είναι απαραίτητες και οι μικρές κατασκευές, οι οποίες μπορούν να προσφέρουν χαρά και ηρεμία ψυχής και στους λιγότερο προνομιούχους αυτού του τόπου. Εξάλλου πολλά δεν θέλει ο άνθρωπος για να βρει τη χαρά και την ηρεμία. Λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και το αγόρι ή το κορίτσι του.

kaparispan@yahoo.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Πόσο ακόμα;

Μεσολάβησε η οικονομική κρίση. Η οποία, εξακολουθώ να διερωνώμαι, άραγε μας θύμισε αρκετά; Και επί της ουσίας. Όχι με θυμό, ο οποίος να εκτονώνεται στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και να προκαλεί διαδικτυακές αντιπαραθέσεις. Αλλά με ένα θυμό πολύ πιο βαθύ, ο οποίος να θίγει την αξιοπρέπεια μας και ταυτόχρονα να μας επιβαρύνει με βαθεία ντροπή. Ντροπή για τις πολιτικές μας επιλογές και κυρίως για το κριτήριο και το βάθος της πολιτικής μας σκέψης. Κι αν υποθέσω ότι όντως θυμώσαμε μέσα μας και αυτός ο θυμός κατάφερε να μας μετατοπίσει, το ερώτημα είναι προς τα πού έγινε η μετατόπιση; Και γιατί δεν είναι ποθενά εμφανής; Καταφέραμε άραγε σε αυτή τη διαδρομή της όποιας μετατόπισής μας να συνειδητοποιήσουμε ότι η πολιτική είναι πλέον, όσο

ποτέ άλλοτε, μια υπόθεση προσωπικής μας ευθύνης; Και ότι έως τέτοια δεν έχει περιθώριο να συγχωρεί υποσχέσεις και δεσμεύσεις, αλλά ούτε και τα υπονοημένα λόγια των πολιτικών μας; Τα τόσο προσεκτικά ρυθμισμένα λόγια ώστε να μην περιέχουν τίποτα άλλο παρά μόνο αποδείξεις ενός μονολιθικού συστήματος σκέψης; Έχουμε άραγε κοιτάξει γύρω μας με ένα ευρυγώνιο φακό, ο οποίος να σβήνει τις διαχωριστικές γραμμές των κομμάτων και να μεγεθύνει τις τρομακτικές ομοιότητες της τελεματωμένης τους σκέψης; Έχουμε συνειδητοποιήσει ότι ο' αυτό το τέλμα υπήρξαμε συνεργοί και εξακολουθούμε ενδεχομένως, όσο δεν έχουμε θυμώσει με ένα ουσιαστικό θυμό, να συνεργούμε στη συντήρησή του; Έχουμε κατανοήσει ότι πλέον όλα τα συμβόλαια που έχουν συναφθεί ανάμεσα σε μας και ο' αυτούς που μας κυβερνούν (όχι μόνο τώρα αλλά και

πριν) έχουν παραβιαστεί σε σημείο που μόνο οι «μακάριοι τω πνεύματι» μπορούν πια να δώσουν πίστη σε οποιοδήποτε τωρινό ή μελλοντικό τέτοιο συμβόλαιο; Έχουμε αισθανθεί βαθεία μέσα μας το μερίδιο ευθύνης μας γι' αυτή την καταστροφή που συντελείται γύρω μας και είναι αποτέλεσμα εκείνης που έχει ήδη συντελεστεί μέσα μας; Έχουμε νιώσει πόσο έχουμε προδώσει την αξιοπρέπεια και τον πολιτικό μας; Έχουμε κατανοήσει πως είτε γιατί πιστήκαμε κορόιδα, είτε γιατί υπήρξαμε εύπιστοι, είτε γιατί είμαστε κολλημένοι ακόμα σε πεποιθήσεις χωρίς σημερινό αντίκρισμα, όποιο από όλα κι αν ισχύει, μας καθιστά συνεργούς σε αυτό το πολιτικό φιάσκο που ζούμε σήμερα; Έχουμε διερωνηθεί πραγματικά πόσο έχουμε ασχηνύει ώστε να συνηθίζουμε την ασχήμια που μας έχει κατακλύσει; Ασχήμια που προέρχεται από τις χρεοκοπημένες μας ιδέες και καταλήγει

στις χρεοκοπημένες μας πλάτειες; Ασχήμια που αποτυπώνεται στους κούφιους πύργους μας και τοιμεντώνει τα κούφια οράματά μας; Έχουμε άραγε μουδιάσει από τη στενομαλοσύνη των συμπεριφορών μας που επιτρέπει σε επικίνδυνα αμόρφωτους να καπνλεύονται την έννοια του πατριωτισμού και να καταπατούν θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα; Έχουμε αντιληφθεί πως είμαστε εγκλωβισμένοι μέσα σε απαραιωμένες πολιτικές αντιλήψεις που εκπορεύονται από μια στείρα παρελθοντολογία, η οποία, ωστόσο, ποτέ δεν αποτόλμισε την αποκάλυψη όλης της αλήθειας; Έχουμε συνειδητοποιήσει ότι οι αρχές και οι αξίες μας, η αισθητική και η παιδεία μας, ο πολιτισμός και η πολιτική μας σκέψη έχουν αφαιρεθεί έρμαιο ενός συστήματος σκέψης που αναγνωρίζει μόνο την τιμή των πραγμάτων και αγνοεί κάθε αξία; Έχουμε νιώσει βαθεία στο πετσί μας ότι όλη αυτή η δια-

ταραγμένη πολιτική σκέψη που ορίζει πλέον τη ζωή μας και καθορίζει το κληροδότημά μας απέναντι σε μια νέα υπερδεμένη ήδη γενιά, μας εγκλωβίζει μέσα σε μια τεράστια φούσκα, η οποία, όταν σπάσει θα βρεθούμε ακόμη πιο μετέωροι από ό,τι είμαστε τώρα; Έχουμε κατανοήσει πως ανάμεσα στις κούφες αντιπαραθέσεις και στις εκάστοτε προεκλογικές μανούβρες εξαχιστοποιείται η πιθανότητα να επαναπροσδιορίσουμε την απουσία οποιασδήποτε ουσίας ζωής; Πόσο άραγε ακόμα θα κλείνουμε τ' αφτιά μας ο' αυτή την εκκωφαντική κενότητα; Πόσο ακόμα θα παρακολουθούμε το αποτέλεσμα των πολιτικών μας επιλογών να μας ντροπιάζει από τις ηττοεπιδείξεις με την ψευδαισθητική ότι ο' αυτό το επίπεδο ντροπής δεν είμαστε συνένοχοι; Πόσο ακόμα;

elenixenou11@gmail.com

Τα δύσκολα έρχονται

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Οποιο και να είναι το αποτέλεσμα των σημερινών εκλογών, καλό είναι να μην ξεχνάμε τι έχουμε μπροστά μας ως χώρα. Γιατί δεν είναι ούτε εύκολα ούτε αστεία.

Εχω κατ' αρχήν την αίσθηση, αν όχι τη βεβαιότητα, ότι από τη Δευτέρα το πρωί θα αρχίσει να «πέφτει ξύλο» από ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, τους θεσμούς και τις αγορές. Ξύπνησαν ένα πρωί και κατάλαβαν ότι η κυβέρνηση άρχισε να λειτουργεί όπως κάθε άλλη κυβέρνηση από εκείνες που οδήγησαν τη χώρα στη χρεοκοπία. Με τη διαφορά πως το κάνει με

Η αξιοπιστία της χώρας στη διαχείριση των οικονομικών, η εσωτερική ασφάλεια και οι κινήσεις της Τουρκίας είναι τα μεγάλα προβλήματα της επόμενης μέρας.

μεγαλύτερη ένταση και αφού κατάφερε να αποκοιμίσει τους γραφειοκράτες των Βρυξελλών και άλλους πολλούς. Ο θυμός είναι μεγάλος. Ακόμη και οι πλέον αμέριμνοι αντιλαμβάνονται ότι αν οι εθνικές εκλογές γίνουν τον Οκτώβριο, μπορούμε εύκολα να μπούμε σε ένα σπιράλ παροχών και υποσχέσεων, το οποίο θα παρασύρει αναγκαστικά και με ευθύνη του κ. Τσίπρα και την αντιπολίτευση. Η διοίκηση Γιούνκερ δεν θέλει να αφήσει πίσω της ένα νέο ελληνικό «πρόβλημα», ούτε και να κατηγορηθεί ότι κοιμήθηκε στο τιμόνι όπως συνέβη επί Μπαρόζο το 2008-09.

Η αξιοπιστία της χώρας στη δια-χείριση των οικονομικών είναι λοιπόν ένα ζήτημα που σύντομα θα προκύψει πάλι.

Ένα δεύτερο και σημαντικό πρόβλημα είναι η εσωτερική ασφάλεια. Κάποιοι εκ των κυβερνώντων έκαναν ό,τι μπορούσαν, για πολλούς και διαφόρους λόγους, προκειμένου να αφήσουν να αναβιώσει με ένταση το φαινόμενο των επικίνδυνων μπαχαλάκηδων αλλά και της νέας τρομοκρατίας. Κανείς δεν θέλει να πιστέψει ότι αυτό συνέβη για να ναρκοθετηθεί η επόμενη κυβέρνηση. Έχει όμως συμβεί και όσοι γνωρίζουν πρόσωπα και πράγματα εκτιμούν ότι θα μούμε σε μία ταραγμένη και καυτή περίοδο. Το διαπιστώνουμε άλλωστε γύρω μας, αλλά αυτά που αντιλαμβανόμαστε είναι απλά προεισομικές δονήσεις. Η βαθιά κρίση και ο ανεύθυνα ακραίος λόγος, τον οποίο χρησιμοποίησε και ο ΣΥΡΙΖΑ όλα αυτά τα χρόνια, έχουν χύσει πολλή βενζίνη στο πάτωμα. Τώρα οι έμπειροι, αποφασισμένοι και μπαρουτοκαπνισμένοι αρχηγοί του λεγόμενου ένοπλου χώρου είναι έτοιμοι να ριζούν το αναμμένο σπίρτο...

Και βέβαια μην ξεχνάμε την Τουρκία. Η οποία με μεθοδικότητα σχεδιάζει το πώς θα σύρει την Ελλάδα και την Κύπρο στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Κανείς δεν θα εκπλαγεί αν η Αγκυρα στείλει κάποιο σκάφος να κάνει έρευνες νότια από το Καστελλόριζο τον Αύγουστο. Θα κλιμακώσει έτσι την παγίωση των διεκδικήσεων της.

Θα ήθελα πολύ να μην αποδειχθεί ότι είμαι Κασσάνδρα, και να κυλήσουν όλα ομαλά και όμορφα... Επειδή όμως όλα τα παραπάνω βασίζονται στην πραγματικότητα, θα ήταν πιο υπεύθυνο και πρακτικό να προετοιμασθούμε για το πώς θα τα αντιμετωπίσουμε. Γιατί το χειρότερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να συμπέσουν, όλα ή κάποια, με μία περίοδο παρατεταμένης αβεβαιότητας, με μία αναιμική κυβέρνηση σε αποδρομή και τον ελληνικό λαό βαθιά δικασμένο.

Ο συνδυασμός εκλογών για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και για το Ευρωκοινοβούλιο επιβεβαιώνει τον κανόνα ότι η πολιτική είναι πάντα υπόθεση τοπική. Όσο παράξενο και αν φαινόταν τα πρώτα χρόνια της συμμετοχής της Ελλάδας, οι δεσμοί μεταξύ του χωριού του καθενός και των πρωτευουσών της Ευρώπης είναι δεδομένοι πια. Γνωρίζουμε ότι όσα αποφασίζονται σε Βρυξέλλες και Στρασβούργο, σε Βερολίνο και Παρίσι, θα έχουν άμεσες επιπτώσεις στο χωριό. Επίσης, αυτοί που θα εκλεγούν στον εθνικό πολιτικό θα εφαρμοστεί στην περιοχή τους, ενώ όσοι εκλέγονται στην ελληνική Βουλή ή στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα συμμετέχουν (στον βαθμό των ικανοτήτων και του ενδιαφέροντός τους) στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής.

Όσο και αν απαιτείται ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτών στη στελέχωση των οργάνων της Ε.Ε., είναι ξεκάθαρο ότι η σχέση μεταξύ των πολιτών και των κορυφαίων θεσμών της Ενωσης είναι

αμφίδρομη. Αυτό δεν είναι ούτε ευσεβής πόθος ούτε πάντα θετικό. Ας δούμε το παράδειγμα της Γερμανίας. Η ισχυρότερη χώρα της Ευρώπης παίζει καθοριστικό ρόλο στην πορεία της Ενωσης: αυτό που η Γερμανία θέλει ίσως να γίνει, αυτό που η Γερμανία δεν θέλει δεν θα γίνει. Η Γερμανία, όμως, δεν είναι μόνο η καγκελαρία στο Βερολίνο, όπως μας αρέσει να πιστεύουμε. Η Γερμανία αποτελείται από 16 κρατίδια, το κάθε ένα με τη δική του κυβέρνηση, Βουλή και – ασφαλώς – πολίτες. Οι πολίτες κοιτάζουν το συμφέρον τους, όπως οι πολίτες κάθε χώρας, με τη διαφορά ότι οι πολίτες γερμανικού κρατίδιου μπορούν να επηρεάσουν την ομοσπονδιακή κυβέρνηση στη λήψη αποφάσεων που θα έχουν επιπτώσεις στην Ευρώπη. Εάν οι Γερμανοί δεν θέλουν περαιτέρω ενοποίηση της οικονομίας, όσο κι αν ο Γάλλος πρόεδρος Μακρόν επιχειρηματολογεί προς αυτή την κατεύθυνση, τίποτα δεν θα γίνει. Όμως, χωρίς ισχυρότερη ένωση το όλο εγχείρημα κινδυνεύει να καταρρεύσει και όσο η Ε.Ε. αδυνατεί να λύσει τα προβλήματά της, τόσο αυξάνεται ο βαθμός αμφισβήτησής της από

τους πολίτες της. Η αδυναμία της Ε.Ε. τρέφει τη δυσπιστία και τη δυσφορία, που αυτές αποδυναμώνουν περισσότερο την Ε.Ε., την ώρα που της αποκλείουν τη λύση, που θα ήταν η ενίσχυση των θεσμών της. Αυτό είναι μέρος της αμφίδρομης σχέσης μεταξύ πολιτών και Ενωσης, μέσω των εθνικών κυβερνήσεων.

Ουδμία χώρα μπορεί μόνη να αντιμετωπίσει προβλήματα όπως η κλιματική αλλαγή, η τεχνολογική επανάσταση, η τρομοκρατία και η μετανάστευση, ή όπως οι σχέσεις με τις ΗΠΑ, την Κίνα και τη Ρωσία. (Εμείς έχουμε και δύσκολο γείτονα.) Η θωράκιση της ασφάλειας και των συμφερόντων των πολιτών, όμως, απαιτεί ενότητα και αποφασιστικότητα – αυτά ακριβώς που υποσκάπτονται από την αμφισβήτηση της ευρωπαϊκής ιδέας. Η ιδέα, όμως, αντέχει. Πόσοι πολίτες χωρών-μελών θα ήθελαν να απεμπολήσουν το δικαίωμα στην ελεύθερη διακίνησή τους στην Ένωση; Το Brexit απέδειξε ότι η αποχώρηση δεν είναι θεμιτή λύση. Έτσι, όταν ακροδεξιότητες από πολλές χώρες συναντήθηκαν πριν από λίγες ημέρες για να συντονίσουν τις κινήσεις τους, συζητήσαν πώς θα αλλάξουν την

Ε.Ε. από μέσα, τη διάλυσή της (και προσχηματική να είναι η αλλαγή, είναι ενδεικτική του κλίματος). Από τις 751 έδρες του Ευρωκοινοβουλίου, οι «ευρωσκεπτικιστές» αναμένεται να αποκτήσουν περίπου 255, σεβαστός αριθμός αλλά οριακά μεγαλύτερος από τις 247 που κατείχαν στην προηγούμενη Βουλή.

Οι πολίτες ψηφίζουν με κριτήριο τη δική τους αίσθηση ασφάλειας, τη δική τους ευημερία, τη δική τους εθνική υπερηφάνεια. Αυτές οι έγνοιες δεν είναι αντίθετες με την περαιτέρω ενοποίηση της Ευρώπης· όμως, ούτε είναι αυτονόητο ότι είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με αυτήν. Μόνο στο τοπικό επίπεδο μπορούμε να κατανοήσουμε τον βαθμό της συμμετοχής μας στην Ε.Ε., είτε μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων που εισρέουν στη χώρα εδώ και δεκαετίες είτε μέσω των εκπροσώπων που εκλέγουμε και τον τρόπο που συμπεριφέρονται. Γι' αυτό, οι επιλογές προσώπων στις τοπικές εκλογές είναι εξίσου σημαντικές με αυτές που αφορούν την εκπροσώπησή μας στην Ευρώπη. Ας έχουμε και αυτό το κριτήριο υπ' όψιν σε κάθε εκλογική αναμέτρηση.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

«Κάνει πολύ θόρυβο η αγωνία»

Η ώρα της κάλπης έφθασε, επιτέλους. Τι θα προκύψει όταν ανοίξουν τελικώς νωρίς το βράδυ, μόνον οιωνοσκόποι μπορεί να διακινδυνεύσουν πρόβλεψη ακριβή. Δεν διαθέτει αυτήν την ικανότητα ο συντάκτης της στήλης. Αλλά ασφαλώς πολύ μεγαλύτερα σπουδαιότητα έχει –για πλείστους όσους λόγους– το αποτέλεσμα των εκλογών της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως. Οι ευρωεκλογές θα καταγράφουν τάσεις, θα προσδιορίσουν την «ατμόσφαιρα», θα οδηγήσουν σε προσαρμογές στρατηγικής τα επιτελεία των κομμάτων ενόψει των βουλευτικών εκλογών, οψέποτε διεξαχθούν.

Το αντίθετο ακριβώς συμβαίνει στις εκλογές για την ανάδειξη των «τοπικών αρχόντων». Η πρώτη μείζων διαφορά από τους αντιπροσώπους που επιλέγει ο «κυρίαρχος λαός», οι εκλεγόμενοι στις διάφορες βαθμίδες της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως μένουν στον τόπο τους καθ' όλη τη διάρκεια της πενταετίας. Η επαφή τους με τους πολίτες είναι διαρκής και ως εκ τούτου προσαρμόζονται ελεγχόμενοι – εάν διαθέτουν φυσικά κοινόν νουν.

Ο ευρωβουλευτής μετά την εκλογή του εξακοντίζεται στο υπερπέραν, στις αίθουσες των Βρυξελλών και του Στρασβούργου. Επανακάμπτει εάν είναι εκ νέου υποψήφιος στις επόμενες ευρωεκλογές. Η δραστηριότητα, όποια και εάν είναι αυτή στο πλαίσιο της Ευρώπης, δεν έχει την παραμικρά άμεση επίπτωση στη συμπεριφορά των ψηφοφόρων.

Οι αντιπρόσωποι του λαού στο εθνικό μας Κοινοβούλιο διαδραματίζουν σκιάδην ρόλο. Κατήντησαν χειροκροτητές –προσφιρούμενοι ή ειλικρινείς, αδιάφορων ή αγεγών τους. Η «ρουσφετολογία» έχει δραματικά περιοριστεί, διότι χρήμα διαθέσιμο δεν υπάρχει.

Ακόμη και οι δυνατότητες των υποργών της σήμερον είναι περιπού επουσιώδεις.

Τα ανωτέρω δεν ισχύουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπου σε όλες τις βαθμίδες υπάρχει η δυνατότης παραγωγής έργου και ως εκ τούτου δημιουργίας θέσεων εργασίας, έστω για κάποιο χρονικό διάστημα.

Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ και ΑΝΕΛ επέβαλε την απλή αναλογική ως σύστημα εκλογικό στην Τοπική Αυτοδιοίκηση με στόχο να δημιουργήσει χάος, καθώς δεν διαθέτει ισχυρούς μηχανισμούς στις τοπικές κοινωνίες. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναδυθεί στον χώρο της Κεντροδεξιάς πληθώρα υποψηφίων.

Πρόβλημα «κυβερνησιμότητας» ανέκυψε, αλλά ου προς θάνατον. Διότι η Νέα Δημοκρατία, τα στελέχη της οποίας δραστηριοποιούνται κυρίως στον χώρο της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως, θα εξαναγκαστούν εκ των πραγμάτων να συνεργαστούν εκ νέου, αμβλύνοντας τις μεταξύ τους διαφορές. Κατά συνέπεια, μια νέα ενότης θα επιτευχθεί.

Στο κάτω κάτω, στη διάρκεια της κρίσεως η Ελλάς διοικήθηκε από συνασπισμούς. Σε πρώτη φάση Νέας Δημοκρατίας και ΠΑΣΟΚ, σύμπραξη αδιανόητη, έπειτα από δεκαετίες μίσους και αντιπαράθεσως. Στη δεύτερη φάση μία συγκοαικόηση έτι παράλογη και ανορθόδοξη, τον ΣΥΡΙΖΑ με τους ΑΝΕΛ.

Τέλος και ίσως το κυριότερο, με την απόσχιση του εθνικού κράτους, στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης, παραδόσεις και τα διακριτά στοιχεία της ιδιουσυστασίας των Ελλήνων θα διατηρηθούν στις διαβαθμίσεις της Τοπικής Αυτοδιοικήσεως. Αυτές θα αναδειχθούν σε κιβωτός της εθνικής κληρονομίας. Ούτως ή άλλως, ακόμη και στα χρόνια της οθωμανικής κυριαρχίας, η κιβωτός του ελληνισμού υπήρξαν οι κοινότητες.

Ταί από το αεροδρόμιο. Ο οδηγός, κάποιας ηλικίας, λιγομίλητος. Ακούει ραδιόφωνο, έναν από τους σταθμούς που υπηρετούν τη μονομανιακή εξαθλίωση της ποδοσφαιρολαγνείας σε εικοσιτετράωρη βάση.

Στο μέσον περίπου της διαδρομής τολμά το ερώτημα: «Ακούτε συχνά αυτόν τον σταθμό;». Η απάντηση άμεση: «Αυτόν ακούω, κύριε, συνεχώς, μέρα ή νύχτα».

Διακόπηκε η συνομιλία. Λίγη ώρα μετά, το ραδιόφωνο παρεμβάλλει διαφήμιση υποψήφιου ευρωβουλευτή της Ν.Δ. Ο ταξιτζής γυρίζει, με κοιτάζει και λέει: «Δεν έχουν ελπίδα αυτοί, θα σαρώσει ο Τσίπρας». «Πώς το βγάζετε αυτό το συμπέρασμα;» ρωτάω. Η απάντηση ακριαία: «Ο δικός μας τουλάχιστον κλάδος θα τον μαυρίσει τον Μητσοτάκη φανατικά». Και εξηγεί: «Γιατί αν βγει ο Μητσοτάκης, εμάς τους ταξιτζήδες θα μας υποχρεώσει να πουληθούμε σε ιδιωτικές εταιρείες. Όπως και όλα τα κρατικά νοσοκομεία θα τα κάνει ιδιωτικά, ιδιωτικά και τα πανεπιστήμια, θα γίνει εδώ ό,τι έγινε και στη Γεωργία».

Στη συγκεκριμένη στιγμή, τα απλοϊκά και αφελή λόγια του ταξιτζή φωτίζουν στον δικό μου του ταξικράτη νοσοκομεία θα τα κάνει ιδιωτικά, ιδιωτικά και τα πανεπιστήμια, θα γίνει εδώ ό,τι έγινε και στη Γεωργία».

παρατημένο από σκέψη και κρίση ταξιτζή; Ή καταργώ, με νόμο προστασίας της Δημόσιας Υγείας, το υπάνθρωπος ευτέλειες και αποβλάκωσης «αθλητικό» ραδιόφωνο; Με άλλα λόγια: Πολιτική είναι να χρυσοπληρώνεις αδίστακτους επαγγελματίες προαγωγούς της εξαθλίωσης, για να σου εξασφαλίσουν ανεγκέφαλους υποστηρικτές; Ή να διαθέτεις προτάσεις και προγραμματικές στοχεύσεις, ικανές να διεγείρουν κοινωνική δυναμική;

Σαράντα πέντε ολόκληρα χρό-

Βέγγος: «Η Ελλάδα να πεθάνει γρήγορα. Γιατί η αγωνία κρατάει πολύ και κάνει πολύ θόρυβο».

να και έχοντας αλλάξει εννέα (9) αρχηγούς, το κόμμα της Ν.Δ. δεν έχει ακόμα διασαφηνίσει τι καταλαβαίνει ως «πολιτικό»: Τη διαφημιστική αντιμαχία για το ποιος θα κερδίσει τις εντυπώσεις; Ή την αντιπαράθεση πολιτικών προγραμμάτων, μεταρρυθμιστικών προτάσεων, κοινωνικών στοχεύσεων; Σαράντα πέντε χρόνια, το κόμμα της Ν.Δ. σέρνεται νομοτελειακά στο γήπεδο του εκάστοτε αντιπάλου του, πειθήνια συμμορφωμένο με τους πολιτικούς και ιδεολογι-

κούς όρους που επιβάλλει ο αντίπαλος, ασπόνδυλο το ίδιο, χωρίς στόχους κοινωνικούς, χωρίς όραμα για τον τόπο.

Ο ίδρυτής της Ν.Δ. ήταν, κατά πάγκοινη αναγνώριση, ένας ιδιοφυής διαχειριστής της εξουσίας, ένας εξαιρετικά ταλαντούχος μάνατζερ. Οι διάδοχοί του και το κόμμα του δεν αντελήφθησαν ότι αυτό το χάρισμα έχει εφήμερη πάντοτε δυναμική. Μόλις εμφανιστεί μια επαγγελία κοινωνικού εξισωτισμού, άρνηση της αξιοκρατίας ψιμυθιωμένη σε «επαναστατική αλλαγή», οι μάζες θα ακολουθήσουν τη φενακισμένη, ωμή απάτη, και η πολιτική, νομοτελειακά, θα μεταβληθεί σε μάχη εντυπώσεων.

Το κόμμα της Ν.Δ. είναι, ακόμα σήμερα, η συνεπέστερη έκφανση του Ιστορικού Υλισμού που γνώρισε η ελλαδική πολιτική ιστορία. Το εύρημα της «μεσοτοικίας», η άναρχη, ανεξέλεγκτη δόμηση, η αυθαίρετη καταπάτηση της μισθίας γης αποδείχθηκαν συνταγή ραγδαίου, μυθώδους πλουτισμού τόσο των αντουργών όσο και της συνεργού δημοσιοιούπαλλης. Πλουτισμού ακαλλίερηπτων ανθρώπων, άξεστων, αδηφάγων και ηθικά αδίστακτων.

Αυτό το ιστορικο-υλιστικό κοινωνικό αποκείμε της Ν.Δ. αξιοποίησε με αδίστακτο αμοραλισμό το ΠΑΣΟΚ. Για να ακολουθήσει ο ΣΥΡΙΖΑ, που χάρισε στον πολιτικό αμοραλισμό το ψυχολογικό φωτο-

στέφανο της «προόδου» και στην πατριδοκτονία τα εύσημα όλων όσων μεθοδικά απεργάστηκαν την καινούργια, για άλλα εκατό χρόνια, εξευτελιστική (κυρίως ψυχοκτόνο) υποτέλεια των Ελλήνων. Μπροστά στην κάλπη, ας αναλογιστούμε, όχι συνέπειες που μας αφορούν, αλλά το βασανιστικό βάρος της συλλογικής ντροπής των απογόνων μας.

Ο Ελληνισμός σημάδεψε την ανθρωπότητα με δυνατότητες που θα παραμείνουν πάντοτε ανοικτές απεριόριστα, πάντοτε ως προκλησεις, συναρτήσεις της ανθρωπίνης ποιότητας. Το τεχνικό ελληνόγυμνο κρατίδιο που κατασκεύασαν οι Ευρωπαίοι, θλιβερό και εύχρηστο υποκατάστατο ή ταφόπλακα, για να πάρει οριστικό τέλος «ο μέγας κόσμος» της ελληνικής «Οικουμένης», το κρατίδιο αυτό έχει πια τελειώσει. Διαιωνίζονται κρατικά ράκη ντροπής, εφιαλτικού ευτελισμού των κάποτε που πρωτοπόρησαν στην «τιτανομαχίαν περί της ουσίας».

Στην απίστευτη συλλογική καταισχύνης προεκλογική περίοδο που ζήσαμε τόσες τώρα εβδομάδες, αντηκούσε αδιάκοπα στα αφτιά μου, ολοζώντανη η κραυγή του Θανάση Βέγγου: «Η Ελλάδα να πεθάνει γρήγορα. Γιατί η αγωνία κρατάει πολύ και κάνει πολύ θόρυβο!» Λόγια του Θόδωρου Αγγελόπουλου, στο σενάριο της ταινίας: «Το βλέμμα του Οδυσσέα».

Μνημείο συνέπειας και το σχοινί με τους Ευρωπαίους

Του **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ιωάννης Κασουλίδης – Μάρτιος 2014 – Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων της Ε.Ε.: «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Νίκος Αναστασιάδης, στο προσεχές Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα θέσει θέμα οικονομικών αντισταθμιστικών μέτρων για να είναι η Κύπρος σε θέση να συμφωνήσει σε νέα μέτρα ενάντια στη Ρωσία για το θέμα της Κριμαίας. Σε ό,τι αφορά τις κυρώσεις η Κύπρος, για σκοπούς επίτευξης ομοφωνίας, αποδέχεται τον προτεινόμενο κατάλογο. Μετά το τέλος του ψυχρού πολέμου οι οικονομίες των ευρωπαϊκών κρατών είναι αλληλοεξαρτώμενες και οι σχέσεις όλων με τη Ρωσική Ομοσπονδία είναι πολύ ανεπτυγμένες. Τασσόμαστε εναντίον σε μέτρα, τα οποία στην πραγματικότητα θα είναι τιμωρητικά για εμάς και τις οικονομίες μας».

Νίκος Χριστοδουλίδης – Ιανουάριος 2015: «Αρνητική θα είναι η απάντηση της Κυπριακής Δημοκρατίας στην απαίτηση της Ε.Ε. για νέες κυρώσεις εναντίον της Ρωσίας».

Νίκος Αναστασιάδης – Μάιος 2019 – Άτυπο συμβούλιο - Σίμπου Ρουμανίας: «Στην παρέμβασή μου έφερα παραδείγματα που η Ε.Ε., όχι για υποψήφια κράτη, αλλά για τρίτα κράτη, έλαβε συγκεκριμένες κυρώσεις για παραβιάσεις του διεθνούς δικαίου», εννοώντας τις κυρώσεις που επέβαλε η Ε.Ε. στη Ρωσία για το θέμα της Κριμαίας, το γνωστό «πακέτο Κριμαίας».

Η επιστήμη, δηλαδή, η πολιτική επιστήμη, σπκώνει τα χέρια ψηλά. Η συνέπεια σε όλο της το μεγαλείο. Ο σεβασμός μας για το διεθνές δίκαιο και την εδαφική ακεραιότητα των λαών δεν έχει όρια. Τέτοιες αρχές και αξίες είναι αδιαπραγμάτευτες. Σίγουρα υπάρχει μια σημαντική ειδοποιός διαφορά. Η Κύπρος είναι μέλος της Ε.Ε., ενώ η Ουκρανία δεν είναι. Από την άλλη, όμως, το διεθνές δίκαιο δεν αναφέρεται σε σεβασμό της κυριαρχίας ευρωπαϊκών κρατών, αλλά σε όλα τα κράτη είτε ευρωπαϊκά, είτε ασιατικά, είτε αφρικανικά.

Για την εισβολή και προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία συμφωνήσαμε μόνο και μόνο για να υπάρξει ομοφωνία. Αν και ειμέσως πλην σαφώς διαφωνούσαμε, τελικά τους κάναμε το χατίρι και συναινέσαμε. Βέβαια, ζητήσαμε αντισταθμιστικά οικονομικά μέτρα. Σίγουρα πάνω απ' όλα οι ευρωπαϊκές αξίες, αλλά όχι και δωράκι. Όλες αυτές οι κυρώσεις επηρέαζαν τους Ρώσους ολιγάρχες, που δραστηριοποιούνται στην Κύπρο με αποτέλεσμα να επηρεαστεί αρνητικά η οικονομία

μας. Έτσι αντιμετωπίσαμε τότε την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Μετά από πέντε χρόνια ζητούμε από την Ε.Ε., και πολύ σωστά κάνουμε, να επιβάλει στην Τουρκία το «Πακέτο Κριμαίας» για το οποίο είχαμε εκφράσει τις επιφυλάξεις μας λόγω των οικονομικών επιπτώσεων που θα είχε στη δική μας οικονομία και στα συμφέροντα των Ρώσων φίλων μας. Όμως, το αν θα επηρεαστούν ευρωπαϊκές εξαγωγικές εταιρείες λόγω των κυρώσεων προς την Τουρκία ολίγον μας ενδιαφέρει. Τα δικά μας δικά μας και τα δικά τους και πάλι δικά μας.

Για τη Ρωσία συμφωνήσαμε, αλλά «επί πληρωμή», ενώ για το θέμα της Τουρκίας ζητούμε την κοινοτική αλληλεγγύη χωρίς υποθέσεις.

Αν για παράδειγμα οι Γερμανοί, που οι συναλλαγές τους με την Τουρκία ανέρχονται σε πολλά δισεκατομμύρια, αρνηθούν να συναινέσουν στην επιβολή κυρώσεων προτάσσοντας το επιχείρημα Κασουλίδη περί αλληλοεξαρτώμενες σχέσεις των χωρών μελών με την Τουρκία τότε θα γίνει το έλα να δεις. «Μας πούλησαν οι γερμαναράδες», «Κατώτεροι των περιστάσεων οι εταίροι μας», «Έλλειψη κοινοτικής αλληλεγγύης», «Δύο μέτρα και δύο σταθμά οι Ευρωπαίοι», θα είναι η άμεση αντίδρασή μας. Είναι καιρός να μην παρατραβούμε το σχοινί με τους Ευρωπαίους γιατί στο τέλος θα κοπεί. Ας μην ξεχνούμε ότι το Κυπριακό πρόβλημα τους το «δώσαμε» παρά τη θέλησή τους. Ακόμα αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, την ιδιότητα του ισότιμου κράτους μέλους της Ε.Ε. με ψευδείς παραστάσεις την εξασφαλίσαμε.

Αφού είχε κλειδώσει η ένταξη μας λόγω των δεξιοτεχνικών χειρισμών του Γλαύκου Κληρίδη και του Κώστα Σημίτη μετά βροντοφωνάζαμε τα μεγάλα και δακρύβρεχτα Όχι. Οι Ευρωπαίοι –θέλουν δεν θέλουν (σίγουρα δεν θέλουν)– έχουν αποδεχθεί πλέον το ότι το πρόβλημά μας, το κυπριακό πρόβλημα, το οποίο υφίσταται εδώ και μισό αιώνα, θεωρείται ευρωπαϊκό. Καλό, όμως, είναι να μην ξεχνάμε ποτέ τν δήλωση του Γκίντερ Φερχόγκκεν, πρώην Επιτρόπου Διεύθυνσης, στην Ευρωβουλή τον Απρίλιο του 2004, «Έχουμε εξαπατηθεί από την κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας». Σίγουρα μπορεί πλέον να το χώνεψαν. Όμως δεν σημαίνει ότι το ξέχασαν.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Μία μικρή Παλαιστίνη έξω από το σπίτι της στα περικόρα του προσφυγικού καταυλισμού Khan Younis, κατά τη διάρκεια μιας υπερβολικά ζεστής ημέρας.

ΑΟΖ με τι κόστος;

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Τι προκύπτει από τις εξελίξεις στην «ΑΟΖ μας» στα δυτικά της Πάφου; Ότι κυρίως η ε/κ ηγεσία αναζητεί συμμαχίες για να επιβάλει κυρώσεις κατά της Τουρκίας. Η κοινή γνώμη έχει πεισθεί ότι αυτή είναι η σωστή πορεία, άλλωστε τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης καθημερινά αυτό προβάλλουν. Κανείς, ωστόσο, δεν μπαίνει στον κόπο να μας εξηγήσει αν αυτή η επιθυμία είναι εφικτή, και κατά πόσον, υπάρχουν συμμαχίες που μπορεί να φτάσουν ως εκεί. Τίθενται ερωτήματα γιατί ο στόχος κατά κανόνα, προηγείται της ρεαλιστικής εκτίμησης των πραγμάτων. Ειδικότερα:

Α. Η Ε.Ε., ως γνωστόν, είναι ο σημαντικότερος εμπορικός εταίρος της Τουρκίας. Μεγάλες χώρες της Ε.Ε. (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία) έχουν τεράστια εμπορικά συμφέροντα στην Τουρκία –εξαγωγές, κατασκευαστικά έργα, βιομηχανίες με έδρα την Τουρκία κ.λπ. Μπορούν αυτές οι χώρες να αγνοήσουν τα συμφέροντά τους και να επιβάλουν κυρώσεις στην Τουρκία; Η Ιταλία, μέσω της ΕΝΙ, εκτός άλλων, παραμένει σημαντικός παίκτης στον ενεργειακό κόμβο του Τζεϊχάν στη νότια Τουρκία, οι γερμανικές εταιρείες αναπτύσσονται σταθερά εκεί, ενώ η Γαλλία ενδιαφέρει για τα μεγάλα έργα που προσφέρει το εύρος της τουρκικής οικονομίας.

Β. Όταν θέτουμε το δίλημμα «Τουρκία ή Κύπρος», ελάχιστοι θα κατανοήσουν γιατί συστηματικά αγνοούμε τα συμφέροντα των άλλων και γιατί υποτιμούμε τις ικανότητες της τουρκικής διπλω-

ματίας. Αν λέμε «διαλέξτε έναν από τους δύο», τότε κάνουμε το κέντρο βάρους της προσπάθειας, γιατί όλοι υπολογίζουν τα συμφέροντά τους, όπως, άλλωστε, κάνει και η Κύπρος η οποία πέταξε το Παλαιστινιακό στα αζήτητα, μιλώντας μόνο με τον γνωστό Νετανιάχου.

Γ. Μεγαλύτερη διεθνής υποστήριξη επιτυγχάνεται, όταν σε μια υπόθεση κάποιος διεθνής οργανισμός, στην περίπτωση αυτή ο ΟΗΕ, τυγχάνει να έχει μελετήσει το αίτημά σου και να έχει υιοθετήσει τις θέσεις σου. Στην περίπτωση της Φοινίκης, η Κύπρος μόνη της οριοθέτησε ΑΟΖ και απέστειλε με μεγάλη καθυστέρηση συντεταγμένες στον ΟΗΕ. Αυτή η αποστολή δεν συνεπάγεται αυτόματη ρύθμιση, καθώς η διεθνής πρακτική απαιτεί διμερείς συμφωνίες ή από κοινού προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης. Σε περίπτωση που δεν επιτυγχάνεται κάποια συμφωνία, η υπόθεση παραμένει εκκρεμής μέχρι να επιτευχθεί λύση σε επόμενο χρονικό διάστημα. Αυτό, εκτός άλλων, δείχνει το παράδειγμα της Ελλάδας, η οποία επιμελώς αποφεύγει συνυμιλίες με τη Λευκωσία για οριοθέτηση των ΑΟΖ Ελλάδας και Κύπρου, εξαιτίας της πολυπλοκότητας των ζητημάτων, καθώς σε αυτά έχουν ρόλο, τόσο η Τουρκία όσο και η Αίγυπτος, ενώ δεν βλέπω να υπάρχει ελληνική κυβέρνηση που να μπορεί να διαχειριστεί μια διεθνή γνωμοδότηση για το Καστελόριζο. Συνεπώς η Ελλάδα προτιμά τη μη ανακίνηση ζητημάτων από τον φόβο του πολιτικού κόστους,

ενώ για λόγους που σχετίζονται με εσωτερικές σκοπιμότητες, ωθεί τη Λευκωσία να κάνει ακριβώς το αντίθετο από αυτό που επιλέγει η ίδια για τον εαυτό της.

Δ. Πού βασίζεται η θεωρία ότι με την πολιτική των κυρώσεων θα προκαλέσουμε κόστος στην Τουρκία; Η απάντηση είναι απλή: στο πουθενά, μόνο στην εσωτερική κατανάλωση! Μόνο στο να εμφανίζονται ορισμένοι ότι έχουν «πρόταση», αυτοί που όταν κυβερνήσαν έκαναν ακριβώς το αντίθετο, όπως βεβαιώνει η πρακτική Τ. Παπαδόπουλου. Πρώτο, υπογράφοντας Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που απαιτούσαν τη στάση της Τουρκίας στο Κυπριακό τον Ιούνιο του 2004 και, δεύτερο, συμφωνώντας με την έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία στις 3 Οκτωβρίου 2005 με αντάλλαγμα το απολύτως τίποτε. Αυτή την πολιτική Παπαδόπουλου ακολουθεί ο Ν. Αναστασιάδης. Η πολιτική αυτή αρέσει σε μερίδα της κοινής γνώμης, γιατί απευθύνεται στο θυμικό των Ε/κ, αλλά κανένας δεν επιχειρήσει να την τεκμηριώσει μέσα στον χρόνο: ποτέ εφαρμοσθηκε, τι πέτυχε και πόσο άλλαξε τα πράγματα.

Ε. Η πολιτική που ονομάζεται «κόστος στην Τουρκία» αφορά όλους εκείνους που δεν ενδιαφέρονται για την επίλυση του Κυπριακού και κατασκευάζουν παραμύθια για να παραπλανούν τους πολίτες. Η μόνη στρατηγική που νίκησε δεν είχε καμιά σχέση, ούτε με κυρώσεις, ούτε με κόστος, ούτε με παραμύθια. Η στρατηγική που νίκησε συνέδεσε

την ενταξιακή πορεία της Κύπρου με την πρόοδο στις ευρωτουρκικές σχέσεις, 1995, 1999. 2002. Η στρατηγική αυτή προωθούσε κοινές ευρωπαϊκές επιδιώξεις, win-win πολιτικές, που εξυπηρετούσαν ευρύτερα συμφέροντα στην περιοχή, όπως βεβαιώνει το παράδειγμα της Συμφωνίας στο Ελσίνκι το 1999. Με τη συμφωνία αυτή, η Κύπρος κέρδισε την απρόσκοπτη ένταξη στην Ε.Ε., η Τουρκία πήρε τον καθορισμό ημερομηνίας για έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων, και η Ελλάδα πέτυχε τον καθορισμό 5ετούς χρονοδιαγράμματος για επίλυση των ζητημάτων με την Τουρκία γύρω από την υφαλοκρηπίδα στο Αιγαίο, με προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, 1999-2004. Πάνω εξαιρέσεων, κανένας Ε/κ πολίτευτής δεν μελέτησε αυτή τη στρατηγική. Την προώθησε ο Γ. Κρανιδιώτης και ο Κ. Σημίτης. Αν η στρατηγική για την ένταξη, εξαρτιόταν από την πολιτική ελίτ στη Λευκωσία, θα ήμασταν ακόμα στο Κίνημα των Αδεσμευτών και θα ζητούσαμε κυρώσεις.

Όταν κάνουμε λάθος αναγνώση της πραγματικότητας, αναζητούμε «παρηγοριά» στην εκτόνωση, όχι στη ρεαλιστική εκτίμησή της. Ρίχνουμε την ευθύνη στους «φίλους», που δεν ήταν τόσο καλοί μαζί μας ή στους συμμάχους, που δεν κατανόησαν το δικαίό μας, ή γενικότερα στους «φιλότουρκους» του πλανήτη. Αλλά έτσι δεν πας πουθενά. Ανακυκλώνεις τα αδιέξοδά σου και ετοιμάζεσαι για την επόμενη απογοήτευση.

www.larkoslarkou.org.cy

Η Ελλάδα, η Ευρώπη και η κάθαρση που έμεινε στα χαρτιά

Του **ΚΕΒΙΝ ΦΕΔΕΡΣΤΟΥΝ**

Ο Γιώργος είναι διδακτορικός φοιτητής στο Βερολίνο. Σε νεότερη ηλικία είχε συμμετάσχει σε μία από τις ελληνικές εθνικές ομάδες. Την περασμένη εβδομάδα πήγε να δει τον Χέλμουτ, τον καθηγητή του, για να τον συμβουλευτεί. Ο Γιώργος περίμενε ότι θα κάνει καριέρα εκτός Ελλάδας, εξαιτίας της κρίσης. Το καλοκαίρι θα ολοκληρώσει το διδακτορικό του και ελπίζει μια μέρα να γίνει και ο ίδιος καθηγητής. Ωστόσο αντιμετωπίζει ένα δίλημμα.

Όπως εξήγησε στον καθηγητή του, πριν από την κρίση η ελληνική κυβέρνηση είχε θεσμοθετήσει τη δυνατότητα διορισμού πρωταθλητών σαν τον ίδιο στο Δημόσιο. Με την έλευση της κρίσης, η τρoίκα «πάγωσε» την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας. Η τωρινή κυβέρνηση όμως επανενεργηποίησε τον νόμο και ο Γιώργος έλαβε επίσημη επιστολή που του προσφέρει την επιλογή να δουλέψει σε μία από τις υπηρεσίες του Δημοσίου για τις οποίες είχε δηλώσει προτίμηση: σε δύο υπουργεία ή σε ένα πανεπιστη-

μιακό ίδρυμα. Πρέπει να αποφασίσει σύντομα. Η νέα του δουλειά, περιέργως, είναι προγραμματισμένη να ξεκινήσει τον Σεπτέμβριο – εβδομάδες πριν από την ημερομηνία στην οποία αναμένονται οι βουλευτικές εκλογές. Όπως πολλοί φοιτητές, ο Γιώργος θα δυσκολευτεί να βρει μια ακαδημαϊκή θέση στην Ευρώπη ή στις ΗΠΑ. Η επιστολή του προσφέρει εργασιακή ασφάλεια και τη δυνατότητα να επιστρέψει στην πατρίδα του. Ρώτησε τον Χέλμουτ τι τον συμβουλεύει.

Ο Χέλμουτ είναι σοκαρισμένος. Πώς συνδέονται τα προσόντα του αθλητή με αυτά ενός δημοσίου υπαλλήλου; Μία από τις θέσεις που προσφέρονται είναι στο υπουργείο Εξωτερικών. Ο Γιώργος δεν έχει γνώσεις εξωτερικής πολιτικής. Ο Χέλμουτ έχει καταλάβει από την Αγκελα Μέρκελ ότι η αυστηρή αιρεσιμότητα των προγραμμάτων διάσωσης έχει υποχρεώσει την Ελλάδα να τερματίσει τις πελατειακές πρακτικές και είχε οδηγήσει σε κάθαρση του πολιτικού συστήματος.

Δυστυχώς, παρότι η ταυτότητα

του φοιτητή δεν είναι αληθινή, η ιστορία είναι. Εντάσσεται στη φρενίτιδα παροχών που δημοσιεύονται στον ελληνικό Τύπο στην τρέχουσα προεκλογική περίοδο. Σε αυτή την εποχή της παγκοσμιοποίησης, πάντα με εκπλήσσει το γεγονός ότι οι πολιτικοί μιλούν και συμπεριφέρονται σαν να μην τους ακούει κανείς εκτός της χώρας τους –σαν το μυστικό τους να είναι ασφαλές με το εγχώριο ακροατήριο. Η πραγματικότητα είναι ότι διαδοχικές ελληνικές κυβερνήσεις διατήρησαν αυτόν τον παράλογο νόμο, χρησιμοποιώντας τον δημόσιο τομέα ως λάφυρο για τη χρηματοδότηση της επανεκλογής του εκάστοτε κυβερνώτος κόμματος. Μόνο η τρoίκα τους σταμάτησε. Η ειρωνεία είναι ότι σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ, που ανήλθε στην εξουσία κατακεραυνώνοντας το κομματικό κράτος, έχει διαπράξει τα ίδια εγκλήματα που κάποτε στιγμάτιζε. Πού είναι η κάθαρση;

Στην πραγματικότητα, οι πισωγυρίες της Ελλάδας μπορεί να μην ακούν ή να μην ενδιαφέρονται για την ιστορία του Γιώργου. Ο Γιάννης

Στουρνάρας προειδοποίησε πως οι νέες παροχές θέτουν σε σοβαρό κίνδυνο τους δημοσιονομικούς στόχους της Ελλάδας. Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. εξέφρασαν κι αυτά τις ανησυχίες τους. Ωστόσο, καμία άλλη κυβέρνηση της Ε.Ε. δεν άσκησε κριτική στα προεκλογικά μέτρα.

Η περίπτωση του Γιώργου φανερώνει την αποτυχία της διαχείρισης της ελληνικής κρίσης. Η Ε.Ε. –και, ναρτίτερα, το ΔΝΤ– επέμεινε στην εφαρμογή ενός άγριου προγράμματος λιτότητας, δίνοντας προτεραιότητα στη διόρθωση των δημοσίων οικονομικών. Μια σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων επιδίωξε να ελευθερώσει την εγχώρια αγορά, με περιορισμένο αντίκτυπο. Από την άλλη, σαφώς λιγότερη προσοχή δόθηκε στις θεσμικές ελλείψεις της Ελλάδας. Μπορεί να επιβλήθηκαν μερικές, συχνά αδέξιες μεταρρυθμίσεις, όμως σε κάθε περίπτωση η εφαρμογή τους υπήρξε ελλιπής. Το modus operandi της δημόσιας διοίκησης έχει αλλάξει ελάχιστα και η διοικητική κουλτούρα έδειξε ανθεκτικότητα στην αλλαγή.

Η Ευρώπη κατάφερε να σώσει τον εαυτό της από την ελληνική κρίση. Η συμφωνία του περασμένου Αυγούστου και η οικονομική πρόοδος της Ελλάδας θα διατηρήσουν τη χώρα εκτός των διεθνών πρωτοεξίδων, τουλάχιστον όσον αφορά την Ευρωζώνη. Ωστόσο, η ευκαιρία για βαθύτερες θεσμικές μεταρρυθμίσεις στην Αθήνα χάθηκε. Οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πιθανόν να συνεχίσουν να κλείνουν τα μάτια στην ιστορία του Γιώργου – όπως ακριβώς συνέβαινε και πριν από την κρίση. Ωστόσο, οι προκλήσεις για τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα της Ελλάδας παραμένουν. Η αποτυχία της ουσιαστικής βελτίωσης της αποτελεσματικότητας και παραγωγικότητας των δημοσίων θεσμών της Ελλάδας –και η συχνή κατάχρησή τους από τους πολιτικούς– κινδυνεύει να εξομοιώσει την Ελλάδα με τους βαλκανικούς ή κεντροευρωπαίους γείτονές της. Ενώ διάφοροι διεθνείς δείκτες δείχνουν χώρες όπως η Ισπανία ή η Πορτογαλία να βρίσκονται σε μια πορεία σύγκλισης με τη Γαλλία και

τη Γερμανία όσον αφορά την ποιότητα των δημόσιων θεσμών τους, η Ελλάδα αντικατοπτρίζει τις ανεπάρκειες και τη διαφθορά της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας και άλλων κρατών. Την ίδια στιγμή που ο Γάλλος πρόεδρος Μακρόν μιλάει για την «εμβάθυνση» της Ε.Ε., διαμορφώνεται μια νέα διαχωριστική γραμμή που απομονώνει τη Νοτιοανατολική Ευρώπη ως χαμένη υπόθεση, μια περιοχή ανίκανη να προσαρμοστεί στην απαιτούμενη εσωτερική διακυβέρνηση. Σήμερα, η Ευρώπη ψηφίζει σε ένα κλίμα συγκρούσεων και νέων διαχωριστικών γραμμών. Ωστόσο η ευρωπαϊκή ατζέντα πιθανότατα θα προχωρήσει. Για τους Έλληνες είναι μια χρονιά στην οποία μπορούν να σκεφτούν βαθύτερα την ιστορία του Γιώργου και να αναλογιστούν πού ανήκει η χώρα τους και τι ακριβώς χρειάζεται.

Ο κ. Κέβιν Φέδερστουν είναι καθηγητής Σύγχρονων Ελληνικών Σπουδών στην έδρα «Ελευθέριος Βενιζέλος» και διευθυντής του Ελληνικού Παρατηρητηρίου στο London School of Economics.

Ζητούν από την ΑΗΚ αναδρομικά από το '12

Ομαδικές επιστολές στο Δ.Σ. του οργανισμού για άμεση εφαρμογή της απόφασης του Διοικητικού Δικαστηρίου

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Ενώπιον του χειρότερου σεναρίου αναφορικά με το ό,τι αφήνει πίσω της η απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου, για τις μισθολογικές περικοπές στο Δημόσιο θα βρεθεί το οικονομικό επιτελείο της κυβέρνησης, εάν δεν αντιμετωπιστεί άμεσα η απαίτηση των εργαζόμενων της ΑΗΚ. Πέρα από τις νομικές κινήσεις κατά προέδρου και μελών της ΑΗΚ, οι 2030 εργαζόμενοι ετοιμάζονται να αποστείλουν ομαδικές επιστολές με τις οποίες εκτός από την κατάργηση των περικοπών, ζητούν να τους επιστραφούν υπό μορφή αναδρομικών το σύνολο των περικοπών από το 2012 και εντεύθεν.

Μια εξέλιξη που ισοδυναμεί ουσιαστικά με δημοσιονομική «βόμβα» πολλών εκατομμυρίων ευρώ, τα οποία δεν υπάρχουν στα ταμεία του ημικρατικού οργανισμού. Η απαίτηση των εργαζομένων της ΑΗΚ, εάν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα, ενδεχομένως να έχει αλυσιδωτές συνέπειες σε άλλους οργανισμούς του δημοσίου, των οποίων τα μισθολόγια επηρεάστηκαν από τις περικοπές του 2012. Οι απαιτήσεις των εργαζομένων της ΑΗΚ για κατάργηση των περικοπών, αλλά και καταβολή αναδρομικών επτά ετών, θα πιέσει τα δημόσια οικονομικά και θα φέρει σε δεινή θέση τον οργανισμό, μιας

Η κυβερνητική πλευρά δεν φαίνεται να ανησυχεί από τις απαιτήσεις των εργαζομένων στην ΑΗΚ στη βάση οδηγιών του γενικού εισαγγελέα.

και οι εργαζόμενοι ζητούν να γίνει αναπροσαρμογή και στις μισθολογικές τους κλίμακες.

Η επιστολή

Η επιστολή που θα αποσταλεί, κατά πάσα πιθανότητα την ερχόμενη Τρίτη, στην πρόεδρο και τα μέλη του ΔΣ της ΑΗΚ και είναι στην κατοχή της «Κ», στο καταληκτικό σημείο της υπογραμμίζει με έμφαση. «Κατά συνέπεια καλώ την Αρχή να μου καταβάλει αναδρομικά όλες τις αποκοπές ποσών, που έγιναν στην βάση των πιο πάνω νομοθεσιών, καθώς επίσης και να προσμετρήσει τα χρόνια υπηρεσίας μου και να με τοποθετήσει στην κλίμακα και στην αντίστοιχη βαθμίδα της κλίμακας που κανονικά θα βρισκόμουν, αν δεν εφαρμόζονταν οι πιο πάνω νομοθεσίες στο πρόσωπό μου». Στην επιστολή, παρό το γεγονός ότι δεν αναφέρεται ξεκάθαρα, φαίνεται πως οι εργαζόμενοι στηρίζουν τις απαιτήσεις τους στο γεγονός πως η απόφαση

του Διοικητικού Δικαστηρίου είναι άμεσα εκτελεστέα. «Στην προκειμένη περίπτωση η Αρχή δεσμεύεται από τη διαπίστωση και/ή την κρίση του δικαστηρίου αναφορικά με την αντισυνταγματικότητα των πιο πάνω νομοθεσιών και έχει υποχρέωση συμμόρφωσης με το δεδikaσμένο των πιο πάνω αποφάσεων». Κομβικό σημείο των εγχειρόμενων απαιτήσεων είναι πως για την απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου δεν έχει εκδοθεί διάταγμα αναστολής, παρά το γεγονός ότι η Νομική Υπηρεσία προχώρησε στην καταχώρηση έφεσης κατά της απόφασης.

Νομικά μέτρα

Της επιστολής των 2030 εργαζομένων προηγήθηκε άλλη επιστολή των τεσσάρων συντεχνιών, μέσω δικηγορικού γραφείου, επίσης προς την ηγεσία του ημικρατικού οργανισμού Σύμφωνα με την επιστολή που αποκάλυψε η ηλεκτρονική έκδοση της «Κ» στα μέσα της περασμένης εβδομάδας, οι συντεχνίες (ΕΠΟΠΑΗ, ΣΗΔΗΚΕΚ, ΣΕΠΑΗΚ, ΣΕΒΑΗΚ) προειδοποιούν την πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. της ΑΗΚ, πως θα κινηθούν εναντίων τους νομικά, εάν δεν συμμορφωθεί άμεσα ο οργανισμός με την απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου να κρίνει αντισυνταγματικές τις νομοθεσίες με τις οποίες έγιναν οι μισθολογικές περικοπές στο δημόσιο, το 2012. Στην επιστολή των συντεχνιών

Την ερχόμενη Τρίτη αναμένεται να αποσταλούν οι επιστολές των 2030 εργαζομένων του ημικρατικού οργανισμού στην πρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. της ΑΗΚ για άμεση εφαρμογή της απόφασης του Δικαστηρίου.

είναι ευδιάκριτο πως συντεχνίες και εργαζόμενοι παίρνουν ως δεδομένο ότι μέχρι σήμερα το Διοικητικό Δικαστήριο δεν έχει εκδώσει οποιοδήποτε διάταγμα αναστολής, θεωρώντας πως η ΑΗΚ έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί και να τερματίσει άμεσα τις αποκοπές. Μάλιστα, στην επιστολή των συντεχνιών υπογραμμίζεται πως τυχόν άρνηση συμμόρφωσης δίνει το δικαίωμα στους εργαζόμενους να προσφύγουν στο Διοικητικό Δικαστήριο, αλλά και να καταχωρήσουν ιδιωτική ποινική κατά προέδρου και μελών του Δ.Σ.

Καμία ανησυχία

Η κυβερνητική πλευρά, με βάση την πληροφόρηση που υπάρχει,

δεν εμφανίζεται ανήσυχη από τις κινήσεις συντεχνιών και εργαζομένων. Το θέμα με τις επιστολές ήταν ένα από τα θέματα που έθεσε η ηγεσία της ΑΗΚ, στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Προεδρικό Μέγαρο την περασμένη εβδομάδα.

Κυβερνητικές πηγές θεωρούν πως το Δ.Σ. της ΑΗΚ δεν θα προχωρήσει σε ικανοποίηση των συντεχνιακών αιτημάτων, τονίζοντας με νόημα πως πρόεδρος και μέλη του Δ.Σ. γνωρίζουν τη θέση του ίδιου του προέδρου της Δημοκρατίας. Κατηγορηματικά λέγεται πως η κυβέρνηση δεν πρόκειται να συμφωνήσει. Αναφορικά με τις περικοπές, οι ίδιες πηγές μας έλεγαν πως δεν μπορεί να υπάρχει μια δια-

φορητική διευθέτηση για την ΑΗΚ την ώρα που με οδηγίες του γενικού εισαγγελέα οι αποκοπές δεν καταβάλλονται στο Δημόσιο μέχρι να ξεκαθαρίσει το γενικότερο θέμα. Για το θέμα των αναδρομικών, που θέτουν οι εργαζόμενοι με την επιστολή τους, η κυβερνητική πλευρά αντιτάσσει τη θέση του γενικού εισαγγελέα, αλλά και νομικών. Επιπλέον τονίζεται και η θέση της ΠΑΣΥΔΥ, στο φετινό συνέδριό της, όπου δεν τέθηκε ζήτημα καταβολής αναδρομικών σε όλους του δημόσιους υπαλλήλους. Για την κυβέρνηση το μείζον ζήτημα είναι η έκβαση της έφεσης που έχει καταχωρηθεί από πλευράς γενικού εισαγγελέα, για την απόφαση του Διοικητικού Δικαστηρίου.

Εμπορία βρεφών με εισαγωγές εγκύων στην Ελλάδα

Μεσάζοντες φέρνουν ετοιμόγεννες από τη Βουλγαρία και αναλαμβάνουν ρόλο διαμεσολαβητή με δικηγόρους και υποψήφιους γονείς

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Στις 22 Ιουνίου 2018, η 21χρονη Βουλγάρα Μαρία γέννησε στην Κομοτηνή. Τρεις ημέρες αργότερα επέστρεψε στην πατρίδα της, χωρίς το παιδί της. Ήταν η τρίτη φορά που έδινε, τόσο άμεσα μετά τον τοκετό, τέκνο της για υιοθεσία. Η νεαρή είχε ήδη κινήσει υποψίες όταν έμεινε πριν από δύο χρόνια, ετοιμόγεννη και τότε, σε ενοικιαζόμενο δωμάτιο στην Αλεξανδρούπολη. Αστυνομικοί που ερευνούσαν τη δράση κυκλώματος εμπορίας βρεφών εστίασαν στην περίπτωση της. Εντόπισαν τα πιο πρόσφατα ίχνη της στην Ελλάδα τον Νοέμβριο, πέντε μήνες μετά την τελευταία της γέννα. Είχε επισκεφθεί το αστυνομικό τμήμα Ιστιαίας, στην Εύβοια, για άλλη υπόθεσή της. Μιλώντας με τον συνάδελφό τους που την εξυμπρέτισε οι αστυνομικοί στάθηκαν σε μια κρίσιμη λεπτομέρεια: η γυναίκα ήταν και πάλι έγκυος.

Η 21χρονη αναζητείται μέχρι και σήμερα ως ένα από τα βασικά πρόσωπα κυκλώματος παράνομων υιοθεσιών που εξαρθρώθηκε από τις αστυνομικές αρχές της Αλεξανδρούπολης στις αρχές Μαΐου. Τέσσερα άτομα συνελήφθησαν για τη συγκεκριμένη υπόθεση και εκκρεμεί ο εντοπισμός άλλων έξι. Όπως προέκυψε από την αστυνομική έρευνα, τα μέλη του κυκλώματος έφεραν στην Ελλάδα ετοιμόγεννες από τη Βουλγαρία, εξασφάλιζαν τη διαμονή τους στη χώρα μας και αναλάμβαναν ρόλο διαμεσολαβητή με δικηγόρους και υποψήφιους γονείς. Τα ζευγάρια των Ελλήνων πλήρωναν πάνω από 5.000 ευρώ για ένα βρέφος. Όπως διαπιστώθηκε και στην περίπτωση της Μαρίας, οι γυναίκες που παρέδιδαν τα νεογνώνητα παιδιά τους συνήθως ήταν ιερόδουλες και τα μέλη του κυκλώματος εκμεταλλεύονταν την ανέχεια και την ευάλωτη θέση τους.

Σύμφωνα με στοιχεία των βουλγαρικών αρχών, η Μαρία (πρόκειται για ψευδώνυμο για να προστατευθούν τα προσωπικά της δεδομένα, τα πλήρη στοιχεία της όμως βρίσκονται στη διάθεση της «Κ») διέμενε στην πόλη Στάρα Ζαγόρα. Ο προαγωγός της είναι γνωστός στους αστυνομικούς της γειτονικής χώρας με το προσωνύμιο «Malkata Rib» που σημαίνει «Μικρό ψάρι». Στις 11 Μαρτίου 2016, η Μαρία γέννησε στην Ελλάδα και η διαδικασία της υιοθεσίας ολοκληρώθηκε στην Αλεξανδρούπολη.

Σύμφωνα με την «εκτίμηση» ενός εκ των συλληφθέντων, σε κάθε παράνομη υιοθεσία η βιολογική μητέρα παίρνει γύρω στις 4.000 ευρώ για κλινικές, δικηγόρους, γιατρούς, ενώ ένα ποσό περίπου 2.000-4.000 ευρώ μοιράζονται τα υπόλοιπα μέλη του κυκλώματος.

Φαίνεται πως έπραξε το ίδιο δύο χρόνια αργότερα. Γέννησε στην Κομοτηνή και τρεις ημέρες μετά υπέγραψε συμβολαιογραφική πράξη με την οποία συναινούσε να δώσει το παιδί της προς υιοθεσία. Για την ολοκλήρωση της διαδικασίας απαιτείται επικύρωση από Μονομελές Πρωτοδικείο, όμως η Μαρία εξαφανίστηκε. Δεν προσήλθε στο δικαστήριο στις νέες ημερομηνίες που ορίστηκαν τόσο τον Φεβρουάριο όσο και τον Μάρτιο του 2019. Οι αστυνομικοί της Αλεξανδρούπολης που χειρίζονται την υπόθεση δίνουν διαφορετικές ερμηνείες για τη στάση της. Εκτιμούν ότι η νεαρή είτε φοβάται αντίποινα και περαιτέρω εκμετάλλευση από το κύκλωμα, ή προσπαθεί με την απουσία της να τους πιέσει για να την πληρώσουν.

Το ζευγάρι Ελλήνων που φέρεται να υιοθέτησε το νεογέννητο της Μαρίας το 2016, απέκτησε με παρόμοιο τρόπο και δεύτερο παιδί την ίδια περίοδο. Υιοθετούν το νεογέννητο άλλης Βουλγάρας. Και αυτή η γυναίκα αναχώρησε για την πατρίδα της μόλις τρεις ημέρες μετά τον τοκετό. Κατά τους αστυνομικούς, η σύντομη πα-

ραμονή των γυναικών στην Ελλάδα, αλλά και το γεγονός ότι ολοκληρώνονται τόσο άμεσα έπειτα από κάθε γέννα οι σχετικές συμβολαιογραφικές πράξεις, «μαρτυρούν προηγούμενη συνεννόηση» και χρηματική συναλλαγή.

Παρόμοιες υποθέσεις

Αυτή δεν είναι η μόνη υπόθεση παράνομων υιοθεσιών που έχει απασχολήσει το τελευταίο διάστημα τις αστυνομικές αρχές της χώρας μας. Άλλα κυκλώματα, που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά και μεθόδους με εκείνο της Αλεξανδρούπολης, έχουν δράσει σε αρκετές ελληνικές πόλεις. Τον περασμένο Φεβρουάριο συνελήφθη στη Θεσσαλονίκη 38χρονη υπάκοος Βουλγάριας ως μεσάζουσα σε κύκλωμα εμπορίας βρεφών. Η 38χρονη είχε εμφανιστεί σε κλινική της πόλης ως διερμνέας 26χρονος συμπατριώτισσάς της. Θα κανονίξε την πώληση του νεογέννητου σε ζευγάρι Ελλήνων. Όπως αποδείχθηκε, εις βάρος της εκκρεμούσε ένταλμα σύλληψης στην Ηγουμενίτσα για το κακούργημα της παράνομης παράδοσης παιδιού σε υιοθεσία. Φέρεται

να είχε μεσολαβήσει σε τουλάχιστον άλλους δύο τοκετούς ομοεθνών της.

Τον περασμένο Αύγουστο, δύο αστυνομικοί του τμήματος ασφαλείας Χαλκίδας υποδύθηκαν το ζευγάρι και προσέγγισαν μία γυναίκα 40 ετών η οποία δρούσε ως μεσάζουσα σε αγοραπωλησίες νεογνών στην Αττική. Συμφώνησαν να της καταβάλουν 18.000 ευρώ για να τους δώσει ένα βρέφος μόλις τεσσάρων ημερών. Την ώρα της συναλλαγής αστυνομικοί εισέβαλαν στο διαμέρισμα της Αθήνας και συνέλαβαν εννιά άτομα. Ένας εξ αυτών διαπιστώθηκε ότι είχε εμπλακεί και σε άλλες αντίστοιχες υποθέσεις στο παρελθόν.

Στις αρχές Μαρτίου, σε έναν τυπικό έλεγχο στον συνοριακό σταθμό του Προμαχώνα, συνελήφθη 38χρονος Βούλγαρος προτού προλάβει να εγκαταλείψει την Ελλάδα. Εις βάρος του είχαν εκδοθεί βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Κατερίνης για μεσολάβηση σε παράνομη υιοθεσία, καθώς και δύο εντάλματα σύλληψης των ανακριτών Θεσσαλονίκης για τον ίδιο λόγο. Είχε κατορθώσει να μείνει κρυμμένος για τουλάχιστον τρία χρόνια.

Τα έξοδα της γέννας και η «μοιρασιά»

Κομβικό ρόλο για να ξεκινήσουν οι αστυνομικές έρευνες στην πρόσφατη υπόθεση της Αλεξανδρούπολης φέρεται να έπαιξε η παρατηρητικότητα κοινωνικής λειτουργού, η οποία υποπετεύθηκε το ενδεχόμενο παράνομης συναλλαγής όταν κλήθηκε να συμμετάσχει στη διαδικασία επικύρωσης μιας υιοθεσίας. Ακολούθησε παρακολούθηση των τηλεφωνικών συνομιλιών των υπόπτων από την Αστυνομία. Ένας εκ των τεσσάρων συλληφθέντων είχε ρόλο διερμνέα σε συμβολαιογραφική πράξη που υπέγραψε η Μαρία τον Ιούνιο του 2018 για την υιοθεσία του παιδιού της. Λίγους μήνες μετά, όταν η Μαρία έμεινε και πάλι έγκυος, ο ίδιος άνδρας φέρεται να οδηγεί το όχημα με το οποίο η 21χρονη εισέρχεται στην Ελλάδα από τον συνοριακό σταθμό Ορμενίου.

Αρνήθηκαν τις κατηγορίες

Στις απολογίες τους και οι τέσσερις συλληφθέντες αρνήθηκαν οποιαδήποτε εμπλοκή σε παράνομη πράξη και αφέθηκαν ελεύθεροι με τον περιοριστικό όρο της απαγόρευσης εξόδου από τη χώρα. Ένας εξ αυτών υποστήριξε ότι τον είχαν προσεγγίσει αναζητώντας μια γυναίκα που θα μπορούσε να δώσει το παιδί της σε οικογένεια Ελλήνων. «Ρωτώντας έμαθα τι έξοδα έχει μια τέτοια υπόθεση. Δηλαδή υπολόγισα ότι η βιολογική μητέρα (αν βρεθεί) και είναι από το εξωτερικό ή από την Ελλάδα ανάλογα, να πάρει για τα έξοδά της και την οποιαδήποτε ταλαιπωρία ένα ποσό γύρω στις 4.000 ευρώ για κλινικές, δικηγόρους, γιατρούς και ένα ποσό περίπου 2.000-4.000 ευρώ για να μοιραστούμε οι υπόλοιποι για τα έξοδα που θα γίνονταν», ανέφερε, αλλά υποστήριξε ότι τελικά δεν πραγματοποιήθηκε κάποια υιοθεσία. Ο δικηγόρος των τεσσάρων κατηγορουμένων, Θεόδωρος Αγγλιάς, επισημαίνει πόσο δύσκολο και χρονοβόρο παραμένει το σύστημα των υιοθεσιών στην Ελλάδα.

Τα τελευταία ίχνη της Μαρίας εντοπίστηκαν στην Ιταλία. Ελέγχθηκε από αστυνομικούς στην Πάντοβα τον περασμένο Φεβρουάριο και στη Βενετία τον Απρίλιο. Δεν είναι γνωστό τι της συνέβη, αν τελικά γέννησε το τέταρτο παιδί της και ποια ήταν η τύχη του.

Προσδοκίες για ένα ελπιδοφόρο ξεκίνημα

Ποιες είναι οι προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει ο νέος εκλεγμένος αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ελπιδοφόρος

Νέα Υόρκη-
Το **ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΟΥΡΑΝΙΩΤΗ**

Το καλοκαίρι του 1998 κατά την υποδοχή του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου στο αεροδρόμιο του Λος Άντζελες, ο μακαριστός σήμερα μητροπολίτης Αγίου Φραγκίσκου Αντώνιος, έλεγε στον προκαθήμενο της Ορθοδοξίας: «Παναγιώτατε, δεν μπορείτε να έχετε δύο αρχιεπισκόπους στην Αμερική». Η επισήμανση του έμπειρου ιεράρχη της Αρχιεπισκοπής Αμερικής προς τον κ.κ. Βαρθολομαίο περιέγραφε επακριβώς τα γενεσιουργά αίτια των εκκλησιαστικών προβλημάτων των τελευταίων 30 χρόνων στη μεγαλύτερη επαρχία του Οικουμενικού χρόνου. Ο τότε Αρχιε-

πίσκοπος Σπυριδών, όντας στον θρόνο της Αμερικής μόλις δύο χρόνια, ήταν στόχος σφοδρών επιθέσεων, οι οποίες ξεκίνησαν έξι μήνες μετά την ενθρόνισή του, με αφορμή ένα μάλλον ασήμαντο επεισόδιο μεταξύ ιεροσπουδαστών της Θεολογικής Σχολής σε αποκρίατικό γλέντι, στο οποίο δόθηκε και σεξουαλική χροιά. Ωστόσο, το επεισόδιο έλαβε μεγαλύτερες διαστάσεις, γιατί την ίδια ακριβώς περίοδο ο Σπυρίδων είχε απομακρύνει από δίπλα του τον πανίσχυρο ιερέα π. Αλέξανδρο Καρλούτσο (γνωστό σε όλους ως Father Alex), εξ απορρήτων του Οικουμενικού Πατριάρχη και ικανότατο στην συγκέντρωση χρημάτων για το Φανάρι. Η εκκλησιαστική κρίση που ακολούθησε –

στην οποία προστέθηκαν και θέματα (υπαρκτά ή ανύπαρκτα) οικονομικής υφής και χαρακτήρα του Σπυρίδωνα, έκλεισε με την απομάκρυνσή του τον Αύγουστο του 1999, με εκλογή στη θέση του αρχιεπισκόπου Αμερικής του από Βρεσθένης Δημητρίου (Τρακατέλν). Ενός

Η συντριπτική πλειοψηφία στην Αρχιεπισκοπή Αμερικής δεν επιθυμεί κάτι περισσότερο από ένα αυτόνομο καθεστώς τύπου Αρχιεπισκοπής Κρήτης.

72χρονου ακαδημαϊκού με περγαμνές του Χάρβαρντ, αστικής καταγωγής, ήπιου χαρακτήρα, αλλά και σταθερές αρχές, αφού ως νεαρός επίσκοπος (το 1968) αρνήθηκε την εκλογή του στη θέση του μητροπολίτη Αττικής, λόγω αντικανονικής απομάκρυνσης από τη χούντα του προκατόχου του.

Η απομάκρυνση του Σπυρίδωνα ήταν η δεύτερη επιτυχία του π. Καρλούτσου. Είχε προηγηθεί ο εξαναγκασμός σε παραίτηση του μακαριστού αρχιεπισκόπου Ιακώβου, του μακροβιότερου ελληνορθόδοξου Αρχιεπισκόπου Αμερικής, στα 97 χρόνια ζωής της. Ο Ιάκωβος, που είχε επίσης απομακρύνει τον π. Καρλούτσο, όταν αντιλήφθηκε ότι έπαιζε τα δικά του παιχνίδια,

πολεμήθηκε με κατηγορίες για οικονομικές ατασθαλίες, αλλά και για τις προσπάθειές του για ενοποίηση των ορθόδοξων δικαιοδοσιών των ΗΠΑ, η οποία σκοπίμως παρερμηνεύτηκε ως προσπάθεια δημιουργίας αυτοκέφαλης Ορθόδοξης Εκκλησίας στις ΗΠΑ. Ο Ιάκωβος, όταν άλλαξε γνώμη και θέλησε να ανακαλέσει την παραίτησή του, αποκαλέστηκε «μπτραλοίος» (μπτροκτόνος) και πολεμήθηκε από τα ίδια κέντρα που αργότερα πολέμησαν τον Σπυρίδωνα και τον Δημήτριο, μέχρι που υπέκυψε.

Η αλήθεια είναι ότι παρά τα πολλά παράπονα που υπάρχουν μεταξύ ηγετικών παραγόντων της Αρχιεπισκοπής προς το Φανάρι για τα μεγάλα ποσά που δίδονται στο Οικου-

μενικό Πατριαρχείο (και δεν αφορούν τόσο τη λογία, αλλά τα χρήματα που συγκεντρώνονται από παράπλευρες δωρεές ευπόρων πιστών ή ιδρυμάτων της Αρχιεπισκοπής), η συντριπτική πλειοψηφία δεν επιθυμεί κάτι περισσότερο από ένα αυτόνομο καθεστώς τύπου Αρχιεπισκοπής Κρήτης. Ο πρώτος λόγος που δεν επιθυμούν αυτοκεφαλία είναι για να μην αποδυναμωθεί το Φανάρι από την πλουσιότερη και ισχυρότερη επαρχία του και υποκύψει στους Τούρκους. Κι ο δεύτερος, γιατί θέλουν να διατηρηθεί η Αρχιεπισκοπή Αμερικής και η Ελληνοαμερικανική Κοινότητα (που έχει ως μεγαλύτερο εκθρό στην Αμερική την αφομοίωση) κοντά στις ελληνικές και ορθόδοξες παραδόσεις.

Η καταλαγή των παθών υπήρξε βασικό ζητούμενο

Ο **αρχιεπίσκοπος** Δημήτριος ήλθε το Σεπτέμβριο του 1999 με στόχο την καταλαγή των παθών και την ειρήνευση στους κόλπους της Αρχιεπισκοπής Αμερικής. Ο ήρεμος χαρακτήρας του και η διπλωματικότητα του κατόρθωσαν να ευοδώσουν τον στόχο. Ο ίδιος αξιοποίησε πλήρως ανθρώπους που είχαν στηρίξει στην εκκλησιαστική διαμάχη του 1997-99 τον Σπυρίδωνα κι αυτό συνέβαλε αποφασιστικά στο να αντιμετωπιστούν επιτυχώς προσπάθειες για δημιουργία κινήματος αυτοκεφαλίας από την οργάνωση Ορθόδοξοι Χριστιανοί Λαϊκοί, οι οποίοι είχαν συνταχθεί με την ομάδα του π. Καρλούτσου στον πόλεμο κατά του αρχιεπισκόπου Σπυρίδωνα.

Καθώς τα οικονομικά ήταν θέμα ζωτικής σημασίας για το Φανάρι, στις εντολές που μετάφερε στις αποσκευές του ο Δημήτριος, αναλαμβάνοντας τη θέση του αρχιεπισκόπου Αμερικής, ήταν να ασχοληθεί μόνο με τον ειρηνοποιό και πνευματικό/ποιμαντικό του ρόλο και να αφήσει τις σοβαρές διοικητικές και οικονομικές αποφάσεις στον δισεκατομμυριούχο Μάικλ Τζαχάρν (που ορίστηκε αντιπρόεδρος του Αρχιεπισκοπικού Συμβουλίου) και στον π. Αλέξανδρο Καρλούτσο.

Η αгаστική συμβίωση των τριών διήρκεσε μέχρι το 2005 (ο Τζαχάρνς παρέμεινε μέχρι τον θάνατό του δίπλα στον Δημήτριο). Στο μεταξύ είχε καταστραφεί στη διάρκεια της τρομοκρατικής επίθεσης της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 ο ναός του Αγίου Νικολάου, στο «Σμείο Μπέν» και ενώ από την πολιτεία είχαν γίνει προτάσεις να οικοδομηθεί σε ελαφρώς διαφορετικό σημείο (στο ίδιο συγκρότημα) και την πολιτεία να καταβάλει ποσό 20-25 εκατομμυρίων για τις εργασίες, η Αρχιεπισκοπή αρνήθηκε, εμπλεκόμενη σε πολυετή και πολυδάπανο δικαστικό αγώνα. Βάσει των επίσημων στοιχείων, ξεδιτύκταν σε δικηγόρους πάνω από 3,5 εκατομμύρια, όμως υπάρχει πιθανότητα το ποσό να είναι υπερδιπλάσιο, καθώς σε πολλές περιπτώσεις, ο αείμνηστος σήμερα Μάικ Τζαχάρνς πλήρωνε τα μισακώς ανάγκες της Ιερής Αρχιεπισκοπής.

Όταν τελικά κατόπιν πολιτικών παρεμβάσεων προς τον κυβερνήτη της Νέας Υόρκης Αντρίου Κουόμο ξεπεράστηκαν το 2010 τα προβλήματα και αποφασίστηκε να ανεγερθεί ο Άγιος Νικόλαος στο ίδιο σημείο (χωρίς ωστόσο πλέον να είναι διαθέσιμα τα 25 εκατομμύρια της πολιτείας) οι επιτροπές που δημιουργήθηκαν μάλλον δεν έπαιξαν τον ρόλο τους. Τα σχέδια άλλαξαν μετά την επιλογή του «ακριβού» ισπανού αρχιτέκτονα Καλατράβα, προσθέτοντας επιπλέον έξοδα και υπερδιπλασιάζοντας το κόστος. Μετά τις πρώτες τριβές στη σχέση Αρχιεπισκόπου – Δημητρίου – Καρλούτσου, υπάρχει μεγάλη πτώση των εισφορών μεγάλων δωρητών για τον Άγιο Νικόλαο, ενώ την ίδια στιγμή, από την υπόσχεση που είχε δώσει μεγάλος δωρητής (ο οποίος είχε και ευθύνες για την υπέρβαση στις δα-

πάνες και τα νομικά έξοδα) για 20 εκατομμύρια, όταν απειβίωσε διαπιστώθηκε ότι άφησε στη διαθήκη του μόλις τρία.

Τον χειμώνα του 2017 η εταιρεία SKANSKA, που είχε αναλάβει την κατασκευή του Αγίου Νικολάου, διέκοψε τις εργασίες λόγω έλλειψης χρημάτων. Διαπιστώθηκε ότι από το ειδικό ταμείο για τον Άγιο Νικόλαο είχαν μεταφερθεί χρήματα στο γενικό ταμείο της Αρχιεπισκοπής για την κάλυψη τρεχουσών αναγκών. Αυτό αναζωπύρωσε τις επικρίσεις κατά του αρχιεπισκόπου «για έλλειψη διοικητικών ικανοτήτων» και «απώλεια του ελέγχου» και οι φωνές για παραίτηση, οι οποίες ωστόσο δεν ήταν κάτι νέο. Είναι χαρακτηριστικό ότι ομογενειακή ημερήσια εφημερίδα «παραίτησε» τον αρχιεπίσκοπο τουλάχιστον 12 φορές στα τελευταία 12 χρόνια, με τα fake news να αναπαράγονται και στην Ελλάδα. Η Αρχιεπισκοπή, μετά τον θόρυβο, αντικατέστησε τον οικονομικό διευθυντή και έμπιστο του Μάικ Τζαχάρν και προχώρησε σε ενδελεχή έλεγχο των οικονομικών, ο οποίος δεν έδειξε καταχρήσεις, πλιν κάποιων περιορισμένων παρατυπιών στελεχών. Η Αρχιεπισκοπή υποχρεώθηκε να λάβει δάνειο άνω των 8 εκατομμυρίων για να εξοφλήσει τις υποχρεώσεις προς το ταμείο του Αγίου Νικολάου και ληξιπρόθεσμες οφειλές και να κάνει εσωτερικές αλλαγές για την αποτροπή επανάληψης του ίδιου φαινομένου.

Όμως από 2017 και μετά άρchiσαν και από το Φανάρι οι προτροπές προς τον Δημήτριο να ορίσει ημερομηνία παραίτησης. Ήδη είχε συμπληρώσει τα 90 (αν και σε άριστη πνευματική και φυσική υγεία). Ωστόσο, ο ίδιος ήταν ηθικά αψεγάδιαστος και ήταν δύσκολο να βρεθεί ικανός λόγος, για να μη δημιουργηθεί αντικανονικό εκκλησιαστικό προηγούμενο. Στην Κληροδοτική Συνέλευση του 2018 στη Βοστώνη, με αφορμή ομιλία ενάμιση μήνα νωρίτερα ομογενή επιχειρηματία υπέρ της αυτοκεφαλίας στην τελετή αποφοίτησης της Θεολογικής Σχολής, το Φανάρι σήκωσε τους τόνους. Ωστόσο, όπως αποδείχθηκε στην Κληροδοτική, το πρόβλημα αυτοκεφαλίας για την Αμερική ήταν ανύπαρκτο κι οι μόνοι που μνημόνευαν ήταν οι δύο απεσταλμένοι του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Το δεύτερο ζήτημα ήταν η κινητοποίηση πλούσιων ομογενών, που δήλωναν ότι αν δεν υπάρξει αλλαγή Αρχιεπισκόπου δεν θα συγκεντρώσουν χρήματα για τον Άγιο Νικόλαο. Στις διάφορες επικοινωνίες του με τον Οικουμενικό Πατριάρχη, ο αρχιεπίσκοπος Δημήτριος ξεκαθάρισε ότι δεν πρόκειται να αποχωρήσει, αν δεν δημοσιοποιηθεί η έναρξη των εργασιών του Αγίου Νικολάου. Κάτι που σήμερα είναι σχετικά κοντά. Ωστόσο, στη συνάντηση που είχαν οι δύο ιεράρχες τον Νοέμβριο του 2018 στη Γενεύη, φαίνεται ότι κατέληξαν σε συναντίληψη ότι ο Δημήτριος θα αποχωρούσε κάποια στιγμή μετά το Πάσχα του 2019. Όπερ και εγένετο στις 4 Μαΐου.

Ο νέος αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ελπιδοφόρος –θα ενθρονιστεί στις 22 Ιουνίου– ήδη ανέλαβε δυναμικά τα καθήκοντά του, με πολλές επικοινωνίες με τους πιστούς στην Αμερική, συνεντεύξεις στα ΜΜΕ και επαφές στην Αθήνα.

Τρία καίρια σημεία ενώπιον του νέου ιεράρχη

Ο νέος αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ελπιδοφόρος, που εξελέγη από την Ιερά Σύνοδο του Οικουμενικού Πατριαρχείου στις 11 Μαΐου, γνώριζε την Αμερική από τις σπουδές του και τη μερική απασχόλησή του ως επισκέπτης καθηγητής της Θεολογικής Σχολής, αλλά και από τη θητεία του ως αρχιγραμματέας της Ιερής Συνόδου στο Φανάρι. Το όνομά του ως υποψήφιος ήλθε στην επιφάνεια το 2015 και μάλιστα αποτέλεσε παράγοντα τριβής με τον Δημήτριο, όταν ο τελευταίος πληροφορήθηκε από ιερέα της Καλιφόρνιας το ενδιαφέρον του Ελπιδοφόρου για τον θρόνο της Αμερικής. Στην πραγματικότητα, ο Ελπιδοφόρος –τότε τουλάχιστον– απλώς έλεγε ότι ενδιαφέρεται, χωρίς να προβαίνει σε υπονομευτικές ενέργειες, όπως λανθασμένα είχαν πληροφορηθεί τον Δημήτριο.

Άριστος χειριστής των δημοσίων σχέσεων και των ΜΜΕ, ο Ελπιδοφόρος καλλιέργησε από τότε στενές σχέσεις με τους δημοσιογράφους, αλλά και το σύνολο της πολιτικής ηγεσίας στην Αθήνα, διατηρώντας παράλληλα στενές σχέσεις και με την Κύπρο. Η θέση του ως ηγούμενου της Χάλκνης και καθηγητή του ΑΠΘ του προσέθετε και κύρος και αίγλη, αλλά και την ελληνοπρέπεια που επιζητούν οι Ελληνοαμερικανοί πρώτως γενιάς από τον Αρχιεπίσκοπό τους. Την ίδια στιγμή, ήταν φανερό ότι απολάμβανε της πλήρους εμπιστοσύνης του Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου και ως αρχιεπίσκοπος Αμερικής θα έχει τη δυνατότητα να επικοινωνεί απευθείας, χωρίς μεσολάβηση μεσαζόντων.

Ο ναός του Αγίου Νικολάου αναμένεται λόγω θέσης και χαρακτήρα (διαθρησκευτικό προσκύνημα) να συγκεντρώνει έσοδα εκατομμυρίων.

Η μεγαλύτερη πρόκληση που έχει να αντιμετωπίσει είναι η απομαζικοποίηση της Εκκλησίας, φαινόμενο που αφορά όλα τα χριστιανικά δόγματα και τις ορθόδοξες δικαιοδοσίες των ΗΠΑ. Ένα «σύννεφο» για τη έναρξη της ποιμαντορίας του είναι το γεγονός ότι το Φανάρι δεν τήρησε τις προνοιές, ότι δεν μπορούν να υπάρχουν δύο αρχιεπίσκοποι στην Αμερική. Ο π. Καρλούτσος είχε όλα αυτά τα χρόνια υποστηρίξει την υποψηφιότητα

Συμβούλιο εκφράσει εγκαίρως την άποψή του, υποβάλλοντας και πέντε ονόματα υποψηφίων. Αυτό δημιούργησε πικρίες, που βέβαια αφορούν την Κωνσταντινούπολη και όχι τον νέο αρχιεπίσκοπο.

Η δεύτερη είναι η λύση το πρόβλημα που έθεσε το 1998 ο μακαριστός μητροπολίτης Αντώνιος, ότι δεν μπορούν να υπάρχουν δύο αρχιεπίσκοποι στην Αμερική. Ο π. Καρλούτσος είχε όλα αυτά τα χρόνια υποστηρίξει την υποψηφιότητα

του μητροπολίτη Γαλλίας για την Αμερική κι η επιλογή Ελπιδοφόρου ικανοποίησε αυτούς που θέλουν αυτό το φαινόμενο να τελειώσει. Το ερώτημα είναι τι θα συμβεί όταν αρχίσει ο νέος αρχιεπίσκοπος να κρατά αποστάσεις από τον πανίσχυρο ιερέα και ποια θα είναι η στάση του Βαρθολομαίου.

Η τρίτη πρόκληση είναι η έναρξη κι η επιτυχής ολοκλήρωση των εργασιών του Αγίου Νικολάου. Τα τελευταία εμπόδια που υπήρχαν αφορούσαν την επιθυμία ορισμένων η Ανεξάρτητη Επιτροπή που δημιουργήθηκε μετά από εισήγηση των ελεγκτών για να φέρει σε πέρας το έργο, να λάβει μόνιμη μορφή και να είναι αυτή που θα διαχειρίζεται τον ναό, αντί της Αρχιεπισκοπής. Κάτι τέτοιο είναι βέβαιο ότι θα προκαλέσει αντιδράσεις, αφού ο ναός αναμένεται ότι λόγω θέσης και χαρακτήρα (διαθρησκευτικό προσκύνημα) θα συγκεντρώνει έσοδα εκατομμυρίων, μεγάλο μέρος των οποίων πολλοί υποπτεύονται ότι θα πηγαίνουν στο Φανάρι.

Πάντως, ο νέος αρχιεπίσκοπος Ελπιδοφόρος –θα ενθρονιστεί στις 22 Ιουνίου– ήδη ανέλαβε δυναμικά τα καθήκοντά του από την άλλη άκρη του Ατλαντικού, με πολλές επικοινωνίες με τους πιστούς στην Αμερική, συνεντεύξεις στα ΜΜΕ και επαφές στην Αθήνα. Οι προοπτικές για ελπιδοφόρο ξεκίνημα της ποιμαντορίας του είναι λαμπρές, ωστόσο το ερώτημα παραμένει, αν θα είναι ο μόνος Αρχιεπίσκοπος, ή αν θα συνεχίσουν να λειτουργούν παράλληλα τα κέντρα των ούτω καλούμενων πατριαρχικών φίλων.

Ο **πρωθυπουργός** ελπίζει ότι το πακέτο παροχών, με βασικότερο το επίδομα στους συνταξιούχους, στο οποίο προχώρησε λίγες ημέρες πριν από τις εκλογές, καθώς και τα ανοίγματα που επιχείρησε σε κοινωνικές ομάδες στοχευμένα (στη φωτογραφία εικονίζεται με Ρομά κατά την περιοδεία του σε Τρίκαλα και Καρδίτσα) θα αποδώσουν στις σημερινές εκλογές.

Τα «κλειδιά» της κάλπης και τα σενάρια της Δευτέρας

Τσίπρας, Μπιστοτάκης περιμένουν να δουν την απήχηση των διλημμάτων που έθεσαν

Του **Κ.Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Με το βλέμμα στα αποτελέσματα της τριπλής κάλπης, αλλά και το νέο πολιτικό τοπίο που αυτά θα διαμορφώσουν βρίσκονται τα κομματικά επιτελεία, και κυρίως το Μέγαρο Μαξίμου και η Πειραιώς, καθώς για τον ΣΥΡΙΖΑ και τη Ν.Δ. η έκβαση των ευρωεκλογών θα καθορίσει το κλίμα εντός του οποίου θα δοθεί η «μπρέτα των μαχών», δηλαδή οι εθνικές εκλογές που θα πραγματοποιηθούν, το αργότερο, τον Οκτώβριο.

Ο πρώθυπουργός και ο πρόεδρος της Ν.Δ. έδωσαν σκληρή προεκλογική μάχη και πλέον στρέφουν την προσοχή τους στα «κλειδιά» της σημερινής αναμέτρησης: Πρώτον, στο βασικό δίλημμα που έθεσαν στο σώμα των ψηφοφόρων, που επί της ουσίας ήταν το «συνέχεια» από πλευράς Τσίπρα και «πολιτική αλλαγή» από τον κ. Μητσοτάκη.

Ο κ. Τσίπρας ουσιαστικά διεκδικεί στην ευρωκάληπ ένα αποτέλεσμα που δεν θα απειλήσει τη σταθερότητα της κυβέρνησης, αλλά κυρίως θα δημιουργεί ελπίδες ανατροπής στις επερχόμενες εθνικές εκλογές. Είναι χαρακτηριστικό ότι παρά τις δημόσιες αναφορές του πρωθυπουργού για «νίκη» στη σημερινή αναμέτρηση, σε κατ' ιδίαν συνομιλίες τους κυβερνητικά στελέχη εκτιμούν πως ο ΣΥΡΙΖΑ θα είναι δεύτερο κόμμα, και θέτουν ως στόχο η διαφορά από τη Ν.Δ. να είναι «καθαρά» κάτω από 5%. Από την πλευρά του,

ο κ. Μητσοτάκης έχει ως στόχο οι ευρωεκλογές να αποτελέσουν πρόκριμα νίκης της Ν.Δ. ενόψει εθνικών εκλογών.

Η «απήχηση» των διλημμάτων που έθεσαν οι δύο μονομάχοι θα κρίνει, παράλληλα, εάν τελικώς στις ευρωεκλογές θα αναβιώσει ο δικομματισμός, ή εάν θα επικρατήσει η «χαλαρή ψήφος» που παραδοσιακά διέκρινε τις ευρω-

Καθοριστική για το αποτέλεσμα θα είναι η στάση των περίπου 500.000 νέων που θα ασκήσουν για πρώτη φορά το εκλογικό τους δικαίωμα.

εκλογές στην Ελλάδα. Πάντως, οι δημοσκοπήσεις των τελευταίων εβδομάδων προοιωνίζονται ότι τα μικρότερα κόμματα θα δεχθούν ισχυρή πίεση στις σημερινές κάλπες.

Δεύτερο σημείο-κλειδί για το αποτέλεσμα είναι το εύρος της συμμετοχής, που ενισχύει τα μεγαλύτερα κόμματα, και κυρίως το πρώτο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των κομματικών επιτελείων, η συμμετοχή στην αναμέτρηση θα είναι μεγάλη. Αρχικά επειδή έχουν περάσει σχεδόν τέσσερα χρόνια από την τελευταία εκλογική αναμέτρηση, αλλά και επειδή η ταυτόχρονη διεξαγωγή των περιφε-

ρειικών και δημοτικών εκλογών θα στείλει περισσότερους ψηφοφόρους στις κάλπες.

Επίσης, καθοριστική για το σημερινό αποτέλεσμα θα είναι η στάση των νέων ψηφοφόρων, περιλαμβανομένων και των περίπου 500.000 που θα ασκήσουν για πρώτη φορά το εκλογικό τους δικαίωμα. Το 2015 ο ΣΥΡΙΖΑ είχε μεγάλη απήχηση στο συγκεκριμένο ακροατήριο, αλλά η συγκεκριμένη τάση, ως φαίνεται, δεν ισχύει πλέον.

Η συμφωνία των Πρεσπών

Τέλος, σε σημαντική παράμετρο για την τελική έκβαση του αποτελέσματος μπορεί να αποδοθεί η ψήφος στη Βόρεια Ελλάδα. Με δεδομένο ότι εκεί ψηφίζουν περί τα 2 εκατ. ψηφοφόροι, είναι κρίσιμο εάν και σε ποιο βαθμό ο ΣΥΡΙΖΑ «επιδώσει» τις πληγές που δημιούργησε στην εκλογική του βάση η συμφωνία των Πρεσπών. Εξίσου κρίσιμο είναι, εάν το πακέτο των παροχών στο οποίο προχώρησε ο κ. Τσίπρας, με βασικότερο μέτρο το επίδομα στους συνταξιούχους, θα «εξαργυρωθεί» στην κάληπ από το κυβερνών κόμμα.

Με δεδομένο ότι η Ν.Δ. φθάνει στις κάλπες με δημοσκοπικό προβάδισμα έναντι του ΣΥΡΙΖΑ, στο παρασκήνιο έχουν επανέλθει τα σενάρια για πιθανές πολιτικές κινήσεις του πρωθυπουργού. Ο κ. Τσίπρας ακόμη και μεσούσης της προεκλογικής περιόδου δέχθηκε εισηγήσεις –ειδικά εάν η διαφορά από τη Ν.Δ. είναι μικρή–

να προχωρήσει στην προκήρυξη εθνικών εκλογών τον Ιούνιο. Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες, ο πρωθυπουργός επιμένει στην εξάντληση της τετραετίας για δύο λόγους. Πρώτον, επειδή εκτιμά πως το κλίμα στην οικονομία θα βελτιωθεί περαιτέρω τους επόμενους μήνες λόγω των εσόδων από τον τουρισμό. Και, δεύτερον, διότι μέχρι τον Οκτώβριο θα έχει ανοικτό «παράθυρο» για νέα φιλολαϊκά μέτρα, όπως η κατάργηση της μείωσης του αφορολογήτου, αλλά και για πρόσθετες παροχές.

Το δεύτερο σενάριο προβλέπει ότι ο κ. Τσίπρας θα προχωρήσει σε ανασχηματισμό της κυβέρνησης, προκειμένου να σηματοδοτήσει ότι έλαβε το «μήνυμα» της κάλπης. Υπενθυμίζεται ότι σε ανάλογη κίνηση είχε προχωρήσει ο τότε πρωθυπουργός Αντώνης Σαμαράς μετά την επικράτηση, με 3,5%, του ΣΥΡΙΖΑ στις ευρωεκλογές του 2014. Πάντως, οι αλλαγές στο κυβερνητικό σχήμα στην παρούσα φάση θα είναι δύσκολο σταυρόλεξο για τον κ. Τσίπρα. Πρώτον, διότι δεν θα είναι εύκολο να διαταρξεί τις ισορροπίες στο κυβερνητικό σχήμα, όταν το αργότερο τον Οκτώβριο θα πραγματοποιηθούν εθνικές εκλογές. Και, δεύτερον, επειδή στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και μεταξύ των στελεχών της, λόγω της Προοδευτικής Συμμαχίας, δεν υπάρχουν σημαντικές εφεδρείες, η αξιοποίηση των οποίων θα μπορούσε να μεταβάλει ουσιαστικά το πολιτικό κλίμα.

Βαρόμετρο τα ποσοστά που θα λάβουν τα μικρά κόμματα

Η πόλωση δυσχεραίνει το έργο τους

Των **ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ** και **ΜΑΡΙΟΥ ΔΑΝΗΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Με σύμμαχο την παράδοση που θέλει τα μικρά κόμματα να «τσιμπάνε» παραπάνω ποσοστά στις ευρωεκλογές, λόγω «χαλαρής ψήφου», μπαίνουν στη μάχη οι «μικροί» του πολιτικού συστήματος. Επειδή όμως οι παραδόσεις είναι για να σπάνε, αυτή τη φορά οι προβλέψεις (μένει να φανεί αν θα επιβεβαιωθούν ή όχι) δείχνουν μια πόλωση μεταξύ των δύο μεγάλων κομμάτων, που δυσχεραίνει το έργο των μικρότερων σχηματισμών, καθώς, σύμφωνα με τους αναλυτές, αυτές οι ευρωεκλογές δεν μοιάζουν με προηγούμενες, έχοντας χροιά εθνικής εκλογικής αναμέτρησης. Σε κάθε περίπτωση, τα ποσοστά των μικρών κομμάτων θα αποτελέσουν βαρόμετρο για το πού θα κάτσει η μπίλια των ποσοστών μεταξύ των δύο βασικών μονομάχων.

Από τους μικρούς, ο μεγαλύτερος είναι με διαφορά το ΚΙΝΑΛ. Οι σημερινές κάλπες είναι οι πρώτες στις οποίες συμμετέχει το εγχείρημα και οι πλέον κρίσιμες σε όλη την ιστορική διαδρομή του ΠΑΣΟΚ, της βασικής συνιστώσας του ΚΙΝΑΛ. Το κατώτατο όριο για τη Χαριλάου Τρικούπη είναι το 8,02% που έλαβε η Ελιά το 2014. Υπάρχουν όμως και φωνές που βάζουν τον πήχυ πιο ψηλά, όπως αυτά του Νίκου Ανδρουλάκη, που μιλάει στη διάρκεια όλης της προεκλογικής περιόδου για τη δυνατότητα διψήφιου ποσοστού. Σε κάθε περίπτωση, το ΚΙΝΑΛ δίνει μια καθοριστική σημασία μάχη, με κύριο στόχο να δείξει στον ΣΥΡΙΖΑ πως στην «κεντροαριστερή πολυκατοικία» –για να δαιειστούμε έναν όρο της... Κεντροδεξιάς– όχι απλώς δεν είναι μόνος του, αλλά από τη Δευτέρα θα έχει έναν ενοχλητικό συγκάτοικο, που φιλοδοξεί να αλλάξει τους συσχετισμούς.

Ιδιαίτερα κρίσιμη για την πολιτική επιβίωσή του είναι η σημερινή αναμέτρηση και για το Ποτάμι, μιας και τα πολιτικά δεδομένα έχουν αλλάξει κατά πολύ συγκριτικά με τις προηγούμενες ευρωεκλογές, όταν είχε λάβει το 6,6% των ψήφων. Η στήριξη της συμφωνίας των Πρεσπών σε συνδυασμό με το γεγονός ότι η εκλογή του Κυριάκου Μητσοτάκη στην ηγεσία της Ν.Δ. αύξησε την πίεση της Πειραιώς προς τον μεσαίο πολιτικό χώρο, που αποτελεί την ατμομηχανή του Ποταμιού, έχουν χαμηλώσει τον πήχυ της Σεβαστοπούλεως, που ουσιαστικά στοχεύει σε ένα ποσοστό το οποίο θα σηματοδοτήσει ότι παραμένει σε τροχιά παραμονής στη Βουλή και μπορεί να υποστηρίξει την αυτόνομη πορεία που έχει χαράξει μετά το «διαζύγιο» από

το ΚΙΝΑΛ. Σε κάθε περίπτωση, ο Σταύρος Θεοδωράκης θέλει να δει το κόμμα του να καταγράφει ένα ευδιακρίτο ποσοστό, που θα σηματοδοτεί την επανεκκίνηση του κόμματος.

Από την πλευρά του, στην παραδοσιακή συμπαγή εκλογική βάση του θα στηριχθεί για μία ακόμη φορά το ΚΚΕ, στοχεύοντας παράλληλα στο να επωφεληθεί από τις δεδομένες διαρροές που θα καταγράψει ο ΣΥΡΙΖΑ προς τα αριστερά. Ο Περίσσος έχει βασίσει την προεκλογική ρητορική του και στην καθαρά ιδεολογική μάχη κατά της Χρυσής Αυγής, υποστηρίζοντας ότι αποτελεί το μοναδικό πραγματικό «ανάχωμα» απέναντι στο ενδεχόμενο να αποτελέσει την τρίτη πολιτική δύναμη, την οποία στοχεύει να καταλάβει.

Το άλλοτε συγκυβερνών κόμμα, οι ΑΝΕΛ, βρίσκονται στην πιο κρίσιμη καμπή από ιδρύσεώς τους. Οι δημοσκοπήσεις δείχνουν το κόμμα του Πάνου Καμμένου εκτός του ορίου του 3%, που ισχύει και για τις ευρωεκλογές, με αποτέλεσμα ο πρώην ΥΕΘΑ να δίνει την πιο δύσκολη πολιτική μάχη επιβίωσης. Οχημα σε αυτή την προσπάθεια,

Το μεγάλο στοίχημα για το ΚΙΝΑΛ και η μάχη πολιτικής επιβίωσης για Ποτάμι και ΑΝΕΛ.

η ενεργοποίηση σκληρών δεξιών αντανakλαστικών –η συνεργασία με τον Τάκη Μπαλτάκο το μαρτυρά– αλλά και η επαναφορά ενός έντονα ευρωσκεπτικιστικού λόγου. Το αποτέλεσμα της Κυριακής θα καθορίσει και τα επόμενα βήματα του Πάνου Καμμένου, που τούτη την ώρα δεν είναι ξεκάθαρα. Από τη μία διακηρύσσει πως θα συνεργαζόταν ξανά με τον κ. Τσίπρα, ενώ από την άλλη έχει χαμηλώσει τους τόνους έναντι των «αντιπάλων» του την τετραετία 2010-2015. Χαρακτηριστικό είναι το ότι στις τελευταίες παρεμβάσεις του έχει μιλήσει δύο φορές θετικά για τον πρώην πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά.

Όσον αφορά, τέλος, την Ενωσή Κεντρώων, βάσει δημοσκοπήσεων κινείται αρκετά μακριά από τις επιδόσεις που της χάρισαν την απροσδόκητη είσοδό της στη Βουλή και σίγουρα χαμηλότερα από το όριο του 3%. Σε κάθε περίπτωση, με δεδομένο ότι δεν στήριξε και τη συμφωνία των Πρεσπών, ποντάρει στη διατήρηση μέρους της δύναμής της στη Θεσσαλονίκη, όπου κατέγραψε και τα μεγαλύτερα ποσοστά τον Σεπτέμβριο του 2015.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ολα αλλάζουν από αύριο

Του **ΜΠΑΜΠΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**

Η Ελλάδα θα δει διαφορετικά τον ίδιο της τον εαυτό καθώς θα ξημερώνει η Δευτέρα. Η κάληπ, στις δημοκρατίες μας, έχει τον δικό της αυτόνομο ρόλο. Δεν διαμορφώνει, απλώς, πλειοψηφίες και μειοψηφίες, απαραίτητες για να λειτουργήσει το πολίτευμα.

Μας πληροφορεί για την εικόνα που εμείς οι ίδιοι έχουμε για τον τόπο μας. Συγκρίνουμε τη δική μας επιλογή με αυτές που έκανε ο «κυρίαρχος λαός». Ανησυχούμε ή παίρνουμε κουράγιο για την επόμενη μέρα. Ξανακουβίζουμε την πολιτική μας ανάλυση και αφού προσαρμολογούμε στην πραγματικότητα, σχεδιάζουμε την επόμενη μέρα.

Με δύο λόγια, οι βουλευτικές, όποτε κι αν γίνουν, θα είναι μια

Το αποτέλεσμα ορίζει ένα νέο πολιτικό σκηνικό για τις βουλευτικές εκλογές.

νέα υπόθεση και όχι μια επανάλληψη των σημερινών αναμετρήσεων. Εξάλλου, είναι η Βουλή στην οποία συμπυκνώνεται η ουσία της αντιπροσωπευτικής λειτουργίας του πολιτεύματος, κάτι που έδειξε να μην κατανοεί ο πρωθυπουργός όταν, τις προάλλες, εμφανίστηκε δημόσια να «επιβάλει στους λίγους τη θέληση των πολλών». Διτύπωση που τρόμαξε τους σοβαρούς ανθρώπους επειδή θυμίζει εκείνες που όλοι οι επίδοξοι δικτάτορες έχουν χρησιμοποιήσει στην εποχή τους.

Το νέο πολιτικό σκηνικό θα διαμορφώσει νέες συνθήκες, θα χρωματίσει διαφορετικά και θα προσδώσει νέα ένταση στην πολιτική σύγκρουση. Το βράδυ της Κυριακής η σημασία των συγυμομετρήσεων θα έχει εκπνεύσει. Μόνον οι χειριστές τους θα μελετούν το εργαλείο τους ώστε να το καλιμπράρουν για την επόμενη αναμέτρηση, την πιο σημαντική, εκείνη που θα δώσει τον συσχετισμό των δυνάμεων για τη διακυβέρνηση στην επόμενη πίστα. Το πρώτο που θα δούμε είναι η διαφορά με την οποία θα έχει κερδίσει ο Κυριάκος Μητσοτάκης, κυρίως επειδή ο κ. Τσίπρας είχε, το 2014, χρησιμοποιήσει τη νίκη του για να διαλύσει το σύνολο, σχεδόν, των κατακτήσεων που με τόσες θυσίες είχαμε επιτύχει μέχρι εκείνη την κρίσιμη καμπή

της οικονομικής ανόρθωσης.

Είναι προφανές, από την ψυχραιμία με την οποία συμπεριφέρθηκε όλες αυτές τις μέρες, ότι ο πρόεδρος της Νέας Δημοκρατίας δεν θα προσφύγει σε μεγαλοστομίες, απειλές και δεν θα οδηγήσει τη χώρα σε ρήξη. Πρέπει, απλώς, να επισημάνει κοφτά στον κ. Τσίπρα πόσο καλό θα κάνει στον τόπο, αν φροντίσει να καθαρίσει το πολιτικό τοπίο. Μόνον όφελος θα έχει η Ελλάδα αν ο καλοκαιρινός χρόνος, κατά τον οποίο αγορές και κυβερνήσεις είναι πιο χαλαρές, χρησιμοποιηθεί από την κυβέρνηση που θα προκύψει από την κάληπ του Ιουνίου. Για να βοηθηθεί ο κ. Τσίπρας σε αυτή την πνευματική και εθνικής σημασίας άσκηση, ας βάλει τον εαυτό του στη θέση του νικητή!

Το χειρότερο για την οικονομία

αλλά και για τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών, ειδικότερα εκείνων που ασχολούνται με την ασφάλεια των πολιτών και του κράτους, είναι η αναμονή της πολιτικής αλλαγής. Ενα ρεύμα απραξίας και αναβλητικότητας, ένα έκδηλο κλίμα αδιαφορίας και ωχαδελφισμού, όλα αναμενόμενα στη διοίκηση, μαζί με τον εγκατεστημένο κομματικό νεποτισμό και την επίσπευση των σκανδάλων θα επιφέρουν σοβαρές ζημιές στο σύστημα. Ο κ. Τσίπρας έχει σοβαρή ευθύνη να κάνει όσα πρέπει για να αποφύγουμε αυτό τον σύνθετο κίνδυνο. Δεν το έκανε το 2014, έκανε το αντίθετο το 2015, αμφιταλαντευόταν ακόμη το 2016 και το 2017 και μόνον το 2018 άρχισε να «παίζει το παιχνίδι» σύμφωνα με τους κανόνες. Πρέπει να είναι το ίδιο εύκολο σε

εκείνον, όσο είναι σε εμάς τους υπόλοιπους, να καταλάβει πόσο καλύτερα πήγαν έκτοτε τα πράγματα. Στις διεθνείς αγορές, στις μεγάλες πρωτεύουσες και στις Βρυξέλλες, ανησυχούν μήπως η Ελλάδα επιστρέψει στις πολύ κακές συνθήκες του κομματικού ανταγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση, πέντε μήνες, σχεδόν μισός χρόνος, είναι ένα μακρύ και πολλαπλώς επικίνδυνο διάστημα. Ο κ. Μητσοτάκης θα το ευχαριστηθεί. Θα έχει όλο τον καιρό να καρφώνει πόντους στο πολιτικό καλάθι του ΣΥΡΙΖΑ. Ο κ. Τσίπρας θα χρειαστεί τεράστιο απόθεμα πολιτικής αναισθησίας, προσπαθώντας να πείσει τους εκλογείς ότι ήταν λάθος. Κινδυνεύουμε να γίνουμε μια ανόητη ατμόσφαιρα. Όταν μας χρειάζεται να τρέξουμε με τα χίλια!

Ευκρινής διαφορά ο «πήχυς» για τη Ν.Δ.

Τι προσδοκά ο Κυριάκος Μητσοτάκης

Της **ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΙΑΣ ΠΕΛΩΝΗ**

«**Εγώ θέλω** καθαρή νίκη. Θέλω να είναι ξεκάθαρο σε κάθε πολίτη ότι το πρώτο βήμα για την πολιτική αλλαγή έχει ήδη γίνει. Και διαπι- στώνω ότι όλη η συζήτηση γίνεται γύρω από τη διαφορά, όχι γύρω από το ποιος θα είναι ο νικητής... Το μήνυμα που θέλω να περάσω είναι ότι η ανάγκη για πολιτική αλλαγή πρέπει να εκφραστεί πολιτικά με στήριξη στη Ν.Δ.».

Τι περιμένει η Ν.Δ. από τις σημερινές κάλπες; Κατ' αρχάς, όπως είπε ο Κυριάκος Μητσοτάκης την Πέμπτη στη συνέντευξή του στον ΣΚΑΪ, μια καθαρή νίκη που θα σηματοδοτήσει την αλλαγή σελίδας. Ετσι ώστε «μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων να μην υπάρχει καμία αμφιβολία σε κανέναν για το ποιος είναι ο νικητής των εκλογών». Η Πειραιώς επιδιώκει η καθαρή νίκη να επιβεβαιωθεί τόσο στις περιφερειακές εκλογές, όσο και στους τρεις μεγάλους δήμους της χώρας –Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πειραιά– όπου υπάρχει επίσημη στήριξη των κομμάτων σε συγκεκριμένους υποψηφίους.

Σε ποιους αριθμούς χωράει η καθαρή νίκη; Η Ν.Δ. και ο ίδιος ο κ. Μητσοτάκης έχει αποφύγει όλο το προηγούμενο διάστημα να θέσει συγκεκριμένο αριθμητικό στόχο για την κάλπη των ευρωεκλογών. Προφανώς μια ευκρινής διαφορά που θα εκπέμψει παντού το μήνυμα ότι η σημερινή κυβέρνηση είναι απερχόμενη και ότι οι πολίτες δίνουν θετική ψήφο στη Ν.Δ. είναι το βέλτιστο σενάριο. Τι σημαίνει, όμως, αυτό και ποιος βάζει τον πήχυ; Τα ποσοστά των δύο πρώτων κομμάτων,

η μεταξύ τους διαφορά ή η απλή πραγματικότητα της κάλπης που αναδεικνύει πάντα έναν νικητή και έναν ηττημένο;

Η Ν.Δ. έχει επιλέξει συνειδητά να μη μιλήσει με αριθμούς, γιατί, όπως λένε στην Πειραιώς, τον πήχυ τον έχει θέσει ο Αλέξης Τσίπρας στις προηγούμενες ευρωεκλογές. Όταν τις κέρδισε με 3,8% προβάδισμα έναντι της Ν.Δ. και παρόλο που το ποσοστό που κατέγραψε στην ευρωκάλπη (26,5%) ήταν χαμηλότερο του ποσοστού που έλαβε στις εθνικές εκλογές του 2012 (26,9%), μίλησε για «ιστορική ανατροπή» και για «μεγάλη δυσαρμονία ανάμεσα στη βούληση του λαϊκού σώματος και τους συσχετισμούς στη Βουλή που δεν νομιμοποιείται

Στην Πειραιώς υπενθυμίζουν με νόημα ότι το 2014, όταν ο ΣΥΡΙΖΑ κέρδισε με διαφορά 3,8%, ο κ. Τσίπρας μίλησε για «ιστορική ανατροπή».

να προχωρήσει σε κρίσιμες αποφάσεις ούτε να εκλέξει Πρόεδρο της Δημοκρατίας». Στις 26 Μαΐου του 2014 –την επομένη των ευρωεκλογών– ο κ. Τσίπρας είχε πάει στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κάρολο Παπούλια και είχε απαιτήσει να προκηρυχθούν άμεσα εθνικές εκλογές. Είχε ζητήσει μάλιστα από τον Αντώνη Σαμαρά «να μη διανοηθεί να προχωρήσει στον διορισμό του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος και του

Οποιος συνομιλεί με τον Κυριάκο Μητσοτάκη θεωρεί βέβαιο ότι –εφόσον επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπήσεις και η Ν.Δ. νικήσει– δεν υπάρχει πιθανότητα να ανιγράψει τον Τσίπρα του 2014. Δηλαδή, ούτε στο Ζάππειο προτίθεται να σπεύσει ούτε σχεδιάζει να επισκεφθεί τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Εκτιμάται η «προοδευτική αλλαγή»

Αισιόδοχοι εμφανίζονταν στην Πειραιώς τα τελευταία 24ωρα, καθώς θεωρούν ότι η στρατηγική που ακολούθησε ο κ. Μητσοτάκης –με μόνη εξαίρεση το πολιτικό διάλειμμα της «πολακικής» συζήτησης στη Βουλή που όξυνε επικίνδυνα την ατμόσφαιρα– και η απόφασή του στην τελική ευθεία προς τις κάλπες να αναδεικνύει το δικό του πρόγραμμα για το μέλλον προσηλώνοντας την κυβέρνηση –κάτι που αποτυπώθηκε εύγλωττα στο γεγονός ότι, παρά την πυκνότητα των παρεμβάσεών του, απέφυγε ακόμη και τις ονομαστικές αναφορές στον κ. Τσίπρα–, έχει εκτιμηθεί. Και κυρίως έχει «περάσει» στους κεντρικούς ψηφοφόρους. Τυχαίες δεν ήταν ούτε οι επανειλημμένες αναφορές του κ. Μητσοτάκη και το απευθείας προσκλητήριο συμπορεύσεως στους εν λόγω ψηφοφόρους, με το «καμπανάκι» ότι τα διακυβεύματα της κάλπης παραείναι κρίσιμα για την πορεία της χώρας –μίλησε για «προοδευτική αλλαγή»– ώστε η απάντηση να είναι οι ίσες αποστάσεις και οι διαχωριστικές γραμμές του παρελθόντος.

επόμενου επιτρόπου της χώρας στην Κομισιόν χωρίς τη συμφωνία του ΣΥΡΙΖΑ».

«Πρέπει με συντεταγμένο και ομαλό τρόπο το συντομότερο δυνατόν να υπάρξει προσφυγή σε εθνικές εκλογές, προκειμένου να αποκατασταθεί η δημοκρατική ομαλότητα», σημείωνε χαρακτηριστικά. Επιλεκτικές ευαισθησίες; Η κάλπη θα δείξει. Θα κάνει το ίδιο ο κ. Τσίπρας αν ηττηθεί; Θα του το ζητήσει ο κ. Μητσοτά-

κης εφόσον κερδίσει; «Σέβομαι την εκλογική διαδικασία», ήταν μια αποστροφή του προέδρου της Ν.Δ. με την οποία έδειξε ότι δεν προτίθεται να σχολιάσει τίποτα, ούτε να εισέλθει σε συζήτηση για ποσοστά και διαφορές πριν από την κάλπη. Από την Πειραιώς διαμήνυναν ότι μέχρι να ανοίξουν οι κάλπες, η Ν.Δ. θα αποφύγει κάθε συγκεκριμένη πρόβλεψη και εκτίμηση, σεβόμενη την κορυφαία δημοκρατική διαδικασία που είναι

η έκφραση της λαϊκής βούλησης.

Όσο για την ετυμολογία της, ο κ. Μητσοτάκης είναι αισιόδοξος ότι η κάλπη –την οποία έχει χαρακτηρίσει «πρώτο ημίχρονο» ενόψει των εθνικών εκλογών– θα δώσει τα μηνύματα ότι η κοινωνία έχει γυρίσει την πλάτη στον κ. Τσίπρα και εμπιστεύεται τη Ν.Δ. Αν λοιπόν το αποτέλεσμα επιβεβαιώσει την πολιτική αλλαγή, όπως έλεγαν, εκτιμάται ότι αύριο το βράδυ ο κ. Τσίπρας θα περιέλθει σε απόλυτο πολιτικό αδιέξοδο. Και αυτό διότι για πρώτη φορά, σημείωναν, θα κληθεί να διαχειριστεί μια ήττα για την οποία αποκλειστική ευθύνη θα έχει ο ίδιος, καθώς έχει αναλάβει προσωπικά όλη την προεκλογική καμπάνια του ΣΥΡΙΖΑ.

Κλειστά χαρτιά

Ο πρόεδρος της Ν.Δ. έχει ήδη ζητήσει και από το βήμα της Βουλής από τον πρωθυπουργό εφόσον χάσει να παραιτηθεί και να προχωρήσει σε εθνικές εκλογές μια ώρα αρχύτερα, προκειμένου να μη «εξέρνεται» η χώρα περιμένοντας ακόμα τέσσερις μήνες μέχρι τις εθνικές εκλογές με ό,τι αυτό συνεπάγεται ειδικά στο μέτωπο της οικονομίας. Στην Πειραι-

ώς δεν ανοίγουν τα χαρτιά τους για το τι προτίθεται να κάνει ο κ. Μητσοτάκης εφόσον επιβεβαιωθούν όλες οι εκτιμήσεις των δημοσκοπήσεων και κερδίσει. Οποιος γνωρίζει ή συνομιλεί με τον πρόεδρο της Ν.Δ., θεωρεί βέβαιο ότι δεν υπάρχει πιθανότητα να ανιγράψει τον Τσίπρα του 2014. Δηλαδή, ούτε στο Ζάππειο προτίθεται να σπεύσει, ούτε σχεδιάζει να επισκεφθεί τον Προκόπη Παυλόπουλο, δεδομένου, όπως έλεγαν, ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει καμία σχετική αρμοδιότητα. Αλλά είναι μάλλον πολιτικά προφανές, αν όχι εύλογο, ότι αν ο κ. Τσίπρας δεν πετάξει λευκή πετσέτα, θα του το υπενθυμίζει ο κ. Μητσοτάκης.

Πάντως, στην Πειραιώς δεν έχει μείνει ασχολίαστη η «αγωνιώδης», όπως έλεγαν, προσπάθεια των στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ τις τελευταίες μέρες να στρώσουν το χαλί ώστε το βράδυ να παρουσιάσουν ακόμη και ως νίκη τη διαφανιζόμενη ήττα του ΣΥΡΙΖΑ. Προς τούτο θύμιζαν ότι σε όσες ευρωεκλογές προηγήθηκαν εθνικών εκλογών (ή δεν συνέπεσαν με αυτές) η διαφορά νικητή-ηττημένου δεν ξεπέρασε τις 4,4 μονάδες.

Το, πανευρωπαϊκό, εθνικό μήνυμα των ευρωεκλογών

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ***

Η Ευρώπη απουσιάζει από τη θορυβώδη εκλογική αναμέτρηση της Κυριακής. Αυτό είναι με μία έννοια απογοητευτικό. Απουσιάζουν από τη συζήτηση τα μεγάλα ζητήματα της Ευρώπης: η πρόκληση του παγκόσμιου ανταγωνισμού, η αντιμετώπιση των ανισοτήτων, οι επενδύσεις στις νέες τεχνολογίες και δεξιότητες που θα δημιουργήσουν νέες ποιοτικές θέσεις εργασίας, ο ρόλος της Ε.Ε. στον κόσμο, η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Είναι ευτύχημα το ότι η Ευρώπη γνωρίζει επιτέλους τους εχθρούς της: τους ακροδεξιούς εθνικολαϊκιστές, που ενώνονται για να υπονομεύσουν και να διαλύσουν την Ε.Ε. από μέσα. Αυτό έχει δώσει ορμή σε έναν ευρωπαϊκό πατριωτισμό των πολιτών της Ευρώπης, που όμοιο του δεν είχαμε ξαναδεί.

Ευτυχώς η πλειονότητα των ευρωβουλευτών μας θα ενταχθεί στο ευρύτερο φιλοευρωπαϊκό τόξο, όπου βέβαια υπάρχουν ουσιώδεις διαφοροποιήσεις. Φιλελεύθεροι και σοσιαλιστές υποστηρίζουν τη στενότερη ενοποίηση και μεγαλύτερη αλληλεγγύη μεταξύ κρατών-μελών, θέσεις παραδοσιακά επωφελείς για την Ελλάδα. Πρότυπο ευρωπαϊστή ηγέτη, ο Μακρόν διατυπώνει ένα σύγχρονο όραμα «ευρωπαϊκής αναγέννησης». Μεταξύ Τίμερμανς και φιλελευθέρων κινούνται όσοι συμμερίζονται την ανάγκη βαθύτερης ενοποίησης στο ευρώ: ενιαίο σύστημα εγγύησης καταθέσεων, προϋπολογισμός Ευρωζώνης για την προστασία των επενδύσεων και την αντιμετώπιση

της ανεργίας. Εισαγωγή ενός ευρωπαϊκού «ασφαλούς τίτλου» (ευρωσολόγου), που θα στηρίξει τις τράπεζες και τις κυβερνήσεις του Νότου καθώς και τον παγκόσμιο ρόλο του ευρώ. Κοινή πολιτική στη μετανάστευση. Και άλλα.

Ο Βέμπερ του ΕΛΚ, ο μετριοπαθής κεντροδεξιός υποψήφιος, υποστηρίζει μια πιο περιορισμένη εκδοχή περαιτέρω ενοποίησης. Το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα δείχνει ότι θα παραμείνει το μεγαλύτερο κόμμα του Ευρωκοινοβουλίου. Είναι ζωτικά χρήσιμο για την Ελλάδα το ότι η Ν.Δ. θα ανήκει στην ισχυρότερη πολιτική οικο-

Δεν μπορεί να υπάρξει επιστροφή στη δημοκρατική και ευρωπαϊκή κανονικότητα εάν δεν έχει προηγηθεί η επιβεβλημένη πολιτική τιμωρία.

γένεια στην Ευρώπη. Ο ΣΥΡΙΖΑ, από την άλλη, ανήκει στην ευρωπαϊκή Αριστερά, παράταξη περιθωριακή στα ευρωπαϊκά πράγματα, και δεν έχει δηλώσει ποιον θα υποστηρίξει για πρόεδρο.

Απουσίασε, λοιπόν, πράγματι η ευρωπαϊκή διάσταση της ψήφου στις εκλογές αυτές. Όμως, το εθνικό πρίσμα υπό το οποίο προσεγγίζονται οι ευρωεκλογές είναι αναπόφευκτη συνέπεια του ότι η ευρωπαϊκή δημοκρατία πραγματώνεται μέσα από τη δημοκρατία του κάθε κράτους-μέλους. Η ευρωπαϊκή πολιτική σφαίρα

Η Ευρώπη γνωρίζει επιτέλους τους εχθρούς της: τους ακροδεξιούς εθνικολαϊκιστές, που ενώνονται για να διαλύσουν την Ε.Ε. από μέσα. Αυτό έχει δώσει ορμή σε έναν ευρωπαϊκό πατριωτισμό, που όμοιο του δεν είχαμε ξαναδεί.

εμπριέχεται στην εθνική, ο ευρωπαϊκός πατριωτισμός συνυπάρχει και συμπληρώνει τον εθνικό.

Δεν είμαστε η μόνη χώρα όπου το κύριο πρόκριμα των εκλογών είναι εθνικό. Στις περισσότερες, οι ευρωεκλογές λειτουργούν πρωτίστως ως δημοψήφισμα εμπιστοσύνης ή αποδοκιμασίας στις κυβερνήσεις. Στη Γαλλία, η μονομαχία Μακρόν - Λεπέν θα κρίνει εάν ο Μακρόν θα διατηρήσει το πολιτικό κεφάλαιο για τις μεταρρυθμίσεις του. Στην Πολωνία, η φιλοευρωπαϊκή αντιπολίτευση (κεντροδεξιοί, φιλελεύθεροι και

κεντροαριστεροί) ενώθηκε εναντίον της υπερδεξιάς και ευρωφοβικής κυβέρνησης (έχει κι η Πολωνία το δικό της «Μένουμε Ευρώπη»!): το αποτέλεσμα θα είναι πρόκριμα για τις εθνικές εκλογές του φθινοπώρου. Στην Ιταλία, τα ποσοστά του Σαλβίνι θα κρίνουν το μέλλον του κυβερνητικού του συνασπισμού. Και στη Βρετανία, η αυριανή σύνθεση της κυβέρνησης και η πορεία του Brexit εξαρτώνται άμεσα από την ψήφο στις ευρωεκλογές. Η προτεραιότητα του εθνικού διακυβεύματος των ευρωεκλογών δεν είναι εξαίρεση, αλλά ο κανόνας.

Αλλωστε, μεγαλύτερη βαρύτητα για την πορεία της Ε.Ε. έχουν οι εθνικές εκλογές – αυτές κρίνουν ποια κυβέρνηση θα κάθεται στο τραπέζι του Συμβουλίου και ποιον επίτροπο θα προτείνει. Κι αυτό μάς φέρνει στα δικά μας.

Σχεδόν τέσσερα χρόνια πέρασαν από τις τελευταίες εκλογές. Η Κυριακή δίνει την πρώτη ευκαιρία έκφρασης των ψηφοφόρων μετά τον Σεπτέμβριο του 2015, όταν η κοινωνία, ζαλισμένη ακόμη από το σοκ του δημοψηφίσματος, των capital controls και της συνοπτικής ψήφι-

σης του 3ου μνημονίου, έσπευσε να επαναλάβει την ψήφο του Ιανουαρίου, μην έχοντας ακόμη επεξεργαστεί και αφομοιώσει όσα είχαν προηγηθεί στο πυκνό, δραματικό πρώτο εξάμηνο του 2015. Εκκρεμεί μια ψήφος τιμωρίας, για τα ψεύδη των ΣΥΡΙΖΑ - ΑΝΕΛ, για τα ερείπια που άφησε πίσω της η Βαρουφακειάδα.

Το καλοκαίρι του 2015 ζήσαμε μια εμπειρία προεμφυλιακή. Όσοι παρέμειναν να υπερασπίζονται μια Ελλάδα στον πυρήνα της Ευρώπης διαπομπεύονταν ως «ναϊνέκοι», «φιλελέδες» και «μερκελιστές». Μια λαϊκή πλειοψηφία διαβουκολημένη από τους εκπροσώπους του εγχώριου εθνικολαϊκισμού βροντοφώναζε το «Οχι», που ο ηγέτης του επρόκειτο λίγες ημέρες αργότερα να αντιστρέψει, αφήνοντας βαρύ λογαριασμό στους πολίτες. Η δημογραφική εξαπάτηση εξαγνίστηκε βολικά ως αθώα «αυταπάτη», κι οι συντελεστές της απέσπασαν τη δεύτερη εντολή να συνεχίσουν.

Δεν μπορεί να υπάρξει επιστροφή στη δημοκρατική (και ευρωπαϊκή) κανονικότητα εάν δεν έχει προηγηθεί η επιβεβλημένη πολιτική τιμωρία. Και δεν μπορεί επίσης, μετά τόσες θυσίες, δοκιμασίες και αγωνιώδη αναζήτηση σταθερότητας, στην πρώτη μεγάλη εκλογική αναμέτρηση μετά το 2015, να μην αναδυθεί μια ισχυρή θετική προοπτική επόμενης διακυβέρνησης για την πατρίδα.

* Ο Κ. Γιώργος Παγουλάτος είναι καθηγητής Ευρωπαϊκής Πολιτικής και Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, επισκέπτης καθηγητής στο Κολέγιο της Ευρώπης, αντιπρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ.

Καθαρό προβάδισμα βλέπουν τα γκάλοπ

Εδώ και μήνες όλες οι έρευνες δείχνουν ότι η Νέα Δημοκρατία θα κόψει πρώτη και με διαφορά το νήμα των ευρωεκλογών

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Νίκη της Ν.Δ. στις ευρωεκλογές της 26ης Μαΐου προσδιορίζουν όλες οι δημοσκοπήσεις. Η διαφορά μεταξύ των δύο κομμάτων, που πλησίαζε τις δέκα ποσοστιαίες μονάδες στα τέλη Απριλίου φαίνεται ότι ως τις 22 Μαΐου περιορίστηκε στο πεδίο του 6-7%. Ο ΣΥΡΙΖΑ εντοπίζεται στην περιοχή του 23-24% και η Ν.Δ. στο 30-31%. Μοναδική εξαίρεση ήταν η έρευνα της Vox Pop Analysis που ολοκληρώθηκε στις 8 Μαΐου. Η έρευνα αυτή προσδιόρισε τη διαφορά μόλις σε 2,5%, με τη Ν.Δ. να καταγράφει 30,5% και τον ΣΥΡΙΖΑ 28%. Ποιος είναι, όμως, ο βαθμός βεβαιότητας ότι τα αποτελέσματα των δημοσκοπήσεων θα είναι συμβατά με το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών;

Όλοι οι δημοσκόποι επισημαίνουν ότι κάθε αποτέλεσμα αποτελεί «στιγμιαία φωτογραφία» μεταβαλλόμενων προθέσεων. Επιπλέον, η «φωτογραφία» αυτή δεν μπορεί να έχει απόλυτη ευκρίνεια. Σύμφωνα με τη στατιστική κάθε μέτρηση που διενεργείται με τυχαίο δείγμα 1.000 ερωτώμενων εμπεριέχει την πιθανότητα στατιστικού λάθους +/-3% στο 95% των πιθανών τυχαίων δειγμάτων. Η επισήμανση αυτή αναγράφεται στην ταυτότητα κάθε έρευνας και πρακτικά σημαίνει ότι υπάρχουν 95% πιθανότητες να κυμανθεί ένα αποτέλεσμα στην περιοχή του +/-3%. «Η στατιστική προβλέπει με περιθώρια σφάλματος και με βαθμούς βεβαιότητας και όχι απόλυτους αριθμούς με μαθηματική ακρίβεια», εξηγεί ο διευθύνων σύμβουλος της Pulse RC Γιώργος Αράπογλου. Ασφαλώς, αυτό δεν σημαίνει ότι επικρατεί ασάφεια, αφού οι κυρίαρχες τάσεις της κοινωνής γνώμες καθώς και οι προϋποθέσεις για τη μεταβολή τους αποκαλύπτονται από μια έρευνα που έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τους επιστημονικούς κανόνες από έμπειρους επαγγελματίες.

Οι συσπειρώσεις

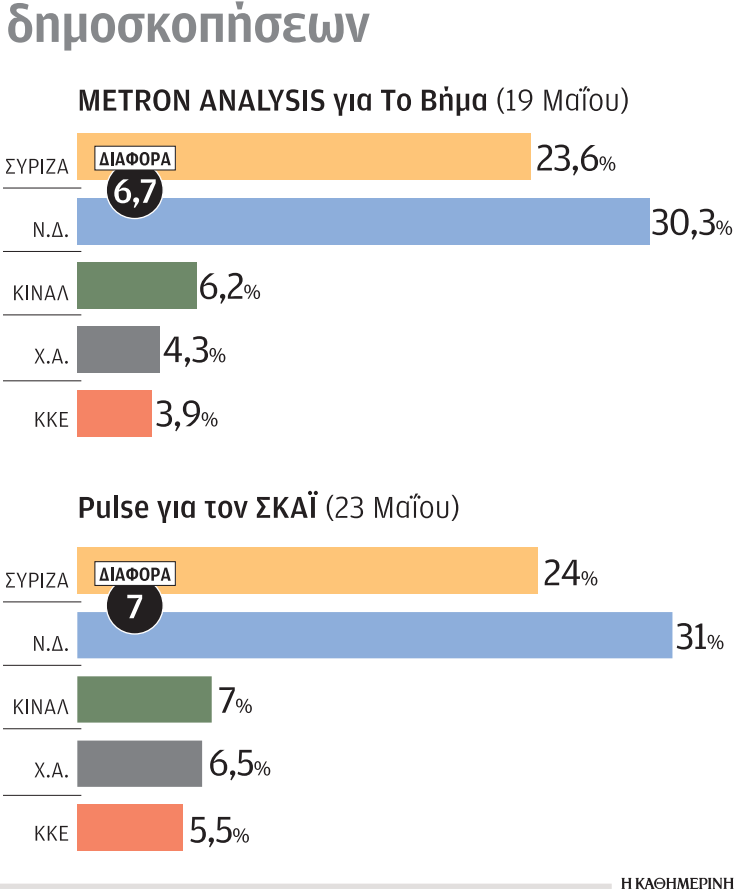
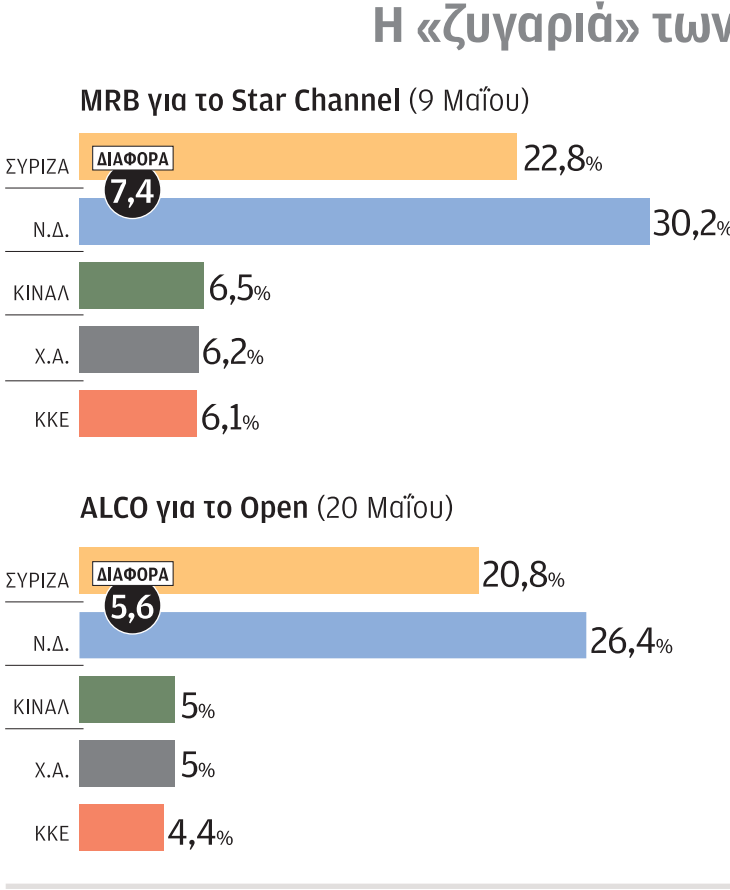
Στην προκειμένη περίπτωση, όλες οι έρευνες συμφωνούν ότι η Νέα Δημοκρατία έχει εξαντλήσει την συσπείρωσή της, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι σχεδόν όλοι οι ψηφοφόροι της, του Σεπτεμβρίου 2015, όταν απέσπασε 28,1%, δηλώνουν ότι θα ψηφίσουν και πάλι το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσεως. Αυτή είναι η εξήγηση

για το γεγονός ότι καμία δημοσκόπηση δεν τοποθετεί τη Ν.Δ. κάτω από το 28%. Λιγότερο σαφές είναι το μέγεθος των μετακινήσεων ψηφοφόρων από τα άλλα κόμματα (ή από την αποχή) προς τη Ν.Δ. Η πιο αποφασιστική παράμετρος είναι οι ενδεχόμενες μετακινήσεις από τον ΣΥΡΙΖΑ προς τη Ν.Δ.

Η συσπείρωση του ΣΥΡΙΖΑ, η οποία στις αρχές του έτους βρισκόταν στο 50%, έχει αρχίσει να ενισχύεται. Αυτό σημαίνει ότι τις τελευταίες εβδομάδες όλο και περισσότεροι ψηφοφόροι του ΣΥΡΙΖΑ του Σεπτεμβρίου 2015 που δήλωναν στις δημοσκοπήσεις του 2018 και των αρχών του 2019 ότι

Τη διαφορά θα κρίνει η δυνατότητα συσπείρωσης του ΣΥΡΙΖΑ και αυτή της Ν.Δ. να πείσει πρώην ψηφοφόρους του να μετακινήθούν προς αυτήν.

ήταν αναποφάσιστοι ή συμπεριλαμβάνονταν στη λεγόμενη αδιευκρίνιστη ψήφο, επιστρέφουν στο κόμμα. Επομένως, εκείνο που θα κρίνει τη διαφορά μεταξύ των δύο κομμάτων είναι ο «ανταγωνισμός» ανάμεσα στη δυνατότητα συσπείρωσης του ΣΥΡΙΖΑ και στη δυνατότητα της Ν.Δ. να πείσει πρώην ψηφοφόρους του ΣΥΡΙΖΑ ή των άλλων κομμάτων, που δεν έχουν ακόμα οριστικοποιήσει την ψήφο τους, να μετακινήθούν προς αυτήν. Υπενθυμίζεται ότι στις ευρωεκλογές του 2014 ο ΣΥΡΙΖΑ έλαβε 26,5% και η Ν.Δ. 22,8%. Σήμερα ο ΣΥΡΙΖΑ δείχνει να αντιμετωπίζει πρόβλημα στη Μακεδονία, αλλά και μεταξύ των ψηφοφόρων άνω των 60 ετών. Από την άλλη πλευρά, το Μέγαρο Μαξίμου ελπίζει στη μεγαλύτερη απήχηση που δείχνει να έχει το κυβερνών κόμμα μεταξύ των νέων ψηφοφόρων. Στη Ν.Δ. φρονούν ότι θα επικρατήσει το αίτημα πολιτικής αλλαγής, προκαλώντας σημαντικές μετακινήσεις προς αυτήν. Σε ό,τι αφορά τα υπόλοιπα κόμματα, όλες οι μετρήσεις συμφωνούν ότι η τρίτη θέση διεκδικείται εξίσου από το ΚΙΝΑΛ και τη Χ.Α., με το ΚΚΕ σταθερά στην πέμπτη θέση.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η άγνωστη επίδραση της κρυφής ψήφου

Το αίνιγμα της τελικής συσπείρωσης του ΣΥΡΙΖΑ συνδέεται με το φαινόμενο της κρυφής ψήφου, που συζητείται μεταξύ των δημοσκόπων. Αναφερόμαστε σε μια μεταβλητή η οποία δεν μπορεί να προσδιοριστεί με τα μέσα της στατιστικής και έχει οδηγήσει σε διάψευση των μετρήσεων σε προπαιστικές και έχει οδηγήσει σε αναμετρήσεις. Οι αστοχίες των δημοσκοπήσεων έχουν γίνει αντικείμενο εκμετάλλευσης από πολιτικούς οι οποίοι ισχυρίζονται ότι εξυφαινονται συνωμοσίες εναντίον τους. Με αυτό το τέχνασμα ενισχύουν την αντισηματική εικόνα τους και διασκεδάζουν τις εντυπώσεις από τις μετρήσεις που δεν τους ευνοούν. Η αλήθεια είναι όμως ότι οι αστοχίες δεν οφείλονται σε σκευωρίες, αλλά στο υψηλό ποσοστό κρυφής ψήφου. Κρυφή (ή σιωπηλή) είναι η ψήφος που δεν εκδηλώνεται παρά μόνο στην κάλπη.

Το φαινόμενο είναι παγκόσμιο. Έχει παρατηρηθεί στις ΗΠΑ, στη Γερμανία, στη Βρετανία, στην Ιτα-

λία και προσφάτως στην Αυστραλία. Μία από τις εξηγήσεις είναι οι «θύλακοι θυμού» κατά της αντιλαβανόμενης πολιτικής, ιδεολογικής, ηθικής και οικονομικής κανονικότητας. Μερικά ψηφοφόρων δεν ομολογεί ότι υποστηρίζει (αλλά στην κάλπη ψηφίζει) κόμματα και πρόσωπα που με τις ιδέες και τη συμπεριφορά τους εμφανίζονται να αντιστρατεύονται τα πολιτικούς ορθά πρότυπα, τα οποία θεωρείται ότι ταυτίζονται με τα συμφέροντα και τις αντιλήψεις των ελίτ του κράτους και του πνεύματος. Η αντιλαβανόμενη «μη ορθότητα» της υποστήριξης σε αναμετρήσεις –στις εκλογές του οδηγεί κάποιους ψηφοφόρους να αποκρύπτουν μια τέτοια πρόθεση ψήφου ακόμα και από ανθρώπους που στενού τους περιβάλλοντος, προκειμένου να μην εκτεθούν σε κριτική και να μη στιγματιστούν.

Τα τελευταία επτά χρόνια το ποσοστό της Ν.Δ. προσδιορίζεται με επιτυχία ή υπερεκτιμάται ελαφρώς από τις δημοσκοπήσεις. Δεν

Χαρακτηριστικό παράδειγμα το δημοψήφισμα του 2015, όταν οι δημοσκοπήσεις έδειχναν ισοψηφία, αλλά το τελικό αποτέλεσμα ήταν 61% υπέρ του «Οχι».

ισχύει το ίδιο για τον ΣΥΡΙΖΑ. Μόνο τον Ιούνιο του 2012 οι δημοσκοπήσεις προσδιόρισαν με ακρίβεια την επιρροή και των δύο κομμάτων. Σε όλες τις άλλες εκλογικές αναμετρήσεις –στις εκλογές του Μαΐου 2012 καθώς και στις εκλογές Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2015– οι δημοσκοπήσεις (ακόμα και τα ίδια τα exit polls) υποτίμησαν το ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ κατά 4%-7%. Η «κρυφή ψήφος» εκδηλώθηκε σε μεγαλύτερο βαθμό στο δημοψήφισμα της 5ης Ιουλίου 2015, όταν όλες οι δημοσκοπήσεις έδειχναν ισοψηφία ή ελαφρό προ-

βάδισμα του «Ναι», αλλά το τελικό αποτέλεσμα ήταν 61% υπέρ του «Οχι». Η «κρυφή ψήφος», από την ίδια τη φύση της, δεν μπορεί να προσδιοριστεί παρά μόνο εκ των υστέρων. Ο,τι είναι η σκοτεινή ύλη για τους κοσμολόγους είναι η κρυφή ψήφος για τους δημοσκόπους. Η επιστήμη της στατιστικής δεν μπορεί να υπολογίσει κάτι που δεν ομολογείται.

Στη Νέα Δημοκρατία δεν υποτιμούν το φαινόμενο, αλλά εκτιμούν ότι ύστερα από 4,5 χρόνια στην εξουσία ο ΣΥΡΙΖΑ δεν διαθέτει πλέον κρυφές εφεδρείες, αφού η συμμόρφωση με το μνημόνιο και η συμφωνία των Πρεσπών του έχουν αφαιρέσει το φύλλο συκής. Αντιθέτως, στο Μέγαρο Μαξίμου ελπίζουν ότι, παρά την ενθουσιώδη τριβή με την εξουσία, ο Αλέξης Τσίπρας εξακολουθεί να διαθέτει χαρακτηριστικά που τον καθιστούν αρκούντως «ανορθόδοξο» και ως εκ τούτου ελκυστικό για όσους επιθυμούν να... αιφνidiάζουν το κατεστημένο.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Κριτήρια επιλογής

Του **ΛΟΥΚΑ ΤΣΟΥΚΑΛΗ***

Υστερα από αλλεπάλληλες κρίσεις τα τελευταία χρόνια, το ευρωπαϊκό εγχείρημα άντεξε. Το συλλογικό ένστικτο επιβίωσης των Ευρωπαίων αποδείχθηκε πολύ ισχυρό κάθε φορά που έφταναν δυο βήματα πριν από τη διάλυση. Γιατί η μεγάλη πλειοψηφία γνωρίζει –με εξαίρεση μάλλον τη Μεγάλη Βρετανία– ότι σε μια εποχή που οι γεωπολιτικές τεκτονικές πλάκες μετακινούνται επικίνδυνα, μόνη της κάθε ευρωπαϊκή χώρα, ακόμη και αυτές που παλιά θεωρούνταν μεγάλες, δεν μπορεί πλέον να προασπίσει αποτελεσματικά τα συμφέροντά της. Γνωρίζουν επίσης, τουλάχιστον οι μεγαλύτεροι σε ηλικία λόγω εμπειρίας, ότι η ειρήνη, η δημοκρατία, η ευημερία και τα ανοικτά σύνορα δεν είναι δεδομένα. Και εμείς εδώ στην Ελλάδα χρειαζόμαστε μια ισχυρή Ευρώπη ακόμη περισσότερο. Γι' αυτό άλλωστε, ακόμη και τις πιο δύσκολες ημέρες της μεγάλης κρίσης που πέρασε η χώρα, οι περισσότεροι συμπατριώτες μας δεν υπέκυψαν στις σειρήνες ενός απλοϊκού αντιευρωπαϊσμού. Και έτσι δεν βρεθήκαμε εκτός.

Οι διαιρέσεις μεταξύ και εντός

των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι πολλές. Η Ευρώπη αντέχει, αλλά δύσκολα συμφωνεί και ακόμη πιο δύσκολα αλλάζει. Και σε εποχές που πολλοί θα ανησυχούν γιατί οι εξελίξεις τους αφήνουν πίσω, κάνουν πάρτι οι

Αυτές οι εκλογές είναι πιο κρίσιμες από ποτέ άλλοτε, γιατί κινδυνεύουν να τιναχτούν στον αέρα κατακτήσεις που θεωρούσαμε δεδομένες.

δημαγωγοί σπκώνοντας τα εθνικιστικά λάβαρα. Πώς συνδυάζεις όραμα με προτάσεις για συμμαχίες και συγκεκριμένα μέτρα, χωρίς να λαϊκίζεις, είναι το ζήτημένο για κόμματα και υποψηφίους με διαφορετικές ιδεολογικές καταβολές που στηρίζουν το ευρωπαϊκό εγχείρημα. Αυτές οι εκλογές είναι πιο κρίσιμες από ποτέ άλλοτε, γιατί κινδυνεύουν να τιναχτούν στον αέρα κατακτήσεις που πολύ θα θέλαμε να θεωρούμε δεδομένες, αλλά δυστυχώς δεν είναι.

Πρέπει να ψηφίσουμε στις ευ-

ρωεκλογές, γιατί η ψήφος μας μετράει, ενώ η αποχή υπονομεύει το ευρωπαϊκό εγχείρημα. Ενόψει των εθνικών εκλογών που δεν αργούν πλέον, οι πιο πολλοί θα ψηφίσουν με αποκλειστικό κριτήριο του ποιος θέλουν να κυβερνήσει αυτόν τον τόπο. Αλλά την Κυριακή, μαζί με τις δημοτικές και περιφερειακές εκλογές, ψηφίζουμε κόμματα και υποψηφίους που θα εκπροσωπήσουν στην Ευρωβουλή, θα διαμορφώσουν συμμαχίες μαζί με εκπροσώπους άλλων χωρών και θα επηρεάσουν τις αποφάσεις που αφορούν όλη την Ευρώπη. Η επιλογή μας θα έπρεπε, λοιπόν, να γίνεται όχι μόνο με εθνικά αλλά και ευρωπαϊκά κριτήρια. Με άλλα λόγια, έχει μεγάλη σημασία με ποιους συντάσσονται οι δικοί μας από το κάθε κόμμα. Αλλά δεν έχω αυταπάτες. Τουλάχιστον, ως αφιερώσουμε λίγο χρόνο ψάχνοντας, ζυγίζοντας βιολογικά, αρχές και πεπραγμένα, πριν καταλήξουμε ποιες και ποιους θα σταυρώσουμε. Γιατί τα άτομα μετράνε συχνά περισσότερο και από τα κόμματα στην Ευρωβουλή. Καλό βόλι.

* Ο κ. Λουκάς Τσουκαλής είναι πρόεδρος του ΕΛΙΑΜΕΠ.

Του **ΣΩΤΗΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΝΑ***

Πώς θα είναι η Ελλάδα σε 30 χρόνια, σε ποια Ευρώπη;

Αν η κρίση διδάξε κάτι, είναι ότι το εθνικό εισόδημα είναι βασικό για την εικόνα μιας χώρας. Το βυθιζόμενο από το 2008 ΑΕΠ περιγράφει μια καταρρέουσα καθημερινή πραγματικότητα. Η χώρα χειρότερη παντοιοτρόπως: από δρόμους και νοσοκομεία (που γύρισαν από σχεδόν-πρώτο-κόσμο σε βαθιά Βαλκάνια) έως την εθνική άμυνα (που καταρηνίστηκε, αποθρασύνοντας την Τουρκία). Για να περιγράψουμε πώς θα είμαστε το 2049, πρέπει να προβλέψουμε το εισόδημά μας. Πριν προβλέψουμε όμως το μέλλον, ας δούμε το παρελθόν. Στη διεθνή οικονομική κατάταξη του 1913, οι ΗΠΑ ήταν πλουσιότερες όλων, η Γερμανία ευπορότερη της Γαλλίας, που υπερτερούσε της Ιταλίας, που ξεπερνούσαν την Ισπανία. Παρόλο που σήμερα έχουμε προχωρήσει ασύγκριτα, η σχετική εικόνα είναι οικεία. Και όμως, κάποιοι κατάφεραν την ανατροπή. Η Ιρλανδία από φτωχή βρετανική περιφέρεια ξεπέρασε τους πάντες (και την Αγγλία!). Η Ισπανία ξεπέρασε γρήγορα την κρίση, μας άφησε πολύ πίσω, σήμερα ξεπερνά την Ιταλία. Εντυπωσιακότερη όλων, η Νότια Κορέα: το

1913 ανύπαρκτη (ιαπωνική κατοχή), το 1980 είχαμε τριπλάσιο εισόδημα: σήμερα είναι 60% πλουσιότερη από εμάς!

Η Ελλάδα, την ίδια περίοδο, έζησε άλματα, αλλά και πτώσεις. Το 1913 η αγοραστική δύναμη των Ελ-

Είναι σαν, όποτε η Ελλάδα προσεγγίζει τον ευρωπαϊκό πυρήνα, ξαφνικά να αυτοκτονεί. Θα συνεχίσουμε έτσι;

λίων ήταν στο 43% των Γερμανών. Το 2017 είχε ανεβεί στο 55% – αλλά δέκα χρόνια πριν ήταν στο 80%. Πριν κατηγορήσουμε μνημόνια και ξένους, προσέξτε ότι το 1980-1990 είχαμε επίσης δεκαετία οπισθοχώρησης, από 73% σε 59%. Τέτοιες καταστροφές, κατά Στ. Καλύβα, έχουν ξανασυμβεί – λες και όποτε προσεγγίζουμε ευρωπαϊκό πυρήνα, ξαφνικά αυτοκτονούμε. Θα συνεχίσουμε έτσι;

Καμία χώρα δεν είναι καταδικασμένη σε αιώνια παρακμή, ούτε μένει άκοπα στην κορυφή (βλ. Αγγλία ή Αργεντινή). Η μεγάλη ανατροπή

είναι εφικτή. Εδώ όμως συγκρούονται δυο αναπτυξιακά οράματα. Υπάρχει το όραμα ΣΥΡΙΖΑ, όπως το εκφράζει ακόμη και ο μορφωμένος κ. Τσακαλώτος: Αιώνιοι χαμένοι και αιώνιοι νικητές, αιώνια «αλληλεγγύη» και αναδιανομή. Προκομμένοι ξένοι καλούνται συνεχώς να ελεήσουν μια αδύναμη Ελλάδα. Εξόχως προσβλητικό για εμάς, αλλά καταστροφικό και για την Ευρώπη.

Υπάρχει και το πεφωτισμένο πατριωτικό ευρωπαϊκό όραμα. Ευρώπη αρωγής στους άτυχους, όχι τους φαύλους, που παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες στα κράτη-μέλη, αλλά απαιτεί και αυτοπειθαρχία. Η Κορέα θαυματουργήσε χωρίς ΕΣΠΑ και «ανακυκλωμένα» πλεονάσματα. Αλλά και η Ελλάδα του '60 δεν δαιμονοποιούσε ξένους – μόρφωνε μαζικά νέους, έπαιζε δρόμους, ξενοδοχεία, σπίτια και, γιατί όχι, εξοχικά. Στις ευρωεκλογές ας πάρουμε τον δρόμο της ανατροπής, στην Ευρώπη της διεθνούς αριστείας. Από «φιλολαϊκή» Ευρώπη του λαϊκισμού, που πνίγηκε στην ανικανότητα, και «των εθνών-κρατών» που διδάξε το μίσος μεταξύ λαών, φτάνει, χορτάσαμε.

* Ο κ. Σωτήρης Γεωργιάνας είναι αναπληρωτής καθηγητής Οικονομικών στο City, Πανεπιστήμιο Λονδίνου.

Η ασφάλεια κάθε χρήστη είναι δική του ευθύνη

Ο καθηγητής Ντέιβιντ Ντόμπκιν στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ**

Τα σύνθετα ζητήματα –ιδιωτικότητας, ασφάλειας, συγκέντρωσης ισχύος, ατομικών ελευθεριών κ.ο.κ.– που ανακύπτουν καθώς εδραιώνεται η νέα ψηφιακή οικονομία βρέθηκαν στο επίκεντρο της συζήτησης της «Κ» με τον Ντέιβιντ Ντόμπκιν, καθηγητή Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στο Πανεπιστήμιο του Πρίνστον. Ο Ντόμπκιν βρέθηκε προ ημερών στην Αθήνα για μια ομιλία στο Princeton Athens Center με θέμα την επίδραση της πληροφορικής στην κοινωνία.

Κατά τη διάρκεια της παραμονής του Ντόμπκιν στην Ελλάδα, ο Κρις Χιουζ, συνιδρυτής της Facebook, έγραψε άρθρο στο οποίο τάχθηκε υπέρ της διάσπασης της εταιρείας. Ρωτήσαμε τον Ντόμπκιν αν συμφωνεί. «Το ζήτημα είναι πιο περίπλοκο», λέει. «Το νομικό σύστημα κινείται αργά, σε σύγκριση με εταιρείες όπως η Facebook». Επικαλείται την αντιμονοπωλιακή υπόθεση κατά της Microsoft τη δεκαετία του '90, όπου το ζήτημα ήταν η διασύνδεση του browser με το λειτουργικό σύστημα: «Η Microsoft είχε αποκτήσει με τον τρόπο αυτόν άδικο πλεονέκτημα έναντι της Netscape. Ενώ όμως εκδικαζόταν η υπόθεση, η Microsoft οικοδομούσε ένα μονοπώλιο στα λειτουργικά συστήματα με τρόπο

που δεν έγινε αντιληπτός. Συνεπώς, δεν είναι αρκετή η επιβολή ενός προστίμου, μετά το οποίο στρέφουμε την προσοχή μας αλλού. Θα προτιμούσα να τεθούν κάποια κριτήρια μέσω των οποίων η Facebook θα υποχρεωθεί να αστυνομεύσει τον εαυτό της. Αυτό θα προϋπέθετε να οριστεί ένα πρόσωπο αναφοράς από την εταιρεία (κατά πάσα πιθανότητα ο ίδιος ο Μαρκ Ζούκερμπεργκ) που θα φέρει προσωπική ευθύνη για τη μη συμμόρφωση με αυτά τα κριτήρια. Για να είναι αποτελεσματικό αυτό το ρυθμιστικό πλαίσιο, θα πρέπει να υπάρχει συνεχής έλεγχος της συμπεριφοράς της Facebook».

Τα προσωπικά δεδομένα

Μπορούν εταιρείες όπως η Facebook ή η Google, που έχουν θησαυρίσει μέσω του επιχειρηματικού μοντέλου των δωρεάν υπηρεσιών και των εξατομικευμένων διαφημίσεων, πραγματικά να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στον τομέα της ιδιωτικότητας; «Η είναι εφικτό αυτό μόνον εάν εγκαταλείψουν το συγκεκριμένο μοντέλο;

«Η Google, η Facebook και οι συναφείς εταιρείες τους έχουν πλέον έσοδα από διαφημίσεις που ξεπερνούν τα 200 δισ. δολάρια ετησίως», αναφέρει ο καθηγητής του Πρίνστον, υπενθυμίζοντας ότι τα αντίστοιχα έσοδα όλων των

«Οι συσκευές του Διαδικτύου των Πραγμάτων (IoT) είναι μια προαναγγελλείσα καταστροφή», λέει ο καθηγητής Επιστήμης Ηλεκτρονικών Υπολογιστών στο Πανεπιστήμιο του Πρίνστον, Ντέιβιντ Ντόμπκιν.

αμερικανικών εφημερίδων στο απόγειό τους, το 2005, έφτασαν μόλις τα 50 δισ. δολάρια (και το 2017 είχαν βυθιστεί στα 16,5 δισ. δολάρια). Αυτό οφείλεται ακριβώς στην «εξατομικευση» των διαφημιστικών μηνυμάτων, εξηγεί, που επιτρέπει στις εταιρείες αυτές να χρεώνουν περισσότερο τους διαφημιζόμενους, εκμεταλλευόμενες τον πλούτο προσωπικών δεδομένων των χρηστών που έχουν στη διάθεσή τους.

«Η καλύτερη λύση είναι η επιμόρφωση των χρηστών, ώστε να βρουν οι ίδιοι την ισορροπία μεταξύ του επιπέδου των υπηρεσιών που επιθυμούν και τον βαθμό της ιδιωτικότητας που είναι διατεθειμένοι να απαρνηθούν».

Το ζήτημα των γνώσεων και της προσωπικής ευθύνης των χρηστών, σημειώνει ο Ντόμπκιν,

θα γίνει ακόμη πιο ζωτικό καθώς εισερχόμαστε στην εποχή του Διαδικτύου των Πραγμάτων (εν συντομία IoT). «Αυτές οι συσκευές σχεδιάζονται με σκοπό να είναι φθηνές, αλλά να έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο. Ένα τρωτό σημείο σε μια τέτοια συσκευή μπορεί να επιτρέψει σε μια στρατιά από bots να εξαπολύσουν μια επίθεση DDoS attack. Ο φθηνός τρόπος κατασκευής τους δεν επιτρέπει ιδιαίτερους ελέγχους ασφαλείας. Συχνά, δε, κατασκευάζονται σε ξένες χώρες και συνοδεύονται από εγχειρίδια που δεν διαβάζονται εύκολα. Οι συσκευές του IoT είναι μια προαναγγελλείσα καταστροφή».

Εκουν κάνει αρκετά οι ΗΠΑ –σε επίπεδο κράτους αλλά και ιδιωτικού τομέα– για να θωρακιστούν έναντι της παρέμβασης Ρώσων ή

Η Google, η Facebook και οι συναφείς εταιρείες έχουν διαφημιστικά έσοδα άνω των 200 δισ. δολαρίων ετησίως. Τα αντίστοιχα όλων των αμερικανικών εφημερίδων το 2005 ήταν 50 δισ. και το 2017 μόλις 16,5 δισ.

Επιθέσεις όπως αυτή των Ρώσων το 2016 συνήθως εκμεταλλεύονται κάποιο τρωτό σημείο του συστήματος.

άλλων εξωτερικών παραγόντων στις επόμενες προεδρικές εκλογές; «Επιθέσεις όπως αυτή των Ρώσων το 2016 συνήθως εκμεταλλεύονται κάποιο τρωτό σημείο του συστήματος που δεν έχει εντοπιστεί. Αφού γίνει η επίθεση, είναι εύκολο να κλείσει αυτή η τρύπα. Θα ήταν, όμως, αφελές να πιστέψουμε ότι δεν υπάρχουν άλλες τρύπες, που ακόμη δεν έχουμε εντοπίσει. Η καλύτερη δυνατή προσέγγιση είναι η συνεχής παρακολούθηση του συστήματος ώστε μια ενδεχόμενη επίθεση να εντοπιστεί το ταχύτερο δυνατόν. Αυτό, εξ όσων αντιλαμβάνομαι, έχει ζητηθεί τώρα από τη Facebook. Δεν είμαι σίγουρος πόσο καλά θα τα καταφέρουν. Οσο βαρύτερες, πάντως, είναι οι κυρώσεις σε περίπτωση αποτυχίας, τόσο πιο ισχυρό θα είναι το κίνητρο της εταιρείας να συμμορφωθεί».

Τα επόμενα 20 χρόνια

Πώς θα εξελιχθεί στα επόμενα 20 χρόνια η ψηφιακή μας εξάρτηση; «Πριν από 20 χρόνια δεν υπήρχαν έξυπνα κινητά, η Amazon είχε μόλις ιδρυθεί, η Facebook και η Google δεν υπήρχαν και η Apple ήταν στα πρόθυρα πτώχευσης. Ο ρυθμός των αλλαγών συνεχίζει να επιταχύνεται – η πρόοδος των επόμενων 20 ετών θα είναι αντίστοιχη των προηγούμενων σαράντα. Θα τολμήσω να προβλέψω ότι τα έξυπνα κινητά μας θα έχουν εξελιχθεί έως τότε σε έξυπνους ψηφιακούς βοηθούς. Οι συσκευές αυτές ενδέχεται να είναι ενσωματωμένες στο δέρμα μας και θα διαχειρίζονται μεγάλο μέρος της ζωής μας χωρίς να χρειάζονται τη συνδρομή μας. Το e-mail δεν θα είναι πλέον απαραίτητο, καθώς η δική μου συσκευή θα επικοινωνεί με τη δική σας χωρίς να γνωρίζουμε εμείς ότι αυτό συμβαίνει. Εικάζω ότι θα υπάρχουν καταστήματα λιανικής και τα έντυπα βιβλία και οι εφημερίδες θα είναι είδη πολυτελείας διαθέσιμα μόνο σε λίγους. Δεν θα υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη να κατέχουμε αυτοκίνητα – η Uber του μέλλοντος θα στέλνει αυτόνομα αυτοκίνητα για να μας μεταφέρουν στον προορισμό μας με τέτοια ευκολία, που δεν θα υπάρχει λόγος να διαθέτουμε το δικό μας μέσο. Αυτές είναι οι αλλαγές που μπορώ να φανταστώ αναλογιζόμενος την εξέλιξη των προϊόντων που ήδη υπάρχουν. Μου είναι εντελώς αδύνατο να προβλέψω τι νέες συσκευές θα εφευρεθούν».

Τα «διαβατήρια» της Ντρίτα Τζιόμο προς τη ζωή

Η βράβευση και η συναρπαστική ιστορία της Ελληνοϊταλίδας που έσωσε πολλούς Εβραίους της Θεσσαλονίκης από τους ναζί

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Η τιμή για τη Θεσσαλονικιά Ντρίτα Τζιόμο, άργησε κοντά στα ογδόντα χρόνια, αλλά τελικά ήρθε τη Δευτέρα. Οχι από την πόλη της οποίας βοήθησε να σωθούν εκατοντάδες δημότες στην Κατοχή, αλλά από την Ιταλία.

Ο πρέσβης στην Αθήνα Εφίσιο Λουίτζι Μάρας της απένειμε για λογαριασμό του προέδρου της Δημοκρατίας της γειτονικής χώρας Σέρτζιο Ματαρέλα, σε μια συγκινητική τελετή στο Ελληνοϊταλικό Επιμελητήριο της Θεσσαλονίκης, το «Αστέρι της Αλληλεγγύης», διά του οποίου ανακηρύχθηκε «Ιππότης της Ιταλικής Δημοκρατίας».

Υψιστη οφειλόμενη διάκριση για τη θαρραλέα αυτή γυναίκα, η οποία στα είκοσι της χρόνια πλαστογραφούσε, «κάτω από τη μύτη» των Γερμανών, υπό την καθοδήγηση του τότε προξένου της Ιταλίας Γουέλφο Ζαμπόνι, προσωπικά έγγραφα Εβραίων της Θεσσαλονίκης, εμφανίζοντάς τους ως ιταλικής καταγωγής, ώστε να αποφύγουν τη μεταφορά και την εξόντωσή τους στο Αουσβιτς.

Στην Αλβανία του Χότζα

Η ίδια, όταν άρχισε να αισθάνεται ότι οι Γερμανοί «κάτι είχαν μυριστεί», διέφυγε με την οικογένειά της στην Αλβανία, που ήταν υπό ιταλική κατοχή, για να περάσει μισό αιώνα περίπου «έγκλειστη» στο σκοτεινό «στρατόπεδο» του Ενβέρ Χότζα.

«Για το Αουσβιτς και τα άλλα εγκλήματα των ναζί μάθαμε όταν επιστρέψαμε στην Ελλάδα μετά την πτώση του καθεστώτος. Τόσα χρόνια ζούσαμε στο σκοτάδι», είπε στην «Κ».

Παρά τα 97 της χρόνια, προσήλθε στην αίθουσα του Ελληνοϊταλικού Επιμελητηρίου, συνοδεία της

Συγκινημένη η ενεννηταεπτάχρονη, πλέον, Ντρίτα Τζιόμο δέχεται από τον Ιταλό πρέσβη το «Αστέρι της Αλληλεγγύης», για όσα έπραξε όταν ήταν εικοσάχρονη κορίτσι, διά του οποίου ανακηρύχθηκε «Ιππότης της Ιταλικής Δημοκρατίας».

«Κάτω από τη μύτη» των Γερμανών, τους προμήθευε πλαστά έγγραφα ώστε να αποφύγουν τη μεταφορά και την εξόντωσή τους στο Αουσβιτς.

κόρης της που ζει στην Αλβανία, με ένα φωτεινό χαμόγελο να λάμπει στο πρόσωπό της και στο χέρι το μπισσούλι.

Με εκπληκτική διαύγεια σκέψης, αφηγήθηκε στον Ιταλό διπλωμάτη, τον εκπρόσωπο της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης κ. Σεφικά και τον επίτιμο πρόξενο της Ιταλίας κ. Χρήστο Σαραντόπουλο, την συναρπαστική ιστορία της.

«Με οδηγίες του προξένου πλαστογραφούσα τα χαρτιά και εκείνος τα υπέγραφε. Ήταν ένας πολύ καλός

άνθρωπος, δεν είχε σχέση με τον φασισμό του Μουσολίνι, βοήθησε πολλούς Εβραίους», λέει.

Τι ήταν τα «χαρτιά» της Ντρίτα Τζιόμο; Οι πλαστές ταυτότητες με τις οποίες εμφανίζαν Έλληνες Εβραίους ως έχοντες ιταλική καταγωγή.

Αυτό, λοιπόν, το «ausweis» αποτελούσε για τον κάτοχό του, το διαβατήριο προς τη σωτηρία, αφού επιδεικνύοντάς το μπορούσε να βγει από το γκέτο, να εγκαταλείψει τη Θεσσαλονίκη και να περάσει στην ιταλική ζώνη κατοχής, κυρίως στην Αθήνα, γλιτώνοντας έτσι το Αουσβιτς.

«Μόλις του πήγαينا τα χαρτιά έλεγε “καλώς τη σωτηριά σου, Ντρίτα”. Γράφαμε τις άδειες διέλευσης από το Πλατύ Ημαθίας που ήταν ο τελευταίος σταθμός της γερμανικής ζώνης. Από εκεί και πέρα άρχιζε η ιταλική ζώνη. Εμφανίζαμε ότι ο κάτοχος είχε μητέρα, γιαγιά Ιταλίδα. Με αυτά τα χαρτιά τους παραλάμβανε με το αυτοκίνη-

Η Ντρίτα Τζιόμο και η κόρη της με τους (από αριστερά): Εφίσιο Λουίτζι Μάρας, πρέσβη της Ιταλίας στην Αθήνα, Χρήστο Σαραντόπουλο, επίτιμο πρόξενο της Ιταλίας, και Λάζαρο Σεφικά, εκπρόσωπο της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης.

τό του ο στρατιωτικός ακόλουθος Λουτσιό Μέρτσι και τους πήγαμε στο Πλατύ όπου επόπτευε την επιβίβασή τους στο τρένο και τη διέλευση στην ιταλική ζώνη. Γλιτώσαμε έτσι μερικές εκατοντάδες, δεν ήταν λίγοι», μας λέει.

Ενα τέτοιο εγχείρημα δύσκολα θα μπορούσε να μην υποπέσει στην αντίληψη της Γκεστάπο και όταν οι πρώτες οχλήσεις άρχισαν να καταφθάνουν στο προξενείο, η ώρα της φυγής είχε φτάσει για την εικοσάχρονη τότε Τζιόμο, που είχε πατέρα από τα Ζαγοροχώρια και μητέρα Ιταλίδα.

Η έφοδος και η εκτέλεση

Μία μέρα επιστρέφοντας από τη δουλειά με το τραμ έκαναν έφοδο οι Γερμανοί και ξεχώρισαν δέκα άτομα τα οποία πήραν για εκτέλεση ως αντιποίνα στη δολοφονία στρατιώτη της Βέρμαχτ.

Αισθάνθηκε ότι ο θάνατος την πλησιάζει. «Τα πράγματα είχαν αγρι-

έψει. Όταν το είπα στον πάτερα μου, μας πήρε και φύγαμε για την Αλβανία, μέσω Κορυτσάς, βρήκαμε έναν Αλβανό που είχε αυτοκίνητο και μας μετέφερε. Μετά, όμως, εγκλωβιστήκαμε, δεν μπορούσαμε να επιστρέψουμε με την απελευθέρωση. Πήγαμε για να σωθούμε, αλλά βρεθήκαμε σε μια άλλη φυλακή, από την οποία δεν μπορούσαμε να βγούμε επί 45 χρόνια. Δεν είχαμε όλο αυτό το διάστημα καμία επαφή με την Ελλάδα. Στέλναμε γράμματα που δεν έφταναν ποτέ».

Ωσπου το 1988 μια χαραμάδα επικοινωνίας με τη Θεσσαλονίκη για τον οικογένεια Τζιόμο μισάνοιξε εντελώς αναπάντεχα.

«Ενα εμπορικό πλοίο από την Αλβανία έπιασε στη Θεσσαλονίκη και δύο από τους ναύτες βγήκαν βόλτα στην πόλη όπου απευθύνθηκαν στον δρόμο σε έναν άγνωστό τους για μια διεύθυνση. Εκείνος, με τη σειρά του, τους ρώτησε από πού ήταν και όταν του απάντησαν

από την Αλβανία, είπε: “Α, έχω κάποιους συγγενείς εκεί”. Ήταν συμπτωματικά ένας εξάδελφός μας. Ο οποίος τους έδωσε τη διεύθυνσή του και όταν επέστρεψαν, ένας εξ αυτών, που έτυχε να γνωρίζει τον αδελφό μου, του αφηγήθηκε την ιστορία. Γράψαμε, στη συνέχεια, ένα γράμμα, το δώσαμε στον ναύτη και όταν το καράβι έπιασε ξανά στη Θεσσαλονίκη, το ταχυδρόμησε από την πόλη. Έτσι έμαθαν οι δικοί μας ότι ζούμε...”.

Ο γυρισμός

Με την επιστροφή στη Θεσσαλονίκη, το 1991, η Ντρίτα Τζιόμο βρήκε μια πόλη αγνώριστη σε σχέση με εκείνη που είχε αφήσει. Το σπίτι έρημο, είχε καταπνίξει στέκι τοξικομανών και λόγω αυτού οι Αρχές το κατεδάφισαν.

Η Βίλα Ολγα, όπου ο Ζαμπόνι είχε στήσει το «εργαστήρι ζωής» με βασική συνεργάτιδα την ίδια, ήταν και αυτή εγκαταλειμμένη στη φθορά του χρόνου, αφού το ιταλικό προξενείο είχε μεταφερθεί.

Εγκαταστάθηκε σε απόσταση λίγων μέτρων από το τότε προξενείο, όπου εξακολουθεί να ζει σπύρα φορτωμένη με αναμνήσεις και μάλλον ξεχασμένη από την πόλη και την επίσημη πολιτεία για τους ανθρώπους της οποίας έπαιξε κορώνα-γράμματα τη ζωή της. Το πρόσωπό της έλαμψε όταν στη σημερινή τελετή της βράβευσης την ενημερώσαμε ότι η Βίλα Ολγα πωλήθηκε και θα σωθεί.

«Μπράβο σε αυτόν που την πήρε για να τη σώσει, είναι κομμάτι της Ιστορίας μας», σχολίασε. Η ίδια πρωταγωνίστη και σε ένα ωραίο ντοκιμαντέρ για τα παιδιά του «Ουμπέρτο Πρίμο», του ιταλικού σχολείου της Θεσσαλονίκης, Εβραίοι μαθητές του οποίου εξοντώθηκαν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης της Γερμανίας.

Στην Ιμπιζα το ραντεβού, στη Βιέννη το... διαζύγιο

Συνεχίζεται ο πολιτικός σεισμός στην Αυστρία – Ανοιγμα Κουρτς στην Κεντροαριστερά

Το διαβόητο πλέον βίντεο με τον Αυστριακό ακροδεξιό ηγέτη του Κόμματος της Ελευθερίας (FPÖ) Χαντς Κρίστιαν Στράχε να διαπραγματεύεται με τη φερόμενη ως ανιψιά Ρώσου ολιγάρχη τη στήριξη της Μόσχας προς το FPÖ, στην Ιμπιζα, προκαλεί πολιτικό σεισμό στη χώρα. Ο ίδιος παραιτήθηκε και ο καγκελάριος Σεμπάστιαν Κουρτς άδειασε στην ουσία όλους τους υπουργούς του FPÖ, με αποτέλεσμα να παραιτηθούν συλλογικά, πλην της ανεξάρτητης όπως αυτο-αποκαλείται υπουργού Εξωτερικών Κάριν Κνάισελ, η οποία σημειωτέον διατηρεί άριστες σχέσεις με τον Ρώσο πρόεδρο Βλαντιμίρ Πούτιν.

Παράλληλα, προκλήθηκαν πρόωρες εκλογές για τον Σεπτέμβριο και τη Δευτέρα αναμένεται να συζητηθεί πρόταση μομφής κατά της κυβέρνησης, την οποία προς το παρόν έχουν δηλώσει ότι θα στηρίξουν μόνον οι Φιλελεύθεροι NEOS, που έχουν μόλις δέκα έδρες. Απαιτείται απλή πλειοψηφία για να επιβεβαιώσει η κυβέρνηση την εμπιστοσύνη του σώματος.

Τη Δευτέρα αναμένεται να συζητηθεί η πρόταση μομφής κατά της κυβέρνησης, μετά τις αποκαλύψεις για τις συζητήσεις του ακροδεξιού εταίρου που οδήγησαν σε άρον παραιτήσή του.

Σε περίπτωση που δεν συμβεί αυτό, ο πρόεδρος της χώρας, Αλεξάντερ βαν ντερ Μπέλεν, θα υποχρεωθεί πιθανότατα να διορίσει νέο πρωθυπουργό, ο οποίος σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις θα είναι ο παλάιαχος και δημοφιλής πρώην πρόεδρος Χάιντς Φίσερ.

Το Λαϊκό Κόμμα του Κουρτς διαθέτει 61 έδρες, δηλαδή ακριβώς το ένα τρίτο της Βουλής, ενώ στους κόλπους της αντιπολίτευσης επικρατούν τακτικισμοί και ζυμώσεις. Ηδη το FPÖ έχει διακηρύξει ότι θα εκδικηθεί τον καγκελάριο για τη στάση του, με τη σαφή απειλή στελέχους του κόμματος προς τον Κουρτς: «Οποιος προσφέρει εμπιστοσύνη, λαμβάνει εμπιστοσύνη. Οποιος σπέρνει δυσπιστία, θα εξασφαλίσει δυσπιστία».

Στη συνέχεια, όμως, διευκρινίστηκε ότι δεν έχει καθοριστεί ακόμη η συμπεριφορά του κόμματος στη σχετική ψηφοφορία. «Κλειδί» για την εξασφάλιση ψήφου εμπιστοσύνης είναι επίσης η στάση των Σοσιαλδημοκρατών (SPÖ), γι' αυτό άλλωστε κάποιοι από τους τεχνοκράτες που κάλυψαν τους υπουργικούς θώκους μετά την παραιτήση των ακροδεξιών πρόσκεινται στο κεντροαριστερό κόμμα.

Σύμφωνα με τις καταγγελίες του ακροδεξιού τέως εταίρου στην

Με εκκωφαντικό τρόπο πήρε τέλος η συγκυβέρνηση του ακροδεξιού Χαντς Κρίστιαν Στράχε με τον Σεμπάστιαν Κουρτς. Το βίντεο που καταγράφει το περιεχόμενο συνομιλιών του πρώτου με νεαρή, φερόμενη ως ανιψιά Ρώσου ολιγάρχη με βλέψεις στην Αυστρία, προκάλεσε πολιτικό σεισμό.

Ο ρόλος του ανεξάρτητου Τύπου

Το «ιμπιζαγκέιτ» απέδειξε για μία ακόμη φορά πόσο σημαντικός είναι ο ρόλος του Τύπου και η ανεξαρτησία του όχι μόνο στην Αυστρία αλλά και αλλού, παρά τις συστηματικές προσπάθειες περιστολής της ελευθερίας του. Ο ίδιος ο ακροδεξιός ηγέτης αποκαλούσε στο επίμαχο βίντεο «πόρνες» τους δημοσιογράφους και παραδόχθηκε ότι οραματίζεται ένα μιντιακό τοπίο ανάλογο με το ουγγρικό, προβάλλοντας ως ινδελμά του τον Βίκτορ Ορμπαν, πρωτεργάτη της ευρωπαϊκής εκδοχής της ανελεύθερης δημοκρατίας (illiberal democracy). Πράγματι, ένα τέτοιο ρεπορτάζ θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο να δημοσιευθεί στην Ουγγαρία, όπου ο Τύπος ελέγχεται από τον πρωθυπουργό και τους ημετέρους του καθεστώτος. Η αποκάλυψη του σκανδάλου ήταν εφικτή ακριβώς επειδή λειτουργήσε η ερευνητική δημοσιογραφία, ακόμη και αν κάποιοι εξέφρασαν επιφυλάξεις εξαιτίας της (άγνωστης προς το παρόν) ταυτότητας της πηγής. Τόσο το Spiegel όσο και η Sueddeutsche Zeitung, που φιλοξένησαν από κοινού το βίντεο και την απομαγνητοφώνησή του, περιέγραψαν άλλωστε με ακρίβεια τις αρχές δεοντολογίας τις οποίες ακολούθησαν.

κυβέρνηση, ένας Βιεννέζος δικηγόρος ήταν ο άνθρωπος που μεσολάβησε για να κλειστεί το ραντεβού του Στράχε με τη Ρωσίδα επενδύτρια στην Ιμπιζα. Την αποκάλυψη έκανε ο Γιόχαν Γκουντένους, στέλεχος του FPÖ, ο οποίος επίσης παραιτήθηκε και στο βίντεο εμφανιζόταν να εκτελεί χρέη διερμηνέα μεταξύ του ηγέτη του κόμματος και της Ρωσίδας. «Μια Ρωσίδα επενδύτρια ακινητών, η οποία είναι από παλιά φίλη μας, μας πήρε τηλέφωνο και δήλωσε ενδιαφέρον για το οικοπέδο σας», φέρεται ότι είπε ο δικηγόρος στον Γκουντένους.

Ο ίδιος ο Στράχε δεσμεύθηκε ότι θα βρει ποιοι ήταν εκείνοι που κρύβονται πίσω από την υπόθεση και τη «βρώμικη εκστρατεία», όπως την αποκάλεσε, εναντίον του. «Θα αποδείξω την αθωότητά μου. Γι' αυτό θα αγωνιστώ!» υποσχέθηκε. Η είδηση πάντως ότι η σύζυγός του Φιλίπα πήρε το νεογέννητο παιδί τους και μετακόμισε στους γονείς της διαψεύστηκε. «Είμαστε μια οικογένεια που

μπορούμε να τα αντιμετωπίσουμε όλα», σχολίασε χαρακτηριστικά η σύζυγός του.

Η Αυστρία τελεί σε μία από τις βαρύτερες πολιτικές κρίσεις της μεταπολεμικά. Οι ειδικοί εκτιμούν ότι υπό τις παρούσες συνθήκες είναι αδύνατο να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις, σημειώνει η οικονομική εφημερίδα Handelsblatt. Ο φιλόδοξος νεαρός καγκελάριος ήλπιζε, εξάλλου, ότι θα μπορούσε να συνδιαμορφώσει τη νέα Κομισιόν και να έχει λόγο στον διορισμό του διαδόχου του Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ.

Με το βλέμμα στις ψήφους

Η απόφαση του καγκελαρίου να διαρρήξει πλήρως τους δεσμούς με τους ακροδεξιούς προφανώς δεν ήταν μόνον ανιδιοτελής. Οι σύμμαχοί του στην κυβέρνηση είχαν αρχίσει να του δημιουργούν προβλήματα και η διαπόμπευση του ηγέτη τους μέσω του «Ιμπιζαγκέιτ» θα μπορούσε να φέρει ψήφους στο δικό του κόμμα.

Οι Σοσιαλδημοκράτες διαμαρ-

τύρονται τώρα πως, ενώ στο παρελθόν όταν συγκυβερνούσαν με το Λαϊκό Κόμμα ο σημερινός καγκελάριος υπήρξε συνεργάσιμος και λαλιότατος μετά τον σχηματισμό της συγκυβέρνησης ÖVP και FPÖ, εδώ και 17 μήνες δεν επιχείρησε ούτε μία φορά να συνομιλήσει με το SPÖ.

Υπενθυμίζεται ότι η πρώτη αντίδραση του Κουρτς μόλις δημοσιοποιήθηκε το βίντεο ήταν να κατηγορήσει τους Σοσιαλδημοκράτες, οι οποίοι με τη σειρά τους απαιτούσαν επίσημη συγγνώμη από τον καγκελάριο για την αβάσιμη καταγγελία.

Οι εικασίες για την ταυτότητα της πηγής που παγίδευσε τον Στράχε ποικίλλουν και είναι ιδιαίτερα ευφάνταστες: από διάφορες μυστικές υπηρεσίες και την ισραηλινή Μοσάντ μέχρι τους Σοσιαλδημοκράτες και τον Γερμανό κωμικό Γιαν Μπέμερμαν, ο οποίος είχε γίνει γνωστός για το υβριστικό ποίημα κατά του Ταγίπ Ερντογάν και το τραγούδι «V for Varoufakis».

Η κατάσταση στη Βιέννη φαντάζει αυτήν τη στιγμή αδιέξοδη και πολλοί είναι αυτοί που ζητούν από όλους τους πρωταγωνιστές να κάνουν ένα βήμα πίσω, «όπως κάνουν και οι ομάδες στο πρωτάθλημα», σύμφωνα με το σχόλιο του Χέρμπερτ Ντρέξλερ, διανοούμενου Αυστριακού, στην εφημερίδα Kurier. Ο Κουρτς έχει επενδύσει πολλά στην επίδοξη του κόμματός του στις ευρωεκλογές. Θεωρεί ότι αν πάει καλά, θα ενισχύσει τη θέση του και θα είναι δύσκολο να καταψηφιστεί η κυβέρνηση του την επόμενη μέρα. Δεν είναι τυχαίο ότι μετά το σκάνδαλο το ποσοστό του ÖVP έφτασε το 38%, σημειώνοντας αύξηση 4%, ενώ αντιθέτως το ακροδεξιό κόμμα έχασε 5% της επιρροής του.

REUTERS, A.P.

Το τέλος της Μεί και η επάνοδος του Φάρατζ

Το πολιτικό κομφούζιο στη Βρετανία έφτασε στο κατακόρυφο με τις θεαματικές εξελίξεις του τελευταίου διήμερου. Την Πέμπτη, οι Βρετανοί έγιναν οι πρώτοι, μαζί με τους Ολλανδούς, που προσήλθαν στις κάλπες για το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο, σχεδόν τρία χρόνια μετά το δημοψήφισμα στο οποίο ψήφισαν υπέρ της εξόδου από την Ε.Ε. Την επομένη, η Τερέζα Μέι, με δάκρυα στα μάτια, ανακοίνωσε ότι θα παραιτηθεί από τη πρωθυπουργία στις 7 Ιουνίου, αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την αποτυχία της κυβέρνησής της να δρομολογήσει την έξοδο από την Ε.Ε.

Είχε προηγηθεί η τέταρτη και αποτυχημένη προσπάθεια της Μέι να περάσει νομοσχέδιο για το Brexit από τη Βουλή των Κοινοτήτων. Προκειμένου να δελεάσει Εργατικούς βουλευτές, η πρωθυπουργός των Συντηρητικών άνοιξε την πόρτα για πιο στενή τελεωνειακή σχέση με την Ε.Ε., ακόμη και για δεύτερο δημοψήφισμα. Το στρατήγημά της, όμως, όχι μόνο δεν κατάφερε να εξασφαλίσει τη συναίνεση του ηγέτη των Εργατικών Τζέρεμι Κόρμπιν, αλλά και προκάλεσε ανταρσία υπουργών και βουλευτών εναντίον της Μέι, με αποτέλεσμα την εξώθησή της σε παραιτήση.

Έτσι κι αλλιώς, οι μέρες της Μέι στην πρωθυπουργία ήταν μετρημένες. Το βράδυ της Κυριακής, όταν ανακοινωθούν τα αποτελέσματα των ευρωεκλογών στη Βρετανία, ταυτόχρονα με εκείνα στις άλλες χώρες-μέλη της Ένωσης, οι Συντηρητικοί αναμένεται να υποστούν ταπεινωτική ήττα. Οι τελευταίες δημοσκοπήσεις τους έφεραν από την πέμπτη έως την έβδομη θέση, με μονοψήφιο ποσοστό, μια πραγματική συντριβή για κόμμα εξουσίας. Στη πρώτη θέση έρχονταν, με μεγάλη διαφορά από τα υπόλοιπα, το νέο Κόμμα Brexit του Νάιτζελ Φάρατζ, που διεκδικεί πλέον κεντρικό ρόλο στον ευρύτερο συντηρητικό χώρο.

Η εκτίναξη του νεοσύστατου κόμματος είναι εντυπωσιακή, αν και στην πραγματικότητα δεν

πρόκειται για κόμμα. Πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, που ιδρύθηκε τον Νοέμβριο, με διμελές Δ.Σ. (τον Φάρατζ και τον επιχειρηματία Ρίτσαρντ Τάις), καθόλου μέλη και άφθονες χρηματοδοτήσεις από πολυεκατομμυριούχους οπαδούς του Brexit και του σκληρού θάττερισμού.

Στρατηγική

Αλλάζοντας τους όρους του παιχνιδιού, ο Φάρατζ έπεισε τους υποστηρικτές του ότι το μόνο Brexit που αξίζει να δρομολογηθεί είναι η άτακτη έξοδος χωρίς συμφωνία. «Εθνική κυριαρχία», «αξιοπρέπεια», «υπερηφάνεια»,

Ενισχύεται το ενδεχόμενο άτακτου Brexit χωρίς συμφωνία, φαβορί ο Τζόνσον για την ηγεσία των Συντηρητικών

«δημοκρατία» είναι οι όροι που χρησιμοποιεί απευθυνόμενος σε μια μερίδα του εκλογικού σώματος που έχει βρεθεί στις συμπληγδες της πληγωμένης αξιοπρέπειας, της αποβιομπαχάνισης και της οικονομικής δυσπραγίας. Η είδηση για το κλείσιμο της χαλυβουργίας British Steel, με πιθανή απώλεια 25.000 θέσεων εργασίας, την Τετάρτη, ήταν βούτυρο στο ψωμί του.

Το παιχνίδι θα δυσκολέψει, όμως, για τον Φάρατζ αν οι Συντηρητικοί επιλέξουν ως διάδοχο της Μέι τον οπαδό του καθαρού Brexit, πρώην υπουργό Εξωτερικών, Μπόρις Τζόνσον, ο οποίος προβάλλει ως αδιαφιλονίκητο φαβορί. Σε αυτή την περίπτωση, το ενδεχόμενο ενός άτακτου Brexit, χωρίς συμφωνία με τις Βρυξέλλες θα έρθει στην πρώτη γραμμή. Πολύ πιθανές είναι επίσης οι πρόωρες εκλογές, με όλα τα ενδεχόμενα ανοικτά, σε ένα εντελώς ασταθές, κατακερματισμένο πολιτικό τοπίο.

REUTERS, A.P.

Ο Νάιτζελ Φάρατζ άσκησε ήδη το εκλογικό του δικαίωμα, καθώς οι ευρωεκλογές στη Βρετανία διεξήχθησαν την Πέμπτη 23 Μαΐου, και τώρα περιμένει να επιβεβαιωθούν οι δημοσκοπήσεις.

Η Στόρμι Ντάνιελς με τον Μάικλ Αβενάτι στο πλευρό της, το 2018.

Αντιμέτωπος με πάνω από 400 χρόνια κάθειρξη ο Αβενάτι

Νέες κατηγορίες αντιμετωπίζει ο πάλαρ ποτέ αντίπαλος του Ντόναλντ Τραμπ, δικηγόρος Μάικλ Αβενάτι, στον οποίο ασκήθηκε δίωξη για υπεξαίρεση εις βάρος της πελάτισσάς του, της πορνοστάρ Στόρμι Ντάνιελς, και για εκβίαση της εταιρείας αθλητικών ειδών Nike.

Η εισαγγελία του Μανχάταν κατηγορήσε τον 48χρονο Αβενάτι για υπεξαίρεση 300.000 δολαρίων από την Ντάνιελς, με στόχο να χρηματοδοτήσει την πολυτελή του διαβίωση, που περιλάμβανε αυτοκίνητο μάρκας Ferrari. Ο κατηγορούμενος υπεξαίρεσε το ποσό αυτό, που επρόκειτο να λάβει η Ντάνιελς ως προκαταβολή για αποκαλυπτικό βιβλίο. Η δίωξη που αφορά τη Nike έχει να κάνει με την προσπάθεια του Αβενάτι

Ο δικηγόρος κατηγορείται για υπεξαίρεση κεφαλαίων της Στόρμι Ντάνιελς και για δεκάδες ακόμα υποθέσεις.

να λάβει 20 εκατ. δολάρια από την εταιρεία αθλητικών ειδών, εκβιάζοντάς τη με αποκαλύψεις για δήθεν παράνομες καταβολές μεγάλων χρηματικών ποσών σε επίδοχους παίκτες στο πανεπιστημιακό πρωτάθλημα μπάσκετ.

Ο Αβενάτι αντιμετωπίζει επίσης δεκάδες κατηγορίες στη νότια Καλιφόρνια για υπεξαίρεση εκατομμυρίων δολαρίων από πελάτες του

για την αποπληρωμή προσωπικών του εξόδων. Εάν καταδικασθεί, ο πρώην δικηγόρος της Στόρμι Ντάνιελς κινδυνεύει με περισσότερα από 400 χρόνια κάθειρξης.

Ο κατηγορούμενος αρνείται την ενοχή του, υποστηρίζοντας ότι οι κατηγορίες εναντίον του αποτελούν σκευωρία, με στόχο την τιμωρία του για την επιλογή του να υπερασπιστεί την Ντάνιελς και να ασκήσει οξεία κριτική στον Ντόναλντ Τραμπ. Η Ντάνιελς έχει παραδεχθεί ότι έλαβε αμοιβή 130.000 δολαρίων για να διατηρήσει τη σιωπή της γύρω από εξωσυζυγική σχέση που είχε με τον Τραμπ το 2006. Από τη μεριά του, ο Αμερικανός πρόεδρος αρνείται ότι είχε δεσμό με την πορνοστάρ. «Ο Μάικλ Αβενάτι καταχράστη-

κε και παραβίασε τον όρκο του, εξαπατώντας την πελάτισσά του. Αντί να την εκπροσωπήσει με τον πρόπονητα ζήλο, επέλεξε να την εξαπατήσει και να την κλέψει», ανέφερε σε κθεσινές του δηλώσεις ο εισαγγελέας της Νέας Υόρκης Τζόρτζι Μπέρμαν.

Το βιβλίο της Στόρμι Ντάνιελς, το πραγματικό όνομα της οποίας είναι Στέφανι Κλίφορντ, με τίτλο «Πλήρεις αποκαλύψεις», κυκλοφόρησε τον Οκτώβριο. Πριν εμπλακεί στις πρόσφατες δικαστικές του περιπέτειες, ο Αβενάτι συμμετείχε καθημερινά σε τηλεοπτικές εκπομπές, εξετάζοντας ακόμη και ενδεχόμενη υποψηφιότητα για την προεδρία το 2020 με τους Δημοκρατικούς.

REUTERS

Το μεγαλύτερο φακέλωμα στην Ιστορία

Πληθαίνουν οι φωνές και οι αντιδράσεις για την καταγραφή και «αξιοποίηση» προσωπικών δεδομένων από Αρχές και εταιρείες

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Τη Δευτέρα, μία δικη-ορόσημο ξεκίνησε στη Βρετανία. Ο 36χρονος Εντ Μπρίτζις προσέφυγε εναντίον της αστυνομίας της Νότιας Ουαλλίας, υποστηρίζοντας ότι η καταγραφή του προσώπου του στον κεντρικό πεζόδρομο του Κάρντιφ από αστυνομική κάμερα που αναλύει βιομετρικά στοιχεία συνιστά παραβίαση της προσωπικής του ζωής.

Ο Μπρίτζις θεώρησε ότι η μετάβαση από τις κάμερες κλειστού κυκλώματος στις κάμερες που αναλύουν βιομετρικά στοιχεία είναι πολύ σοβαρή υπόθεση. Με το λογισμικό αυτό, οι Αρχές μπορούν να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή όνομα, επώνυμο, ηλικία και συναισθημα-

τική κατάσταση χιλιάδων ανθρώπων που βρίσκονται σε δημόσιους χώρους, ενώ το σκανάρισμα των προσώπων δεν γίνεται μόνο για να συγκριθούν με φωτογραφίες καταζητούμενων αλλά και για να αναζητήσουν οι Αρχές άτομα με πιθανές ψυχικές διαταραχές ή να

Στη Δικαιοσύνη προσέφυγε 36χρονος στη Νότια Ουαλλία κατά της αστυνομίας και της χρήσης κάμερας ανάλυσης βιομετρικών στοιχείων σε δημόσιο χώρο.

εξακριβώσουν μαζικά τα στοιχεία όλων όσοι ασκούν το δημοκρατικό δικαίωμα συμμετοχής σε μια κινητοποιήση.

«Η τεχνολογία αυτή ταιριάζει σε ένα αστυνομικό κράτος και δεν έχει θέση στους δρόμους μας», είπε η συνήγορος του Μπρίτζις, Μέγκαν Γκούλντιν. Στο ίδιο συμπέρασμα κατέληξαν και οι άνθρωποι που αναπτύσσουν την τεχνολογία αυτή, με αποτέλεσμα το Σαν Φρανσίσκο, όπου κατοικούν πολλοί προγραμματιστές της Σίλικον Βάλεϊ να γίνει ο πρώτος δήμος που απαγορεύει την χρήση της αυτόματης αναγνώρισης προσώπου από τις Αρχές. Εξακολουθεί, ωστόσο, να επιτρέπεται η χρήση της τεχνολογίας από ιδιωτικές εταιρείες, οι

οποίες εμπορευματοποιούν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Το λογισμικό αναγνώρισης προσώπου γίνεται όλο και πιο αποτελεσματικό στην ανίχνευση συναισθημάτων, τον προσδιορισμό σκέψεων και την πρόβλεψη αντιδράσεων, με αποτέλεσμα να αποτελεί κρίσιμο εργαλείο στα χέρια όσων επιδιώκουν να επηρεάσουν ανθρώπους προς συγκεκριμένες καταναλωτικές ή πολιτικές συμπεριφορές. Αλλά ποιοι είναι αυτοί και πώς ακριβώς λειτουργούν; Ξέρουμε πώς ακριβώς μας πωλούν και μας αγοράζουν το Facebook, η Amazon, η Apple και η Google;

«Ποτέ στην ανθρώπινη Ιστορία δεν υπήρχε τόσο μεγάλη συσσώρευση ασύμμετρης γνώσης και άρα

ασύμμετρης ισχύος», σημείωσε η ομότιμη καθηγήτρια της σχολής διοίκησης επιχειρήσεων του πανεπιστημίου Χάρβαρντ Σοσάνα Ζούκοβ. «Ξέρουν σχεδόν τα πάντα για εμάς, δεν ξέρουμε σχεδόν τίποτα γι' αυτούς».

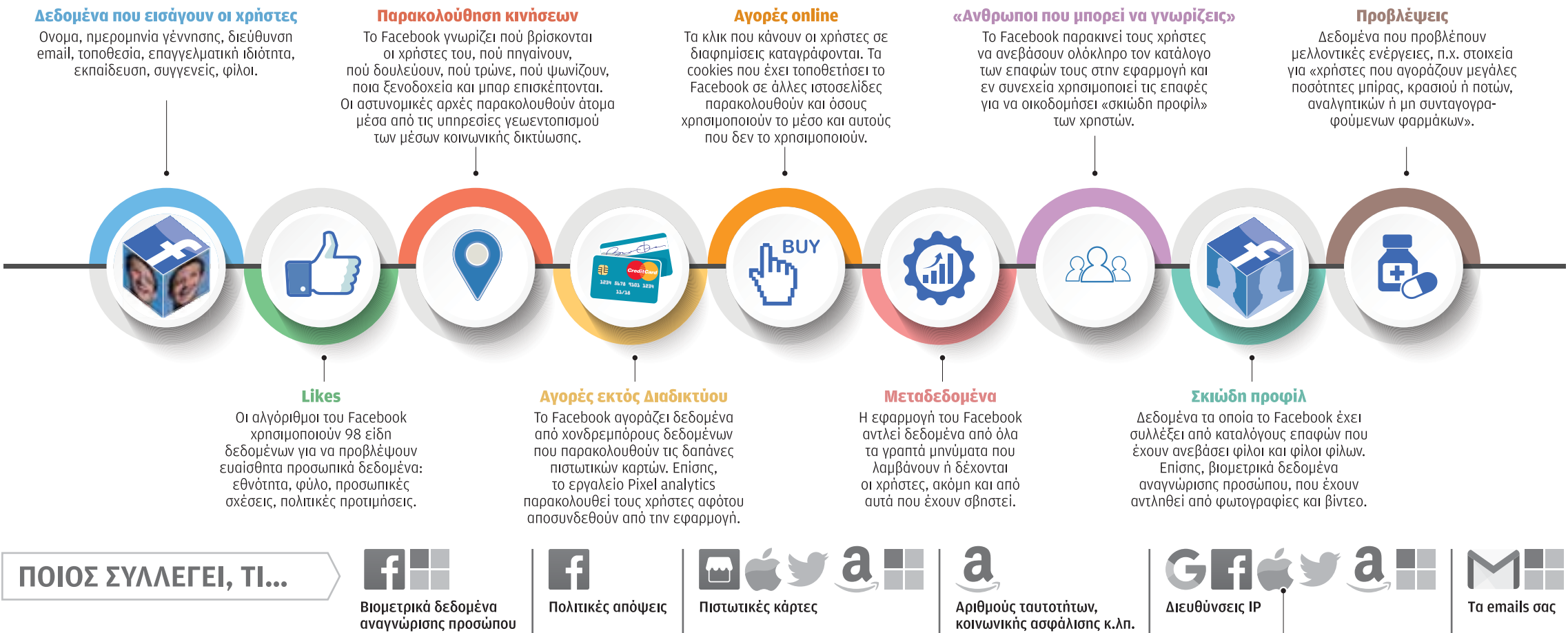
Συναίνεση με «σεντόνια»

Πολλές εταιρείες οχυρώνονται πίσω από τη συναίνεση που παρέχουν οι χρήστες υπογράφοντας «σεντόνια» γεμάτα όρους που δεν διαβάζουν ποτέ, ως μια επίφαση νομιμότητας στην «άγρια δύση» της πιο διεσδυτικής μαζικής εκμετάλλευσης προσωπικών δεδομένων στην ιστορία. Σίγουρα θα υπάρχουν περισσότεροι νόμοι και κανόνες, όσο γίνεται αντιληπτό το

μέγεθος του προβλήματος – αλλά οι νόμοι θα είναι αδύναμοι αν προσπαθήσουν να περιορίσουν τη χρήση των δεδομένων αφού αυτά συγκεντρωθούν.

Είναι μάταιο να πιστεύουμε ότι αφού οι Αρχές ή οι εταιρείες ξεκινήσουν να σκανάρουν και να αναλύουν σε μόνιμη βάση τα πρόσωπα όλου του πληθυσμού, συνδέοντας τα δεδομένα αυτά με όλες τις υπόλοιπες πληροφορίες που αντλούν για τον κάθε ένα από εμάς, εν συνεχεία θα αξιοποιήσουν την τεράστια αυτή δύναμη μόνο για αγαθούς σκοπούς. Όπως είπε ο πρόεδρος του Free Software Foundation, Ρίτσαρντ Στάλμαν, η μόνη ασφαλής βάση δεδομένων είναι αυτή που δεν δημιουργήθηκε ποτέ.

Τι γνωρίζει το Facebook για εμάς

ΠΗΓΕΣ: Facebook, USC Annenberg, Wired, Graphic News

Μόνο τη διεύθυνση που χρησιμοποιήθηκε για να ανοίξει ο λογαριασμός Apple

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Αντάρτικο» εντός της Amazon

Της **NATASHA SINGER**
THE NEW YORK TIMES

Το λογισμικό αναγνώρισης προσώπου βρίσκεται στο στόχαστρο οργανώσεων ατομικών δικαιωμάτων και βουλευτών. Τώρα η Amazon, ένας από τους μεγαλύτερους προμηθευτές της νέας τεχνολογίας, δέχεται διαρκώς αυξανόμενες πιέσεις από τους ίδιους τους μετόχους της.

Οι μέτοχοι κατέθεσαν δύο προτάσεις προς ψήφιση στο ετήσιο γενική συνέλευση της εταιρείας στο Σιάτλ, αλλά αμφότερες καταψηφίστηκαν. Η πρώτη απαγόρευε στην εταιρεία να πωλεί το σύστημα αναγνώρισης προσώπου, το Amazon Rekognition, σε κυβερνητικές υπηρεσίες, εκτός και αν το διοικητικό συμβούλιο έκρινε πως η τεχνολογία δεν διευκολύνει την παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η δεύτερη ζητούσε από την εταιρεία να συντάξει ειδική έκθεση, η οποία θα εξετάζει σε ποιο βαθμό το Rekognition απειλεί τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών, όπως εξάλλου και τα δικαιώματα στην ιδιωτικότητα του βίου, αλλά και την οικονομική τους κατάσταση.

Πίεση, αλλά όχι υποχρέωση

Οι δύο προτάσεις δεν ήταν δεσμευτικές, γεγονός που σημαίνει ότι δεν απαιτούν από την εταιρεία να αναλάβει δράση. Ωστόσο, προσέθεσαν περαιτέρω δύναμη στην αυξανόμενη αντίσταση στην τεχνολογία αναγνώρισης προσώπου από εκλεγμένους αξιωματούχους, οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ακόμη και από υπαλλήλους της Amazon.

Ο ιδρυτής της Amazon Τζεφ Μπέζος «ποζάρει» ο ίδιος για να προβάλει μια εκδοχή της εφαρμογής Rekognition.

Αντιδράσεις από μερίδα μετόχων για το σύστημα αναγνώρισης προσώπου της εταιρείας, Rekognition, και τους κινδύνους που κρύβει.

Οι προτάσεις των μετόχων της Amazon καταδεικνύουν και την ενίσχυση του ακτιβισμού μεταξύ των επενδυτών των μεγαλύτερων αμερικανικών τεχνολογικών κολοσσών. Πέρυσι, οι επενδυτές άσκησαν επιτυχώς πιέσεις στην Apple να δημιουργήσει ισχυρότερες δυνατότητες ελέγχων από τους γονείς για τα iPhones, προ-

ειδοποιώντας ότι η συσκευή έχει γίνει εξαιρετικά θελκτική για τα μικρά παιδιά.

Την ίδια στιγμή, στην ετήσια γενική συνέλευση της Amazon, εργαζόμενοι που είναι ταυτόχρονα μέτοχοι εισήγαγαν και μία πρόταση για την κλιματική αλλαγή, ζητώντας από την εταιρεία να δεσμευθεί σαφώς στη μείωση του ανθρακικού αποτυπώματός της. Ούτε αυτή έγινε αποδεκτή.

Η επιστολή

Η Amazon σε επιστολή της στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς των ΗΠΑ, τον Ιανουάριο, ανέφερε ότι δεν γνωρίζει οποιαδήποτε κατάχρηση του Rekognition από τις δικαστικές αρχές, όπως επίσης κι ότι δεν απειλεί την οικονομική της κατάσταση.

Τα συστήματα αναγνώρισης προσώπου χρησιμοποιούν τεχνητή νοημοσύνη για να σαρώσουν τη φωτογραφία ενός άγνωστου προσώπου. Στη συνέχεια, το λογισμικό συγκρίνει τα χαρακτηριστικά του άγνωστου προσώπου με μια βάση δεδομένων, που περιλαμβάνει τα χαρακτηριστικά γνωστών προσώπων. Αν έχουν πολλά κοινά στοιχεία αναγνωρίζει το πρόσωπο. Οι υπέρμαχοι της νέας τεχνολογίας υποστηρίζουν ότι βοηθά τις αστυνομικές αρχές να αναγνωρίζουν υπόπτους και να βρίσκουν αγνοούμενα παιδιά. Οι πολέμιοι της ισχυρίζονται πως εύκολα μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να διαχωθούν μεταναστές, διαδωλωτές και Αφροαμερικανοί, καταπατώντας το δικαίωμά τους στην ελευθερία λόγου και μετακίνησης.

«Μεγάλος Αδελφός» σε 4 ρόδες

Του **BILL HARVEY**
THE NEW YORK TIMES

Τα σημερινά αυτοκίνητα στην πραγματικότητα είναι έξυπνα κινητά πάνω σε ρόδες. Για τους οδηγούς, αυτό σημαίνει αυτόματα πέδηση, λεπτομερείς οδηγίες πλοήγησης και άλλα προηγμένα συστήματα. Για τους κατασκευαστές τους όλα αυτά σημαίνουν ότι, πλέον, μπορούν να συγκεντρώνουν διαρκώς περισσότερα στοιχεία από τα οχήματά μας. Τα σημερινά αυτοκίνητα είναι εξοπλισμένα με συστήματα τηλεματικής και στέλνουν διαρκώς πληροφορίες για την απόδοση του οχήματος και τη συντήρησή του στον κατασκευαστή.

Ωστόσο, τα σύγχρονα αυτοκίνητα δεν γνωρίζουν μόνο το σωματικό μας βάρος, αλλά και πόσα κιλά... βάλαμε. Γνωρίζουν πόσο γρήγορα οδηγούμε, πού κατοικούμε, πόσα παιδιά έχουμε και διαθέτουν πληροφορίες για την οικονομική μας κατάσταση. Αν, πάλι, συνδέσουμε το κινητό με το αυτοκίνητο, τότε μαθαίνει και με ποιους επικοινωνούμε και σε ποιους στέλνουμε μηνύματα.

Ποιος όμως κατέχει και τελικά ελέγχει αυτή την πληθώρα των δεδομένων; Το θέμα της ιδιοκτησίας των στοιχείων είναι αρκετά θολό, καθώς οι οδηγοί συνήθως παραχωρούν τα δικαιώματά τους με καλά κρυμμένους όρους στα συμβόλαια αγοράς ή ενοικίασης. Επίσης, παραμένει άγνωστο τι κάνουν οι αυτοκινητοβιομηχανίες με τα στοιχεία. Γνωρίζουμε ότι τα χρησιμοποιούν προκειμένου να βελτιώσουν την ασφάλεια και

Τα δεδομένα από κινητήρες κ.λπ. είναι πιθανότερο να φτάνουν στις επίσημες αντιπροσωπείες παρά σε ανεξάρτητα συνεργεία.

Τα «συνδεδεμένα» και τα αυτόνομα αυτοκίνητα θα γνωρίζουν λεπτομέρειες για τον ιδιοκτήτη τους.

την απόδοση των οχημάτων. Τα σημερινά «συνδεδεμένα» αυτοκίνητα και τα μελλοντικά αυτόνομα οχήματα αποδεικνύουν ότι οι εμπορικές ευκαιρίες στη συλλογή προσωπικών πληροφοριών στην πραγματικότητα δεν έχουν όρια. Τα στοιχεία σχετικά με τις οδηγτικές σας συνήθειες –πόσο γρήγορα οδηγείτε, πόσο σκληρά

πατάτε το φρένο, αν φοράτε πάντα τη ζώνη ασφαλείας– μπορεί να αποδεικθούν εξαιρετικά πολύτιμα στις ασφαλιστικές εταιρείες. Αλλά δεν μπορείτε να αποτρέψετε τη συγκεντρώσή τους.

Οι κατασκευαστές αυτοκινήτων χρησιμοποιούν τα δεδομένα για να μας προειδοποιήσουν ότι κάτι θέλει επισκευή ή ότι το αυτοκίνητο πρέπει να πάει για σέρβις. Εξαιτίας της διαρκώς αυξανόμενης πολυπλοκότητας των οχημάτων και του Διαδικτύου των Πραγμάτων, τα δεδομένα είναι απαραίτητα για την αποκατάσταση των βλαβών και το σέρβις.

Ο έλεγχος των δεδομένων

Όταν οι αυτοκινητοβιομηχανίες ελέγχουν τα δεδομένα, μπορούν να επιλέξουν ποια συνεργεία θα τα λάβουν. Προφανώς υπάρχουν μεγαλύτερες πιθανότητες να τα διανέμουν αποκλειστικά στις δικές τους αντιπροσωπείες παρά σε ανεξάρτητα συνεργεία.

Σήμερα υπάρχουν περισσότερα από 180.000 ανεξάρτητα συνεργεία στις ΗΠΑ, τα οποία διαθέτουν την τεχνολογία για να αποκαταστήσουν κάποια βλάβη. Αλλά χωρίς πρόσβαση στα δεδομένα του αυτοκινήτου δουλεύουν στα τυφλά, αφού δεν μπορούν να δουν τις διαγνωστικές πληροφορίες που χρειάζονται. Η λύση, ωστόσο, είναι απλή. Το μοναδικό πρόσωπο που πρέπει να ελέγχει τα δεδομένα ενός οχήματος είναι ο ιδιοκτήτης του. Αυτός ή αυτή θα πρέπει να γνωρίζει τα δεδομένα που εκπέμπει το όχημα, να έχει τον έλεγχο και να αποφασίζει ποιος μπορεί να τα δει.

Μυστικές συνομιλίες μεταξύ ΗΠΑ - Τουρκίας

Οι εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο και στον Περσικό Κόλπο τίθενται επί τάπητος

Του ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ

Στη σκιά των τελευταίων εξελίξεων στην Ανατολική Μεσόγειο και στον Περσικό Κόλπο, οι ισχυρές δυνάμεις, καθώς και διάφοροι περιφερειακοί παράγοντες θέτουν επί τάπητος το μέλλον της ευρύτερης περιοχής. Η Τεχεράνη αρχίζει να προγραμματίζει τα πρώτα βήματα διαπραγμάτευσης με τις ΗΠΑ, την ίδια στιγμή που η Ουάσιγκτον επιχειρεί να φέρει κοντά την Τουρκία με τους Κούρδους, ταυτόχρονα, η Άγκυρα συνομιλεί με τη Δαμασκό. Τουρκική πηγή, που δεν επιθυμεί να κατονομαστεί, τονίζει ότι η ευρύτερη περιοχή διανύει μια περίοδο που οι μυστικές υπηρεσίες διάφορων κυβερνήσεων επιχειρούν να προλάβουν τις εξελίξεις που τρέχουν ταυτόχρονα σε πολλά ανοικτά μέτωπα.

Οι τελευταίες εξελίξεις στον Περσικό Κόλπο, στο Ιράκ και στη Συρία φέρνουν τις ΗΠΑ στο κατώφλι μιας ανοικτής, γενικευμένης στρατιωτικής αναμέτρησης. Οι πρόσφατες επιθέσεις σε διάφορα σημεία της περιοχής, οι οποίες στρέφονται κατά των αμερικανικών συμφερόντων και των συμμάχων των ΗΠΑ,

ανεβάζουν την ένταση σε επικίνδυνα επίπεδα. Η Ουάσιγκτον εντατικοποιεί την πίεση που ασκεί στην Τεχεράνη, στέλνοντας πολεμικά πλοία και αεροσκάφη στην περιοχή.

Παρά τους έντονους ρυθμούς με τους οποίους κορυφώνεται η ένταση στον Περσικό Κόλπο, η οποία δεν αποκλείεται να στείλει στα ύψη την τιμή του μαύρου χρυσού, τόσο η Ουάσιγκτον όσο και η Τεχεράνη προβαίνουν σε προσεκτικές τοποθετήσεις και δηλώσεις. Ο θρησκευτικός αρχηγός του Ιράν, ο πρόεδρος και οι αξιωματούχοι της Ισλαμικής Δημοκρατίας ξεκαθαρίζουν ότι δεν στοχεύουν σε ανοικτή στρατιωτική αναμέτρηση με τις ΗΠΑ. Παρόμοιο είναι το μήνυμα και του προέδρου των ΗΠΑ. Ο Ντόναλντ Τραμπ και αξιωματούχοι της αμερικανικής κυβέρνησης δηλώνουν ότι στόχος τους δεν είναι ένας νέος, περιφερειακός πόλεμος στον Περσικό Κόλπο. Ωστόσο, οι ΗΠΑ εντατικοποιούν την πίεση που ασκούν στην Τεχεράνη για να υποχρεώσουν την ιρανική κυβέρνηση να επιστρέψει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για νέο γύρω συνομιλιών, τους

Η Τεχεράνη αρχίζει να προγραμματίζει τα πρώτα βήματα διαπραγμάτευσης με τις ΗΠΑ, την ίδια στιγμή που η Ουάσιγκτον επιχειρεί να φέρει κοντά την Τουρκία με τους Κούρδους.

Ο Ντόναλντ Τραμπ και αξιωματούχοι της αμερικανικής κυβέρνησης δηλώνουν ότι στόχος τους δεν είναι ένας νέος, περιφερειακός πόλεμος στον Περσικό Κόλπο.

όρους του οποίου θα επιβάλλει ο πρόεδρος Τραμπ. Η Τεχεράνη από την άλλη δέχεται διάφορες αντιπροσωπείες και διαμεσολαβητές, με δυτικές μυστικές υπηρεσίες και εκπροσώπους ξένων κυβερνήσεων να επιχειρούν να φέρουν το Ιράν και τις ΗΠΑ εκ νέου στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Οι πρώτες πληροφορίες από την Άγκυρα και άλλες πρωτεύουσες της περιοχής δείχνουν ότι οι συγκεκριμένες διαμεσολαβήσεις έχουν ήδη σημειώσει μερική επιτυχία με τις δύο πλευρές

να δείχνουν ενδιαφέρον για νέο κύκλο επαφών και συνομιλιών. Η Τεχεράνη από την πλευρά της θέτει ως προϋπόθεση για την επίσημη έναρξη του διαλόγου ότι οι ΗΠΑ πρέπει να περιορίσουν την στρατιωτική πίεση που ασκούν στο Ιράν.

Τουρκοκουρδικός διάλογος

Μυστικές συνομιλίες λαμβάνουν χώρα σε ακόμη ένα ανοικτό μέτωπο της περιοχής. Η Τουρκία συνομιλεί με τους Κούρδους με τη διαμεσολάβηση του αμερικανικού παράγοντα με τη βοήθεια τρίτων παραγόντων. Οι δύο πλευρές επιχειρούν να καταλήξουν σε κοινό οδικό χάρτη για το βόρειο τμήμα της Συρίας. Οι Κούρδοι επιδιώκουν την αναγνώριση της αυτονομίας τους σε αυτό το κομμάτι της Συρίας, την ώρα που η Άγκυρα επιχειρεί να εξασφαλίσει τη δική της εθνική ασφάλεια στα «ευαίσθητα» σύνορα Τουρκίας-Συρίας.

Πρωταγωνιστικό ρόλο στον νέο κύκλο μυστικών συνομιλιών δια-

δραματίζει ο στενός συνεργάτης του Αμερικανού προέδρου, Τζέιμς Τζέφρεϊ, ο οποίος μέσω της συνεννόησης της Άγκυρας με τους Κούρδους επιχειρεί να αποφύγει την κορύφωση της έντασης στο βόρειο τμήμα της Συρίας και να πλήξει τη συνεργασία της Άγκυρας με τη Μόσχα.

Παράλληλα με τις συνομιλίες που αφορούν τις εξελίξεις στο βόρειο τμήμα της Συρίας, στο νησί Ιμραλί του Μαρμαρά, εκπρόσωποι του τουρκικού κράτους και νομικοί συνομιλούν με τον φυλακισμένο ηγέτη του κουρδικού κινήματος, Αμπντούλάχ Οτσαλάν. Η Τουρκία, μέσω της δράσης και των μηνυμάτων του κ. Οτσαλάν, επιχειρεί να τερματίσει το μεγάλο κύμα απεργιών πείνας των Κούρδων πολιτικών και ακτιβιστών, να προσεγγίσει εκ νέου τους Κούρδους εν όψει των κρίσιμων δημοτικών εκλογών στην Κωνσταντινούπολη και να ασκήσει πίεση στους Κούρδους της Συρίας.

Ο Ερντογάν «συνομιλεί» με Ασάντ

Εκτός από τον άξονα ΗΠΑ-Ιράν και Τουρκίας-Κούρδων μυστικές συνομιλίες διεξάγονται αυτήν την περίοδο και στον άξονα Δαμασκού-Άγκυρας. Ως γνωστόν οι δύο πρωτεύουσες διατηρούσαν στενές σχέσεις και συνεργασία μέχρι την έναρξη του εμφύλιου πολέμου στη Συρία. Από το 2011 μέχρι σήμερα, η Συρία και η Τουρκία έχουν βρεθεί σε αντίπαλα στρατόπεδα, με την τελευταία να κατέχει ντε φάκτο εδάφη της γειτονικής χώρας και να επιμένει για την επιβολή των δικών της όρων για την επίλυση του προβλήματος της Συρίας. Για την άρση του αδιεξόδου, λοιπόν, πριν από λίγο καιρό, στενός συνεργάτης του Τούρκου προέδρου συνάντησε τον πρόεδρο της Συρίας και έθεσε επί τάπητος το μέλλον της περιοχής. Η συνομιλία του αρχηγού των Τουρκικών Μυστικών Υπηρεσιών Χακάν Φιντάν με τον Μπασάρ Αλ Ασάντ πλέον έχει επιβεβαιωθεί εμμέσως από την Άγκυρα, τον ίδιο τον Ασάντ και τρίτους παράγοντες. Οι τελευταίες πληροφορίες της «Κ» θέλουν τους δύο άνδρες να έχουν εστιάσει κυρίως στην τροπή των εξελίξεων στο βόρειο τμήμα της Συρίας και στο τελικό καθεστώς των Κούρδων της χώρας. Παρά το μεγάλο χάσμα που χωρίζει τις δύο πλευρές, όπως στην περίπτωση των ΗΠΑ και του Ιράν, Δαμασκός και Άγκυρα παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τη συνέχιση του διαλόγου με τη διαμεσολάβηση της Ρωσίας και του Ιράν.

ΠΑΜΕ ΓΗΠΕΔΟ

ΛΕΠΤΟ ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΟ ΟΛΕΣ ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ ΑΓΩΝΩΝ

ΣΑΒΒΑΤΟ-ΚΥΡΙΑΚΗ 15:00 - 22:00

ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΝ ΤΟΝ ΑΠΟΗΧΟ ΤΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΟΙ

ΜΑΡΙΟΣ ΑΒΡΑΑΜΙΔΗΣ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΖΑΒΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΣΑΒΒΑΣ ΚΟΣΙΑΡΗΣ

GET IT ON Google play

Download on the App Store

LISTEN LIVE

24sports.com.cy

Νίκησε τους δαίμονές της η ΑΕΛ

Αυτή τη φορά δεν υπήρχαν ούτε κατάρες, ούτε μάγια, μόνο δίψα και πάθος για το τρόπαιο

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ**

Το τελευταίο σφύριγμα του Γιώργου Νικολάου στον τελικό της Τετάρτης 22/5 έχει προκαλέσει ντελρίο ενθουσιασμού στις τάξεις της ΑΕΛ, που η πόλη της Λεμεσού θα βιώσει για ένα μήνα. Είχαν δώσει υπόσχεση στους εαυτούς τους οι φίλοι της ομάδας, πώς αν σπάσει η κατάρα 30 χρόνων που ήθελε την ομάδα να φτάνει στην πηγή, αλλά να φεύγει χωρίς το τρόπαιο, θα αφιέρωναν μια μέρα πανηγυρισμών για κάθε χρόνο. Έτσι το πάρτι δεν τελείωσε, αλλά μόλις ξεκίνησε για τους «γαλαζοκίτρινους».

Τηρουμένων των αναλογιών, η ΑΕΛ είχε μία από τις πλέον πετυχημένες σεζόν της σύγχρονης ιστορίας της και όπως έγινε και την προηγούμενη φορά, 2011-12, και αυτή θριάμβευσε χωρίς κανείς να το περιμένει. Το περασμένο καλοκαίρι το διοικητικό σκηνικό ήταν θολό, με τις εξελίξεις στο σωματείο και την εταιρεία να αναμένονται χωρίς να προκύπτουν. Ο Ανδρέας Σοφοκλέους έμεινε στο πηδάλιο της εταιρείας, το σωματείο το άφησε, αλλά η αυστηρή οικονομική πολιτική «έσοδα-έξοδα» ήταν ευαγγέλιο. Το χρίσμα πήρε ο Ντούσαν Κέρκες, που έφτιαξε μια ομάδα με κυπριακό κορμό και κάποιους ξένους επιλογής του, μαζί με μερικούς που βρήκε. Η χρονιά ξεκίνησε εντυπωσιακά, με την ΑΕΛ να κερδίζει όλα τα φιλικά και σε αντίθεση με οποιαδήποτε άλλη ομάδα, αυτό ήταν κακός οiwόνος! Έφτασε τελικό και ο κόσμος το αντιμετώπιζε με σκεπτικισμό λόγω όσων προηγήθηκαν. Η ΑΕΛ φέτος χωρίς υπερβολή τα έβαλε με όλους τους δαίμονές της και βγήκε νικήτρια.

Το «τρένο» και οι δυσκολίες

Το 8-1-2 που καταγράφηκε ως απολογισμός του πρώτου γύρου ήταν συγκομιδή τίτλου, αλλά στην πορεία τα πράγματα στο πρωτάθλημα στράβωσαν. Ο Τόρες βγήκε νοκ άουτ στον αγώνα με τον Ερμή, ο Μπεννίτετ αντιμετώπισε σειρά τραυματισμών και τελικά, επίσης, έχασε τη σεζόν, ενώ για Βοζίνια, Λαφράνς και Άλεξ Ντα Σίλβα υπήρξε μια φημολογία για το μέλλον τους που έκανε ζημία στην ομάδα και προκάλεσε αναστάτωση. Επίσης, η μεταγραφική περίοδος του Γενάρη έφερε τέσσερις παικτες που σε βάθος χρόνου δεν βοήθη-

Το ξέσπασμα για το τέλος της κατάρας των τελικών ήταν όπως αρμόζει στην περίπτωση.

Ο Σοφοκλέους άφησε τον Ντούσαν Κέρκες να φτιάξει ομάδα και δικαιώθηκε.

σαν: όλοι τους ήταν διαθέσιμοι στον τελικό, αλλά κανείς δεν ξεκίνησε. Τα αποτελέσματα δεν έπαψαν να είναι ικανοποιητικά, όμως η αδυναμία να κερδίσει αγώνες με τους άλλους διεκδικητές, ΑΕΚ, Απόλλων, ΑΠΟΕΛ, στον β΄ γύρο την άφησε πίσω. Το καλό ήταν πως σε αυτό το διάστημα οι κληρώσεις στο κύπελλο υπήρξαν ευνοϊκές και έφτασαν ημιτελικά. Εκεί ο προπονητής το πήρε πάνω του, έριξε στα ματς και τους τρεις που υπήρχε το θέμα και αυτοί με την απόδοσή τους τον δικαιώσαν.

Οι τακτικές προσαρμογές

Από τη στιγμή που έλειπαν οι δύο βασικοί ακραίοι επιθετικοί, ο Κέρκες

επέλεξε σε κάποια ματς να αλλάξει το σχήμα του, επιλέγοντας τριάδα στην άμυνα που όσο τη δούλευε τόσο η ομάδα σε αυτήν προσαρμοζόταν. Στα ημιτελικά με τον Απόλλωνα κράτησε στο δεύτερο ματς τον αγώνα στο 0-0, ενώ στον τελικό με ΑΠΟΕΛ περιόρισε την κινητικότητα των Τάμαρι και Νατέλ που ήταν παράγοντας καθοριστικός. Την τριάδα την επιλέγει και ο Τραμετσάνι, κάτι που βόλεψε ενώ ο Κέρκες ήταν και «διαβασμένος» για τις προσαρμογές που κάνει ο προπονητής του ΑΠΟΕΛ. Το 3-5-2 το κάνει 3-4-3 ενώ ακολούθως 4-3-3 ριχνοντας κλασικό φορ, με την ΑΕΛ να έχει απαντήσεις σε όλα. Βεβαίως όλα αυτά δεν θα λειτουργούσαν, αν δεν υπήρχε το πάθος και η θέληση των παικτών να τα εφαρμόσουν στο γήπεδο, αλλά και το γρήγορο γκολ του Ντόσα που επέτρεψε στο πλάνο να έχει σαφείς αμυντικούς προσανατολισμούς κάτι που απέναντι στον ΑΠΟΕΛ μέσα στο ΓΣΠ είναι δεδομένο σχεδόν για όποιον το επισκέπτεται.

Ο Ντόσα Τζούνιορ είπε στους συμπαίκτες του στα αποδυτήρια πως δεν πρέπει να περιμένουν να σπάσουν άλλοι την κατάρα του συλλόγου. Ήταν η ευκαιρία τους και έπρεπε να το κάνουν οι ίδιοι. Ο Ντόσα, άλλωστε, έχει βιώσει

χαμένους τελικούς και ξέρει καλά τι σημαίνει. Φάνηκε πως το είχαν καταλάβει και το σίγουρο ήταν πως είτε θα κέρδιζαν, είτε θα έχαναν «ματώνοντας». Τα κατάφεραν, η κατάρα έσπασε και πλέον με αισιοδοξία κοιτούν την επόμενη μέρα.

Τι ακολουθεί

Αν μιλούσαμε για πρωτάθλημα, η προοπτική που ανοίγεται σε όποιον το παίρνει είναι τεράστια και το βίωσε και η ίδια η ΑΕΛ το 2012, όταν το πήρε. Με το κύπελλο σε οικονομικό επίπεδο δεν κερδίζεις και τίποτε ουσιώδες, εντός από ένα γύρο στα προκριματικά του Γουρούπα. Από πλευράς διοίκησης εστάλη το μήνυμα πως το μπάτζετ δεν θα ανεβεί και θα συνεχίσουν να ενισχύουν τον κυπριακό κορμό. Η προσπάθεια θα γίνει για αντικατάσταση οποιου παίκτη φύγει με ισάξιο ή καλύτερο, αλλά και σε κάποιες θέσεις να προκύψει ενίσχυση. Τα πόδια παραμένουν στο έδαφος ενόψει της ευρωπαϊκής συμμετοχής αφού είναι και θέμα κλήρωσης πολλά πράγματα. Η επόμενη μέρα, όμως, βρίσκεται την ΑΕΛ χωρίς «κατάρες» πλέον και τρία τρόπαια στην τρέχουσα δεκαετία. Στις δύο προηγούμενες ο απολογισμός ήταν μηδέν...

Ο (δύσκολος) δρόμος για τους ευρωπαϊκούς ομίλους

Με την ολοκλήρωση της σεζόν 2018 – 2019 έχουν ξεκαθαρίσει όλα όσα αφορούν τη συμμετοχή την 4 εκπροσώπων του ποδοσφαίρου μας στις ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Ο πρωταθλητής ΑΠΟΕΛ θα μας εκπροσωπήσει στο Τσάμπιονς Λιγκ, ενώ οι ΑΕΛ, ΑΕΚ και Απόλλωνας στο Γουρούπα Λιγκ. Στόχος των εκπροσώπων μας να προκριθούν στους ομίλους. Η προσπάθειά τους αναμένεται να είναι πάρα πολύ δύσκολη (ιδιαίτερα του πρωταθλητή), ωστόσο έδειξαν και τα προηγούμενα χρόνια ότι μπορούν να τα καταφέρουν.

Μετά από 5 σερί χρονιές με συμμετοχή του στη φάση των ομίλων μιας εκ των δύο ευρωπαϊκών διοργανώσεων ο ΑΠΟΕΛ, πέρυσι δεν τα κατάφερε. Η αποτυχία του τον επηρέασε πάρα πολύ οικονομικά. Κρίνεται, λοιπόν, ως αναγκαία η παρουσία τους σε ευρωπαϊκό όμιλο, αυτό το καλοκαίρι.

Σε αντίθεση με πέρυσι που άρχισε από τον α΄ προκριματικό γύρο, ΑΠΟΕΛ θ΄ αρχίσει την προσπάθειά του από τον β΄ προκριματικό γύρο. Έχει 25.500

Οι ημερομνίες
ΤΣΑΜΠΙΟΝΣ ΛΙΓΚ
Α΄ προκριματικός: 9-10/7 και 16-17/7
Β΄ προκριματικός: 23-24/7 και 30-31/7
Γ΄ προκριματικός: 6-7/8 και 13/8
Πλέι οφ: 20-21/8 και 27-28/8
ΓΙΟΥΡΟΠΑ ΛΙΓΚ
Α΄ προκριματικός: 11/7 και 18/7
Β΄ προκριματικός: 25/7 και 1/8
Γ΄ προκριματικός: 8/8 και 15/8
Πλέι οφ: 22/8 και 29/8

του συμβολαίου του στέφθηκε πρωταθλητής και διεκδικούσε το νταμπλ. Ακόμη και στο ενδεχόμενο η πλευρά του Ιταλού προπονητή να άλλαξε γνώμη, είναι να απορείς γιατί η διοίκηση Πρόδρομου Πετρίδη τον διατήρησε στη θέση του, οδηγώντας την ομάδα στον τελικό του κυπέλλου μ΄ ένα... φευγάτο προπονητή;

* * * * *

Κριτήρια και διακανονισμοί

Η πρόσφατη δημοσιοποίηση των οικονομικών καταστάσεων των ομάδων πρώτης κατηγορίας επιβεβαίωσε την άσχημη έως τραγική, σε κάποιες περιπτώσεις, οικονομική κατάσταση των πλειστών συλλόγων. Παρ’ όλα αυτά,

όλες οι ομάδες ανταποκρίθηκαν με επιτυχία στα κριτήρια Μαρτίου. Γνωστή η συνταγή και σωτήρια η τακτική των διακανονισμών. Όσο ο ΟΥΕΦΑ και οι κανονισμοί της θα το επιτρέπουν, οι κυπριακές ομάδες θα αποφεύγουν τις όποιες συνέπειες στους κατά καιρούς οικονομικούς ελέγχους. Και όσο οι διακανονισμοί θα αποτελούν μια εφικτή λύση, προσωρινή έστω, τόσο μακριά θα παραμένει το ενδεχόμενο να «νοικοκυρετούν» τα οικονομικά των κυπριακών σωματείων – εταιριών...

* * * * *

Πίεση σε δημοσιογράφους

Έντονη πίεση άσκησε η διοίκηση του Απόλλωνα στους δημοσιογράφους

που ασχολούνται με τα θέματα της ομάδας. Συγκεκριμένα οι διοικούντες ζήτησαν από τους επαγγελματίες να μην παρεμβρθούν σε συνέντευξη Τύπου που προανήγγειλε πρῶην υπάλληλος της εταιρείας και παράλληλα να μη δώσουν υπόσταση στα λεγόμενά του.

* * * * *

Παίκτα από Πάφο

Μετά τον Κάρλος έναν ακόμη παίκτη επιθυμούν στην ΑΕΛ κατά τη φετινή μεταγραφική περίοδο. Δεν έχει γίνει ακόμη γνωστό τ΄ όνομά του, αλλά οι πληροφορίες αναφέρουν ότι πρόκειται για επαγγελματία που φέτος έβγαλε το ψωμί του στην ομάδα της Πάφου.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Τα σοφά του «Σόφο»

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Παρορμητικός μεν, καμιά φορά και φωνακλάς, σίγουρα διαχυτικός ο Ανδρέας Σοφοκλέους, όντως μια πολυδιάστατη προσωπικότητα, διαθέτει και μια πτυχή του εαυτού του, άκρως σοβαρή που έχει να κάνει με τη γνώση, τη διορατικότητα και κυρίως την ικανότητα να προσεγγίζει την κατάσταση ρεαλιστικά.

Χρόνια τώρα στο κουρμπέτι, εφοδιασμένος με εμπειρία που λίγοι παράγοντες διαθέτουν στο κυπριακό ποδόσφαιρο, επέλεξε την ώρα των πανηγυρισμών και της αποθέωσης να αναφερθεί εκτενώς στα δεδομένα που διαμορφώνονται στο κυπριακό ποδόσφαιρο ως προς την οικονομική τους πτυχή.

Επιχειρηματολογώντας ενώπιον της τηλεοπτικής κάμερας, λίγο πολύ έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου για όλες εκείνες τις ομάδες ή τους παράγοντες που παραμένουν κολλημένοι στις υπερβολές, τα επιπλέον έξοδα και τα «μεγαλοπιάσματα».

Αναφέρθηκε συγκεκριμένα στην ανάγκη αλλαγή πλεύσης των σωματείων ως προς το πώς διαμορφώνουν την οικονομική τους πολιτική. Ο πρόεδρος των κυπελλούχων, σε μια κρίση ειλικρίνειας ξεκαθάρισε ότι το μπάτζετ της ομάδας του θα μειωθεί, αφού δεν υπάρχουν εναλλακτικές λύσεις εάν μια ομάδα θέλει να εναρμονιστεί με τα κριτήρια που επιβάλλει η ΟΥΕΦΑ.

Σ’ έναν χώρο που οι κορνηγοί έστρεψαν την πλάτη, πέραν των στοιχηματικών εταιρειών, με τα έσοδα από τα εισιτήρια να είναι πλέον μηδαμινά, ο «Σόφο» δεν κρύφτηκε πίσω από το δάκτυλό του.

Έκανε λόγο για την επιβεβλημένη πια ανάγκη να στηριχθούν οι ομάδες στα παιδιά των ακαδημιών, ούτως ώστε ν’ απαλλαγούν από τα πλουσιοπάροχα συμβόλαια των ξένων παικτών, αλλά και τις διάφορες τακτικές των μάντζερ που λιγουρεύονται εξουσία και κρήμα από τις ομάδες.

Με λίγα λόγια, ο «Σόφο» με τις δηλώσεις του ανοίγει τη νέα εποχή του κυπριακού ποδοσφαίρου, η οποία επιβάλλεται να είναι διαφορετική σε σχέση μ’ αυτήν που επικράτησε τα τελευταία δεκαπέντε περίπου χρόνια.

Όχι απαραίτητα αρνητική, νοούμενου ότι η επιστροφή των Κυπρίων μοιάζει πια απαραίτητη, ενώ έτσι και αλλιώς, πάντοτε θα πρέπει να επικρατεί ο ρεαλισμός και όχι οι ψευδαισθήσεις και η τακτική του «χτιζω παλάτια στην άμμο».

Κατάντημα...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Το θέμα δεν είναι κάτω από ποιες προϋποθέσεις διεξήχθη ο φετινός τελικός του κυπέλλου, γιατί όποια απάντηση και να δώσεις, ο καθένας κρίνει, αποφασίζει, εκτιμά και τις περισσότερες φορές κατακρίνει ή καταδικάζει, με βάση τα δικά του κριτήρια, τη δική του ποδοσφαιρική προτίμηση, πολλές φορές και χωρίς υπαρκτές αποδείξεις. Οι ίδιοι που σήμερα αμφισβητούν την «καθαρότητα» του φετινού τελικού, αλλιώς θα εκτιμούσαν τα δεδομένα, αν οι ρόλοι ήταν αντίστροφοι, αν άλλαζε η πλειοψηφία χαμένων και νικητών και χωρίς απαραίτητα να πρέπει να θεωρούμε, πως ό,τι είδαμε το βράδυ της περασμένης Τετάρτης στο ΓΣΠ δεν είχε να κάνει μόνο με την αγωνιστική παρουσία των δύο ομάδων, την τακτική ή τις επιλογές των δύο προπονητών.

Άλλο είναι το θέμα και κατάντημα αποτελεί για το κυπριακό ποδόσφαιρο, να «βουίζει» ο τόπος έναν μήνα πριν από τη διεξαγωγή του τελικού, ακόμη και εκτός πραγματικότητας να ήταν όλα όσα ακούγονταν. Κατάντημα, να πηγαίνεις στο γήπεδο ή να κάθεσαι μπροστά στην τηλεόραση για να παρακολουθήσεις έναν τελικό και χωρίς να το θέλεις, στο κάθε λάθος κάποιο ποδοσφαιριστή, στην κάθε στραβοκλωτσιά ή στο κάθε λανθασμένο μαρκάρισμα του αντιπάλου στην περιοχή, να κάνεις διάφορες σκέψεις, να μπαίνεις στη διαδικασία να ξεκαθαρίσεις στο μυαλό σου αν υπάρχει κάτι «ύπιοπτο» πίσω από ένα λάθος, επηρεαζόμενος απ’ όλα όσα άκουγες ή διάβαζες εδώ και μέρες.

Κατάντημα, γιατί δεν ήταν η πρώτη φορά που εκτυλίχθηκε ένα τέτοιο σκηνικό στο κυπριακό ποδόσφαιρο και δυστυχώς ούτε και η τελευταία. Κατάντημα, γιατί η προκατάληψη και η καχυποψία δεν δημιουργήθηκαν από το πουθενά, αντιθέτως έχουμε γίνει πολλές φορές μάρτυρες γεγονότων, τα οποία δεν επιδέχονται καμίας αμφισβήτησης, ως προς τον βαθμό της διαφθοράς στο κυπριακό ποδόσφαιρο, έστω και αν θα πρέπει να επισημανθεί, πως πολλές φορές η προκατάληψη και η καχυποψία ξεπέρασαν κάθε όριο υπερβολής.

Και πάνω απ’ όλα, κατάντημα, από το γεγονός πως άνθρωποι, όπως και ο γράφων, οι οποίοι αρνούνται, κάποιες τουλάχιστον φορές, να αποδεχθούν την ύπαρξη τέτοιων καταστάσεων, σε τέτοιο μεγάλο βαθμό, δεν είναι σε θέση να πείσουν όσους πιστεύουν το αντίθετο (μάλλον ούτε και τους εαυτούς μας), γιατί το ίδιο το κυπριακό ποδόσφαιρο ολόενα και λιγότερα επικειρήματα έχει προκειμένου να υπεραμυνθεί την «καθαρότητά» του...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
2,06%

Χ.Α.
0,37%

Dow Jones
-0,58%

Nasdaq
-1,98%

Nikkei
-0,91%

Dax
-2,91%

FTSE 100
-1,67%

ΕΛΛΑΔΑ
Χρυσάφι
για τα funds
η αγορά
«κόκκινων»
δανείων»
Σελ. 7

Πετρέλαιο
-6,64%

€/ \$
0,22%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

HUAWEI

Ψηφιακός ψυχρός πόλεμος μεταξύ Ανατολής και Δύσης

Οι κυρώσεις στον κινεζικό κολοσσό Hwa-wei είναι άλλο ένα δείγμα του νέου ψηφιακού ψυχρού πολέμου. Η δραστηριότητα της εταιρείας έχει προκαλέσει την αντίδραση των ΗΠΑ και άλλων δυτικών χωρών που μιλούν για κατάσκοπο του Πεκίνου με τεράστιες τεχνολογικές δυνατότητες. **Σελ. 10**

ΑΓΟΡΑ ΑΚΙΝΗΤΩΝ

Σε ξενοδοχείο Airbnb μετατρέπεται η Αθήνα

Συγκεντρωτικές τάσεις εμφανίζει και στην Αθήνα η Airbnb. Όλο και περισσότερα ακίνητα καταλήγουν στον έλεγχο εταιρειών, οι οποίες τα διαχειρίζονται και τελικά τα αγοράζουν. Η Αθήνα μετατρέπεται ουσιαστικά σε απέραντο ξενοδοχείο κυρίως για βραχυπρόθεσμες μισθώσεις. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	1,27%	-0,05%
Γερμανία	-0,12%	-0,02%
Γαλλία	0,28%	-0,01%
Ιταλία	2,63%	-0,05%
Ισπανία	0,85%	-0,05%
Ιρλανδία	0,50%	0,03%
Ελλάδα	3,40%	0,04%
Ην. Βασίλειο	0,95%	-0,12%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο- πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ- πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Αυθαιρεσίες στο περιβαλλοντικό κόστος

Αλόγιστες αναπτύξεις ενδεχομένως να κοστίσουν πολύ ακριβα στο μέλλον προειδοποιούν οι ειδικοί

Αγνωστο παραμένει στις πλείστες περιπτώσεις το περιβαλλοντικό κόστος από τις μεγάλες αναπτύξεις. Η προστασία του περιβάλλοντος δεν υπάρχει στην εξίσωση του οικονομικού μοντέλου, που χρησιμοποιείται στην Κύπρο, σε αντίθεση

με άλλες χώρες, που είναι οικολογικά ευαισθητοποιημένες. Κι αυτό γιατί στην Κύπρο η συνεχής ανάπτυξη, κυρίως στις παραλιακές πόλεις, επηρεάζει ακόμα και τους μη συμμετέχοντες στις αναπτύξεις. Υπάρχουν επιπτώσεις στην ποι-

ότητα του αέρα, του νερού, των θαλασσών και του εδάφους που φτάνει σε πολίτες, οι οποίοι στην ουσία δεν είχαν καμία εμπλοκή σε κάποια ανάπτυξη. Στην παγκόσμια οικονομία στην εξίσωση για το κόστος μιας ανάπτυξης μπαίνει και

ο παράγων κόστος προκειμένου το περιβάλλον να επανέλθει στην αρχική του μορφή. Στην Κύπρο, παρά τις δεσμεύσεις ότι γίνονται περιβαλλοντικές μελέτες της κάθε ανάπτυξης δεν καταγράφονται οι όποιες επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ειδικοί επισημαίνουν ότι κινδυνώνουν να ελλοχεύουν από αναπτύξεις, οι οποίες δεν είναι σωστά σχεδιασμένες και με μη υπολογισμένες περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις, είναι πολλοί και μπορεί να κοστίσουν πολύ ακριβά. **Σελ. 4**

Δεν επιδεικνύουν τον πλούτο τους σε γιοι οι κινέζοι

Οι κινέζοι δισεκατομμυριούχοι αγοράζουν ό,τι και οι Δυτικοί «συνάδελφοί» τους. Επενδύουν σε έργα τέχνης, καρταρίζουν συλλογές από αυτά, αγοράζουν ποδοσφαιρικές ομάδες, αλλά και γήπεδα γκολφ. Δεν αγοράζουν, όμως, πολυτελή γιοι. Η απάντηση σε αυτό το μυστήριο δεν κρύβεται σε κάποια ιδιοτροπία τους, αλλά στο γεγονός ότι η εκστρατεία του προέδρου Σι κατά της διαφθοράς δεν ευνοεί την επίδειξη πλούτου. **Σελ. 11**

ΑΠΟ ΨΗ / Του ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Οι εξελίξεις στη διεθνή οικονομία και η Κύπρος

Στο τέλος της περασμένης χρονιάς οι μετοχές στα διεθνή χρηματιστήρια κατέγραψαν μεγάλη και απότομη πτώση. Ήταν μια προειδοποίηση για την πορεία της πραγματικής οικονομίας.

Αυτόν τον καιρό η παγκόσμια οικονομία παρουσιάζει σημάδια επιβράδυνσης. Αφορμή έδωσαν οι αμφιβολίες κατά πόσο χώρες, όπως η Κίνα, θα μπορούσαν να συνεχίσουν να αναπτύσσονται με ρυθμούς που πλησίαζαν το 10% ετησίως. Επιπρόσθετα, στην Ευρώπη αρνητικός παράγοντας ήταν και εξακολουθεί να είναι η αβεβαιότητα γύρω από το Brexit. Ακολούθησε ο εμπορικός πόλεμος μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας και η επιβολή δασμών ένθεν και

ένθεν. Το αποτέλεσμα είναι ότι σήμερα όχι μόνο έχουν αναθεωρηθεί οι αρχικές προβλέψεις ανάπτυξης προς τα κάτω, αλλά ήδη οι μεγάλες οικονομίες, με εξαίρεση προς το παρόν τις ΗΠΑ, να παρουσιάζουν επιβράδυνση στην παραγωγή.

Πόσο θα επηρεάσουν αυτές οι εξελίξεις την Κύπρο; Εν πρώτοις πρέπει να ληφθεί ότι με βάση την εμπειρία του πρόσφατου παρελθόντος, οι κύκλοι της διεθνούς οικονομίας μεταφέρονται στην Κύπρο με κάποια καθυστέρηση. Η παγκόσμια κρίση του 2008 επηρέασε άμεσα την Κύπρο το 2009 και μάλιστα σε πιο μικρό βαθμό από ό,τι την Ευρώπη, η οποία συρρικνώθηκε κατά 4%

το 2009, ενώ η Κύπρος μόνο κατά 1,7%. Αντιστοίχως η ανάκαμψη εμφανίστηκε στην Κύπρο με μερικά χρόνια καθυστέρηση. Βεβαίως, σημαντικός επιπρόσθετος λόγος αυτής της χρονικής υστέρησης ήταν η κατάρρευση των τραπεζών και η επιβολή προγράμματος λιτότητας.

Σήμερα τα πράγματα είναι κάπως διαφορετικά ως προς το εξωτερικό περιβάλλον. Από τη μια δεν έχουμε να κάνουμε με διεθνή ύφεση, αλλά με επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης και κάποιες περιοριστικές τάσεις στο διεθνές εμπόριο. Με αυτήν την έννοια τα πράγματα είναι πιο εύκολα. Από την άλλη, όμως, έχουμε να κάνουμε με έναν διε-

θνή παράγοντα αβεβαιότητας, που επηρεάζει ιδιαίτερα την Κύπρο. Πρόκειται για την αβεβαιότητα σε σχέση με το μέλλον της Βρετανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι τόσο απροσδιόριστα τα πράγματα που θα μπορούσαμε να έχουμε στο άμεσο μέλλον ένα τεράστιο φάσμα πιθανοτήτων: από την άτακτη χωρίς συμφωνία έξοδο μέχρι την ολική ακύρωση του Brexit. Ήδη όμως αυτή η εκκρεμότητα επηρεάζει τον κυπριακό τουρισμό.

Φαίνεται ότι το θετικό πρόσημο στον ρυθμό ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας θα παραμείνει, ο αριθμός, όμως, μετά από το πρόσχημα αυτό θα είναι κάπως μειωμένος. Όσον αφορά

τα χειρότερα, μία πιο έντονη επιδείνωση διεθνώς, αν και σήμερα δεν είναι το κυρίαρχο σενάριο, θα πρέπει να προβληματιστούμε ως προς το πώς ενισχύονται οι αντοχές της οικονομίας μας.

Αυτό σημαίνει ότι μια σειρά δομικών προβλημάτων, όπως το υψηλό ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων ή οι δημοσιονομικές ανισοσκελίες θα γίνουν πιο επικίνδυνα σε ένα τέτοιο περιβάλλον. Πιο δύσκολη θα είναι και η λειτουργία της Κύπρου ως κέντρο διεθνών υπηρεσιών παρόλο που στον τομέα αυτό μπορεί κάποιος να πει ότι η χώρα μας διαθέτει αξιοσημείωτη ανταγωνιστικότητα.

Εξειδίκευση Λύσεις Αξία

ΑΠΟΨΗ Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΗ

Γιατί ζηλεύω την Πορτογαλία

«Αυτές οι μισθολογικές αυξήσεις δεν συνάδουν με τις δεσμεύσεις που έχουμε αναλάβει ως χώρα έναντι των Ευρωπαίων εταίρων και των αγορών. Γι' αυτό δεν τις αποδέχομαι.

Αν υλοποιηθούν (όπως προτείνουν δύο από τα κόμματα που μετέχουν στην κυβέρνηση και η αντιπολίτευση) θα απειληθεί η διεθνής αξιοπιστία της χώρας. Δεν πρόκειται να το επιτρέψω. Θα ήταν μεγάλη έλλειψη σεβασμού προς τους Πορτογάλους, τώρα, καθώς πλησιάζουμε στο τέλος της κυβερνητικής 4ετίας μας και σε εκλογές, να καταστρέψουμε όσα με δικό

ντόμινο αυξήσεων και επιβάρυνση του προϋπολογισμού κατά 800 εκατ. ευρώ ετησίως που, το 2020, θα έφτανε το 1 δισ. ευρώ και θα εξαφάνιζε το πλεόνασμα 0,3% του ΑΕΠ, που έχει τεθεί ως στόχος. Αυτό, κατέληξε, θα έπληττε τη διεθνή αξιοπιστία της Πορτογαλίας, όπερ θα ήταν καταστροφικό για το μέλλον της.

Τελικά, παρότι η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή είχε ταχθεί υπέρ της αύξησης των μισθών καθηγητών-δασκάλων, ο Αντόνιο Κόστα κέρδισε τη μάχη στην ολομέλεια της πορτογαλικής Βουλής, προ 10ημέρου, την Παρασκευή 10 Μαΐου.

Πιστεύω ότι η στάση του αξίζει να εκτιμηθεί:

(α) Ο σοσιαλιστής ηγέτης δεν υπολόγισε το λεγόμενο «πολιτικό κόστος», διαφώνησε εν μέσω μαζικών συλλαλητηρίων πολλών κλάδων του δημοσίου, τονίζοντας ότι έχει προτεραιότητα η χώρα, όχι η ψηφοθηρία.

(β) Ο Αντόνιο Κόστα, αφότου ανέλαβε πρωθυπουργός της κυβέρνησης σοσιαλιστών, κομμουνιστών και Αριστερού Μπλοκ, περιόρισε τα ελλείμματα, εξυγίανε τα δημοσιονομικά, εφάρμοσε μια πολιτική δυναμικής μεγέθυνσης μέσω επενδύσεων, έριξε την ανεργία κάτω από 7% – κι έτσι άρχισε η αναστήλωση των δικαιωμάτων της εργασίας. Έχει και αυτός εκλογές μπροστά του, στις 6 Οκτωβρίου. Αλλά, όπως με τα έργα του αποδεικνύει, θέλει να φτάσει σε αυτές με την Πορτογαλία όρθια, όχι ρημαγμένη από παροχές-δολώματα για ψηφοθηρία. Οχι όπως εμείς...

Ζήλευα την Πορτογαλία, επειδή κατάφερε και βγήκε όρθια από το δικό της πρόγραμμα διάσωσης σε μια ζετία (2011-2014).

Τώρα, που στα καθ' ημάς κυβέρνηση και αντιπολίτευση τάζουν ορυμαγδό παροχών προς άγναν ψήφων, που το άρρωστο πολιτικό σύστημα συνολικά δείχνει αποφασισμένο να καταστρέψει όσα με θυσίες του ελληνικού λαού έχουν επιτευχθεί, με πρώτο εξακριβωμένο θύμα τη διεθνή αξιοπιστία της Ελλάδας, τη ζηλεύω περισσότερο.

kallitsiskostas@yahoo.com

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Στα 3,5 εκατ. ευρώ το κόστος των ευρωεκλογών. Αφού είναι όμως για την ανάδειξη της δημοκρατίας, «well spent».

Τραπεζικό «μούδιασμα»

Οι τραπεζικές εξελίξεις αυτή την εβδομάδα ήταν περιορισμένες σε σχέση με άλλες εβδομάδες. Ίσως έβαλαν στον «πάγο» τις όποιες εξελίξεις λόγω της επίσκεψης του Συμβουλίου της Money-val. Την Παρασκευή ολοκληρώθηκε η επίσκεψη – έλεγχος δύο εβδομάδων που είχε προγραμματιστεί. Αναμένουμε τα αποτελέσματα της επίσκεψης στο τέλος Αυγούστου – αρχές Σεπτεμβρίου. Ας ελπίσουμε πάντως να μην επαληθευτεί η ρήση «υπάρχει ηρεμία πριν από την καταιγίδα».

● ● ● ●

Μπήκαν λεφτά

Ο δείκτης κεφαλαίων της ασφαλιστικής Prime από 91% που ήταν στο τέλος του 2018, έφτασε στο 100% τον Μάρτιο του 2019, ενώ σύμφωνα με την έκθεση φερεγγυότητας της ασφαλιστικής, έχουν ληφθεί μέτρα για μείωση του επικειρνοσικού της ρίσκου. Η εταιρεία προβλέπει πως η κάλυψη του δείκτη θα ξεπεράσει το 115% μέχρι τον προσεχή Σεπτέμβριο.

● ● ● ●

Για να δούμε, θα πέσει;

Μείωση 6,64% είχε αυτή την εβδομάδα η τιμή του αργού πετρελαίου, εν αντιθέσει με τις αυξήσεις 2% και 3% τον προηγούμενο μήνα. Για να δούμε αν η μείωση αυτή θα μετακυλήσει στις τιμές Plats Ιταλίας, άρα στα διυλισμένα προϊόντα βενζίνης και κατ' επέκταση στην τιμή που βλέπει ο καταναλωτής στην αντλία.

● ● ● ●

Θα κοντράρει Remu;

Η Invel απέκτησε από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας το ποσοστό της 32,7% στην Εθνική Πανγαία ΑΕΕΑΠ. Με την απόκτηση αυτή, η συνολική επένδυση της Invel στην Πανγαία υπερβαίνει το 1 δισ. ευρώ και κατέστησε την Invel ιστορικά τον

μεγαλύτερο επενδυτή στην ελληνική αγορά ακινήτων. Η Remu έχει real estate 1,55 δισ. ευρώ. Στην Κύπρο μπορεί να παραμείνει ο μεγαλύτερος γαιοκτήμονας η Τράπεζα Κύπρου, αλλά με τον ρυθμό που προχωράει η Invel μπορεί να μην είναι σε λίγο καιρό.

● ● ● ●

Ζητάνε αλλά δίνουν;

Σύμφωνα με την Κεντρική, η καθαρή ζήτηση στεγαστικών δανείων στην Κύπρο από επιχειρήσεις και νοικοκυριά συνέχισε να καταγράφει αύξηση και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2019. Οι πολίτες ζητούν. Οι τράπεζες δίνουν όμως;

● ● ● ●

Πάει το μάρκετινγκ

Ο Κύπριος πολίτης έχει εμπιστοσύνη πλέον στη Huawei; Πάντως, όπως πληροφορήθηκε η στήλη από εργαζόμενο σε εταιρεία κινητής τηλεφωνίας, η ζήτηση για τα Huawei, τα τηλέφωνα που «μπάνανε» ο Τραμπ και η Google πάγωσε απότομα. Όσοι σκέφτονταν τα πολύ καλά μολογουμένως κινητά της τηλεφωνα πλέον δεν βρίσκονται στον «επενδυτικό τους χάρτη» και προτιμούν πιο σίγουρες επιλογές. Η αλήθεια είναι ότι μαζί με τα ξερά καίγονται και τα χλωρά και έτσι οι καταναλωτές είναι επιφυλακτικοί και για άλλες μάρκες τηλεφώνων που έχουν τη βάση τους στην Κίνα με τον φόβο μήπως και προχωρήσει και σε άλλες κυρώσεις ο Αμερικανός πρόεδρος. Ο ίδιος υπάλληλος ανέφερε πως δεν βλέπει να επιστρέφει η εμπιστοσύνη στη συγκεκριμένη εταιρεία ακόμα και αν αρθούν όλες οι κυρώσεις. Η ζημιά έγινε.

ΑΠΟΨΗ Του ΓΙΑΝΝΗ ΚΟΤΟΦΛΟΥ

Οι εκλογές και το... τέλμα

Η Ευρώπη σε τέλμα θα είναι για την Ελλάδα το εφιαλτικότερο σενάριο. Μια πιθανή παραλυσία των θεσμών θα αναστείλει τις εξελίξεις.

φυσικά, τα ίδια τα αποτελέσματα των εκλογών. Αυτό είναι το πιο απτό και το πιο καθοριστικό θέμα για την πορεία στη συνέχεια.

Διότι, ο συσχετισμός των δυνάμεων έχει αλλάξει δραματικά σε σύγκριση με το 2014. Το στρατόπεδο των ευρωσκεπτικιστών, των λαϊκιστών και των εθνικιστών έχει κερδίσει μεγάλο έδαφος. Ποτέ μετά τον πόλεμο (μιλάμε για 70 χρόνια) δεν είχε ξαναζήσει η Ευρώπη τέτοια εθνικιστική έξαρση! Τι θα συμβεί, λοιπόν, εάν το κύμα αυτό της άρνησης και της αντιδράσης στην

προοπτική της ενωμένης Ευρώπης μεταφραστεί με ένταση αύριο στις κάλπες;

Το πιθανότερο είναι να επιστρέψει η Ευρώπη στην εθνικοτοπική εσωστρέφεια και στη συλλογική αδράνεια, με ό,τι αυτό συνεπάγεται σε πολιτική και οικονομική αστάθεια.

Ποια θα είναι, για παράδειγμα, η εμβέλεια του Μακρόν στις ευρωπαϊκές υποθέσεις, εάν θα έχει χάσει την πρωτιά από τη Λεπέν; Στην περίπτωση του αρνητικού αυτού σεναρίου, να επισημάνουμε ότι οι επιπτώσεις θα είναι σοβαρές για τις μικρότερες χώρες και περισσότερο για τις αδύναμες οικονομικά, όπως είναι η Ελλάδα. Διότι έχουν ανάγκη την παραγωγική λειτουργία των θεσμών, για τη λήψη σημαντικών αποφάσεων στήριξης και βοήθειας. Η Ευρώπη σε τέλμα, θα είναι για την Ελλάδα το εφιαλτικότερο σενάριο...

Το τρίτο κρίσιμο θέμα, το οποίο

περικλείει μεγάλη αβεβαιότητα και θα τεθεί στο τραπέζι από την επόμενη των εκλογών, είναι το πρόσωπο του προέδρου που θα διαδεχθεί τον Γιούνκερ. Είναι πλέον ένα καυτό πρόβλημα, ιδίως όπως εξελίχθηκε μετά τη σύγκρουση Μακρόν και Μέρκελ. Του Μακρόν αφενός, ο οποίος προετοιμάζει το έδαφος για τον Γάλλο Μπαρνιέ και είναι αντίθετος με τον Γερμανό Βέμπερ και της Μέρκελ αφετέρου που προκρίνει τη διαδικασία ανάδειξης του Βέμπερ στην προεδρία.

Το ζήτημα του νέου ηγέτη των Βρυξελλών είναι από μόνο του εξαιρετικά σπουδαίο σε μία ταραχώδη εποχή για την Ευρώπη. Αλλά δεν είναι το θέμα του προσώπου ή της προσωπικότητας μόνο το θέμα. Είναι το πότε ακριβώς θα επιλεγεί αυτός ο νέος πρόεδρος.

Διότι, πρώτον, κανείς δεν μπορεί να το προσδιορίσει αυτό μετά τη γαλλογερμανική διαμάχη και δεύτερον διότι είναι βέβαιο ότι δεν πρόκειται σε καμία περίπτωση να έχουν απόλυτη πλειοψηφία οι Χριστιανοδημοκράτες.

Ούτε καν μαζί με τους Σοσιαλδημοκράτες, όπως στην προηγούμενη Ευρωβουλή. Το μεγάλο παζάρι, λοιπόν, δεν αποκλείεται να κρατήσει και τρεις και έξι και εννέα μήνες μετά τις εκλογές... Στην περίπτωση αυτή θα έχουμε μία ακέφαλη και εντελώς παράλυτη Κομισιόν.

Μία «νεκρή» πολιτική Ευρώπη. Σε μία εποχή κατά την οποία η υπόθεση του Brexit είναι στον αέρα και η επίθεση που έχει εξαπολύσει ο Τραμπ βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη.

Deloitte.

IFRS 9 for Corporates

Practical demonstration of the application of IFRS 9 with the use of Financial Instruments eValuation Engine (F.I.V.E.)

Register online:
www.deloitte.com/cy/ifs-9

© 2019 Deloitte Limited

Deloitte
Academy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ *στην* ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΕΠΕΝΔΥΟΝΤΑΣ *στην* ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Η προστασία του περιβάλλοντος δεν υπάρχει στην εξίσωση του οικονομικού μοντέλου, που χρησιμοποιείται στην Κύπρο, σε αντίθεση με άλλες χώρες που είναι οικολογικά ευαίσθητοποιημένες.

Στον «αέρα» το περιβαλλοντικό κόστος

Χωρίς τις απαραίτητες μελέτες τα μεγάλα έργα αναπτύξεων, τα οποία προχωρούν κυρίως σε παραλιακές πόλεις

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Κάθε προϊόν έχει το κόστος του για να παραχθεί, όπως έχει και το δικό του περιβαλλοντικό κόστος, το οποίο πρέπει να υπολογίζεται και να αφαιρείται από το κέρδος, που αναμένεται να φέρει στον παραγωγό του, αλλά και τον τελικό του χρήστη. Τα παλαιότερα χρόνια το οικονομικό μοντέλο της Κύπρου βασιζόταν στο Χρηματιστήριο, στις επενδύσεις μέσω μετοχικής συμμετοχής, στις υπεράκτιες εταιρίες, αλλά και στην παροχή υπηρεσιών. Ωστόσο, το οικονομικό μοντέλο της Κύπρου έχει αλλάξει και πλέον έχει δοθεί βαρύτητα στη

των θαλασσών και του εδάφους που φτάνει σε πολίτες, οι οποίοι στην ουσία δεν είχαν καμία εμπλοκή σε κάποια ανάπτυξη.

Στην παγκόσμια οικονομία, οι αναπτύξεις βασίζονται σε εξισώσεις και ακολουθούν ένα οικονομικό μοντέλο. Το οικονομικό μοντέλο παράγει ένα αποτέλεσμα και πάντα οι οικονομολόγοι αφαιρούν αυτό που ονομάζεται «αποκατάσταση του περιβάλλοντος». Επί της ουσίας, αφορά στο κόστος που χρειάζεται για να επανέλθει το περιβάλλον στο σημείο στο οποίο το βρήκε ο επενδυτής. Άρα, όταν συγκρίνονται μοντέλα ανάπτυξης και αφού ληφθεί υπόψη η περιβαλλοντική παράμετρος (που πρέπει ορθώς να αφαιρεθεί από τα κέρδη) μπορεί να μη συμφέρει στον επενδυτή να προχωρήσει. Για παράδειγμα, η επένδυση που φέρνει ανάπτυξη 10% και το κόστος αποκατάστασης του περιβάλλοντος θα τη μειώσει στο 2%, τότε ενδεχομένως η ανάπτυξη να μην είναι βιώσιμη. Στην Κύπρο, όμως, παρά τις δεσμεύσεις ότι γίνονται περιβαλλοντικές μελέτες της κάθε ανάπτυξης δεν καταγράφονται οι όποιες επιπτώσεις στο περιβάλλον. Τουλάχιστον αυτό αναφέρουν οι ειδικοί, καθώς το Κίνημα των Οικολόγων. Οι κίνδυνοι που ελλοχεύουν από αναπτύξεις, οι οποίες δεν είναι σωστά σχεδιασμένες και με μη υπολογισμένες περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις, που στηρίζονται μόνο σε βραχυπρόθεσμα οφέλη, είναι πολλοί και ενδεχομένως να κοστίσουν πολύ ακριβά στο μέλλον. Αρκετοί φορείς εκτιμούν πως μακροπρόθεσμα το κόστος αλόγιστων αναπτύξεων που φέρουν περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις θα φέρουν εκτός από χειροτέρευση της ποιότητας ζωής του πολίτη και αύξηση του κόστους της ζωής του. Εάν χειροτερεύσει η ποιότητα ζωής, θα αυξηθούν τα περιστατικά που χρήζουν νοση-

Η αλόγιστη ανάπτυξη εγκυμονεί κινδύνους για το περιβάλλον και τη ζωή μας τονίζουν οι ειδικοί.

Υποβλήθηκαν 30 αιτήσεις για ψηλά κτήρια μέχρι τον Οκτώβριο του 2018

ΑΞΙΖΕΙ να σημειωθεί πως μέχρι τον Οκτώβριο του 2018 είχαν υποβληθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος περίπου 30 αιτήσεις για ψηλά κτήρια και είχαν σταλεί επιστολές στη διευθύντρια του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως για εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ), με βά-

ση τις πρόνοιες του περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και/ή Προγράμματα Νόμου [Ν.102(Ι)/2005]. Το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως αναμένεται να εκπονήσει ΣΜΠΕ για τα ψηλά κτήρια και να την καταθέσει στην Περιβαλλοντική Αρχή.

λείας, άρα αναπόφευκτα και οι εισφορές στο Γενικό Σχέδιο Υγείας.

Κανένας υπολογισμός

«Ζητήσαμε να γίνει στρατηγική μελέτη εκτίμησης των επιπτώσεων από την πολιτική των μεγάλων αναπτύξεων», ανέφερε στην «Κ» ο πρόεδρος του Κινήματος των Οικολόγων - Συνεργασία Πολιτών Γιώργος Περδίκης, «ωστόσο οι περιβαλλοντικές μελέτες που φέρουν

μαζί με την κάθε ανάπτυξη έχει γίνει από ιδιώτες και καμία δεν αναφέρει συσσωρευτικά τι θα γίνει στο περιβάλλον από τις 30 και πλέον τέτοιες επενδύσεις που θα γίνουν σε μια συγκεκριμένη επαρχία». Ο κ. Περδίκης σχολίασε πως, «υπάρχει μια θεωρία που είχε αναφέρει πριν από πολλά χρόνια ο Κύπριος οικονομολόγος δρ Θεόδωρος Παναγιώτου, ο οποίος επέμενε πως πρέπει να προσμετράται και το οικολογικό

κόστος μιας επένδυσης και να υπολογίζεται στο κόστος / οφέλους της. Στην Κύπρο δεν φαίνεται να γίνεται τέτοιος υπολογισμός». Τέλος, τόνισε ότι, «το οικονομικό κόστος των μεγάλων επενδύσεων και των ψηλών κτηρίων μετακυλύεται επάνω στους πολίτες λόγω ρύπανσης της θάλασσας, κυκλοφοριακού και σπατάλης πόρων όπως για παράδειγμα, νερό. Υπάρχει κοινωνικό, περιβαλλοντικό και οικονομικό κόστος από τέτοιες αναπτύξεις».

Αιτήσεις προ του 2018

«Πέρυσι το καλοκαίρι, στη νομοθεσία για τις περιβαλλοντολογικές μελέτες, προνοείτο όπως για όποια ανάπτυξη είναι πάνω από δύο ορόφους σε σχέση με το Σχέδιο της κάθε περιοχής, χρειάζεται να εκπονηθεί περιβαλλοντική μελέτη», σημείωσε από πλευράς του ο βουλευτής Χαράλαμπος Θεοπέμπτου σχετικά με το θέμα. Ωστόσο, υπογράμμισε ότι, «όχι μόνο δεν γίνονται οι μελέτες αυτές και ως δικαιολογία

οι εταιρείες αναφέρουν πως οι αιτήσεις για την κάθε κατασκευή υποβλήθηκαν πριν από το καλοκαίρι του 2018. Άρα, δεν προχωρούν σε οποιαδήποτε μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στο πώς θα συνδράμουν για να αποκαταστήσουν τα όποια αρνητικά δημιουργηθούν».

Ο κ. Θεοπέμπτου παρέπεμψε την εφημερίδα στις απαντήσεις που είχε λάβει σε παλαιότερες ερωτήσεις που τον είχε απασχολήσει το ζήτημα των περιβαλλοντολογικών επιπτώσεων από τις αναπτύξεις. Σύμφωνα με ερώτηση ημερομηνίας 4 Απριλίου 2018, του βουλευτή κ. Θεοπέμπτου όσον αφορά τα ψηλά κτήρια στην ακτογραμμή της Λεμεσού και συγκεκριμένα σε πόσα κτήρια έχει δοθεί άδεια απόρριψης υγρών αποβλήτων στη θάλασσα και με ποιους όρους, ο τότε υπουργός Γεωργίας κ. Κώστας Καδής είχε απαντήσει: «μέχρι σήμερα έχουν αρχίσει οι κατασκευαστικές εργασίες δύο κτηρίων στη Λεμεσό και οι απορρίψεις στη θάλασσα γίνονται υπό συγκεκριμένους όρους και προϋποθέσεις».

Τα δεδομένα

Ο κ. Καδής είχε προσθέσει πως η ποιότητα του νερού που απορρίπτεται στη θάλασσα και η κατάσταση του θαλάσσιου ύδατος στην περιοχή απόρριψης, παρακολουθούνται μέσω χημικών και μικροβιολογικών αναλύσεων σε εβδομαδιαία βάση, τα αποτελέσματα των οποίων αποστέλλονται στο Τμήμα Περιβάλλοντος και Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για αξιολόγηση. Είχε επισημάνει, επίσης ότι, οι ποσότητες νερού και για τα δύο έργα ανέρχονται στα 5.000 κυβικά μέτρα ημερησίως και οι άδειες που έχουν δοθεί ισχύουν για χρονικό διάστημα 24 μηνών.

Η δουλειά «καίει» τον πλανήτη

Περικοπή ωρών εργασίας για μείωση των εκπομπών άνθρακα, σύμφωνα με μελέτη

Οι **λαοί** της Ευρώπης θα πρέπει να συνηθίσουν να εργάζονται πολύ λιγότερες ώρες προκειμένου να αποτραπεί η αύξηση των θερμοκρασιών που προκαλεί η κλιματική αλλαγή, εκτός και αν υπάρξει ριζική μείωση των εκπομπών άνθρακα. Σε αυτό το συμπέρασμα κατέληξε μία νέα μελέτη, η οποία εκπονήθηκε από το Ινστιτούτο Αυτονομίας. Η μελέτη υποδεικνύει ότι το εργατικό δυναμικό στη Βρετανία θα πρέπει να κινηθεί προς τις 9 ώρες εργασίας την εβδομάδα, προκειμένου η χώρα να μην υπερβεί την αύξηση της θερμοκρασίας κατά δύο βαθμούς Κελσίου, υπό τα τωρινά επίπεδα εκπομπών άνθρακα. Ανάλογες μειώσεις είναι αναγκαίες για τη Γερμανία και τη Σουηδία.

Τα στοιχεία που συγκεντρώθη-

καν προέρχονται από τον ΟΟΣΑ και τον ΟΗΕ και αφορούν τις εκπομπές αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερμοκηπίου στα τρία κράτη. Η μελέτη κατέληξε ότι αν παραμείνουν σταθερά τα σημερινά επίπεδα εκπομπών αερίων και στα τρία κράτη πρέπει να περικοπούν δραματικά οι ώρες εργασίας, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να ληφθούν και άμεσα μέτρα προκειμένου να απεξαρτηθεί η οικονομία από τον άνθρακα, έτσι ώστε να αποτραπεί μία κλιματική τραγωδία.

Πράσινη Νέα Συμφωνία

Όπως επισημαίνει ο επικεφαλής του Ινστιτούτου Autonomy, Ουίλ Στροντζ, η μελέτη υπογραμμίζει την ανάγκη να περιληφθούν και

μειώσεις του εργασιακού ωραρίου ως μέρος της προσπάθειας αντιμετώπισης της κλιματικής έκτακτης ανάγκης.

«Αν θέλουμε να γίνουμε μία πράσινη, βιώσιμη κοινωνία απαιτείται να εκπονήσουμε κάποιες στρατηγικές. Η καθιέρωση μιας βραχυτέρας εργασιακής εβδομάδας είναι μία από αυτές. Η μελέτη, όπως και οι υπόλοιπες που τώρα εκπονούνται στον τομέα, θα μας δώσουν πολλές αφορμές για σοβαρή σκέψη, έτσι ώστε να διαπιστώσουμε πόσο αναγκαία είναι η σύναψη μιας Πράσινης Νέας Συμφωνίας (New Deal) και πώς θα πρέπει αυτή να συνταχθεί», κατέληξε ο Στροντζ.

Η νέα μελέτη επικεντρώνεται στις εκπομπές αερίων που ευθύνονται για το φαινόμενο του θερ-

μοκηπίου που παράγονται από κάθε βιομηχανικό τομέα σε κάθε οικονομία, χωρίς, ωστόσο, να λαμβάνει υπόψη άλλα περιβαλλοντικά πλεονεκτήματα του περιορισμού της εργασιακής εβδομάδας, από τη λιγότερη ανάγκη μετακίνησης από το σπίτι στον χώρο εργασίας, όσο και τη μειωμένη παραγωγή αγαθών και την περιορισμένη κατασπατάληση πόρων.

Σε ΗΠΑ και Ευρώπη καταγράφεται αυξανόμενη υποστήριξη για τη λεγόμενη Πράσινη Νέα Συμφωνία, που στοχεύει στην ταχεία απεξάρτηση της οικονομίας από τον άνθρακα, και τη δημιουργία βιώσιμων, ασφαλών και καλοπληρωμένων θέσεων εργασίας. Η ενίσχυση της αυτοματοποίησης έχει, επίσης, πυροδοτήσει εκκλήσεις

Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής επιβάλλει και τη χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας, όπως η αιολική.

για την περικοπή της εργασιακής εβδομάδας. Όπως επισημαίνει ο Στροντζ, οι τεχνολογικές εξελίξεις και η αναγκαιότητα προστασίας

του περιβάλλοντος καθιστούν τη βραχύτερη εργασιακή εβδομάδα όχι μόνο βιώσιμη αλλά και αναγκαία.

Στα χαμηλά τα «loyalty schemes» των τραπεζών

Δεν ήταν προτεραιότητά τους την προηγούμενη πενταετία λόγω κρίσης

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Παγκοσμίως γνωστά είναι τα προγράμματα ανταμοιβής πελατών των τραπεζών, γνωστά και ως «loyalty schemes» ή «loyalty programs». Μπορεί αρκετές επιχειρήσεις στην Κύπρο να χρησιμοποιούν αντίστοιχα προγράμματα, εντούτοις οι τράπεζες

Στο επόμενο διάστημα αναμένεται μεγάλη τράπεζα της Κύπρου να εισέλθει δυναμικά σε αυτή την αγορά, με περισσότερα προνόμια, χρησιμοποιώντας «ανέπαφες αγορές».

δεν φαίνεται να τα χρησιμοποιούν πολύ. Ήταν εξάλλου ένα μοντέλο που ξεκίνησε όχι από τις τράπεζες, αλλά από συγκεκριμένες εταιρείες στην Αμερική, που ήθελαν να επιβραβεύουν τους σταθερούς τους πελάτες. Οι τράπεζες της Κύπρου που

τα χρησιμοποιούν είναι μετρημένες στα δάκτυλα ενός χεριού, παρά τις 10 και πλέον που λειτουργούν στο νησί. Κατά το παρελθόν τα προγράμματα ανταμοιβής πελατών των τραπεζών ανά το παγκόσμιο λειτούργησαν ως μέτρο πίεσης προς τους καταναλωτές ώστε να χρησιμοποιούν πλαστικό χρήμα για τις συναλλαγές τους. Ο ανταγωνισμός, όμως, εντάθηκε, και το μοντέλο επιβράβευσης του καταναλωτή με πόντους και εν γένει με αγορές προϊόντων σε καλύτερες τιμές βάσει του «όσο περισσότερο ψωνίζει, κερδίζει», καθιερώθηκε. Το ότι όμως τα «loyalty schemes» των τραπεζών έμειναν λίγο πίσω στην Κύπρο, υπάρχει διττή εξήγηση. Από τη μία, όπως περιγράφουν τραπεζικές πηγές οφείλεται στην οικονομική κρίση. Εξήγησαν πως τα συγκεκριμένα προγράμματα ήταν πολυτέλεια για τις τράπεζες τη δύσκολη πενταετία που διένυσαν από το 2011 περίπου μέχρι και το 2016, αφού σε εκείνη την πενταετία έγιναν τομές και αλλαγές τις οποίες έπρεπε να πράξουν. Συμπλήρωσαν ότι το περιθώριο επιβράβευσης βγαίνει από τη διαφορά του οφέλους που έχει η τράπεζα, χρησιμοποιώντας την κάρτα της και του κόστους

Το περιθώριο επιβράβευσης ενός πελάτη βγαίνει από τη διαφορά του οφέλους που έχει η τράπεζα, χρησιμοποιώντας την κάρτα της και του κόστους των «δώρων» που τους προσφέρει.

των «δώρων» που προσφέρει στους πελάτες της. Σε μια περίοδο που οι τράπεζες είχαν μόνο ζημιές και όποτε είχαν κέρδη χρησιμοποιούνταν για προβλέψεις των Μπ Εξυπηρετούμενων Δανείων, δεν δινόταν βάση σε αυτή την αγορά. Από την άλλη, θέση που εξέφρασαν οι ίδιες πηγές αλλά και ο γενικός γραμματέας του Παγκύπριου Συνδέσμου Λιανικού Εμπορίου, Μάριος Αντωνίου, είναι πως το μέγεθος της Κύπρου δεν επιτρέπει σε όλες τις επιχειρήσεις να έχουν προγράμματα ανταμοιβής των πελατών, καθώς η αγορά είναι μικρή. Σχολίασε δε, πως, ακόμα και να έχουν προγράμματα ανταμοιβής των πελατών σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να ανταγωνιστούν αντίστοιχα προγράμματα άλλων επιχειρήσεων και αγορών όπως της Αμερικής για παράδειγμα.

Επιστρέφοντας ξανά στις τράπεζες, στο επόμενο διάστημα αναμένεται μεγάλη τράπεζα της Κύπρου να εισέλθει δυναμικά σε αυτή την αγορά. Ο τρόπος που θα λειτουργεί μάλλον θα είναι επικεντρωμένος

στις «ανέπαφες αγορές» μέσω κινητών τηλεφώνων και εφαρμογών, όπου θα δίνονται διπλοί πόντοι για εκπαιώσεις ή δώρα μόλις συμπληρωθούν ένας συγκεκριμένος αριθμός πόντων. Στο εξωτερικό, πάντως, για τη συγκεκριμένη αγορά, των «loyalty schemes» δηλαδή, δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα. Η εταιρεία ερευνών Loyalty One που δραστηριοποιείται σε όλες τις ηπείρους, αναφέρει σε τελευταία της έκθεση πως τα εμπορικά κέντρα (mall) και τα καταστήματα ρούχων στην Αμερική χρησιμοποιούν τουλάχιστον 2% από τα έσοδά τους για την αναβάθμιση των προγραμμάτων τους «loyalty» αλλά και ένα άλλο 4% για να αντιληφθούν τις νέες καταναλωτικές συνήθειες των πελατών τους.

Για βελτίωση

Σε έκθεσή της η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EBA) με θεματολογία τις καταναλωτικές συνήθειες των πελατών των τραπεζών, αναφέρει πως οι τράπεζες χρησιμοποιούν τα στοιχεία των συναλλαγών των πελατών

τους για διάφορους σκοπούς (με την συγκατάθεσή τους βέβαια), για να βελτιώσουν την εμπειρία των αγορών τους. Κάποιοι καταναλωτές που συμμετέχουν σε προγράμματα επιβράβευσης (loyalty) είθισται να μπαίνουν στην ιστοσελίδα του κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος σε εθελοντική βάση και αφού επιλέξουν τις προσφορές που τους ενδιαφέρουν ή που επιθυμούν να λαμβάνουν, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα παρέχουν στοχευμένες προσφορές στους καταναλωτές μελλοντικά, σύμφωνα πάντα με τις προσφορές που είχαν προηγουμένως επιλέξει.

Σύμφωνα, ωστόσο, με τη χρηματοοικονομική παιδεία και εκπαίδευση των καταναλωτών, η έκθεση δείχνει πως τα πιο σημαντικά ζητήματα που εντοπίστηκαν στους πελάτες των τραπεζών είναι οι αρνητικές συνέπειες που προκύπτουν από το χαμηλό επίπεδο χρηματοοικονομικής τους εκπαίδευσης. Σημειώνει πως είναι μεγάλη η ανάγκη για στοχοθετημένη εκπαίδευση

τους σε σχέση με νέα μοντέλα, πολύπλοκες υπηρεσίες και εργαλεία που χρησιμοποιούνται στη χρηματοπιστωτική αγορά. Καταλήγει πως τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα πρέπει να παρέχουν στους καταναλωτές τις κατάλληλες πληροφορίες, αλλά και προσαρμοσμένες στις ανάγκες των πελατών και της οικονομικής τους κατάστασης.

Βασιλιάς το πλαστικό

Παρά την τεχνολογική αναβάθμιση των τραπεζών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η ΕΒΑ βλέπει πως βασιλιάς των πληρωμών παραμένουν οι κάρτες (πλαστικό χρήμα). Στην έκθεση αναφέρει πως είναι το πιο διαδεδομένο μέσο πληρωμών, παρά την αυξημένη χρήση ψηφιακών και ηλεκτρονικών υπηρεσιών πληρωμών. Τέλος, όσον αφορά στις κυριότερες ανησυχίες που εντοπίζονται σε σχέση με τις πληρωμές, σχετίζονται με τις αυξανόμενες απαιτήσεις ασφαλείας νέων υπηρεσιών και λύσεων πληρωμών, στη διαφάνεια των τελών.

michaelkyprianou & Co. LLC

Εγγυητές Τραπεζικών Συμβάσεων

Στην σημερινή εποχή και ιδίως στην περίοδο μετά της οικονομικής ύφεσης και της επανόδου, μέρος των συμπολιτών μας ταλανίζεται με την αντιμετώπιση της αποπληρωμής των τραπεζικών συμβάσεων και δη των δανείων. Το μείζων ζήτημα των δανείων σε ελβετικά φράγκα που αποτελεί την κύρια πληγή του υφιστάμενου τραπεζικού συστήματος και η κρατούσα μη αντιμετωπίσιμη κατάσταση από μέρους της κυβέρνησης έχει θέσει σε συνάρτηση με τα λοιπά κοινά στεγαστικά δάνεια περαιτέρω προβλήματα στους πολίτες έναντι των αντισυμβαλλόμενων πιστωτικών ιδρυμάτων. Οι τραπεζικές δανειοδοτήσεις αποτελούνται από το τρίπτυχο τραπεζικού οργανισμού-δανειζόμενου / πρωτοφειλέτη και παρεπόμενου υποχρεού (τρίτου προσώπου) / εγγυητή του πρωτοφειλέτη. Το παρόν άρθρο θα πραγματευτεί την δυσμενή θέση στην οποία ευρίσκεται σημαντική μερίδα των πολιτών της κυπριακής δημοκρατίας, οι οποίοι έχουν υπογράψει την παρεπόμενη σύμβαση εγγύησης όπου τις πλείστες φορές κλήθηκαν στα πλαίσια συγγενικής, φιλικής, επαγγελματικής και/ή άλλης σχέσης να εγγυηθούν δια την αποπληρωμή και την τήρηση όρων δανείου του συμβαλλόμενου μέρους πρωτοφειλέτη σε δανειακή συμφωνία ελλοχευούσης κατά την πλειονότητα των περιπτώσεων την δέσμευση της περιουσίας του.

Στην Κύπρο την ακμάζουσα περίοδο μεταξύ 2006 και 2012 όπου δίδονταν τραπεζικά προϊόντα και κυρίως στεγαστικά δάνεια αβίαστα χωρίς φειδώ θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πως υπογράφονταν εγγυητικές συμφωνίες δια εξασφάλιση δανείων δίχως την πλήρη και επακριβή ενημέρωση του εγγυητή δια τις οικονομικές, νομικές και εν γένει τις απορρέουσες συνέπειες μίας καταρτισθείσας συμφωνίας, η οποία έθετε υπέγχα την οιοδήποτε ακίνητη και/ή κινητή περιουσία του προρρηθέντος στον χρηματοδοτικό οργανισμό. Τα τραπεζικά ιδρύματα στην ακατάπαστη χορήγηση των δανείων δεν εξέταζαν και/ή έλεγχαν την φερεγγυότητα του δανειολήπτη και πόσο μάλλον του εγγυητή. Κατά την ακμάζουσα οικονομική περίοδο το ενδιαφέρον των Τραπεζών επικεντρώνονταν στην χορήγηση και ουκί στην μελλοντική περίοδο της αποπληρωμής των δανείων, δια τον λόγο αυτό δεν τους ενδιέφερε κατά πόσο τα έτερο-συμβαλλόμενα μέρη ήτο αξιόχρεα.

Το κύριο νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις συμφωνίες εγγύησης αποτελείται από τον περί Συμβάσεων Νόμο ΚΕΦ. 149 του Μέρους ΧΙ δια Κάλυψη και εγγύηση, ως επίσης και η πιο πρόσφατη νομοθετική εισδοχή

Του Σάββα Σαββίδη

Δικηγόρος, Συνέταγρος και Διευθυντής του Γραφείου της Πάφου, της Δικηγορικής Εταιρείας, Michael Kyprianou & Co LLC

του Νόμου περί Προστασίας Ορισμένης Κατηγορίας Εγγυητών Νόμος του 2003 (197(Ι)/2003) μετά των σχετικών τροποποιήσεων αμφοτέρων.

Τι συνιστά μια συμφωνία εγγυήσεως σε συνάρτηση των ανωτέρω Νόμων. Οι συμβάσεις εγγύησης δια σκοπούς εγκυρότητας και εκτελεστότητας της σύμβασης καταρτίζονται εγγράφως και υπογράφονται από τα συμβαλλόμενα μέρη. Η τραπεζική εγγύηση συνιστά την ανάληψη συμβατικής υποχρέωσης τρίτου προσώπου και δια της εγγράφου υποσχέσεως της αποπληρωμής ολόκληρου ή μέρους του ποσού δανείου, το οποίο πιστώθηκε από την Τράπεζα στον πρωτοφειλέτη, δια την καταβολή του δανεισθέντος ποσού σε περίπτωση μη εκπληρώσεως από τον προρρηθείσα των συμβατικών υποχρεώσεων του ήτοι της μη αποπληρωμής του δανεισθέντος ποσού.

Εν τη πράξη, στις συβάσεις εγγύησης των τραπεζών

οι εγγυητές αναλαμβάνουν την αποπληρωμή του δανείου των πρωτοφειλετών αλληλέγγυα και εξ ολοκλήρου επί του οφειλόμενου υπολοίπου του δανείου του πρωτοφειλέτη, γεγονός και συμβατική υποχρέωση με δυσμενείς συνέπειες στην τυχούσα μη τήρηση της υποχρέωσης του πρωτοφειλέτη.

Μια σύμβαση εγγύησης αποτελεί όχι μόνο μέτρο προστασίας του Χρηματοπιστωτικού Ιδρύματος το οποίο χορηγεί το δάνειο αλλά πολλές φορές παρατηρείται πως χρησιμοποιείται εις όφελος δύστροπου πρωτοφειλέτη. Έχει παρατηρηθεί πως οι πρωτοφειλέτες εφισυχάζουν με την ύπαρξη εγγυητή και παραπέμπουν τις Τράπεζες δια την είσπραξη της οφειλής τους στην ενεργοποίηση της εγγυητικής σχέσης με το τρίτο πρόσωπο. Στο παρόν σημείο να διευκρινιστεί πως δεν αναφερόμαι στις περιπτώσεις που υπάρχει πραγματική αδυναμία στην αποπληρωμή του δανείου, αλλά στην "εκμετάλλευση" της ύπαρξης εγγυητικής συμβάσεως από δανειολήπτες.

Η συνήθης μη λειτουργικότητα μιας τέτοιας σχέσεως ήτοι της μη αποπληρωμής δανείου συνήθως έχει ως αποτέλεσμα την καταφυγή των τραπεζών διαμέσου της δικαστικής οδού δια την διεκδίκηση των αξιωμένων ποσών του δανείου.

Δια τους εγγυητές συμβάσεων είναι κατάφορα άδικο να εμπλέκονται σε τέτοιους είδους διενέξεις, δεδομένου πως δεν επωφεληθήκαν καθ' οιονδήποτε τρόπο από το χορηγηθέν ποσό εις τον πρωτοφειλέτη και τουναντίον κλήθηκαν και υπέγραψαν δανειακή συμφωνία η οποία λειτουργεί ως ασφαλιστική δικλίδα (safety net) δύο ετερο-συμβαλλόμενων μερών σε σύμβαση αντιπαροχής που συμφωνήθηκε και δεν έλαβε καθιονδδήποτε τρόπο ουδέν όφελος μη έχοντας την δέουσα πληροφόρηση εκ μέρους της τραπεζής και ίσως του ίδιου του δανειολήπτη δια τις αρνητικές συνέπειες που ενδέχεται να επέλθουν εις την περιουσία του ενεργούντες καλή τη πίστει, σε ενδεχόμενη αφερεγγυότητα του πρωτοφειλέτη.

Επ' αυτού του σημείου, οι εγγυητές ως προασπιστικά μέτρα στην αντιμετώπιση της δυσμενούς θέσεως που συνήθως τίθενται με γνώμονα την κείμενη νομοθεσία δύναται να αμυνθούν κατά τοιούτο τρόπο προς τον απεικλινισμό τους.

Συνοπτικά, απλώς θα αναφέρω ορισμένα μέτρα προστασίας των εγγυητών:

- Αγωγή κατά του πρωτοφειλέτη σε ενδεχόμενη αναγκαστική αποπληρωμή οιουδήποτε ποσού προς ικανοποίηση του χρηματοπιστωτικού ορ-

γανισμού.

- Εξέταση εγκυρότητας της εγγυητικής σύμβασης ως προς την πλήρη γνώση, τους όρους, την τυπικότητα της σύναψης, και οιασδήποτε τροποποιήσεως και μεταβολής τόσο της πορείας αποπληρωμής του δανείου όσο και οιοδήποτε όρου και/ή μεταγενέστερη συμφωνία της δανειακής σύμβασης.

- Σε περίπτωση εκδόσεως δικαστικής αποφάσεως να ασκηθεί ένδικο μέσο δια την αναστολή εκτέλεσης αυτής ως επίσης λήψης μέτρων για την αποφυγή καταδολιευτικών πράξεων αποξενώσεως από μέρους του πρωτοφειλέτη μεταβιβάσεως και/ή εν γένει διαθέσεως οιασδήποτε περιουσίας η οποία θα δύναται να προσφερθεί προς ικανοποίηση της οφειλής.

Τρόποι αντιμετώπισης δια την προστασία των εγγυητών και των υποχρεώσεων τους υφίσταντο ωστόσο τα κείρια προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι εγγυητές υπόκεινται στην πλήρη ανικανότητα των πρωτοφειλετών να συναντήσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις όπου ενώ καλείται ο εγγυητής να αναλάβει και να διεκπεραιώσει την σύμβαση του πρωτοφειλέτη, ο ίδιος μένει εκθετός και η περιουσία του δεσμευμένη-υποθηκευμένη λόγω μη υπάρχοντος αντικρίσματος από τον πρωτοφειλέτη δια την ανόρθωση της οικονομικής του βλάβης. Επιπροσθέτως, αυτού στην έκδοση δικαστικής αποφάσεως εγγράφεται ΜΕΜΟ σε ολόκληρη την ακίνητη περιουσία τόσο των πρωτοφειλετών όσο και των εγγυητών, όπου μετά μεγάλης δυσκολίας γίνεται η άρση ή μετακίνηση και/ή περιορισμός αυτών εις ένα ή ορισμένο μέρος ακίνητης περιουσίας αμφοτέρων.

Οι εγγυητές τραπεζικών συμβάσεων αποτελούν από τα πιο ευάλωτα συμβαλλόμενα μέρη των εν γένει ενοικίων δικαιοπραγιών. Οι εγγυητές έχουν δικαιώματα και δίνετε να λάβουν μέτρα άμυνας είτε δικαστικώς είτε εξωδικώς δια την προδίσηση και προστασία των έννομων δικαιωμάτων τους. Εντούτοις, από μέρους της κυβέρνησης θα πρέπει να θεοπιστούν νομικά πλαίσια τα οποία θα οδεύουν στην βελτίωση του υφιστάμενου καθεστώτος της εγγυήσεως και ιδιαιτέρως της προστασίας της περιουσίας των εγγυητών.

✓ Για περισσότερες πληροφορίες, αποσταθείτε στον κ. Σάββα Σαββίδη, στην ηλεκτρονική διεύθυνση savvas.savvides@kyprianou.com ή στον αριθμό τηλεφώνου 26930800.

Ντόμινο οι αρνητικές εξελίξεις στον τουρισμό

Μειώνονται κάθε χρόνο οι κατά κεφαλή δαπάνες των επισκεπτών, ενώ στα χαμηλά φέτος αναμένονται και οι αφίξεις

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η πρόσφατη έρευνα του Ινστιτούτου Συνδέσμου Τουριστικών Επιχειρήσεων Ελλάδας για την πορεία του τουρισμού και των τουριστικών δαπανών στη χώρα ήταν η αφορμή για να ανατρέξουμε σε παλαιότερα δεδομένα της κυπριακής Στατιστικής Υπηρεσίας ώστε να συγκρίνουμε την κατά κεφαλή δαπάνη των τουριστών στην Κύπρο, στο πέρας των χρόνων. Διαπιστώσαμε, βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, ότι καταγράφεται την τελευταία πενταετία, πτωτική τάση στην κατά κεφαλή δαπάνη των τουριστών. Η μεγαλύτερη απόκλιση στο επίπεδο εξόδων των τουριστών εντοπίζεται, στη σύγκριση των στοιχείων του 2014 σε σχέση με τα ετήσια περσινά. Συγκεκριμένα η ποσοστιαία διαφορά μεταξύ των 828,9 ευρώ του 2014, και των 688,22 ευρώ του

Απομακρυσμένο το ενδεχόμενο να κλείσει η χρονιά με θετικό πρόσημα, εκτιμά ο υφυπουργός Τουρισμού. Μειωμένες μέχρι 10% οι κρατήσεις στα ξενοδοχεία.

Κατά 18% λιγότερα τα έξοδα τουριστών το 2018 σε σύγκριση με το 2014. Χρονιά η οποία θεωρείται ρεκόρ για την κατά κεφαλή δαπάνη τουριστών που είχε ανέλθει στα 828,9 ευρώ.

2018, ανέρχεται στο 18%. Φυσικά το 2014 ήταν χρονιά ρεκόρ για το ύψος της κατά κεφαλή δαπάνης των τουριστών. Το ποσό αυτό μειώθηκε στα 794,3 ευρώ την χρονιά που ακολούθησε, έφτασε στα 741,7 ευρώ το 2016, και στα 722,62 ευρώ το 2017. Παρατηρείται ότι η μέση κατά κεφαλή δαπάνη μεταβάλλεται, χωρίς να μεταβάλλεται ανάλογα και η μέση διάρκεια παραμονής, έτσι ενδεχομένως τα αίτια της μείωσης να μπορούν να αποδοθούν στην αύξηση τουριστών από νέες αγορές χαμηλότερης δαπάνης, όπως Ελλάδα και Πολωνία, ή ακόμα και των μειωμένων πακέτων ξενοδόχων και ταξιδιωτικών πρακτόρων. Σημειώνεται δε ότι το 2018 λόγω των αφίξεων ρεκόρ, τα λιγότερα κατά κεφαλή έξοδα των τουριστών δεν

εμπόδισαν ρεκόρ στα ετήσια έσοδα από τον τουρισμό.

Value for money

Ο υφυπουργός Τουρισμού Σάββας Περδίδος τονίζει ότι μπορεί η Κύπρος να είναι ακριβότερος προορισμός, αλλά το ζητούμενο είναι να παραμείνει ένας «Value for money» προορισμός. Η ανάγκη για αλλαγές στη διατίμηση των πακέτων στα ξενοδοχεία ξεκίνησε από τον περασμένο χρόνο με την επιστροφή στο προσκήνιο των ανταγωνιστικών προορισμών της Τουρκίας και της Αιγύπτου. Προορισμοί, οι οποίοι είναι κατά παράδοση φθηνότεροι, και άρα και πιο δελεαστικοί για τους τουρίστες, οι οποίοι κλείνουν τις διακοπές τους με βασικό κριτήριο το κόστος.

Μεγαλύτερη καταγράφεται η κατά κεφαλή δαπάνη των τουριστών που επισκέπτονται την Κύπρο στο πλαίσιο οργανωμένων ταξιδιών, κάτι που καταδεικνύει τη σημασία του ρόλου των διοργανωτών ταξιδιών, όπως είναι η Thomas Cook. Πέραν των προφανών, είναι και αυτός ένας από τους λόγους που οι τελευταίοι οικονομικοί κραδασμοί στον βρετανικό κολοσσό, προκάλεσαν προβληματισμό στους φορείς του τουρισμού. Σε δήλωσή του στην «Κ» ο γενικός διευθυντής του ΠΑΣΥΣΕ Ζαχαρίας Ιωαννίδης σημείωσε πάντως ότι δεν έχει διαφοροποιηθεί το πρόγραμμα και οι κρατήσεις της εταιρείας στην Κύπρο. «Δεν αναμένονται δυσάρεστες εξελίξεις, αφού παρά τις απώλειες δεν εγείρεται ακόμα πρόβλημα ρευστότητας

για την εταιρεία» σχολίασε από την πλευρά του ο υφυπουργός Τουρισμού. Σημειώνεται ότι το 7% της τουριστικής κίνησης στην Κύπρο, διοχετεύεται από την Thomas Cook, ενώ πρώτη είναι η TUI με 13% και ακολουθεί η Biblio Globus με 11%.

Μετρά πληγές

Η οικονομική αβεβαιότητα της Thomas Cook ήρθε να προστεθεί ως συνέχεια σε ένα ντόμινο αρνητικών, για τον τουρισμό, εξελίξεων. Ειδικότερα στην περίπτωση της Κύπρου η αρχή έγινε με το κλείσιμο της αεροπορικής εταιρείας Cobalt και τις γνωστές επιπτώσεις στην αγορά. Άλλες δύο πτωχεύσεις αεροπορικών εταιρειών, της Air Berlin και της Germania προστέθηκαν στο παζλ, ενώ ούτε η κα-

θήλωση των αεροσκαφών Boeing 737 λειτούργησε θετικά για τα οικονομικά της TUI, αλλά και για το γενικότερο κλίμα του τουρισμού. Ως αρνητικοί παράγοντες προσμετρούνται φυσικά το Brexit, οι αλλαγές της ισοτιμίας της στερλίνας και του ρουβλιού, και ο αυξανόμενος ανταγωνισμός από Αίγυπτο και Τουρκία.

Δύσκολο το θετικό πρόσημο

Οι τουριστικές αφίξεις σε επίπεδο τετραμήνου του 2019, σχεδόν στα ίδια επίπεδα με του 2018 (+0,5%) δεν αφήνουν περιθώριο για υπέρμετρες προσδοκίες νέας χρονιάς ρεκόρ για τον τουρισμό. «Αν πλησιάσουμε τις περσινές επιδόσεις τότε και οι δικές μας ενέργειες και αυτές του ιδιωτικού τομέα θα έχουν

πετύχει», εκτιμά ο κ. Περδίδος. Σε επίπεδο κρατήσεων στα ξενοδοχεία, οι εκτιμήσεις του ΠΑΣΥΣΕ κάνουν λόγο για μείωση κατά 5-10%. Γίνονται ενέργειες για αναθέρμανση της ζήτησης μέσω μάρκετινγκ, αλλά και ειδικών προσφορών, αναφέρει σχετικά ο κ. Ιωαννίδης και χαρακτηρίζει ως απομακρυσμένο το σενάριο οι πληρότητες του φετινού καλοκαιριού να να είναι αντίστοιχες των περσινών επιπέδων. Είναι προφανές ότι και οι προσπάθειες σε επίπεδο Υφυπουργείου επικεντρώνονται περισσότερο στην ενίσχυση των αφίξεων του 2020 μάλλον παρά για να αλλάξουν τα δεδομένα της τρέχουσας καλοκαιρινής περιόδου. Μάλιστα, το πλάνο το οποίο παρουσιάζεται στις συναντήσεις με τουριστικούς φορείς άλλων χωρών από πλευράς Υφυπουργείου είναι δεκαετές, αφού στόχος είναι η εξασφάλιση θετικών προσήμων για μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Όσον αφορά στην τρέχουσα κα-

Αρχές Ιουλίου αναμένεται να υπάρξει πιο ξεκάθαρη εικόνα για τη γερμανική αγορά. Θα μεσολαβήσουν επαφές με τουριστικούς φορείς της χώρας.

λοκαιρινή περίοδο, εκτιμάται ότι ενδεχομένως να υπάρχει μικρή αύξηση των κρατήσεων από Βρετανούς τουρίστες λόγω της μετακίνησης του Brexit για τον Οκτώβριο. Από την άλλη, με την αλλαγή στην ημερομηνία του Brexit εκτιμάται ότι θα παραταθεί η περίοδος αρνητικών επιπτώσεων και για την τουριστική σεζόν του 2020. Θολό παραμένει επί του παρόντος το τοπίο για τη γερμανική αγορά. Σύμφωνα με ενημέρωση από το Υπουργείο Τουρισμού, πιο ξεκάθαρη εικόνα θα υπάρξει περί τις αρχές Ιουλίου, μετά τις επαφές του κ. Περδίδου στη Γερμανία. Σημειώνεται τέλος ότι το κενό που δημιούργησε το κλείσιμο της Cobalt στην απευθείας σύνδεση με Παρίσι δεν έχει ακόμα αναπληρωθεί.

Ρεκόρ τουριστών στην Ελλάδα, αλλά με μικρό... πορτοφόλι

Η μέση δαπάνη των ξένων μειώθηκε κατά 30% τα τελευταία 14 χρόνια - Απουσιάζει συγκεκριμένο στρατηγικό σχέδιο

Του **ΗΚΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

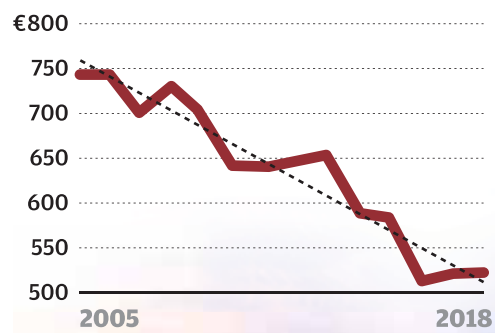
Η μεγάλη εισροή τουριστών από τα Βαλκάνια και την Ανατολική Ευρώπη στην Ελλάδα τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια, αλλά και η απουσία ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου προσέλκυσης τουριστών υψηλότερου εισοδηματικού επιπέδου, έχουν οδηγήσει σε πτώση της τάξης του 30% τη μέση κατά κεφαλή δαπάνη των ξένων επισκεπτών στη χώρα. Στην πτώση αυτή έχει συμβάλει όμως και ο περιορισμός της μέσης διάρκειας παραμονής κατά μία ημέρα τουλάχιστον.

Ειδικότερα, το 2018 η μέση κατά κεφαλή δαπάνη (ΜΚΔ) του συνόλου των ταξιδιωτών που επισκέφθηκαν την Ελλάδα, ανήλθε στα 519,6 ευρώ. Δηλαδή σε σύγκριση με το 2005 οπότε βρισκόταν στα 745,7 ευρώ, η ΜΚΔ μειώθηκε κατά -30,3% ή κατά 226,1 ευρώ. Από τη μείωση αυτή τα δύο τρίτα περίπου (63,2%), ή 143 ευρώ, οφείλονται στη μείωση της μέσης διάρκειας παραμονής (ΜΔΠ) και το ένα τρίτο, (29%) ή 65,5 ευρώ, στην αλλαγή του μείγματος των αγορών, δηλαδή στο γεγονός ότι έρχονται στην Ελλάδα περισσότεροι τουρίστες από χώρες που έχουν μικρότερο διαθέσιμο εισόδημα. Το υπόλοιπο περίπου 8% (7,8%), ή 17,5 ευρώ, της πτώσης είναι απευθείας μείωση της μέσης ημερήσιας δαπάνης.

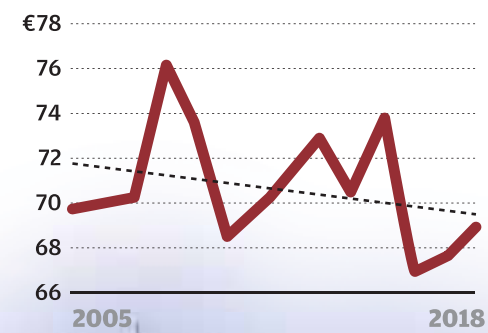
Εάν αναλογιστεί κανείς ότι 100 ευρώ του 2005 είχαν μεγαλύτερη αξία από τα 100 ευρώ του 2018 λόγω

Εξέλιξη βασικών δεικτών του ελληνικού τουρισμού

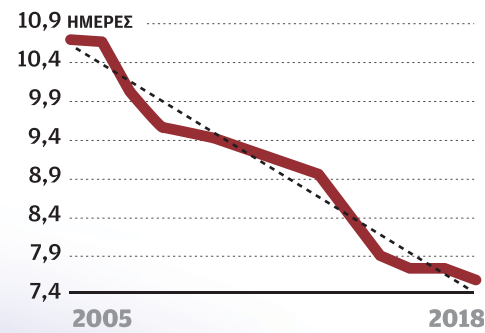
ΜΕΣΗ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΔΑΠΑΝΗ

ΜΕΣΗ ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ

ΜΕΣΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΠΑΡΑΜΟΝΗΣ

ΠΗΓΗ: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

του πληθωρισμού, αντιλαμβάνεται πως η μείωση του μέσου εσόδου ανά τουρίστα είναι ακόμα μεγαλύτερη.

Τα παραπάνω στοιχεία εξάγονται από τη νέα μελέτη που εκπόνησε το Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ), στην οποία εξετάζονται

οι αιτίες μείωσης της μέσης κατά κεφαλή δαπάνης (ΜΚΔ) των τουριστών στην Ελλάδα, ενώ γίνεται σύγκριση και με τη μέση κατά κεφαλή δαπάνη των τουριστών στην Ισπανία. Σημειώνεται πως η μέση κατά κεφαλή δαπάνη στην Ισπανία (όπως αυτή προσαρμόσθηκε από το ΙΝΣΕΤΕ για να είναι συγκρίσιμη)

εκτιμήθηκε σε 600 ευρώ το 2018. Τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ισπανία τα ποσά αυτά της ΜΚΔ αφορούν τη δαπάνη χωρίς το κόστος μετάβασης στη χώρα, δηλαδή το αεροπορικό ή ακτοπολικό εισιτήριο ή τα έξοδα για τη διά ξηράς προσέλευση. Είναι χαρακτηριστικό πως η διαφορά της μέσης κατά κε-

φαλή δαπάνης (ΜΚΔ) σε Ισπανία και Ελλάδα διευρύνεται από το 2016 στο 2018 κυρίως λόγω της αποκλίνουσας πορείας της (της ΜΚΔ) για τις τρεις κύριες αγορές των δύο χωρών (Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία), ενώ στην Ελλάδα έχει μειωθεί μεταξύ 2016 και 2018, στην Ισπανία έχει αυξηθεί. Εκεί δηλαδή

οι ίδιες εθνικότητες δαπανούν υψηλότερα ποσά.

Προκειμένου η Ελλάδα να μπορέσει να κλείσει αυτή την ψαλίδα και να αυξήσει την προστιθέμενη αξία από κάθε επισκέπτη χρειάζεται πολλή δουλειά. Ο γενικός διευθυντής του ΙΝΣΕΤΕ Ηλίας Κικίλιας εξηγεί πως για να αυξηθεί η κατά κεφαλή δαπάνη είτε μέσω μεγαλύτερης ημερήσιας δαπάνης είτε μέσω περισσότερων ημερών διαμονής του κάθε επισκέπτη, απαιτείται η «δημιουργία ενός πιο σύνθετου προϊόντος με υψηλότερα ποιοτικά χαρακτηριστικά που αναβαθμίζει τη συνολική εμπειρία του επισκέπτη και αφορά όλους τους επιμέρους κρίκους της αλυσίδας αξίας που συνθέτουν το τουριστικό προϊόν». Και αυτό με τη σειρά του προϋποθέτει «αποτελεσματική διαχείριση των προορισμών με συγκεκριμένο στρατηγικό σχεδιασμό, συνένωση δυνάμεων και ευρύτερες συνεργασίες σε κεντρικό και τοπικό επίπεδο, ενώ παράλληλα είναι αναγκαίο να προχωρήσει ο εκσυγχρονισμός των υποδομών για ενεργειακή επάρκεια, καθαριότητα, επαρκή αστυνόμευση, ενίσχυση υπηρεσιών υγείας, κ.λπ., ώστε να καλύπτονται οι ανάγκες τόσο των τουριστών όσο και των κατοίκων της χώρας». «Μόνο έτσι ο ελληνικός τουρισμός θα διατηρήσει τη δυναμική του και θα σταθεροποιηθεί σε μια νέα, πιο ώριμη και μακροχρόνια φάση ανάπτυξης», σημειώνει το ΙΝΣΕΤΕ.

«Ελ Ντοράντο» για τα funds τα κόκκινα δάνεια

Μέχρι τώρα, 18 εταιρείες έχουν λάβει άδεια από την Τράπεζα της Ελλάδος

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Στην ελληνική αγορά διαχείρισης κόκκινων δανείων μπαίνει ο διεθνής διαχειριστής StormHarbour σε συνεργασία με την ιταλική εταιρεία Fire SpA, δημιουργώντας την εταιρεία ΕΥπράξις. Η ΕΥπράξις έλαβε άδεια διαχειριστή (servicer) από την Τράπεζα της Ελλάδος και προ-

Στην αγορά διαχείρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών μπήκε και ο διεθνής διαχειριστής StormHarbour σε συνεργασία με την ιταλική εταιρεία Fire SpA, δημιουργώντας την εταιρεία ΕΥπράξις.

στίθεται στον μακρύ κατάλογο των διαχειριστών μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, που έχουν αδειοδοτηθεί μέχρι σήμερα από την εποπτική αρχή.

Πρόκειται για 18 εταιρείες, η πλειονότητα των οποίων είναι θυ-

γατρικές επενδυτικών κεφαλαίων που εξειδικεύονται σε αυτό τον τομέα, αλλά σημαντική είναι και η παρουσία των ελληνικών εταιρειών που έχουν συμπράξει με ξένους ομίλους.

Εκτός από τις 18 εταιρείες, άλλες δύο εταιρείες, η Hyrges και η Monstreet, θυγατρικές ξένων διαχειριστών, έχουν ήδη υποβάλει τον φάκελο στην ΤτΕ και αναμένουν την αδειοδότησή τους, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των εταιρειών διαχείρισης στην Ελλάδα σε 20. Οι εταιρείες που έχουν αδειοδοτηθεί μέχρι σήμερα είναι οι: CEPAL, FPS, «Θεά Αρτεμις» (θυγατρική της Τράπεζας Αττικής), Pillarstone, UCI, Resolute Asset Management, Independent Portfolio Management, B2Kapital, QQuant, DV01 Asset Management, Special Financial Solutions, Hoist, LPN Capital, MELFIN, APS, Cerved Credit Management, EOS Matrix Greece και πρόσφατα η ΕΥπράξις.

Μετά την FPS, θυγατρική της Eurobank, που αποτελεί τον μεγαλύτερο διαχειριστή στην ελληνική αγορά με 22 δισ. ευρώ κόκκινα δάνεια υπό διαχείριση, η δεύτερη μεγαλύτερη εταιρεία είναι η Cepal, που αποτελεί σύμπραξη της Alpha

Bank και του αμερικανικού fund Centerbridge και η οποία μέχρι σήμερα έχει αναλάβει τη διαχείριση κόκκινων δανείων ύψους 11 δισ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι η διοίκηση της Eurobank έχει δρομολογήσει την πώληση της FPS σε ξένο επενδυτή και η διαδικασία είναι σε πλήρη εξέλιξη, καθώς την προηγούμενη Τετάρτη υποβλήθηκαν τρεις μη δεσμευτικές προσφορές για την εξαγορά της εταιρείας σε συνδυασμό με την τιτλοποίηση των χαρτοφυλακίων Pillar και Cairo. Μετά την ολοκλήρωση της συναλλαγής, το υπό διαχείριση χαρτοφυλάκιο της FPS θα ξεπεράσει τα περίπου 30 δισ. ευρώ, καθιστώντας την τον απόλυτο κυρίαρχο στην αγορά των κόκκινων δανείων τα προσεχή χρόνια στην Ελλάδα.

Σημαντική παρουσία στη διαχείριση των κόκκινων δανείων στην Ελλάδα έχει η B2Kapital, θυγατρική του νορβηγικού ομίλου B2 Holding, που έχει αναλάβει μέρος από τη διαχείριση των χαρτοφυ-

Η ΕΥπράξις έλαβε άδεια διαχειριστή (servicer) από την Τράπεζα της Ελλάδος και προστίθεται στον μακρύ κατάλογο των διαχειριστών μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, που έχουν αδειοδοτηθεί μέχρι σήμερα από την εποπτική αρχή.

Στη Centerbridge - Elliott το Symbol

Εναντι τιμήματος 250 εκατ. ευρώ μεταβιβάζει η Εθνική Τράπεζα στην κοινοπραξία Centerbridge - Elliott Management το χαρτοφυλάκιο Symbol, που περιλαμβάνει δάνεια μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων με εξασφαλίσεις. Η ονομαστική αξία του χαρτοφυλακίου, δηλαδή η αξία χωρίς τους τόκους, είναι 950 εκατ. ευρώ και η συνολική αξία του μαζί με τους τό-

κους φθάνει το 1,6 δισ. ευρώ. Με δεδομένο, ωστόσο, ότι η αξία που η τράπεζα το έχει στα βιβλία της διαμορφώνεται στα 750 εκατ. ευρώ, η τιμή στην οποία μεταβιβάζεται αντιπροσωπεύει περίπου το 33% της λογιστικής του αξίας. Το πακέτο Symbol είναι το πρώτο πακέτο δανείων με εξασφαλίσεις επί 8.000 ακινήτων που μεταβιβάζει η ΕΤΕ.

λακίων (Venus και Zenith) χωρίς εξασφαλίσεις, που μεταβίβασαν η Alpha Bank και η Eurobank αντίστοιχα, καθώς και η QQuant, που έχει αναλάβει το χαρτοφυλάκιο Earth (συνολικής αξίας 5,2 δισ. ευρώ), που μεταβίβασε το 2018 η Εθνική Τράπεζα.

Ο συνωστισμός που παρατηρείται στην αγορά των servicers απο-

δεικνύει ότι η ελληνική «αγορά κόκκινων δανείων», αλλά και η αγορά ακινήτων που αναπτύσσεται παράλληλα, αποτελεί το Ελ Ντοράντο των private equity funds, καθώς η αξία αυτών που θα κληθούν να διαχειριστούν παραπέμπει σε μεγέθη άνω των 50 δισ. ευρώ. Ο τρόπος λειτουργίας των servicers εξαρτάται κυρίως από τον κάτοχο

του δανείου και το κατά πόσον πρόκειται για distress fund ή πιο μακροπρόθεσμο επενδυτή.

Σε αντίθεση με τον περιορισμένο ρόλο που είχαν μέχρι σήμερα οι εισπρακτικές εταιρείες, οι οποίες ουσιαστικά πρότειναν στον οφειλέτη τη λύση που όριζε η τράπεζα και ίσχυε για όλους τους δανειολήπτες, οι εταιρείες διαχείρισης, ενεργώντας για λογαριασμό του fund που έχει αγοράσει το δάνειο, διαθέτουν μεγαλύτερη αυτονομία και ευελιξία στις λύσεις που εφαρμόζουν και οι οποίες μπορεί να είναι εξατομικευμένες για κάθε πελάτη. Οι εταιρείες διαχείρισης φιλοδοξούν να «απογαλακτιστούν» από τις τραπεζικές πρακτικές, εφαρμόζοντας νέες μεθόδους, πολλές από τις οποίες έχουν εφαρμοστεί σε χώρες όπως η Ισπανία, η Ιταλία ή οι σκανδιναβικές χώρες που αντιμετώπισαν χρηματοοικονομική κρίση, ενώ ισχυρή είναι και η παρουσία των αμερικανικών private equity funds.

ΡΙΚ1 | ΡΙΚ2

Τ Η Λ Ε Ο Π Τ Ι Κ Η Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ο Σ 2 0 1 8 - 2 0 1 9

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γωγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμακάς

Καθημερινά
8.00 μ.μ.

ΡΙΚ1 | ΡΙΚ2

ΕΥΡΩ ΕΚΛΟΓΕΣ 2019

Η ΩΡΑ ΤΗΣ ΚΑΛΠΗΣ

08:00 - 13:00 **Η ψηφοφορία**
Συζήτηση - Παρουσίαση:
Κατερίνα Μηλιώτη

13:00 & 16:00 **Δελτία Ειδήσεων**

17:00 - 24:00 **Εκτιμήσεις - Αποτελέσματα - Αντιδράσεις**
Συζήτηση - Παρουσίαση:
Πανίκος Χατζηπαναγής, Γωγώ Αλεξανδρινού
Αναλύσεις:
Γιάννης Μαυρής

18:00 **Exit poll της Cypnetwork**
Παρουσίαση:
Γιάννης Μαυρής, Χρίστος Μιχαηλίδης

24:00 **Η ανακήρυξη των νεοεκλεγέντων ευρωβουλευτών**

Κυριακή 26 Μαΐου
ΡΙΚ 1

Μη θυσιάσετε την αξιοπιστία σας για παροχές

Ο Α. Αράμ, διευθύνων σύμβουλος της Deutsche Bank για την περιοχή Ευρώπης, Μ. Ανατολής και Αφρικής, μιλάει στην «Κ»

Συνέντευξη στην **ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Η Ελλάδα δεν πρέπει να θυσιάσει την αξιοπιστία και την πειθαρχία που πέτυχε με τόσο κόπο τα προηγούμενα χρόνια για μέτρα βραχυπρόθεσμης απόδοσης, τονίζει ο Ασχόκ Αράμ, διευθύνων σύμβουλος της Deutsche Bank για την Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή και την Αφρική (εξαιρουμένων της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου), σε συνέντευξή του στην «Κ».

Το υψηλόβαθμο στέλεχος της γερμανικής τράπεζας βρέθηκε στην Αθήνα, με αφορμή την ανάληψη των καθηκόντων του Chief Country Officer της Deutsche Bank για την Ελλάδα από τον Νικόλα Εξαρχο, μετά την αποχώρησή, λόγω συνταξιοδότησης, της Ελένης Δενδρινού. Στη συνέντευξή του φανερώνει πως είναι γνώστης της ελληνικής πραγματικότητας, αναδεικνύοντας σημεία πρόοδου αλλά και κινδύνους. Τονίζει ότι ακόμη και η αντιμετώπιση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών αποτελεί συνάρτηση της εμπιστοσύνης στο μακροοικονομικό πλαίσιο.

Ο ίδιος δεν διστάζει να μιλήσει για τα προβλήματα της τράπεζάς του, την οποία θεωρεί πάντως κατά βάση υγιή και ισχυρή. Μιλάει ακόμη για την ανάγκη περαιτέρω εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ενοποίησης στον οικονομικό τομέα, αν και αναδεικνύει τους «περιορισμούς» που –κατά την άποψή του– υπάρχουν, προς το παρόν, λόγω διαφορετικού «προφίλ κινδύνου» των επιμέρους κρατών-μελών.

Στις αυριανές ευρωεκλογές, πάντως, εκφράζει την ελπίδα να επικρατήσουν μετριοπαθείς δυνάμεις

για να προχωρήσει το ευρωπαϊκό εγχείρημα.

— Πρέπει η Ευρώπη να προχωρήσει σε εμβάθυνση της δημοσιονομικής και τραπεζικής ένωσης και ποια είναι η σημασία των ευρωεκλογών της Κυριακής στο πλαίσιο αυτό;

— Για να συνεχίσει η Ευρώπη να ανταγωνίζεται αποτελεσματικά με τις ΗΠΑ και τις αναδυόμενες αγορές στην Ασία, θα είχε νόημα, κατά την άποψή μας, να εμβαθύνει περισσότερο τη συνεργασία στον τραπεζικό τομέα και στις αγορές κεφαλαίου. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε, επίσης, τελικά να οδηγήσει στη δημιουργία μιας δημοσιονομικής ένωσης.

Η ελληνική οικονομία έχει κάνει σημαντική πρόοδο, αλλά εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρούς κινδύνους.

σπς. Αλλά πάντα πρέπει να θέτει κανείς το ερώτημα «ποιοι είναι οι περιορισμοί». Μία από τις προϋποθέσεις της δημοσιονομικής ένωσης θα ήταν να διασφαλισθεί ότι το χρέος των επιμέρους κρατών-μελών ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι βιώσιμο, έτσι ώστε το προφίλ κινδύνου των ευρωπαϊκών οικονομικών να αρχίσει να συγκλίνει. Εν καιρώ θα ήταν σημαντικό, επίσης, να επιδιωχθεί μια κοινή φορολογική πολιτική και ένα κοινό ευρωπαϊκό σχήμα εγγύησης των καταθέσεων, αναπτύσσοντας την εμπιστοσύνη που χρειάζεται για να αντισταθμιστεί η ρυθμιστική πολυδιάσπαση. Με αυτόν

Η Ελλάδα πήγε πολύ καλά κατά το πρόγραμμα προσαρμογής της στην τραπεζική συγκέντρωση και στην αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Κατά τον τελευταίο χρόνο, η αξιοπιστία της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος εξελίχθηκε στη σωστή κατεύθυνση και αυτό φάνηκε. Συνεπώς, είναι κρίσιμο να μη θυσιάσει αυτή η πειθαρχία και η αξιοπιστία που κερδήθηκε τα τελευταία 2-3 χρόνια για οποιαδήποτε μέτρα βραχυπρόθεσμης απόδοσης, τονίζει στην «Κ» ο κ. Αράμ.

τον τρόπο, τα οφέλη της τραπεζικής ένωσης για την οικονομία και τους Ευρωπαίους πολίτες θα ενεργοποιηθούν.

— Και δεν βρισκόμαστε ακόμη εκεί;

— Θα έπρεπε να φτάσουμε εκεί, κατά την άποψή μου είναι ξεκάθαρο ότι η περαιτέρω εμβάθυνση είναι απαραίτητη. Πραγματικά ελπίζω ότι οι μετριοπαθείς και κεντρώες δυνάμεις στην Ευρώπη θα τα πάνε καλά στις ευρωεκλογές, γιατί αυτό το εγχείρημα που ξεκίνησε πριν από 70 χρόνια, ένα εγχείρημα για την ειρήνη, πολιτικό και οικονομικό, πρέπει να συνεχίσει να έχει επιτυ-

χία. Είναι καλό για το μέλλον μας και για τις οικονομίες μας στην Ευρώπη. Ωστόσο γνωρίζω επίσης, ως τραπεζίτης, ότι για να συμβεί αυτό πρέπει όλοι να κάνουμε βήματα και αυτό μπορεί να δημιουργήσει δυσκολίες βραχυπρόθεσμα, αλλά μακροπρόθεσμα θα είναι πολύ παραγωγικό.

— Η τράπεζά σας δείχνει προσλωμένη στην Ευρώπη...

— Πάντοτε λέγαμε πολύ καθαρά ότι θέλουμε να είμαστε μια ευρωπαϊκή τράπεζα, με ισχυρές γερμανικές ρίζες, που λειτουργεί διεθνώς, με ένα δίκτυο στις περιοχές της Ασίας - Ειρηνικού, της Μέσης Ανατολής, της Αφρικής και της Αμερικής. Τίποτα δεν έχει αλλάξει σε αυτό το κεντρικό όραμα της Deutsche Bank. Αυτό είναι το όραμα που θέλουμε να υπηρετήσουμε. Πιστεύουμε σε αυτό γιατί:

α. Η Γερμανία χρειάζεται μια τράπεζα η οποία να μπορεί να λειτουργήσει διεθνώς και να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις της με εξαγωγικό προσανατολισμό.

β. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες που λειτουργούν διεθνώς αποτελούν μια κρίσιμη μάζα της οικονομίας. Αυτές χρειάζονται τραπεζικές υπηρεσίες για να χρηματοδοτήσουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες,

τολής, της Αφρικής και της Αμερικής. Τίποτα δεν έχει αλλάξει σε αυτό το κεντρικό όραμα της Deutsche Bank. Αυτό είναι το όραμα που θέλουμε να υπηρετήσουμε. Πιστεύουμε σε αυτό γιατί:

α. Η Γερμανία χρειάζεται μια τράπεζα η οποία να μπορεί να λειτουργήσει διεθνώς και να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις της με εξαγωγικό προσανατολισμό.

β. Οι ευρωπαϊκές εταιρείες που λειτουργούν διεθνώς αποτελούν μια κρίσιμη μάζα της οικονομίας. Αυτές χρειάζονται τραπεζικές υπηρεσίες για να χρηματοδοτήσουν τις εμπορικές τους δραστηριότητες,

τις πληρωμές, αλλά και για να έχουν πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίου και σε νέους επενδυτές, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά επίσης στις περιοχές της Αμερικής, της Ασίας - Ειρηνικού, της Μέσης Ανατολής και της Αφρικής. Ακόμα, εταιρείες και επενδυτές από αυτές τις περιοχές θέλουν πρόσβαση και ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομική ζώνη στον κόσμο.

— Θα εξετάζατε μια άλλη συγχώνευση, μετά τη ματαίωση αυτής με την Commerzbank;

— Στο στάδιο αυτό, ο διευθύνων σύμβουλός μας έχει καταστήσει σαφές ότι θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε στα δικά μας σχέδια, ώστε να καταστήσουμε την τράπεζα πιο κερδοφόρα. Η DB ήδη λειτουργεί με έναν πολύ ισχυρό ισολογισμό, το επόμενο βήμα είναι να βελτιώσουμε τα λειτουργικά μας κέρδη – και είμαστε στον σωστό δρόμο. Ωστόσο έχουμε πει επίσης ότι μεσοπρόθεσμα η τραπεζική συγκέντρωση στην Ευρώπη είναι απαραίτητη και έως ένα βαθμό αναπόφευκτη. Έτσι, ενώ ενισχύουμε την τράπεζά μας, θα εξακολουθήσουμε να αξιολογούμε ευκαιρίες που θα ανακύπτουν.

— Η μετοχή σας βρέθηκε πάλι σε ιστορικό χαμηλό...

— Η τιμή της μετοχής είναι αντανάκλαση της σχετικά χαμηλής απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων μας. Επομένως, ναι, είμαστε κερδοφόροι, αλλά η απόδοση των ιδίων κεφαλαίων μας πρέπει να ενισχυθεί και καθώς αυτό θα συμβαίνει, έχω την πεποίθηση ότι θα βελτιώνεται και η τιμή των μετοχών μας επίσης.

Οι πελάτες μας στην Ελλάδα μας εμπιστεύονται επί σειρά ετών

— Ποια είναι τα σχέδιά σας για το υποκατάστημά σας στην Ελλάδα;

— Λειτουργούμε εδώ και περίπου 40 χρόνια και το επιχειρηματικό μας μοντέλο θα παραμείνει το ίδιο. Συνεργαζόμαστε πολύ στενά με τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, την κεντρική τράπεζα, τους εταιρικούς μας πελάτες, πολλοί από τους οποίους δραστηριοποιούνται διεθνώς, και εργαζόμαστε επίσης με ιδιώτες για τις διεθνείς ανάγκες τους. Η DB λειτουργεί σαν δίαυλος των πελατών της στην Ελλάδα για το διεθνές της δίκτυο, είτε ενδιαφέρονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε κάποια νέα αγορά στην Ασία,

είτε να αντλήσουν κεφάλαια, μέσω του βραχίονά μας στις αγορές κεφαλαίου στο Λονδίνο ή στη Νέα Υόρκη, είτε να διεκπεραιώσουν πληρωμές και κλίρινγκ, μέσω της Φρανκφούρτης ή της Νέας Υόρκης, όποια κι αν είναι η ανάγκη.

— Οι πελάτες σας στην Ελλάδα εμπιστεύονται την τράπεζα παρά τα προβλήματά της;

— Είμαστε τυχεροί στην Ελλάδα, γιατί όλοι οι πελάτες μας είναι πολύ υψηλού επιπέδου –τράπεζες, εταιρείες, το Δημόσιο, ιδιώτες– και αντιλαμβάνονται ότι πίσω από έναν παράξενο τίτλο υπάρχει μια πολύ ισχυρή και υγιής τράπεζα. Αφού εμφανίσαμε κέρδη πέρυσι και επιτύ-

χαμε τους στόχους μας για τη μείωση του κόστους, άλλαξε ήδη το αφήγημα και τώρα καλούμαστε απλώς να επιτυγχάνουμε συνεχώς, χρόνο με τον χρόνο, βελτίωση της κερδοφορίας μας.

— Πώς βλέπετε τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας;

— Η Ελλάδα πήγε πολύ καλά κατά το πρόγραμμα προσαρμογής της στην τραπεζική συγκέντρωση και στην αντιμετώπιση των θεμάτων που σχετίζονται με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Κατά τον τελευταίο χρόνο, η αξιοπιστία της οικονομίας και του τραπεζικού συστήματος εξελίχθηκε στη σωστή κατεύθυνση και αυτό φάνηκε. Η Ελ-

λάδα απέκτησε ξανά πρόσβαση στις διεθνείς αγορές κεφαλαίου, μπόρεσε να αναχρηματοδοτήσει τις ανάγκες της στις αγορές, κάτι που αποτελούσε στόχο του προγράμματος. Συνεπώς, είναι κρίσιμο να μη θυσιαστούν αυτή η πειθαρχία και η αξιοπιστία που κερδήθηκαν τα τελευταία 2-3 χρόνια για οποιαδήποτε μέτρα βραχυπρόθεσμης απόδοσης.

— Ανησυχείτε για το ελληνικό τραπεζικό σύστημα, εξαιτίας του υψηλού ποσοστού των μη εξυπηρετούμενων δανείων;

— Η αξιοπιστία στο μακροοικονομικό πεδίο που επιτεύχθηκε, όπως έπρεπε και με δύσκολο τρόπο, πρέ-

πει να διαφυλαχθεί και να ενισχυθεί, γιατί αποτελεί προϋπόθεση για την περαιτέρω αντιμετώπιση του θέματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων στις ελληνικές τράπεζες. Οι τράπεζες σημείωσαν σημαντική πρόοδο, αλλά γνωρίζουμε ότι η κατάσταση τους βρίσκεται εκεί που ήταν η Ισπανία πριν από 4-5 χρόνια. Εξασφάλισαν ένα βασικό επίπεδο εξυγίανσης και αναμένουν τώρα να έρθουν διαχειριστές κεφαλαίων που θα ήθελαν να αποκτήσουν στοιχεία του ενεργητικού τους. Αν οι τράπεζες μπορέσουν να μεταβιβάσουν αυτά τα στοιχεία ενεργητικού με κεφαλαιακά ουδέτερο τρόπο, τότε ο τραπεζικός τομέας σιγά σιγά θα ανα-

ζωογονηθεί, θα έχει περισσότερα κεφάλαια, ώστε να διαθέσει σε νέες ανάγκες. Η προϋπόθεση για να έρθουν, όμως, αυτοί οι επενδυτές είναι να υπάρχει εμπιστοσύνη σε μακροοικονομικό πλαίσιο. Αν η εμπιστοσύνη αυτή χαθεί, τότε τα κεφάλαια δεν θα έρθουν και η λύση στο θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων θα αναβληθεί. Ελπίζω ότι το ταξίδι αυτό θα συνεχιστεί, γιατί τότε θα υπάρξει πρόοδος, αλλά μπορώ επίσης να δω ότι, αν η πειθαρχία εγκαταλειφθεί και χαθεί η αξιοπιστία, το πρόβλημα θα παραταθεί και θα περιοριστούν τα περιθώρια των τραπεζών για να λύσουν αυτά τα προβλήματα.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΡΟΣΚΟΠΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ

Μερίδα Επ. Συνοικισμού
Αρ.323 Νηπ. 26.8.1981

T.O. 28595
2080 Λευκωσία

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνδέσμου Παλαιών Προσκόπων Λευκωσίας συγκαλεί την καθιερωμένη Ετήσια Γενική Συνέλευση του Συνδέσμου την **Τετάρτη 29 Μαΐου 2019 και ώρα 5:30 μ.μ.** στο οίκημα του Συνδέσμου. Προς τούτο καλούνται τα μέλη όπως παραστούν.

Η ημερήσια διάταξη:

- 1) Εκλογή Προεδρείου της Συνέλευσης
- 2) Απολογισμός πεπραγμένων από τον Προέδρο του Συνδέσμου.
- 3) Έκθεση Ταμειακής Κατάστασης από τον Ταμία.
- 4) Έκθεση Ελεγκτών.
- 5) Ερωτήσεις / Απαντήσεις / Διευκρινίσεις επί του απολογισμού και της οικονομικής/ταμειακής κατάστασης.
- 6) Τελικό σχόλιο και Κλείσιμο της Συνέλευσης από τον Προεδρεύοντα.

Καλούνται όλα τα μέλη να παραστούν.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Γιάννης Ξενίδης Πρόεδρος 99689717	Τούλα Δράκου Γραμματέας 99415079
---	--

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

ΕΝΟΡΙΑ ΔΑΣΟΥΠΟΛΗΣ

Δευτέρα 27 Μαΐου 2019

6:30μ.μ - 8:30μ.μ: Αίθουσα Εκκλησίας Απ. Βαρνάβα-Δασούπολη

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, διενεργεί Διαγωνισμό για την Ανάθεση με Δημόσια Σύμβαση της δημιουργίας 10 Κατοικιών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης στις Επαρχίες Λευκωσίας, Λεμεσού, Λάρνακας, Αρμoxώστου, Πάφου οι οποίες θα φιλοξενούν άτομα με αναπηρίες. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξασφαλίσουν τα Έγγραφα Διαγωνισμού σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του ΤΚΕΑΑ www.mlsi.gov.cy/dsid.

Διοικητικό Ταμείο
της Επαρχιακής Ένωσης της Κύπρου

Κυπριακή Δημοκρατία

Ευρωπαϊκή Ένωση

Αναπόφευκτη η κλιμάκωση του εμπορικού πολέμου

Αποτελεί το βασικό σενάριο οίκων όπως JP Morgan, Goldman Sachs, Nomura

Η **κατάρρευση** των διαπραγματεύσεων μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας και η απαγόρευση πρόσβασης της κινεζικής Huawei στην αμερικανική αγορά και σε προμηθευτές ανατρέπει τις προβλέψεις των μεγάλων διεθνών τραπεζών περί αποκλιμάκωσης του εμπορικού πολέμου. Οι αναλυτές γίνονται όλο και πιο απαισιόδοχοι και το ενδεχόμενο γενικευμένου ανοικτού εμπορικού πολέμου γίνεται πλέον το βασικό τους σενάριο. Οι αναλυτές των Goldman Sachs, Nomura και JP Morgan συγκαταλέγονται σε όσους αναθεωρούν τις προβλέψεις τους για την εξέλιξη του εμπορικού πολέμου μεταξύ των δύο μεγάλων οικονομιών του κόσμου, καθώς ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ απειλεί να επιβάλει δασμούς 25% σε όλες τις εισαγωγές προϊόντων από την Κίνα. Για τους αναλυτές της Nomura αποτελεί πλέον βασικό σενάριο η αύξηση των δασμών στις υπόλοιπες εισαγωγές από την Κίνα –ύψους 300 δισ. δολαρίων τον χρόνο– που έχουν μείνει μέχρι στιγμής εκτός εμπορικού πολέμου. Προβλέπουν ότι οι πιθανότητες για αύξηση των δασμών το δεύτερο εξάμηνο ανέρχονται στο 65% και πως αυτοί θα επιβληθούν κατά πάσα πιθανότητα το τρίτο τρίμηνο του έτους.

«Δεν νομίζουμε πως οι δύο πλευρές θα καταφέρουν να επιστρέψουν εκεί όπου βρίσκονταν στα τέλη Απριλίου», αναφέρουν σε σημείωμά τους οι αναλυτές της Nomura. «Η σχέση ΗΠΑ - Κίνας εκτροχιάστηκε ακόμη περισσότερο τις δύο τελευταίες εβδομάδες, μετά μια περίοδο που φαινόταν πως υπάρχει συνεχής πρόοδος για την επίτευξη μιας ομολογούμενης συμφωνίας», προσθέτουν.

Οι σοβαρές επιπτώσεις από τη σύγκρουση των δύο χωρών εξαπλώνεται από τον κλάδο του εμπορίου και των επενδύσεων στον τεχνολογικό κλάδο και ακόμη παραπέρα. Μετά τον αποκλεισμό της Huawei από την αμερικανική αγορά, χθες η ιαπωνική Toshiba ανακοίνωσε πως θα σταματήσει να προμηθεύει τη Huawei με τσιπ μνήμης. Παράλληλα, η βρετανική ARM ανακοίνωσε πως και αυτή θα σταματήσει να προμηθεύει τον κινεζικό γίγαντα των τηλεπικοινωνιών με επεξεργαστές. Η απόφαση Τραμπ απειλεί ευθέως τη Huawei, καθώς η κινεζική εταιρεία δεν μπορεί να καλύψει την απώλεια των Αμερικανών προμηθευτών της από την κινεζική αγορά, με αποτέλεσμα να απειλούνται τόσο οι μονάδα κατασκευής κινη-

Η σχέση ΗΠΑ - Κίνας εκτροχιάστηκε ακόμη περισσότερο τις δύο τελευταίες εβδομάδες, μετά μια περίοδο που φαινόταν πως υπάρχει συνεχής πρόοδος για την επίτευξη μιας ομολογούμενης περιορισμένης συμφωνίας, τονίζουν σε εκθέσεις προς τους πελάτες τους διεθνείς επενδυτικοί οίκοι.

Οι αναλυτές θεωρούν πλέον πολύ πιθανή την επιβολή δασμών 25% στο σύνολο των κινεζικών εξαγωγών στις ΗΠΑ.

τών τηλεφώνων όσο και η κατασκευή τηλεπικοινωνιακού υλικού. Η Huawei είναι η εταιρεία με τις δεύτερες υψηλότερες πωλήσεις κινητών τηλεφώνων παγκοσμίως μετά τη νοτιοκορεατική Samsung και η μεγαλύτερη εταιρεία τηλεπικοινωνιακού υλικού παγκοσμίως. Αναλυτές εκτιμούν πως, αν δεν κάνει πίσω ο Τραμπ, η Huawei δεν θα καταφέρει να αντικαταστήσει τους αμερικανικούς επεξεργαστές σε αρκετά σύντομο χρονικό διάστημα ώστε να μην καταρρεύσουν και οι δύο δραστηριότητές της. Αναλυτές της Goldman Sachs

θεωρούν πως αν δεν σημειωθεί ουσιαστική πρόοδος τις επόμενες εβδομάδες, τότε η επιβολή επιπλέον δασμών θα γίνει το βασικό σενάριο. «Αν και εξακολουθούμε να θεωρούμε πως είναι πιθανότερη η επίτευξη συμφωνίας από τη μη επίτευξή της, θα είναι δύσκολο να αποφύγουμε το άσχημο αποτέλεσμα», έγραψαν σε ανάλυσή τους. Η επιβολή δασμών σε όλες τις εισαγωγές από Κίνα, ύψους 560 δισ. δολαρίων τον χρόνο, θα οδηγήσει σε μείωση του αμερικανικού ΑΕΠ κατά 0,5% και του κινεζικού κατά 0,8% σε περίοδο τριών ετών, προβλέπει η Goldman Sachs. Η JP Morgan θεωρεί ότι υπάρχουν σοβαρές πιθανότητες για περαιτέρω κλιμάκωση των δασμών, ενώ η Bank of America σημειώνει πως η σχετικά περιορισμένη αντίδραση των χρηματιστηρίων αυξάνει τις πιθανότητες για «ακόμη πιο μακρά περίοδο έντονων αντιπαράθεσης».

«Οπλο» οι σπάνιες γαίες

Η **κλιμάκωση** της αντιπαράθεσης έχει προκαλέσει ανησυχία πως η Κίνα θα μπορούσε να εκμεταλλευθεί ως μοχλό πίεσης το γεγονός πως είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής σπάνιων γαιών στον κόσμο. Στοιχεία των σπάνιων γαιών χρησιμοποιούνται σε πολλά καταναλωτικά αγαθά, από κινητά τηλέφωνα και τηλεοράσεις μέχρι ηλεκτρικά αυτοκίνητα, σε κινητήρες τζετ στρατιωτικών αεροσκαφών, σε δορυφόρους και λείζερ. Εταιρείες όπως οι Raytheon, Lockheed Martin, BAE Systems και Apple εξαρτώνται σε σημαντικό βαθμό από Κινέζους προμηθευτές σπάνιων γαιών. Η Apple χρησιμοποιεί στοιχεία σπάνιων γαιών σε πηκία, φωτογραφικούς φακούς και στον μηχανισμό που κάνει να δονούνται τα κινητά της τηλεφώνα. Οι τρεις εξοπλιστικές εταιρείες τις χρησιμοποιούν στα συστήματά καθοδήγησης των προηγμένων

πυραύλων τους και στους αισθητήρες τους. Αν και τα 17 στοιχεία των σπάνιων γαιών δεν είναι τόσο σπάνια όσο υποδηλώνει το όνομά τους, η διαδικασία εξόρυξης και επεξεργασίας τους είναι δύσκολη και κοστοβόρα. Το σημαντικότερο είναι πως η Κίνα είχε το 81% της παγκόσμιας παραγωγής στοιχείων σπάνιων γαιών το 2017 και πως κάλυπτε το 80% των αναγκών της αμερικανικής αγοράς μεταξύ 2014-2017. Στην Κίνα υπάρχει το 37% των παγκόσμιων αποθεμάτων στοιχείων σπάνιων γαιών. Μέχρι τώρα οι ΗΠΑ έχουν εξαιρέσει τις εισαγωγές στοιχείων σπάνιων γαιών από τους αυξημένους δασμούς που επιβάλλουν στις εισαγωγές από την Κίνα, η οποία είχε κατηγορηθεί το 2010 από την Ιαπωνία πως είχε σταματήσει να την προμηθεύει στη διάρκεια διπλωματικής αντιπαράθεσης μεταξύ των δύο χωρών.

Το **KANALI 6**, σε συνεργασία με τη **Salamis Tours**, σας ταξιδεύει στη μαγευτική **ΒΗΡΥΤΟ | 7 - 9 Ιουνίου**

Απολαύστε ένα 2ήμερο γεμάτο γεύσεις και αρώματα της Αραβικής κουλτούρας με το ανακαινισμένο κρουαζιερόπλοιο c/s Salamis Filoxenia

Πληροφορίες και κρατήσεις στο 99 396386

Ο κ. Ιωάννης Κασουλίδης και η εφημερίδα ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ σας προσκαλούν στην παρουσίαση του βιβλίου:

30
ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΡΩΝ

Ιδέες και σκέψεις για την Κύπρο μας

την Τρίτη, 28 Μαΐου 2019, στις 19:00 στο Δημοτικό Πολιτιστικό Κέντρο Πάνος Σολομωνίδης, στην Λεμεσό.

Συντονιστής
Απόστολος Γ. Κουρουπάκης
Υπεύθυνος Ύλης εφημερίδας Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αντρέας Παράσχος
Διευθυντής εφημερίδας Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πρέσβης Αλέξανδρος Ν. Ζήνων
Πρώην Γενικός Διευθυντής Υπουργείου Εξωτερικών

Αντρέας Μαυρογιάννης
Διαπραγματευτής Ελληνικής Κοινότητας

Χαιρετισμό θα απευθύνει ο συγγραφέας Ιωάννης Κασουλίδης.

Θα ακολουθήσει cocktail.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η προειδοποίηση

Τον Δεκέμβριο, όταν εντεινόταν η καχυποψία προς την Huawei και τη σχέση της με το Πεκίνο, ο επίτροπος Τεχνολογίας της Ε.Ε. Αντρουξ Αντσιπ κάλεσε τις χώρες-μέλη να ανησυχούν για την Huawei και για άλλες κινεζικές εταιρείες υψηλής τεχνολογίας, καθώς εγκυμονούν κινδύνους για τη βιομηχανία και την ασφάλεια της Ε.Ε.».

Θέμα ασφαλείας

Στο πλαίσιο επίσκεψής του στο Λονδίνο στις αρχές Μαΐου, ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο κάλεσε τη Βρετανία «να θέσει σε προτεραιότητα το συμφέρον της και την εθνική της ασφάλεια αλλά και την εθνική ασφάλεια των συμμάχων της όταν συναλλάσσεται με την κινεζική Huawei».

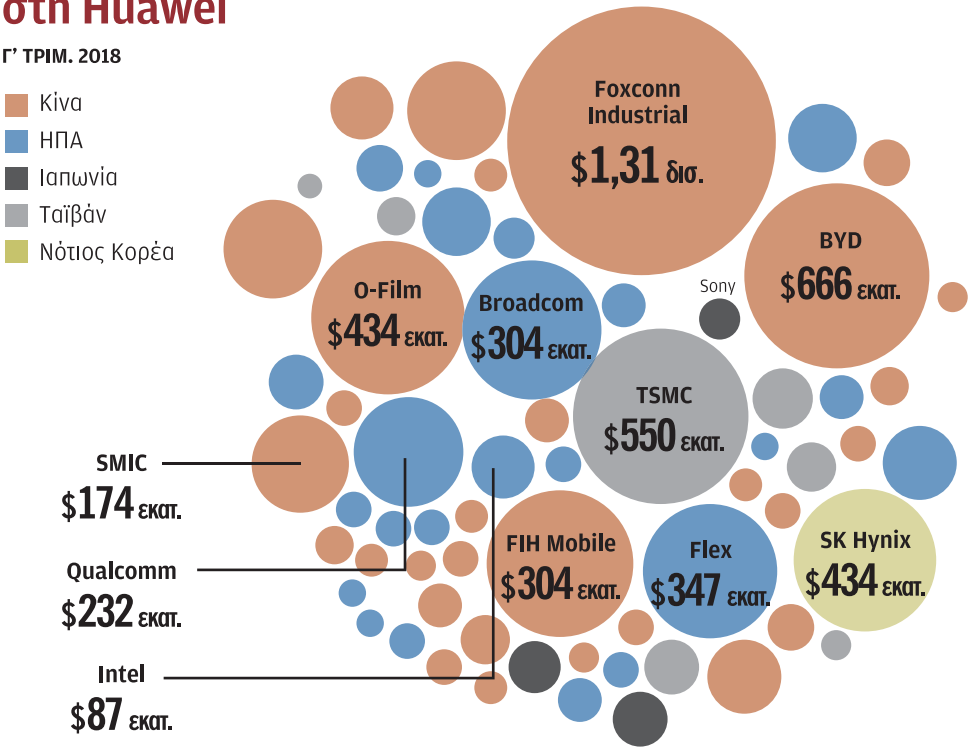
Η απάντηση

Σε συνέντευξή του στο BBC ο ιδρυτής της Huawei Ρεν Ζενγκφάι δήλωσε πως θα προτιμούσε να «κλείσει» την εταιρεία του, παρά να κατασκοπεύει για τις κινεζικές αρχές. Προέβλεψε πως η Ουάσιγκτον δεν θα συντρίψει τον τεχνολογικό κολοσσό της Κίνας, καθώς «αν σβήσουν τα φώτα στη Δύση, η Ανατολή θα εξακολουθήσει να λάμπει».

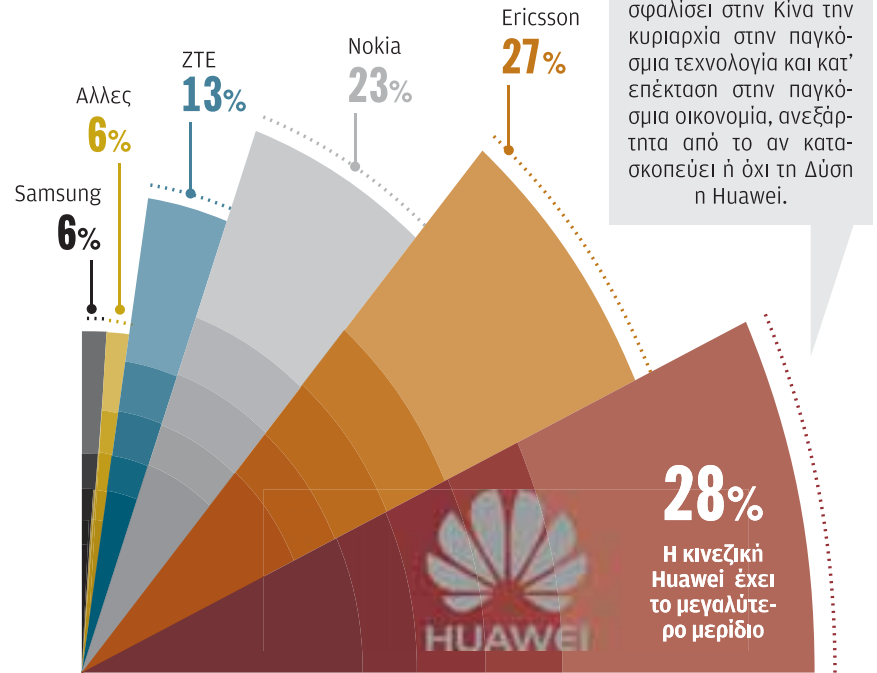
Προμηθευτές με μεγάλη έκθεση στη Huawei

Γ' ΤΡΙΜ. 2018

- Κίνα
- ΗΠΑ
- Ιαπωνία
- Ταϊβάν
- Νότιος Κορέα

ΜΕΡΙΔΙΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ, 2017

Η επέλαση των κινεζικών βιομηχανιών στον εξοπλισμό τηλεπικοινωνιών μπορεί να διασφαλίσει στην Κίνα την κυριαρχία στην παγκόσμια τεχνολογία και κατ'επέκταση στην παγκόσμια οικονομία, ανεξάρτητα από το αν κατασκοπεύει ή όχι τη Δύση η Huawei.

Ο νέος «ψηφιακός» ψυχρός πόλεμος

Συναγερμός για την επέκταση της κινεζικής Huawei στη Δύση – Οι φόβοι για κατασκοπεία και το μπλόκο του Τραμπ

Της ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ

Αν ο πρόεδρος των ΗΠΑ, ο συγκεκριμένος πρόεδρος των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τραμπ, ήταν ο μοναδικός αρχηγός κράτους που κήρυξε ανοικτά τον πόλεμο στην κινεζική Huawei επικαλούμενος λόγους «εθνικής ασφάλειας», η ανησυχία της κοινής γνώμης για το τι ακριβώς συμβαίνει με τη μεγαλύτερη εταιρεία τηλεπικοινωνιακού υλικού στον κόσμο θα ήταν μάλλον μικρότερη. Σε αντίθεση, όμως, με άλλες επιλογές του Ντόναλντ Τραμπ, η απόφασή του να αποκλείσει τη Huawei από την αμερικανική αγορά τηλεπικοινωνιών απαγορεύοντας στις αμερικανικές εταιρείες να χρησιμοποιούν εξοπλισμό της ή να την προμηθεύουν, δεν αποτελεί αυθαίρετη κίνηση της Ουάσιγκτον ούτε διατάσσει παγιωμένες ισορροπίες. Συνάδει, αντιθέτως, με έναν διεθνή συναγερμό που έχει σημάνει κατά του κινεζικού κολοσσού, καθώς η Huawei έχει εμπνεύσει υποψίες σε κυβερνήσεις, μυστικές υπηρεσίες και εταιρείες. Ολο και περισσότερες χώρες εκφράζουν φόβους πως η Huawei αποτελεί το «μάτι» του Πεκίνου στον δυτικό κόσμο και το όχημα με το οποίο η Κίνα κατασκοπεύει επιχειρήσεις και κράτη για να κλέψει τεχνολογία ή στρατηγικές σημασίας μυστικά, με απώτερο στόχο την παγκόσμια κυριαρχία της. Και το πρόβλημα είναι πως πρόκειται για την πρώτη στον κόσμο εταιρεία εξοπλισμού τηλεπικοινωνιών, αλλά και τη δεύτερη στον κόσμο, μετά τη Samsung, παρασκευάστρια των λεγόμενων έξυπνων κινητών με έσοδα περίπου 92 δισ. δολ. το περασμένο έτος. Εχει ήδη δεσποζουσα θέση ανά τον κόσμο σε Ευρώπη, Ασία και Αφρική, και επεκτείνεται δυναμικά στους πλέον στρατηγικούς τομείς της τεχνικής νοημοσύνης, του υπολογιστικού νέφους στο Ιντερνέτ (cloud) και προπαντός στη λεγόμενη τεχνολογία πέμπτης γενιάς, που θα συνδέει υπολογιστές, έξυπνα κινητά, έξυπνα σπίτια και έξυπνες πόλεις. Η βαρύτητα της τεχνολογίας πέμπτης γενιάς, όμως, δικαιολογεί την Ουάσιγκτον και όσες χώρες έχουν συνταχθεί μαζί της κατά της Huawei να επιζητούν την απόλυτη

Πολλές χώρες ανησυχούν πως η Huawei αποτελεί το «μάτι» του Πεκίνου στον δυτικό κόσμο και το όχημα με τον οποίο η Κίνα κατασκοπεύει επιχειρήσεις και κράτη.

ασφάλεια. Ετσι, στη διάρκεια του περασμένου έτους, πολλές χώρες προέβλεσαν σε κινήσεις ανάλογες με αυτές του Ντόναλντ Τραμπ επιβάλλοντας περιορισμό ή και αποκλεισμό της Huawei από τα δίκτυά τους. Οι υποψίες πως κατασκοπεύει τη Δύση για λογαριασμό του Πεκίνου οφείλονται πρώτα απ' όλα στην προσωπικότητα του ανθρώπου που τη δημιούργησε, το 1987. Πρόκειται για τον μηχανολόγο Ρεν Ζενγκφάι, στέλεχος του Λαϊκού Απελευθερωτικού Στρατού της Κίνας στις αρχές της δεκαετίας του 1980, δηλαδή του ένοπλου βραχίονα του Κομμουνι-

στικού Κόμματος της Κίνας, που κυβερνά την αχανή ασιατική χώρα από το 1949 και σήμερα μόνον κατ' όνομα κομμουνιστικό. Το παρελθόν του αρκεί για να ενσπείρει υποψίες σε κυβερνήσεις και επιχειρήσεις για τους δεσμούς του με το «βαθύ κράτος» της Κίνας. Στον δυτικό κόσμο είναι, άλλωστε, γνωστό πλέον πως το Πεκίνο δεν χάνει την ευκαιρία να εκμεταλλευθεί την ισχύ μιας κινεζικής εταιρείας στην παγκόσμια αγορά. Αναμφίβολα, αυτό και μόνον το στοιχείο που κινεί υποψίες για διαπλοκή της Huawei με την κινεζική ηγεσία δεν αποδεικνύει ότι η εταιρεία είναι, όντως, ένοχη κατασκοπείας. Θεμελιώδης διαφορά, όμως, ανάμεσα στη Huawei και σε άλλες κινεζικές εταιρείες που δεν έχουν προκαλέσει αντιδράσεις στη Δύση είναι το ιδιοκτησιακό της καθεστώς, αφού παραμένει απροσδιόριστο, με την εταιρεία να δηλώνει ότι ανήκει στους υπαλλήλους της. Έχουν, άλλωστε, προηγηθεί εναντίον της κατηγορίες από αμερικανικές επιχειρήσεις πολλά χρόνια προτού εγκατασταθεί ο Τραμπ

στον Λευκό Οίκο και κηρύξει εμπορικό πόλεμο κατά της Κίνας. Το 2003, ομάδα αμερικανικών επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων και η Cisco, την κατηγορήσε ότι υπέκλεπτε πνευματική ιδιοκτησία και τεχνολογία. Η υπόθεση διευθετήθηκε εξωδικαστικά, αλλά στη συνέχεια ακολούθησε σειρά καταγγελιών από άλλες εταιρείες για κλοπή τεχνολογίας και παραβίαση του οικονομικού εμπάργκο κατά χωρών όπως το Ιράν. Το 2014, άλλωστε, την κατηγορήσε για επιχειρηματική κατασκοπεία η αμερικανική T-Mobile, που ανήκει στη γερμανική Deutsche Telekom. Το θέμα αφορούσε την τεχνολογία που έχει αναπτύξει στην κατασκευή ενός ρομπότ, του Tάπι. Υπάλληλοι της Huawei μαγνητοσκοπήθηκαν να μετρούν, να φωτογραφίζουν, αλλά και να κλέβουν ανταλλακτικά του Tάπι. Το σχετικό βίντεο παρουσιάστηκε στο δικαστήριο και η υπόθεση έκλεισε τρία χρόνια αργότερα, όταν επιβλήθηκε στη Huawei πρόστιμο ύψους 4,8 εκατ. δολαρίων.

Στο στόχαστρο πέντε μυστικών υπηρεσιών ο κινεζικός κολοσσός

Η υπόθεση της Huawei άρχισε να αναδίδει άρωμα ψυχρού πολέμου στις αρχές του περασμένου έτους. Τον Φεβρουάριο του 2018, οι επικεφαλής έξι τμημάτων των μυστικών υπηρεσιών των ΗΠΑ ενημέρωσαν αρμόδια επιτροπή της αμερικανικής Γερουσίας ότι δεν εμπιστεύονται τη Huawei ούτε και την ανταγωνίστριά της, την επίσης κινεζική ZTE. Συνέστησαν μάλιστα ευθέως στους Αμερικανούς να μη χρησιμοποιούν τα smartphones της εταιρείας ούτε και άλλον εξοπλισμό δικό της. Την αίσθηση του συναγερμού καλλιέργησε, όμως, στα μέσα Ιουλίου η συνάντηση που είχαν οι επικεφαλής των μυστικών υπηρεσιών ΗΠΑ, Καναδά, Βρετανίας, Αυστραλίας και Νέας Ζηλανδίας, προκειμένου να

κοινοποιήσουν την ανησυχία τους για το αν πρέπει να επιτρέπεται η λειτουργία εξοπλισμού της Huawei στις χώρες και στα δίκτυά τους. Δύο ημέρες αργότερα, εργαστήριο που είχε επιστρατεύσει η κυβέρνηση της Βρετανίας για να εξετάσει το λογισμικό και γενικότερα τον εξοπλισμό της Huawei ανέφερε ότι είχε εντοπίσει «ελλείψεις» στις λειτουργικές της διαδικασίες, που έθεταν θέμα εθνικής ασφάλειας. Επειτα από συστηματικές πιέσεις της βρετανικής κυβέρνησης, η Huawei δέχθηκε να δαπανήσει 2 δισ. δολ. για τη διόρθωση αυτών των «ελλείψεων». Τον Αύγουστο, όμως, το αμερικανικό Κογκρέσο ψήφισε νόμο που υπέγραψε στη συνέχεια ο Ντόναλντ Τραμπ, και απαγόρευ-

ΗΠΑ, Καναδάς, Βρετανία, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία ενώνουν τις δυνάμεις τους για να αντιμετωπίσουν την κινεζική απειλή.

σε στις υπηρεσίες της αμερικανικής κυβέρνησης να αγοράζουν ή να χρησιμοποιούν υλικό τηλεπικοινωνιών και μηχανισμούς παρακολούθησης με οπτικοακουστικά μέσα κινεζικών εταιρειών όπως η Huawei και η ZTE. Οι δύο εταιρείες αναφέρονται στον σχετικό νόμο με το όνομά τους. Μία εβδομάδα αργότερα, η Αυστραλία

ανακοίνωσε παρεμφερή νόμο με τον οποίο απέκλεισε από τις τηλεπικοινωνίες της και τα δίκτυα πέμπτης γενιάς οποιαδήποτε εταιρεία «ενδέχεται να υπακούει στις οδηγίες ξένης κυβέρνησης». Ο εν λόγω νόμος δεν ανέφερε ρητώς τη Huawei ούτε τη ZTE αλλά ο κινεζικός κολοσσός έσπευσε να επικρίνει την απόφαση ως πολιτικά υποκινούμενη και βασισμένη σε «ιδεολογικές προκαταλήψεις» και όχι σε πραγματικούς λόγους εθνικής ασφάλειας. Ακολούθησε τον Νοέμβριο η Νέα Ζηλανδία, οι μυστικές υπηρεσίες της οποίας απαγόρευσαν τη συμμετοχή της Huawei στην ανάπτυξη των δικών της δικτύων πέμπτης γενιάς, επικαλούμενες πάλι «σημαντικό κίνδυνο για την εθνική ασφά-

λεια της χώρας». Η κορύφωση του δράματος φάνηκε να έρχεται τον Δεκέμβριο του περασμένου έτους, όταν οι канаδικές αρχές συνέλαβαν κατόπιν υπόδειξης της Ουάσιγκτον τη γενική οικονομική διευθύντρια της Huawei, Μενγκ Γουαντζού, με την κατηγορία ότι η εταιρεία της παραβίαζε συστηματικά το εμπάργκο κατά του Ιράν. Η είδηση προκάλεσε αίσθηση παγκοσμίως καθώς ο Καναδάς χρησιμοποιούσε εκτεταμένα τα συστήματά της Huawei. Λίγες ημέρες μετά τη σύλληψη της Μενγκ, ο όμιλος British Telecom ανακοίνωσε πως αφαιρεί τον εξοπλισμό της Huawei από τα βρετανικά δίκτυα κινητής τηλεφωνίας και δεν θα χρησιμοποιήσει τεχνολογία του κινεζικού κολοσσού στα μελλοντικά δίκτυα.

«Απαγορευτικό» στη Huawei από επιχειρήσεις – Μεγάλο πλήγμα από το μπλόκο της Google

Φραγμούς και αποκλεισμούς στη Huawei έχουν επιβάλει όχι μόνον κυβερνήσεις αλλά και επιχειρήσεις, έστω κι αν η σχετική απόφασή τους υποκινείται από τις Αρχές της χώρας στην οποία ανήκουν. Τον Δεκέμβριο του περασμένου έτους, η γαλλική εταιρεία τηλεπικοινωνιών Orange (πάλαι ποτέ France Telecom) ανακοίνωσε ότι δεν πρόκειται εφεξής να χρησιμοποιεί εξοπλισμό της Huawei στα δικά της δίκτυα πέμπτης γενιάς. Κι ενώ η Γερμανία έχει εμφανώς αποφύγει να προβεί σε αποκάλυπτα εχθρικές κινήσεις προς τον κινεζικό κολοσσό, η γερμανική Deutsche Telekom εξετάζει διεξοδικά κατά πόσον υπάρχει πρόβλημα εθνικής ασφάλειας με τη χρη-

ση του εξοπλισμού της Huawei. Εν ολίγοις, ο πανίσχυρος κινεζικός κολοσσός με το παγκόσμιο δίκτυο προμηθευτών από την Κίνα, την Ταϊβάν και την Ιαπωνία μέχρι τις ΗΠΑ και τη Φινλανδία, και με τις πωλήσεις των κινητών του ανά τον κόσμο να υπερβαίνουν εκείνες της Apple, βρίσκεται σταδιακά όλο και περισσότερες κλειστές πόρτες σε όλο και περισσότερες χώρες. Καθοριστικό πλήγμα για τη Huawei αναμένεται, πάντως, να είναι η απόφαση της Google να την αποκλείσει από κάθε μελλοντική αναβάθμιση του λειτουργικού συστήματός Android και να αφαιρέσει από τα μελλοντικά «έξυπνα» κινητά του κινεζικού κολοσσού τη δυνατότητα πρόσβασης σε δημο-

φιλείς εφαρμογές όπως οι Google Play, Gmail, Chrome, Youtube και Google Maps. Η Google επικαλέστηκε, βέβαια, τους νέους κανονισμούς του προέδρου Τραμπ. Για τη Huawei η απόφαση της Google συνεπάγεται ότι θα μπορεί μεν να χρησιμοποιεί το Android, αλλά οι χρήστες των νέων συσκευών της δεν θα έχουν πρόσβαση στις αναβαθμίσεις ασφαλείας και στην τεχνική υποστήριξη του Android. Οι επιπτώσεις αναμένεται να είναι αλυσιδωτές. Την ίδια ημέρα, οι βιομηχανίες παραγωγής μικροεπεξεργαστών, μεταξύ των οποίων οι Intel, Qualcomm, Xilinx και Broadcom, ενημέρωσαν το προσωπικό τους ότι δεν θα προμηθεύουν

Η αμερικανική εταιρεία απέκλεισε τη Huawei από κάθε μελλοντική αναβάθμιση του λειτουργικού συστήματος Android.

τη Huawei μέχρι νεωτέρας. Τρεις ημέρες αργότερα, έμποροι λιανικής που πωλούν κινητά σε πολλές χώρες της Ασίας αρνήθηκαν να δεχθούν εξοπλισμό της Huawei. Επικαλέστηκαν την αλλαγή στάσης από πλευράς των καταναλωτών,

που σπεύδουν ήδη να απαλλαγούν από οτιδήποτε τους συνδέει με την κινεζική εταιρεία, φοβούμενοι πως οι κινήσεις της Google μπορεί να τους δημιουργήσουν προβλήματα. Αναλυτές του κλάδου πιθανολογούν πως η απόφαση της Google θα εξωθήσει τη Huawei να επισπεύσει την ανάπτυξη αμιγώς δικού της λειτουργικού συστήματος, καθώς και εφαρμογών, ώστε να μην εξαρτάται από τρίτους. Εν ολίγοις, ότι θα την εξωθήσει σε νέο δημιουργικό άλμα μπροστά. Μέρημα της Κίνας είναι, άλλωστε, εμφανώς η πλήρης τεχνολογική ανεξάρτησή της από τη Δύση. Στην πλειονότητά τους, πάντως, οι αναλυτές εκτιμούν ότι, βραχυπρόθεσμα τουλάχιστον, η κινεζική

εταιρεία θα υποστεί πλήγμα στην αγορά smartphones. Το πιθανότερο είναι πως θα δυσκολευθεί τουλάχιστον να εκθρονίσει από την πρώτη θέση των πωλήσεων τη νοτιοκορεατική Samsung μέσα στο 2020, όπως είχε θέσει στόχο. Αντιθέτως, οι εξελίξεις αναμένεται να αποβούν εις όφελος των κυριότερων ανταγωνιστών της Huawei και όχι μόνον της Samsung. Προπαντός αναμένεται να ενισχύσει τις Ericsson και Nokia. Αντιμετωπίζοντας τον επιθετικό ανταγωνισμό της και τις χαμηλές τιμές τη δεκαετία του 1990, βρέθηκαν σε εξαιρετικά δυσχερή θέση και κινδύνεψαν να εκτοπιστούν από την αγορά.

Μέχρι στιγμής η βρετανική κυβέρνηση υπόσχεται να στηρίξει με κάθε τρόπο τη βιομηχανία, χωρίς ωστόσο να έχει δεσμευθεί για τη χορήγηση δανείου. Τον περασμένο μήνα, άλλωστε, παρέσχε στην British Steel δάνειο ύψους 154 εκατ. δολαρίων ώστε να τη διευκολύνει να συμμορφωθεί με τους κανόνες της Ε.Ε. για τις εκπομπές ρύπων.

Στα πρόθυρα χρεοκοπίας η British Steel

Το φάσμα της χρεοκοπίας αντιμέτωπιζει η δεύτερη σε μέγεθος βιομηχανία χάλυβα της Βρετανίας, British Steel, αν δεν εγκριθεί το δάνειο ύψους 38 εκατ. δολαρίων που έχει ζητήσει από τη βρετανική κυβέρνηση. Αν η British Steel καταρρεύσει, θα πάρει μαζί της περίπου 5.000 θέσεις εργασίας, ενώ θα θέσει σε κίνδυνο άλλες 20.000 θέσεις στην αλυσίδα προσφοράς στον κλάδο. Η κακοδαιμονία της British Steel οφείλεται, όμως, στη μειωμένη ζήτηση, στα παρεπόμενα του σινοαμερικανικού εμπορικού πολέμου αλλά και στην αβεβαιότητα που περιβάλλει τη μελλοντική σχέση της Βρετανίας με την Ε.Ε.

Απειλούνται 5.000 θέσεις εργασίας στην εταιρεία και επιπλέον 20.000 στον ευρύτερο κλάδο και σε προμηθευτές.

Την είδηση αναφέρουν δύο πηγές με πρόσβαση στις σχετικές συνομιλίες ανάμεσα στη βιομηχανία και στο Λονδίνο, ενώ οι συζητήσεις βρίσκονται σε εξέλιξη. Η μία από τις πηγές πρόσθεσε, μάλιστα, πως μία από τις τέσσερις μεγάλες τράπεζες πισώτριες της British Steel απέσυρε τη στήριξη της από τη βιομηχανία και «το ρευστό που διέθετε η British Steel δεν επαρκούσε για να αντέξει όταν την εγκατέλειψε έστω και μία μόνο από τις τράπεζές της». Μιλώντας στο Reuters, αναλυτές του κλάδου επισημαίνουν πως έχει προηγηθεί η κατάργηση των συνομιλιών ανάμεσα στη γερμανική εταιρεία χαλυβουργιών Thyssenkrupp και την ινδική ομόλογή της Tata Steel. Οι συνομιλίες στόχευαν στη συγχώνευση των δραστηριοτήτων των δύο εταιρειών στην Ευρώπη, με σκοπό τη δημιουργία της δεύτερης σε μέγεθος βιομηχανίας χάλυβα στην Ε.Ε. μετά την ArcelorMittal.

Η ματαίωση των σχεδίων για την εν λόγω συγχώνευση αφήνει, έτσι, κατακερματισμένη την ευρωπαϊκή αγορά χάλυβα και κατά συνέπεια ευάλωτη στις οικονομικές κρίσεις. Ενδέχεται, άλλωστε, να διακυβευθεί την τύχη των μεγαλύτερων χαλυβουργιών της Βρετανίας, που βρίσκονται στην Ουαλλία και ανήκουν στην Tata Steel. Μέχρι στιγμής, η βρετανική

κυβέρνηση υπόσχεται να στηρίξει με κάθε τρόπο τη βιομηχανία, χωρίς ωστόσο να έχει δεσμευθεί για τη χορήγηση δανείου. Τον περασμένο μήνα, άλλωστε, παρέσχε στην British Steel δάνειο ύψους 154 εκατ. δολαρίων για να τη διευκολύνει να συμμορφωθεί με τους κανόνες της Ε.Ε. για τις εκπομπές ρύπων. Το θέμα έχει προσλάβει πολιτικές διαστάσεις στη Βρετανία, με τον επικεφαλής του Εργατικού Κόμματος, Τζέρεμι Κόρμπιν, να προειδοποιεί για την απώλεια «χιλιάδων θέσεων εργασίας» στη βόρεια Αγγλία σε περίπτωση κατάρρευσης της British Steel.

Μιλώντας στο βρετανικό κοινοβούλιο ο Αντριου Στίβενσον, υφυπουργός Επιχειρήσεων, τόνισε πως η κυβέρνηση «θα κινηθεί κάθε πέτρα για να στηρίξει» την κρίσιμη αυτή βιομηχανία. Στο πλαίσιο των προπαθειών της έχει προσεγγίσει την Tata Steel, στην οποία ανήκε μέχρι πρόσφατα η British Steel. Η British Steel έχει περιέλθει στον έλεγχο της εταιρείας Greybull Capital, που την εξαγόρασε από την ινδική Tata Steel και στη συνέχεια επένδυσε κεφάλαια στην εταιρεία. Προ διετίας πέτυχε να εμφανίσει κερδοφορία. Το περασμένο έτος, όμως, προχώρησε στην κατάργηση 400 θέσεων εργασίας επικαλούμενη παράγοντες όπως η διολίσθηση της στεργλίας και η αβεβαιότητα που έχει καλλιεργηθεί ενόψει του Brexit. «Όλος ο μεταποιητικός τομέας αναζητεί απεγνωσμένα βεβαιότητα γύρω από το τι θα συμβεί με την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε.», τόνισε χτες η Ένωση Βρετανικών Βιομηχανιών Χάλυβα. Στην ίδια ανακοίνωση υπογράμμισε πως ο κλάδος αδυνατεί να προγραμματίσει για το μέλλον, καθώς δεν γνωρίζει τι σχέση θα έχει εφεξής με τη μεγαλύτερη αγορά των προϊόντων του.

Η Greybull Capital, που αναλαμβάνει την εξυγίανση προβληματικών επιχειρήσεων, είχε επίσης υπό τον έλεγχό της την αεροπορική εταιρεία Monarch, που χρεοκόπησε τον Οκτώβριο του 2017. Οι μετοχές των εταιρειών χαλυβουργίας της Ε.Ε. έχουν υποχωρήσει στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων σχεδόν τριών ετών. Ο κλάδος διέρχεται κρίση, καθώς έχει μειωθεί η ζήτηση, ιδιαίτερα στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας, ενώ οι εξαγωγές του κάνουν την πρόσβαση στην αμερικανική αγορά εξαιτίας των δασμών που έχει επιβάλει ο Αμερικανός πρόεδρος.

Οι Κινέζοι δισεκατομμυριούχοι αποφεύγουν τις αγορές γιγ

Η εκστρατεία του Πεκίνου κατά της διαφθοράς δεν ευνοεί την επίδειξη πλούτου

Ο έμπορος πολυτελών γιγ στο Χονγκ Κονγκ, Ερικ Νιούελ, ακολουθεί μία συγκεκριμένη μέθοδο πώλησης των προϊόντων του, αν και έχει διαπιστώσει πως αυτή δεν αποδίδει, τουλάχιστον με τους Κινέζους. Στην αρχή, όπως είναι αναμενόμενο, ξεκινάει κανείς να παρουσιάζει ένα πολύ μεγάλο σκάφος, το οποίο δεν είναι απαραίτητα και αυτό που θέλει να πουλήσει. Ήταν Ιανουάριος όταν ο Ερικ Νιούελ πήρε με το σκάφος, που εν μέρει είναι δικό του, ορισμένους βαθυπλουτούς πελάτες. Το σκάφος έχει μήκος σχεδόν 24 μέτρα. Μεταξύ των πελατών ήταν ένας Κινέζος μεγιστάνας, ο οποίος περιέργως είχε ήδη ένα γιγ και αναζητούσε κάποιο μεγαλύτερο.

Στη συνέχεια ο έμπορος παρουσίασε ορισμένα αξιομνημόνευτα δρώμενα, όπως αυτό που διοργάνωσε η εταιρεία του κ. Νιούελ, Asia Marine Yacht Services, προσλαμβάνοντας μουσικό, η οποία έπαιζε άρπα. Η μουσική συνόδευσε πλούσιο γεύμα επιτάπιων, που ετοίμασε ο σεφ του σκάφους σε συνεργασία με Γάλλο οιονογνώστη. Παρά το ότι ήταν μια φαντασμαγορική νύχτα, δεν κατέληξε σε πώληση, μιας και οι Κινέζοι ζήμπλουτοι δεν μοιάζουν με τους Δυτικούς στην αγάπη τους για τα σουπερ κότερα. Σύμφωνα με συναφές ρεπορτάζ του Bloomberg, μεταξύ των ιδιοκτητών των 200 μεγαλύτερων γιγ στο Χονγκ Κονγκ, μόνο τρεις είναι Κινέζοι.

Χαρά της ζωής

Να παρατηρήσουμε στο σημείο αυτό πως η Κίνα ανέδειξε τους περισσότερους δισεκατομμυριούχους από κάθε άλλη χώρα μέσα στην τελευταία δεκαετία και πως οι δισεκατομμυριούχοι αυτοί ξέρουν να ξεδεύουν τα λεφτά τους, όπως και οι Ρώσοι ολιγάρχες και οι μεγαλοσχημίζοντες ιδρυτές των ομίλων υψηλής τεχνολογίας στη Σίλικον Βάλεϊ. Επενδύουν σε έργα τέχνης, καταρτίζουν συλλογές από αυτά, αγοράζουν ποδοσφαιρικές ομάδες αλλά και γήπεδα γκολφ, αγοράζουν δηλαδή ό,τι και οι Δυτικοί με αντίστοιχη οικονομική επιφάνεια, όχι όμως και υπερπολυτελή γιγ. Ο Ερικ Νιούελ

Οι Κινέζοι δισεκατομμυριούχοι επενδύουν σε έργα τέχνης, καταρτίζουν συλλογές από αυτά, αγοράζουν ποδοσφαιρικές ομάδες αλλά και γήπεδα γκολφ, αγοράζουν δηλαδή ό,τι και οι Δυτικοί με αντίστοιχη οικονομική επιφάνεια, όχι όμως και υπερπολυτελή γιγ.

Μεταξύ των κατόχων των 200 μεγαλύτερων γιγ στο Χονγκ Κονγκ, μόλις τρεις είναι Κινέζοι.

λέει πως δεν είναι σίγουρος πως οι Κινέζοι πάμπλουτοι ξέρουν τι να κάνουν εάν αποκτήσουν ένα από αυτά. «Ελάχιστοι είναι αυτοί που χρησιμοποιούν κανονικά τα σκάφη τους στη Νοτιοανατολική Ασία για να περιπλεύσουν τη Γη και να το κάνουν μονάχοι τους», επισημαίνει. Τι ακριβώς σημαίνει σουπερ γιγ για τα κινεζικά δεδομένα; Έχει μήκος τουλάχιστον 24 μέτρα, διαθέτει επαγγελματικό πλήρωμα, αλλά θεωρείται μέτριο σε μέγεθος, συγκρινόμενο με τα αντίστοιχα στο Μονακό ή το Κάπρι. Ο πρόεδρος της Oracle, Λάρι Ελison,

έχει γήπεδο μπάσκετ στο σκάφος του, το οποίο σκάφος εκτείνεται σε 88 μέτρα. Ο Βρετανός μεγαλοεπενδυτής Τζο Λιούις έχει σκάφος 98 μέτρων και σε έναν από τους χώρους του έχει αναρτηθεί τριπτυχο ζωγραφικό έργο των Φράνσις Μπέικον αξίας 70 εκατ. δολαρίων. Το 2012 η Ένωση Κατασκευαστριών Εταιρειών Κρουαζιερόπλοιων και Γιγ της Κίνας προέβλεψε πως έως το 2020 θα υπάρχουν 10.000 πολυτελή σκάφη στη χώρα, έναντι των 3.000 γιγ τότε. Ωστόσο, η ένωση έσφαλε στις εκτιμήσεις της, μιας και δεν κατόρθωσε να προβλέψει τι θα συνέβαινε με την άνοδο του Σι Τζινπίνγκ στην εξουσία, ο οποίος εξαπέλυσε εκστρατεία κατά της διαφθοράς και των ύποπτων καταναλωτικών αγορών. Περισσότερα από 100.000 κομματικά στελέχη τιμωρήθηκαν, ενώ απαγορεύτηκε σε υψηλόβαθμους αξιωματούχους η διαμονή σε ακριβά ξενο-

δοχεία, όπως και τα πολυδάπανα δείπνα. Οπότε, δεν ήταν και η καλύτερη στιγμή να αγοράσει κανείς σκάφος. Πόσο μάλλον που τα κρατικά ΜΜΕ στην Κίνα πήραν φωτογραφίες από τα κοινωνικά δίκτυα με εκκεντρικά πάρτι σε γιγ και τα έκαναν πρώτη είδηση.

Τα υπερπολυτελή σκάφη λογίζονται ως αγορές που κάνουν οι πλούσιοι Κινέζοι για να επιδειχθούν. «Εάν αποφασίσουν να αγοράσουν ένα σπίτι στις ΗΠΑ ή ένα ακριβό κόσμημα, κανείς δεν το ξέρει», λέει ο Φανγκ Γιουάν, που διατηρεί ναυπηγείο κοντά στη Ζουχάι, στη νότια ακτογραμμή της Κίνας, και πουλάει σε ιδιώτες. «Εάν όμως αγοράσουν γιγ, δεν μπορούν να το κρύψουν». Τέλος, το να συντηρείς ένα τέτοιο σκάφος στην Κίνα μοιάζει με εφιάλτη, μιας και δεν υπάρχουν οι αναγκαίες υποδομές, εκτός εάν επιλέξεις το Χονγκ Κονγκ.

BLOOMBERG

Μείωση φόρων συνιστά το ΔΝΤ στη Γερμανία

Το ΔΝΤ προτρέπει τη Γερμανία να εξαλείψει –προς όφελος όλων– τις σοβαρές ανισορροπίες που υπάρχουν στην οικονομία της, μειώνοντας τη φορολογία και αναβαθμίζοντας τις ψηφιακές της υποδομές, ώστε να μην είναι τόσο ευάλωτη σε εξωτερικά σοκ, όπως ο οικονομικός προστατευτισμός και το Brexit.

Γενικά παρατήρηση του ΔΝΤ για τη Γερμανία είναι ότι η οικονομική της επίδοση ήταν πολύ καλή την τελευταία δεκαετία, ωστόσο τα οφέλη μοιράστηκαν άνισα. Από τη μία πλευρά, το ποσοστό ανεργίας στο 3,1% βρίσκεται στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων τριάντα ετών. Από την άλλη, οι μισθοί παρέμειναν στα ίδια επίπεδα και μεγάλο μέρος του εθνικού εισοδήματος μετατράπηκε σε αποταμιεύσεις,

Υπέρ της αύξησης μισθών για ενίσχυση εσωτερικής ζήτησης τάσσεται το Ταμείο.

κυρίως μικρομεσαίων επιχειρηματιών. Το 2018 η Γερμανία είχε υπερμένεθες πλεόνασμα στο 7,3% του ΑΕΠ.

Προκειμένου να επανέλθει η ισορροπία στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης, το ΔΝΤ συστήνει στην ετήσια έκθεσή του την περαιτέρω ελάφρυνση των νοικοκυριών με περικοπή της φορολογίας των χαμηλόμισθων εργαζομένων. Κατά το ΔΝΤ, οι γερμανικές τράπεζες θα έπρεπε επίσης να επιταχύνουν τα σχέδια αναδιάρθρωσής τους, ώστε

Την ταχύτερη αναδιάρθρωση του τραπεζικού συστήματος ζητεί το ΔΝΤ από τη γερμανική κυβέρνηση.

να έχουν περισσότερα κέρδη και να περιορίζουν τους κινδύνους που τις απειλούν. Βέβαια, λίγες ημέρες νωρίτερα κατέρρευσαν οι συζητήσεις περί συγχώνευσης μεταξύ Deutsche Bank και Commerzbank, η οποία πιθανολογείτο πως θα δημιουργούσε έναν εθνικό τραπεζικό γίγαντα.

Το ΔΝΤ προβλέπει πως η γερμανική οικονομία δεν διατρέχει σημαντικό κίνδυνο σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, ωστόσο προειδοποιεί πως η ανάπτυξη της θα απειληθεί σοβαρά σε βάθος χρόνου εάν προκύψουν νέα εξωτερικά σοκ, όπως η κλιμακώση του εμπορικού πολέμου μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας, περαιτέρω επιβράδυνση στην Κίνα και η αβεβαιότητα που σπειρεί στην Ευρώπη η έξοδος της Βρετανίας από την Ε.Ε.

MTN Business

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία **MTN Cloud Business Telephony** είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρωζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας έτσι την αποδοτικότητά της και μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

Ένα απέραντο ξενοδοχείο η Αθήνα

Αυξάνεται η συγκέντρωση πολλών ακινήτων σε λίγες εταιρείες, με αποτέλεσμα την «ξενοδοχειοποίηση» μέσω Airbnb

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΙΑΛΙΟΥ**

Συγκεντρωτικές τάσεις εμφανίζει και στην Αθήνα η Airbnb. Ολοένα και περισσότερα από τα ακίνητα που διατίθενται στην πλατφόρμα καταλήγουν στον έλεγχο όλο και λιγότερων εταιρειών, που τα διαχειρίζονται ή/και τελικά τα αγοράζουν. Η τάση αυτή καταδεικνύει πόσο άστοχη είναι πλέον η στάση της πολιτείας, η οποία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει την Airbnb ως κοινή μίσθωση και όχι ως ξενοδοχειακή υποδομή. Και ανοίγει τη συζήτηση για τον τρόπο διαχείρισής του, ιδίως στις περιοχές που εμφανίζουν σημάδια τουριστικοποίησης.

Μια νέα έρευνα, που χρηματοδοτείται από το Κέντρο Ερευνας για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες, έρχεται το τελευταίο έτος να καταγράψει τις διαστάσεις της Airbnb στην Αθήνα («Χωρο-κοινωνικές επιπτώσεις της Airbnb βραχυπρόθεσμης μίσθωσης ακινήτων στην πόλη της Αθήνας». Ερευνητική ομάδα: Δημήτρης Μπαλαμπανίδης πολυεδόμενος-γεωγράφος, Δημήτρης Πέττας πολυεδόμενος-γεωγράφος, Εύα Παπατζανή πολυεδόμενος-χωροτάκτης). Ενα «φαινόμενο» που έχει πλέον αποκτήσει μια ιδιαίτερη δυναμική, «μεταβάλλοντας» ολόκληρες γειτονιές.

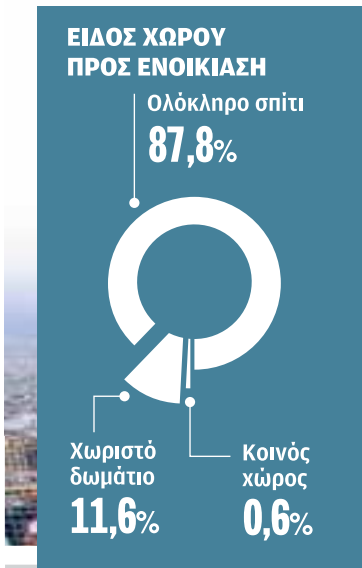
Όπως επισημαίνει η έρευνα, τα καταχωρισμένα στην Airbnb ακίνητα στον Δήμο Αθηναίων ξεπέρασαν τον Αύγουστο του 2018 τις 9.000, από 5.000 το 2017 και 2.000 το 2015. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι σχεδόν εννέα στα δέκα ακίνητα (87,8%) είναι ολόκληρα σπίτια ή διαμερίσματα, ενώ μόλις το 12,2% αφορά την ενοίκιαση ενός χωριστού δωματίου ή κοινού χώρου στον οποίο ζει ο ιδιοκτήτης.

«Την περίοδο αυτή καταγράφονται δύο βασικές τάσεις. Η πρώτη αφορά το ύψος των μισθωμάτων: αρχίζει να διαφαίνεται μια μείωση των τιμών, ως αποτέλεσμα της πολύ μεγάλης προσφοράς», εξηγεί στην

Η «πρωτεύουσα» της Airbnb

9.122

ακίνητα βρίσκονται στην πλατφόρμα βραχυχρόνιας μίσθωσης

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

4.632

έχουν περισσότερα από **1** ακίνητα στην Airbnb

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

↑

Το **87,4%** των ακινήτων ενοικιάζεται **περισσότερες από 60** ημέρες τον χρόνο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η μείωση των τιμών, λόγω ανταγωνισμού, θα θέσει σταδιακά εκτός αγοράς τους «μικρούς».

τύπωμα της Airbnb στην οικονομική και κοινωνική ζωή της πρωτεύουσας. «Υπάρχουν πολλές θετικές και αρνητικές επιπτώσεις», λέει ο κ. Μπαλαμπανίδης. «Ακίνητα που παρέμεναν για χρόνια κενά ή απαξιωμένα ξαναμπαιίνουν στην αγορά με νέους όρους, ανακαινισμένα, άρα αναβαθμισμένα (αν και είναι προς συζήτηση το πόσο καλές ή πρόχειρες είναι αυτές οι ανακαινίσεις). Τονώθηκαν επαγγέλματα που είχαν δεχθεί πλήγμα από την οικονομική κρίση, από τους αρχιτέκτονες έως τους μάστορες και μία σειρά επαγγέλματα γύρω από

αυτά, από μεσίτες (που πλέον διαχειρίζονται συνολικά ένα ακίνητο), διαφημιστές και γραφίστες, έως καθαρίστριες και υδραυλικούς. Παρατηρούμε βέβαια ότι η απασχόληση αυτή κινείται σε μεγάλο βαθμό στο πεδίο της άτυπης οικονομίας, με επισφαλείς σχέσεις. Παράλληλα, ανοίγουν νέα καταστήματα, αν και συχνά στρέφονται στην εστίαση και στην αναψυχή, κάτι που οδηγεί σε μια μονοκαλλιέργεια χρήσεων γειτονιών. Το φαινόμενο αυτό πρέπει να θυμίσουμε ότι το έχουμε δει και παλιότερα με διαφορετικούς όρους, λ.χ. στου Ψυρρή ή στην Πλάκα».

Οι πιέσεις στις κεντρικές περιοχές είναι ολοένα και μεγαλύτερες. «Παρότι θεωρώ ότι δεν μπορούμε ακόμα να μιλήσουμε για φαινόμενα “εξευγενισμού” στην Αθήνα, κάτι που θα συνεπαγόταν την απώλεια των μόνιμων κατοίκων, είναι σαφές ότι συγκεκριμένες περιοχές στα-

διακά τουριστικοποιούνται. Οι περιοχές γύρω από την Ακρόπολη, το Κουκάκι, του Μακρυγιάννη, το Θησείο, ολόκληρο το εμπορικό τρίγωνο και η περιοχή Μουσείου-Εξαρχείων έχουν τέτοια σημάδια. Οι συνέπειες είναι γνωστές: εκατοντάδες ακίνητα “μετακινούνται” στη βραχυχρόνια μίσθωση και τα νοικοκυριά εκτοπίζονται, καθώς παρατηρείται αύξηση των ενοικίων. Για παράδειγμα, ενώ στο σύνολο της Αττικής από το 2016 έως το 2018 οι τιμές των ενοικίων αυξήθηκαν κατά 14%, σε κεντρικές περιοχές της Αθήνας (Εξάρχεια, Νεάπολη, Λυκαβηττός, Κολωνάκι, Χίλτον) η αύξηση έφθασε το 30%».

Οι αλλαγές

Μια άλλη μεταβολή που καταγράφουν οι ερευνητές που ασχολούνται με την Airbnb είναι η κοινωνική διάσταση του «εκτοπισμού». «Η αθηναϊκή πολυκατοικία διατη-

«Κ» ο κ. Μπαλαμπανίδης. «Η δεύτερη αφορά τη διαχείριση των ακινήτων. Τα διαθέσιμα ακίνητα φαίνεται σταδιακά να συγκεντρώνονται σε ολοένα και λιγότερα χέρια, είτε μέσω αγοραπωλησιών, ή μέσω εταιρειών διαχείρισης ακινήτων. Το 50,8% των καταχωρίσεων είναι “multilistings”, δηλαδή ανήκουν σε ανθρώπους που έχουν δύο ή περισσότερα ακίνητα στην Airbnb. Τι μας δείχνει αυτό; Οτι η βραχυχρόνια μίσθωση γίνεται όλο και περισσότερο μια δραστηριότητα με επαγγελματικά χαρακτηριστικά, που προσομοιάζει σε ξενοδοχειακή υποδομή. Αν αυτές οι δύο τάσεις συνεχιστούν, είναι πιθανό να εκτοπιστούν σταδιακά από την αγορά οι “μικροί παίκτες”, εκείνοι που μισθώνουν ένα ή δύο ακίνητα, γιατί δημιουργούνται οικονομίες κλίμακας. Θα είναι δύσκολο να αντέξουν τον ανταγωνισμό».

Η έρευνα καταγράφει το απο-

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Περί στεγαστικής πολιτικής

Η ανακοίνωση διά στόματος υπουργού Εσωτερικών για τη νέα στεγαστική πολιτική που σκοπό έχει την ολιστική παρά την αποσπασματική αντιμετώπιση του προβλήματος της εξεύρεσης στέγης συμβατής με το βάθος της τσέπης αυτών των ομάδων πληθυσμού που βρίσκονται σε οικονομική δυσμένεια, είναι σίγουρα κάποια βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Το πρόβλημα της ενοικίασης υποστατικών στέγσης, αλλά και αγοράς παρόμοιων υποστατικών σε «λογικές τιμές» είναι δυστυχώς για κάποιους άπιαστο όνειρο. Δεν νοείται η σημερινή εποχή να υπάρχουν άνθρωποι που ζουν σε άθλιες συνθήκες σε μια χώρα όπως η δική μας που καυχόμαστε για το booming real estate μας και που όπου γυρίσει το μάτι σου βλέπεις γερανούς για ουρανοξύστες και ταμπέλες με διαφημιζόμενα «Luxury Villas & Apartments».

Το κράτος διαχρονικά απέτυχε είτε να επέμβει αποτελεσματικά από μόνο του ή μέσω πολιτικών του και να επιλύσει αυτό το πρόβλημα. Και να πει κάποιος ότι μιλάμε για πολλές περιπτώσεις; Όχι δεν ισχύει κάτι τέτοιο, γεγονός που υπερακοντίζει την αποτυχία του. Και δεν μέφομαι μόνο το κράτος. Τον ρόλο της τον έχει και η Εκκλησία, αλλά και άλλοι σε αυτή τη χώρα.

Το φάσμα αποχρώσεων του πληθυσμού δεν είναι ιδεολογικό – όπως μας έμαθαν. Είναι κοινωνικό και εκτείνεται μεταξύ μαύρου και άσπρου, όπου μεταξύ υπάρχουν πολλές αποχρώσεις του γκρι. Είναι

καιρός το κράτος να δει και να δώσει ζωντανό – ανοικτό χρώμα στο φάσμα που ξεκινά από το μαύρο και πάει προς το ελαφρύ γκρι. Και τονίζω πως δεν είναι μεγάλο αυτό το φάσμα. Για μένα ακόμη και ένας άστεγος να υπάρχει, συνιστά αποτυχία της κοινωνικής μέριμνας. Σε ένα νησί με τόσους λίγους κατοίκους αυτό δεν νοείται. Έχουμε κάποιους άστεγους, έχουμε ανθρώπους που ζουν σε τρώγλες πολλές φορές χωρίς ηλεκτρισμό και χωρίς ρεύμα, έχουμε ανθρώπους που ζουν ομαδικά «μαντρισμένοι» σε «τρύπες» και έχουμε ανθρώπους που ζουν σε κυβερνητικούς προσφυγικούς οικισμούς.

Αυτοί οι τελευταίοι αποτελούν ένα τρανό παράδειγμα του τι προσέφερε το κράτος στους πρόσφυγές του. Μια δήθεν προσωρινή λύση στέγσης μετά τον ξεριζωμό από τα δικά τους σπίτια. Και φαίνεται ήθελαν να τονίσουν το «προσωρινό» του πράγματος κατασκευάζοντας άθλια κτήρια, με άθλιες προδιαγραφές, τα οποία εδώ και κάποιες δεκαετίες είναι ετοιμόρροπα. Σε κάποιες περιπτώσεις έγιναν κάποιες αναβαθμίσεις. Είναι όμως αρκετές; Λυπάμαι που το επισημαίνω, αλλά όχι δεν είναι σε καμία περίπτωση αρκετές. Άλλοι χρήστες πάλι πήραν τίτλους. Αυτοί μπορεί να τα έφτιαξαν, μπορεί και να τα ενοικίασαν. Είναι όμως αρκετό; Όχι δεν είναι.

Η στεγαστική πολιτική ενός κράτους θα πρέπει να στοχεύει στο να παρέχει τουλάχιστον ικανοποιητικές και πάνω απ’ όλα ανθρώπινες συνθήκες διαβίωσης για όλους. Αυ-

Βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση η νέα στεγαστική πολιτική.

τές λοιπόν οι κατηγορίες που πέφτουν κάτω από αυτό το όριο θα πρέπει να τύχουν ειδικής αντιμετώπισης. Θα πρέπει να ομαδοποιηθούν ανά πόλη ή ανά επαρχία. Να αξιολογηθούν οι λόγοι που τους ώθησαν σε αυτή την κατάσταση, όπως για παράδειγμα αν η αιτία είναι η ανεργία λόγω προβλημάτων υγείας, ή άλλων αιτιών και ακολουθώς οργανωμένα να δημιουργηθούν οι ανάλογες μονάδες ή συστήματα έτσι ώστε να ενταχθούν σε ένα σωστό περιβάλλον. Αυτή η αντιμετώπιση προσφέρει πολλά οφέλη ακόμα και στο ίδιο το κράτος, επειδή θα ελέγχει απόλυτα την κατάσταση, αξιοποιώντας καλύτερα τους πόρους του. Στο πλαίσιο ανα-

θεώρησης των Τοπικών Σχεδίων δεν πρέπει απλώς να δούμε το θέμα της κάθετης ανάπτυξης έναντι της μέχρι σήμερα οριζόντιας. Σίγουρα αυτό είναι ένα κεφαλαιώδες θέμα που σε βάθος χρόνου θα είναι επωφελές για όλους. Θα πρέπει να βρεθούν και αυτοί οι μηχανισμοί που θα μπορούν να αποκαταρτίζουν εύκολα κάποιες περιοχές ανάπτυξης «άλφα» χρήσεων σε «βήτα» χρήσεις αν οι «άλφα» χρήσεις δεν ελκύουν ενδιαφέρον και είναι αποτυχημένες. Για παράδειγμα –αν και είναι εκτός Τοπικού Σχεδίου Λευκωσίας– η βιομηχανική περιοχή στο Παλαιόμετοχο, βόρεια του αυτοκινητοδρόμου Λευκωσίας – Τροόδους και νότια του αεροδρομίου Λευκωσίας,

είναι μια ανεργηή και αποτυχημένη (θα έλεγα) βιομηχανική περιοχή. Είναι όμως πολύ κοντά στη Λευκωσία, αλλά και σε μεγάλες κοντότητες της δυτικής Λευκωσίας. Γιατί να μην επιτρέπονται εκεί αναπτύξεις φθηνής στέγης; Είμαι σίγουρος πως κάποιοι γαιοκτήμονες θα έβλεπαν πολύ θετικά μια τέτοια προοπτική, αν τους δινόταν η ευκαιρία. Ακολουθώντας έχουμε τις περιπτώσεις όπου στα πλαίσια αδειοδότησης αναπτύξεων έχουμε δεσμεύσεις προς το δημόσιο. Είτε μιλάμε για δημόσιους χώρους πρασίνου, ή κοινοτικούς εξοπλισμούς ή άλλα συναφή. Μήπως αυτά θα πρέπει να τα δούμε με λίγο πιο κριτικό μάτι;

ρούσε τις τελευταίες δεκαετίες μια ενδιαφέρουσα διαστρώμαση. Στους χαμηλότερους ορόφους, που έχουν χειρότερο φωτισμό ή μικρά διαμερίσματα, έμεναν συνήθως οι οικονομικά ασθενέστερες ομάδες και, από τη δεκαετία του '90, οι μετανάστες. Αντίθετα στους υψηλότερους ορόφους έμεναν άνθρωποι υψηλότερων εισοδημάτων. Τώρα αυτό αλλάζει, καθώς τα μικρά διαμερίσματα κινούνται πιο εύκολα στην αγορά της βραχυχρόνιας μίσθωσης, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν μπαίνουν στην Airbnb και τα “προνομιακά” διαμερίσματα».

Μέσα από όλες αυτές τις εξελίξεις και την εμφανή τάση «ξενοδοχειοποίησης» της Airbnb, πόσο λογικό είναι να συνεχίζεται η (θεσμική) αντιμετώπισή του ως μια απλή μίσθωση; «Είμαστε πολύ μακριά από τη φιλοσοφία της οικονομίας διαμοιρασμού. Αν προσθέσεις σε αυτό ότι ο τομέας αποκτά επαγγελματικά χαρακτηριστικά και χαρακτηρίζεται από μεγάλες συγκεντρώσεις ακινήτων, καταλαβαίνουμε ότι δεν έχουμε να κάνουμε με κοινές αστικές μισθώσεις», εκτιμά ο κ. Μπαλαμπανίδης.

«Η ελληνική νομοθεσία έθεσε την Airbnb κάτω από μια ομπρέλα στην οποία δεν ανήκει πια. Αν αναγνωρίσουμε αυτό το γεγονός, τότε γεννάται ένα νέο ζήτημα, που σχετίζεται με τις χρήσεις γης. Πρέπει, για παράδειγμα, να επιτρέπεται ένα μικρό ξενοδοχείο στο κτίριο που μένω; Το σίγουρο είναι ότι αυτό το ζήτημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με “οριζόντιες” ρυθμίσεις. Πρέπει να το φροντίσει το κράτος στις περιοχές που δημιουργείται πρόβλημα κι αν δεν μπορεί, να το αναθέσει στους δήμους. Ας ανοίξει, λοιπόν, η συζήτηση όχι μόνο για τυχόν μέτρα περιορισμού της Airbnb, αλλά και για πολιτικές κινήτρων που θα κάνουν πιο ελκυστική τη μακρόχρονη μίσθωση και, εκεί όπου χρειάζεται, την εφαρμογή μιας κοινωνικής στεγαστικής πολιτικής».

Κάθε εκατό ή διακόσια μέτρα σε οικιακές γειτονιές έχουμε (υποτίθεται) χώρους πρασίνου. Έχουμε; Αυτό που έχουμε είναι δημόσιους χορταριασμένους χώρους τους οποίους οι δήμοι σήμερα σχεδόν αδυνατούν να καθαρίσουν και είναι εστία φιδιών και τραυτικών. Η γνώμη μου για τους δημόσιους χώρους πρασίνου και για τα πάρκα έχει δημοσιευτεί παλαιότερα σε ποιο μοντέλο πρέπει να στηρίζονται. Ο δε αόριστος όρος «κοινοτικός εξοπλισμός» είναι μάλλον αδόκιμος και παρεξηγημένος. Γιατί οι επιχειρηματίες να μη συνεισφέρουν χρηματικά σε κάποιο ταμείο ή στον ΚΟΑΓ έναντι της εξασφάλισης χαλαρώσεων ή σαν αντίτιμο –έστω μερικώς– έναντι των όποιων δημοσίων δεσμεύσεων παρά να επιβαρύνονται για κάτι που δεν έχει τόσο νόημα; Αντί αυτού, τα χρήματα αυτά θα μπορούν να χρησιμοποιούνται για ενίσχυση της στεγαστικής πολιτικής για τις ασθενείς τάξεις του πληθυσμού. Γιατί να μη δημιουργηθεί ένα ταμείο το οποίο να εντάξει όλα τα συγκροτήματα ενοικίασης φθηνής στέγης και στο ταμείο αυτό να επενδύουν ακόμη και άτομα που επιδιώκουν πολιτογραφάσεις; Τι πιο ωραίο να δείξουν έμπρακτα την αγάπη τους προς τους μελλοντικούς συμπολίτες τους... με το αζημίωτο φυσικά... αφού το ταμείο θα μπορεί να πληρώνει μερίσματα από τη διαχείριση που θα κάνει.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Ο «βιογράφος» της Ελλάδας

Ο διακεκριμένος καθηγητής Ρόντρικ Μπίτον μιλάει στην «Κ» για το παρελθόν και το παρόν της «δεύτερης πατρίδας του»

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Αγαπημένες του λέξεις είναι το «μεράκι» και το «φιλότιμο». Αγαπά τη μουσική του Μίκη Θεοδωράκη, τα ρεμπέτικα και συγκινείται κάθε φορά που ακούει τα τραγούδια της Μαρίας Παπαγκίκα σε ηχογραφήσεις των αρχών του περασμένου αιώνα. Ρόντρικ Μπίτον, 69 ετών, διακεκριμένος καθηγητής, κάτοχος επί τρεις δεκαετίες της έδρας Κοραή (Νεοελληνικής και Βυζαντινής Ιστορίας, Γλώσσας και Φιλολογίας) στο King's College του Λονδίνου. Το 2015 αποφάσισε να γράψει τη βιογραφία της χώρας που θεωρεί δεύτερη πατρίδα του: της Ελλάδας. Το βιβλίο του «Greece: Biography of a Modern Nation» κυκλοφόρησε στην αρχή της άνοιξης (Allen Lane) και το φθινόπωρο θα είναι έτοιμη η ελληνική έκδοσή του (Πατάκης). Ο κ. Μπίτον βρέθηκε πριν από λίγες ημέρες στην Αθήνα και έδωσε διάλεξη στη βρετανική πρεσβευτική κατοικία, στο πλαίσιο της σειράς Venizelos Library Talks.

— Η βιογραφία της Ελλάδας πώς προέκυψε;

— Είμαι φιλόλογος, όχι ιστορικός. Δεν ήθελα να κάνω παράθεση των γνωστών μεγάλων γεγονότων, ούτε να αναφερθώ μόνο στους ηγέτες που με τις αποφάσεις τους καθόρισαν την πορεία της χώρας. Επίσης, σκόπημα απέφυγα την αρχαιολατρία. Το παρελθόν της υπάρχει, και είναι αναμφισβήτητο λαμπρό, αλλά η Ελλάδα για μένα ζει και βασιλεύει, είναι παρόν και μέλλον. Είναι διαδικασία εν εξελίξει, όχι κάτι τετελεσμένο. Με ενδιέφερε να τη δω υπό το πρίσμα του βιογραφούμενου, να αναζητήσω την προσωπικότητά της. Μέσα στις σελίδες αυτής της βιογραφίας, λοιπόν, θα βρείτε και ποίηση και μουσική, αλλά και κάποιους άγνωστους «ήρωες» που συνέβαλαν στη δημιουργία αυτής της σύγχρονης χώρας—έτσι τουλάχιστον τους αντιλαμβάνομαι εγώ.

— Θα μου πείτε μερικούς;

— Ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος, Φαναριώτης, κορυφαίος διπλωμάτης, αντίπαλον δέος του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και άλλων οπλαρχηγών. Ήταν πανέξυπνος—γνώριζε οκτώ γλώσσες—και πατριώτης μέχρι το μεδούλι. Μπορεί να φορούσε φράγκικα ρούχα, αλλά η καρδιά του ήταν ελληνική. Η Ιστορία τον έχει αδικήσει. Δεν έχω δει πουθενά αγαλμά του ή δρόμο με το όνομά του. Πολύ σημαντικοί ήταν επίσης ο Θεόδωρος Δη-

Ο Αλέξης Τσίπρας δεν μου είναι συμπαθής. Για μένα—και μάλλον δεν θα κολακευτεί αν το διαβάσει—είναι ο νέος Ανδρέας Παπανδρέου», λέει ο Ρόντρικ Μπίτον.

Η Ελλάδα για μένα ζει και βασιλεύει, είναι παρόν και μέλλον. Είναι διαδικασία εν εξελίξει, όχι κάτι τετελεσμένο.

λιγιάννης και ο Χαρίλαος Τρικούπης.

— Δεν αναφέρετε τον Βενιζέλο. Γιατί;

— Ο Βενιζέλος ήταν σίγουρα μεγάλος και ο μοναδικός Έλληνας ηγέτης τον οποίο πήραν στα σοβαρά οι ξένοι. Μου είναι δύσκολο να σκεφτώ ποιος άλλος το κατάφερε αυτό: ίσως ο Κωνσταντίνος Καραμανλής, ως έναν βαθμό. Για τους μισούς Έλληνες ήταν θεός και για τους άλλους μισούς διάβολος. Η αλήθεια βρίσκεται ίσως κάπου στη μέση. Εκτιμώ πολλές ικανότητες και πράξεις του, αλλά βλέπω και τις αδυναμίες του. Ποιος φταίει για τον Εθνικό Διχασμό; Την πρώτη πέτρα έβαλε ο Βενιζέλος, αμέσως μετά το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου, με τη σύγκρουσή του με τον βασιλιά

Από αριστερά: Θεόδωρος Δηλιγιάννης, Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και Χαρίλαος Τρικούπης συνέβαλαν, κατά τον κ. Μπίτον, στη δημιουργία αυτής της σύγχρονης Ελλάδας. Κατά τον ίδιο, ο Ελευθέριος Βενιζέλος (δεξιά) ήταν ο μοναδικός Έλληνας ηγέτης τον οποίο πήραν στα σοβαρά οι ξένοι.

Κωνσταντίνο. Θα μπορούσε να το έχει αποφύγει. Εχοντας την πλειοψηφία στη Βουλή και με τις θαυμαστές διπλωματικές του ικανότητες, είχε τη δυνατότητα να πείσει τον Κωνσταντίνο.

— Λένε ότι η σημερινή Ευρώπη θυμίζει πολύ τη δεκαετία του 1930. Συμφωνείτε;

— Πράγματι, υπάρχουν κοινά στοιχεία: λαϊκισμός, εθνικισμός, απολυταρχισμός. Δείτε τον γείτονά σας, τον Ερντογάν, που συμπεριφέρεται σαν σουλτάνος. Ως προς τον εθνικισμό, πάντως, προς το παρόν η Ελλάδα—και κτυπάω

ξύλο!—την έχει γλιτώσει, σε αντίθεση με την Ουγγαρία, την Πολωνία ή την Αυστρία. Η Χρυσή Αυγή έχει ένα ποσοστό το οποίο δεν φαίνεται ικανή να ξεπεράσει. Επίσης, υπάρχουν σε πολλές ευρωπαϊκές περιοχές αποσχιστικά κινήματα. Και σε αυτό διαφέρει η χώρα σας: εδώ όλοι οι πόλεμοι, εκτός από τους εμφύλιους φυσικά, στόχο είχαν την ένταξη περιοχών στη Μητέρα Ελλάδα, όχι την ανεξαρτητοποίησή τους. Δεν μπορώ να πω το ίδιο για την πατρίδα μου, τη Σκωτία. Δεν έχω κανένα εθνικιστικό κίνητρο, αλλά αν προχωρήσει το Brexit, θα ήθελα πολύ

Ως προς τον εθνικισμό, πάντως, προς το παρόν η Ελλάδα την έχει γλιτώσει, σε αντίθεση με την Ουγγαρία, την Πολωνία ή την Αυστρία.

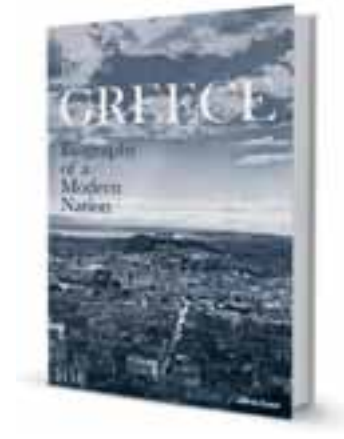
μια Σκωτία ανεξάρτητη, ώστε να παραμείνει στην Ευρώπη.

— Μια και το αναφέρατε, πώς βλέπετε τις εξελίξεις με το Brexit;

— Από το δημοψήφισμα και μετά, η κατάσταση γίνεται ολοένα και πιο περίπλοκη. Γόρδιος δεσμός, δεν λύνεται με τίποτα! Η καμήνη η κυρία Μεί—δεν τη συμπαθώ καθόλου ως χαρακτήρα—, έχει προκαλέσει η ίδια τα περισσότερα προβλήματα, με την αυστηρότητά της, με τις κόκκινες γραμμές στις οποίες έχει μεγάλη αδυναμία και με τη συμφιλίωσή της με την άκρα Δεξιά...

— Πόσο Ευρώπαια είναι η σημερινή Ελλάδα, κύριε Μπίτον;

— Πολύ περισσότερο από τότε που

Το βιβλίο του «Greece: Biography of a Modern Nation» θα κυκλοφορήσει στα ελληνικά το προσεχές φθινόπωρο (Πατάκης).

την πρωτογνώρισα. Οι Έλληνες έχετε αποκτήσει μια τυπικότητα και έναν καθωσπρεπισμό που δεν υπήρχαν παλαιότερα. Βέβαια, κάτω από την επιφάνεια αμφιβάλλω αν έχουν επέλθει σημαντικές αλλαγές. Αλλάζουν οι κυβερνήσεις αλλά το σύστημα και οι νοοτροπίες μένουν ίδια.

— Η άποψή σας για τον πρωθυπουργό, Αλέξη Τσίπρα;

— Δεν τον έχω συναντήσει ποτέ. Από αυτά που βλέπω δεν μου είναι συμπαθής. Για μένα—και μάλλον δεν θα κολακευτεί αν το διαβάσει—είναι ο νέος Ανδρέας Παπανδρέου. Με αφετηρία τη λαϊκιστική άκρα Αριστερά βγήκε στην εξουσία πάνω σε ένα τέτοιο «κύμα», ήρθε αντιμέτωπος με μια σύνθετη πραγματικότητα, προσαρμόστηκε, έμαθε, επέβαλε την εξουσία του στο κόμμα του και στους κυβερνητικούς εταίρους. Δεν τον συμπαθώ, το επαναλαμβάνω, αλλά εκτιμώ αυτές τις ικανότητές του.

— Γνωρίζοντας καλά το παρελθόν της Ελλάδας, πώς φαντάζεστε το μέλλον της, καταγεγραμμένο σε μια βιογραφία στο τέλος του αιώνα μας;

— Οσο προχωράει το παρόν, επιρραζει το παρελθόν, το αλλοιώνει. Ένα τέτοιο βιβλίο, λοιπόν, όχι μόνο θα περιλαμβάνει γεγονότα τα οποία δεν μπορούμε να φανταστούμε, αλλά ακόμα κι αυτά που εμείς γνωρίζουμε ενδεχομένως θα τα παρουσιάζει με εντελώς διαφορετικό τρόπο. Είναι ρευστό πράγμα η Ιστορία...

— Για εσάς, τι θα θέλατε να γράφουν οι μελλοντικές εγκυκλοπαίδειες;

— Ρόντρικ Μπίτον, συγγραφέας. Μόνο αυτό. Μέσα από τη γραφή ανέκαθεν εκφραζόμουν.

ΓΝΩΜΗ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Δικαίωμα, αν μη τι άλλο, στη μνήμη

Μία ακόμη εκκλησία μπαίνει στο πρόγραμμα αναστήλωσης της Διοικητικής Τεχνικής Επιτροπής Πολιτιστικής Κληρονομιάς, η εκκλησία των Αγίων Ανδρονίκου και Αθανασίας στην κατεχόμενη Κυθρέα. Ο ναός είχε περιέλθει σε οικτρή κατάσταση και η αποκατάστασή της ήταν έργο επιβεβλημένο. Τέτοιες ενέργειες πρέπει να πολλαπλασιάζονται, διότι τα ετοιμόρροπα μνημεία είναι πάρα πολλά.

Το πόσο σημαντικές είναι τέτοιες ενέργειες το έχω γράψει πολλές φορές και το επαναλαμβάνω με κάθε ευκαιρία. Ο σεβασμός στα μνημεία είναι συνώνυμος με τον σεβασμό στον διπλανό, και αυτόν το σεβασμό τον έχει ανάγκη η κοινωνία, η οποία θα πρέπει να δείξει εμπράκτως ότι σέβεται τον άλλο, έστω και αν είναι διαφορετικοί. Επιβεβλημένες είναι τέτοιες

ανάγκες και για τη διατήρηση της ταυτότητας του τόπου, διότι άλλο η φυσική εξέλιξη και άλλο το επί τουτόου ξεριζώμα. Θυμάμαι τον καθηγητή Γεωγραφίας στο Πανεπιστήμιο, ο οποίος μας παρότρυνε να παίρνουμε το τρένο σε τακτική βάση και να επισκεπτόμαστε τη διπλανή πόλη—χρόνος ταξιδιού μιάμιση ώρα—για να βλέπουμε τις αλλαγές στο τοπίο, έπρεπε, έλεγε, να κάνουμε πολλά ταξίδια, μέχρι να αρχίζουμε να αντιλαμβανόμαστε πότε η αλλαγή στο τοπίο ήταν βίαιη και πότε φυσιολογική εξέλιξη. Όταν τον άκουγα, αμέσως έρχόταν στο μυαλό μου η διαδρομή από το πατρικό μου μέχρι την πόλη των Χανίων.

Οκτώ περίπου χιλιόμετρα με πορτοκαλέωνες και ελαιοκαλλιέργειες, και στο ενδιάμεσο δύο μετόχια, στις αρχές της δεκαετί-

Ο σεβασμός στα μνημεία είναι συνώνυμος με τον σεβασμό στον διπλανό, και αυτόν το σεβασμό τον έχει ανάγκη η κοινωνία.

ας του 1990 οι οικοδομές έπαιρναν τα σκυτάλη... μέσα σε λίγα χρόνια έμειναν μερικές συστάδες δέντρων και μία πέτρινη είσοδος, από το ένα μετόχι. Όσο και αν δεν μου αρέσει η εξέλιξη αυτή, όσο ασχημότερη και αν είναι η εικόνα δεν μπορώ να μη δεχθώ ότι είναι φυσιολογική εξέλιξη. Υπάρχουν στοιχεία που δηλώνουν το είναι της περιοχής, υπάρχουν τα μικροτοπωνύμια, οι στάσεις των λεωφορείων που σου λένε εδώ υπήρχε αυτό... και εσύ ξέρεις.

Η καταστροφή, όμως, διά της ακρησίας και η αποξένωση του υποκειμένου από τον τόπο του είναι ένα εντελώς διαφορετικό πράγμα, από την διά προγράμματος κατεδάφιση και την εκχέρωση, είναι άλλο πράγμα όταν λες ο χρόνος φέρνει λύσεις, και όπου μπορούμε τον επισπεύδουμε. Η

καταστροφή και η μη συντήρηση, εκτός από την αδιαφορία, ήταν και μέρος ενός προγράμματος, και ευτυχώς που υπάρχει η Διοικητική Τεχνική Επιτροπή Πολιτιστικής Κληρονομιάς, η οποία με τα μέσα που διαθέτει προσπαθεί να διασώσει ό,τι διασώζεται. Το κέρδος δεν είναι μόνο ιστορικό και ακαδημαϊκό, δεν εξυπηρετούνται μόνο οι μελετητές και οι τουρίστες, αλλά ο τόπος εν συνόλω.

As μην ξεκνάμε, όμως, ότι αυτό που πρέπει να διαφυλαχθεί ως κόρη οφθαλμού, δεν είναι μόνο το οικοδομήμα, είναι και τα νεκροταφεία, οι δρόμοι και τα μονοπάτια, αλλά και η ίδια η φύση, οι παραλίες, οι κάμποι, αλλά αυτά τα είπα και ο Πολέμης, όταν μιλούσε για πατρίδα. Οι εκτοπισμένοι και οι πρόσφυγες έχουν δικαίωμα αν μη τι άλλο στη μνήμη.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

26.5.19 - 1.6.19

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakis@kathimerini.com.cy

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Παρουσίαση βιβλίου

Το Κέντρο Λόγου και Τεχνών Τεχνοδρόμιο και οι Εκδόσεις Αιγαίον παρουσιάζουν στη Λεμεσό τα βιβλία του Κώστα Νικολαΐδη: «Τζιουπριώτικα τραούθκια» και «Έρως Πατρίδος». Για τα βιβλία θα μιλήσουν οι Χρήστος Μαυρίης, λογοτέχνης-κριτικός και Μίμης Σοφοκλέους, διευθυντής Ιστορικού Αρχείου Λεμεσού. Χαιρετισμό θα απευθύνει ο δρ Κρίστις Χαράκης, πανεπιστημιακός-ερευνητής και πρόεδρος της Ένωσης Λογοτεχνών Λεμεσού «Βασίλης Μιχαηλίδης». Θα ακολουθήσει συζήτηση. Τετάρτη, 29 Μαΐου, ώρα 7:00 μ.μ. Μουσείο «Το Πλουμιστό Ψωμί», Γρηγόρη Αυξεντίου 9, 3021 Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλεφώνω 25340347, 97901821.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Συναυλία Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου

Η φετινή συναυλία της Μουσικής Σχολής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου είναι αφιερωμένη στην εποχή του Ρομαντισμού. Στη συναυλία θα ακουστούν έργα των Dvorak, Tchaikovsky και άλλων, που θα μας ταξιδέψουν στον όμορφο μουσικό κόσμο της ρομαντικής εποχής, που άφησε πίσω της μεγάλειώδη αριστουργήματα μουσικής δημιουργίας. Στην αφήγηση θα είναι ο Ανδρέας Ιακωβίδης και την καλλιτεχνική

διεύθυνση θα έχει ο Γιώργος Κουντούρης. Η Μουσική Σχολή της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου συνιστά ένα εργαστήριο καλλιέργειας νεαρών ταλέντων για το οποίο οι φορείς του είναι ιδιαίτερα περήφανοι, αφού όχι μόνο γαλουχεί νέους σολίστ και μουσικά καλλιτεργημένους νέους, αλλά αποτελεί και πολύτιμο κύτταρο μουσικής κουλτούρας. Με τη μεγάλη ετήσια συναυλία των υποτρόφων της Μουσικής Σχολής

και των κλιμακίων της Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων Κύπρου, κλείνει ακόμη ένας όμορφος κύκλος παιδείας και εμπειριών. Εντυφλώντας στον μαγικό κόσμο της μουσικής, οι νεαροί μουσικοί έχουν ετοιμάσει ένα ποικίλο ρεπερτόριο που θα σαγηνεύσει όλους! Δευτέρα 27 Μαΐου, ώρα 7:30 μ.μ. Παττίκειο Δημοτικό Θέατρο Λεμεσού, Αγίας Ζώνης 4, Λεμεσός. **Πληροφορίες: 22 463144, www.cyso.org.cy**

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Οι «φωνές» που δεν ακούγονται

Οι «φωνές» που δεν ακούγονται Όσοι έχουν παρακολουθήσει τον μουσικό διαγωνισμό «The Voice» σχολιάζουν συχνά το υψηλό ποσοστό νέων ανθρώπων, από τους συμμετέχοντες, που διαθέτουν πολύ καλές φωνές. Το επιβεβαιώνει και ο τραγουδοποιός Κωστής Μαραβέγιας, ένας εκ των τεσσάρων κριτών, σε συνέντευξη του στην «Κ» της προηγούμενης Κυριακής, στη Γκούλη Επιτακόλη. «Μέχρι σήμερα έχω ακούσει περισσότερες από χίλιες φωνές. Βλέπω ανθρώπους στη σκηνή με λάμψη και μεγάλο ταλέντο, αλλά δυστυχώς δεν είναι μόνον αυτό αρκετό. Μετά τον διαγωνισμό τα περισσότερα παιδιά δεν ξέρουν ποιον μουσικό δρόμο να ακολουθήσουν, τι τραγούδια να πουν, δεν μπορούν να βρουν τη δική τους ταυτότητα. Κάνω ό,τι μπορώ για να βοηθήσω, ψάχνω τρόπους, αλλά δεν είναι εύκολο...»

Μαζί με τον έπαινο και την αναγνώριση εμφανίζεται και το πρόβλημα: αβόητα τα ταλέντα. Ανθρωποι με ικανότητες, αναμιβόλα, μένουν απλαιοί, ακαθόδηγοι. Η διαπίστωση δεν είναι καινούργια, επιβεβαιώνεται όμως κάθε φορά με αμείωτη ένταση.

Κάθε τόσο βραβεύονται σε διαγωνισμούς νέα ταλέντα στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα, μαθητές, φοιτητές, επιστήμονες, που με ενθουσιασμό και επιμονή κάνουν μικρά άλματα από την αδιαφορία και την απραξία στη δημιουργική συνεργασία και την επινοήση.

Πρόσφατα, μια επίσκεψη σε δημόσιο σχολείο, για επαγγελματικούς λόγους, έφερε στην επιφάνεια έναν κόσμο όχι ακριβώς άγνωστο, αλλά πάντως παραγνωρισμένο. Και δεν είναι το μόνο δημόσιο σχολείο το 1ο Γενικό Λύκειο Χολαργού στο οποίο φιλότιμοι καθηγητές και προικισμένοι (με περιέργεια τουλάχιστον) μαθητές ανοίγονται σε δραστηριότητες: ομάδες ανάγνωσης, περιβαλλοντικές εκπαιδεύσεις, άσκηση στην προσφορά και την αλληλεγγύη, γιορτές αφιερωμένες στην ποίηση, επίσκεψη στο CERN στη Γενεύη, διάκριση στον 14ο Πανελλαδικό Τελικό Διαγωνισμό «Καλύτερης Μαθητικής Εικονικής Επιχείρησης 2019». Ανάμεσα σε 160 σχολεία από όλη τη χώρα μπήκαν στη λίστα των δέκα πρώτων, δημιουργώντας την «Euphoria Beauty», εταιρεία παραγωγής χειροποίητων σαπουνιών, από αγνά υλικά, σε στερεά και υγρή μορφή, με βάση το ελληνικό ελαιόλαδο.

Λίγες ώρες παραμονής σε ένα σχεδόν ερημωμένο σχολείο (τα μισά παιδιά είναι αφιερωμένα στην προετοιμασία των εισαγωγικών εξετάσεων) και οι πληροφορίες έφθαναν με καταγιστικό ρυθμό, συνθέτοντας την εικόνα μιας νιότης όχι μόνο σπάταλης ή αδιάφορης (αναπόφευκτο), αλλά και με επιθυμίες, ενδιαφέροντα, ευαισθησίες.

Ολα χωρούν, αρκεί το περιβάλλον να έχει ευφορο έδαφος. Μαζί με κανόνες και όρια· δύσκολο να επιβληθούν, η επιτυχία δεν είναι εξασφαλισμένη, οι μαθητές όλο και δυσκολότερα πειθαρχούν, «δεν ξέρετε τι μπούλιναγκ υψιστάμεθα», θα πει μια καθηγήτρια. Εκφοβισμός δεν υπάρχει μόνο ανάμεσα στα παιδιά, αλλά έχει στόχο και τους καθηγητές, κι εκείνοι έχουν μηδενικές, σχεδόν, δυνατότητες αντίδρασης και τιμωρίας.

Η διαμόρφωση του πλαισίου δεν είναι ούτε απλή ούτε αυτονόητη διαδικασία. Αυτό που ο Κωστής Μαραβέγιας περιγράφει για τα νέα παιδιά —«δεν μπορούν να βρουν τη δική τους ταυτότητα»— είναι απόρροια και του εκπαιδευτικού συστήματος. Όχι μόνο, αποτελεί όμως βασική συσταμένη.

Οι κυβερνήσεις που κόπτονται για το «brain drain», τα «καλύτερα μυαλά που εγκαταλείπουν τη χώρα» κ.ο.κ., θα όφειλαν να αποδείξουν και έμπρακτα την έγνοια τους. Το θέμα έχει συζητηθεί, αναφέρεται διαρκώς ως «ανοικτή πληγή», αλλά τίποτα δεν διακόπτεται τη ροή στο εξωτερικό. Δεν είναι μόνο το πρόβλημα της ανεργίας, της αναξιοκρατίας, των χαμηλότατων μισθών. Είναι και η απουσία πλαισίου - κανόνων - ορίων. Η ενηλικίωση που δυσκολεύει τόσο στη χώρα μας, γιατί τίποτα δεν υποστηρίζει την επαφή με την πραγματικότητα. Στη Φινλανδία, για παράδειγμα, στη δεύτεροβάθμια εκπαίδευση οι μαθητές μαθαίνουν να μαγειρεύουν, ως φροντιστήριο για τη γνώση των κανόνων της ιδιωτικής οικονομίας, ώστε να προετοιμαστούν «για την πραγματική ζωή». Δευτερεύουν, ίσως, το παράδειγμα. Διπλώνει όμως την οργάνωση μιας πολιτείας, μιας κοινωνίας, και τις προθέσεις τους.

Οι νησιές δημιουργικές βοηθούν στον προσανατολισμό, αναδεικνύουν την ανάγκη της συνεργασίας, του ομαδικού πνεύματος. Με τον ατομικισμό κλείνουν ορίζοντες, δεν συγκλίνουν επιθυμίες.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Παρουσίαση νέου δίσκου των Belua

Η psychedelic pop/rock μπάντα Belua από τη Λευκωσία ανακοινώνει την ανεξάρτητη κυκλοφορία του δεύτερου της δίσκου με τίτλο «Mother of All» στις 30 Μαΐου με τη ζωντανή παρουσίαση του δίσκου στο Downtown Live στη Λευκωσία την ίδια μέρα, αλλά και με την ανακοίνωση περαιτέρω συναυλιών στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Το πρώτο single του δίσκου, Golden Girl, έχει ήδη κυκλοφορήσει για να δώσει μια μικρή γεύση του εξαιρετικά διαφοροποιημένου χαρακτήρα των 8 τραγουδιών που τον αποτελούν. Εξερευνώντας τους κόσμους της ψυχεδελικής pop, της progressive rock και της ακουστικής folk, η μουσική των Belua κουβαλάει κάτι γνώριμο από τη δεκαετία του '70, αν όχι απλά για την ελευθερία και την ευκολία του vibe της. Τρία χρόνια μετά την κυκλοφορία του πρώτου δίσκου, As Good a Time as Any (2016), το σχήμα ανασυγκροτείται με καινούργια σύν-

θεση όπου η front-woman και συνθέτης του γκρουπ Μικέλα Τσαγγάρη (φωνή/κιθάρα) πλαισιώνεται πλέον από τους Λοΐζο Παφίτη (κιθάρα), Νικόλα Μελή (πλήκτρα), Μάριο Μιχαήλ (μπάσο) και Λευτέρη Λευκάτη (τύμπανα). Την παραγωγή, ηχογράφιση και μίξη ανέλαβε η Μικέλα Τσαγγάρη στο στούντιο της The Elbow Room, R&P, με συν-παραγωγό το Μάριο Μιχαήλ, ενώ το mastering έγινε

από τον Fabian Tormin στο Plätlin Mastering στο Αμβούργο. Τα φωνητικά ηχογραφήθηκαν από τον Ανδρέα Ματθαίου. Το artwork επιμελήθηκε ο Ανδρέας Γλυκερίου, aka ArtDose404. Downtown Live, Εμμανουήλ Ροΐδη 2, Στρόβολος, Λευκωσία. Πέμπτη 30 Μαΐου, ώρα 9:00 μ.μ. **Πληροφορίες: www.beluamusic.com, beluabandofficial@gmail.com**

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

Νίκος Κουρούσις Αναδρομική έκθεση 1990-2018

Τέχνη και φύση γίνονται ένα στο Μουσείο και το Πάρκο Γλυπτικής του Ιδρύματος Νίκος Κουρούσις στο δάσος του Μισερρού. Σχέδια, ζωγραφικά, χαρακτηριστικά, γλυπτικά, εγκαταστάσεις video, φωτογραφία και σκηνογραφία συνυπάρχουν στο γενέθλιο χώρο του δημιουργού, το χωριό Μισερρό. Στους χώρους του Μουσείου του Ιδρύματος Νίκου Κουρούσις διοργανώνεται αναδρομική έκθεση με έργα του καλλιτέχνη της περιόδου 1990-2018. Τα εγκαίνια θα γίνουν σήμερα Κυριακή 26 Μαΐου, από τις 12 το μεσημέρι έως τις 6:00 μ.μ. **Για περισσότερες πληροφορίες στα τηλέφωνα 99441937 99473072.**

ΕΚΘΕΣΗ

Γιώργος Σταμκόπουλος, «As Time Goes By»

Η γκαλερί eins παρουσιάζει με χαρά την πρώτη στην Κύπρο στομική έκθεση του Γιώργου Σταμκόπουλου με τίτλο «As Time Goes By». Η Ολυμπία Τζώρτζη στο ενεργητικό κείμενο για την έκθεση σημειώνει, μεταξύ άλλων: «Ποια είναι η σύνδεση λοιπόν μεταξύ χρόνου, εικόνας και αφάιρσης; Η εικόνα δεν αντιπροσωπεύει μόνο ένα οπτικό ερέθισμα προς το θεατή, αλλά είναι ένα υλικό αποτέλεσμα που καταγράφει μια σειρά από συνειδητές αποφάσεις που έλαβαν χώρα σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο και εισέρχονται στο χώρο του αισθητικού παρόντος. Η αφάιρση ή ακριβέστερα η αφηρημένη ζωγραφική απεικονίζει μια πραγματικότητα που δεν μπορούμε να δούμε ούτε να περιγράψουμε, αλλά μπορούμε να ερμηνεύσουμε την ύπαρξή της». Εγκαίνια Τετάρτη 29 Μαΐου. Διάρκεια έκθεσης έως 6 Ιουλίου. Eins Gallery, Θέμιδος 28, Λεμεσός, Κύπρος. **www.einsgallery.com, info@einsgallery.com**

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΕΛΕΚΡΗΤ Project

Η Ιστορία σαν αφορμή. Η παράδοση σαν έφοδος. Και η ποίηση σαν Κρήτη. Οι ΕΛΕΚΡΗΤ Project, Βαγγέλης Γέττος, λαούτο, φωνή, κιθάρες και Ευαγόρας Μπεκιάρης, ακουστική κιθάρα, πλήκτρα, synthesizer, εφέ, περπατούν πάνω στο τεντωμένο σχοινί της κρητικής μουσικής ισορροπώντας ανάμεσα στον γήινο πύλο του λαούτου και της κιθάρας και τον ουρανό μιας ηλεκτρονικής ατμόσφαιρας. Από τις πρωτότυπες συνθέσεις του σχήματος μέχρι τις διασκευές παραδοσιακών σκοπών, από τις ζωντανές ηχογραφημένες μαρτυρίες του ολοκαυτώματος της Κανδάνου από τους Γερμανούς το 1941 μέχρι τον Μάνο Κατράκη να ερμηνεύει Νίκο Καζαντζάκη, από τον Γράμμο ως την Κόκκινη

Λίμνη και από το Γιβραλτάρ μέχρι την Κίνα, οι διασταυρώσεις είναι αλληπάλληλες δημιουργώντας μία απόκοσμη ηχητική και εικονοπλαστική γεωγραφία. Σάββατο 1 Ιουνίου, ώρα 8:00 μ.μ. Artos Foundation, Λεωφ. Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. **Πληροφορίες 97843347 ή inbox στο event/FB page (@Ελέκρητ Project)**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Το αλκοόλ είναι πρόβλημα, τέλος!

Παρακολούθησα το ντοκιμαντέρ της Έλενας Φτικίδου Αλωνεύτη «Έμπουσα», το οποίο αφορά την κατανάλωση αλκοόλ από εφήβους. Ομολογουμένως είναι ένα σκληρό ντοκιμαντέρ, το οποίο καταδεικνύει με τον πιο γλαφυρό τρόπο το πρόβλημα. Δεν είναι σκληρό προς χάρη εντυπωσιασμού του κοινού, είναι σκληρό γιατί είναι αληθινό και δείχνει το πρόβλημα στην πλήρη διάστασή του. Παιδιά 15-17 ετών είναι οι πρωταγωνιστές, τα οποία κινηματογραφούν τις βραδινές εξόδους τους, αλλά και τις σκέψεις τους για το αλκοόλ. Εν τη απελαία τους οι νεαροί πρωταγωνιστές λένε τις αλήθειες, που εμείς οι ενήλικες πολλές φορές αγνοούμε ή θέλουμε να κρύψουμε κάτω από το χαλί.

Εκτός από τους τέσσερις πρωταγωνιστές στο ντοκιμαντέρ συμμετέχουν και οι γονείς τους, αλλά και ειδικοί επιστήμονες, και αυτό το στοιχείο κάνει τη δουλειά της σκηνοθέτριας ακόμη πιο ενδιαφέρουσα, διότι καλά ριζωμένες απόψεις μη ειδικών για τα ζητήματα του αλκοόλ καταρρίπτονται μέσα από τις επιστημονικά τεκμη-

ριωμένες θέσεις ειδικών. Μέσα στα πολλά και ενδιαφέροντα του ντοκιμαντέρ ξεχώρισα τις θέσεις αξιωματούχων της Ε.Ε. που μίλησαν, οι οποίοι τόνισαν ότι το πρόβλημα είναι πανευρωπαϊκό, με την κάθε χώρα να έχει τη δική της ατζέντα επί του ζητήματος.

Στην Ευρώπη, ακόμη, των 28 το αλκοόλ και η υπέρμετρη χρήση του δεν έχει αντιμετωπιστεί επαρκώς, τα νομοθετικά πλαίσια μερικών χωρών είναι αυστηρά, αλλά τα πράγματα είναι πιο χαλαρά, κοινοί κανόνες, όπως για παράδειγμα στον καπνό, δεν έχουν τεθεί και αυτό είναι ζητούμενο, είναι επιτακτική ανάγκη να γίνει και να εφαρμοστεί. Σε αυτό το κομμάτι η Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να κάνει πολλά, αρκεί να βρεθούν εκείνοι/ες που με την εισοδό τους στη νέα Ευρωπαϊκή θα ανοίξουν τα μάτια και τα αφτιά τους και θα αντικριούν το πρόβλημα, θα ακούσουν τη φωνή εκείνων που παλεύουν με το πρόβλημα. Οι εθνικές νομοθεσίες πολλές φορές παραμένουν δόξμες τοπικών συμφερόντων, μιας άρχουσας ίσως

επιχειρηματικής και πολιτικής ελίτ, που δεν είναι διατεθειμένες να χάσουν ούτε την κούταλα ούτε τα ζουμιά. Η Ευρώπη θεωρώ ότι μπορεί να κάνει πολλά περισσότερα, διότι το «θέλω» των πολλών εν κώλιο του ενός, παραφράζοντας τον ποιητή μας Βασίλη Μιχαηλίδη. Η Ε.Ε. έχει τα εργαλεία εκείνα που, αν μνη τι άλλο, μπορούν να υποστηρίξουν τέτοιες πρωτοβουλίες, έχει τα χρήματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για έναν τέτοιο καλό σκοπό. Η «Έμπουσα» χρειάστηκε πέντε χρόνια για να γίνει, δεν υπήρξε καμία χρηματοδότηση εθνική ή άλλη, άραγε δεν θα έπρεπε τώρα που προγραμματίζονται προβόλες σε Κέντρα Νεότητας να ξυπνήσει η εν υπνώσει Πολιτεία μας και να πει, «το θέλω αυτό το ντοκιμαντέρ για να το δείξω σε σχολεία, σε σχολές γονέων, να το κάνω εθνικό, κ. Αλωνεύτη το ντοκιμαντέρ σου μου είναι χρήσιμο, τι ζητείς; Πώς μπορούμε να συνεργαστούμε;» Είναι επιβεβλημένο να γίνει κάτι τέτοιο, διότι το πρόβλημα υπάρχει, τα νομοθετικά κενά είναι πολλά, η βούληση των ολίγων δεν

αρκεί. Στο κάτω-κάτω αφού δεν μπορούμε μόνοι μας, ας αναλάβει δράση η Ε.Ε., οι ευρωβουλευτές μας, οι έξι που σήμερα θα αναδειχθούν, να πάνε στο Στρασβούργο και στις Βρυξέλλες και με αυτό το θέμα στις αποσκευές τους, ας μπουν στον κόπο να ρωτήσουν τον κ. Θεοπέμπτου να τους διαφωτίσει, και να ξεκινήσουν έναν αγώνα εναντίον του αλκοόλ. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο κυπριακό είναι σοβαρό ευρωπαϊκό πρόβλημα, είναι παγκόσμιο και οι έξι μπορεί να φαίνονται λίγοι, αλλά δεν είναι, διότι «ύλαντρον όντας κοπεί καθατίην τριγύρου του πετάσσονται τρακόσια παραπούλια» για να θυμηθώ και πάλι τον Μιχαηλίδη.

Η μυθική Έμπουσα (που υποδόθηκε εξαιρετικά η Ελεονώρα La Luna), που έστειλε η Εκάτη ως προάγγελος δυστυχιών, είναι ό,τι πιο ευρηματικό θα μπορούσε να βρει η σκηνοθέτρια. Μεταξύ των πραγματικών σκηνών, η Έμπουσα παραμονεύει, οι κίνδυνοι ελλοχεύουν, τα επείγοντα της κατανάλωσης είναι εκεί τριγύρω, ας προσέξουμε, λοιπόν.

Η σύγχρονη τέχνη ανθεί στη Μύκονο

Η έκθεση «The Palace at 4 a.m.», στο αρχαιολογικό μουσείο, «συνομιλεί» με το κοσμοπολίτικο περιβάλλον του νησιού

Της ΜΑΡΩΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

Το Αρχαιολογικό Μουσείο της Μυκόνου έχει μια αυλή με τριανταφυλλιές και μια ψηλή πέτρινη μάντρα που το προστατεύει από τη φασαρία του παραλιακού δρόμου. Όταν το επισκέφθηκαν, μπαίνοντας από την πίσω πόρτα, καθώς οι εργασίες της εκτενούς ανακαίνισης και παράλληλα οι προετοιμασίες της έκθεσης σύγχρονης τέχνης «The Palace at 4 a.m.» βρίσκονταν σε εξέλιξη, ήταν σαν να βρέθηκαν στο παρελθόν. Το μουσείο, το παλαιότερο των Κυκλάδων και ένα από τα αρχαιότερα της χώρας, ιδρύθη-

«Το παρελθόν υποδέχθηκε φιλόξενα στο “σπίτι” του το παρόν και το μουσείο μεταμορφώθηκε σε δημιουργικό εργαστήριο πολιτισμικών συναντήσεων».

κε στις αρχές του 20ού αιώνα και έκτοτε έγιναν μικρές τροποποιήσεις και προσθήκες στη μορφή του. Μέχρι πρόσφατα, που η πρότασ-πρόσκληση της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων στον οργανισμό NEON για σειρά αντισυμβατικών εκθέσεων και συνεργασιών έγινε δεκτή. Έτσι, «το παρελθόν υποδέχθηκε φιλόξενα στο “σπίτι” του το παρόν και το μουσείο, από περικαρακωμένους πόλους μνήμης, μεταμορφώθηκε σε δημιουργικό εργαστήρι

Από αριστερά, το έργο της Χάριτος Επαμεινώνδα «#01 g/j» (2018), στο βάθος τα τέσσερα έργα της Ρένας Παπασπύρου «Small Sampler from the Urban Landscapes» (1979, 2018-19), αριστερά και δεξιά στις βάσεις τα τέσσερα έργα της Σιμόν Φάταλ, «Broken Temple» (2018) και «Pyreus» (2018).

πολιτισμικών συναντήσεων», γράφει στον κατάλογο της έκθεσης ο δρ Δημήτρης Αθανασούλης, έφορος αρχαιοτήτων Κυκλάδων.

Ο διαρκής προβληματισμός πάνω στη σχέση του σύγχρονου ανθρώπου με το ιστορικό παρελθόν και η προσπάθεια επανατροφοδότησης με νέα ερεθίσματα, ώστε μια ακαδημαϊκή περιήγηση να μετατραπεί σε βιωματική εμπειρία, αποτελούν ζητούμενα για την Εφορεία Κυκλάδων. Σε αυτό τον άξονα κι-

νείται η σύμπραξη της εφορείας με τον οργανισμό NEON, η οποία έχει καρποφορήσει ήδη από το 2018 με την τολμηρή εικαστική έκθεση «Vanity» – που πλέον γίνεται διεθνώς ταξιδεύοντας στην Πομπηία.

Η νέα έκθεση, που μόλις εγκαινιάστηκε, επιδιώκει να συνεχίσει τον διάλογο με το κοσμοπολίτικο περιβάλλον της σύγχρονης Μυκόνου αλλά και τον «ανοικτό», ανεκτικό πολιτισμό της αρχαίας Δήλου. Δανείζεται τον τίτλο της, «The Palace at 4 a.m.»,

από το ομώνυμο γλυπτό του Αλμπέρτο Τζακομέτι, μια μικρή σύνθεση από ξύλο που αναπαριστά ένα ανάκτορο πριν από το ξημέρωμα, «μια ώρα ονείρων και φαντασμάτων». Όπως σημειώνουν οι επιμελήτριες Ελίνα Κουντουρή και Ιβόνα Μπλάζγουικ, η έκθεση αντλεί έμπνευση από το έργο «για να επικαλεστεί τα πνεύματα, τις τελετές και τους μύθους που στοιχειώνουν τους αρχαιολογικούς χώρους, όπως η Δήλος». Το δραματικό στοιχείο υποδέ-

χεται τον επισκέπτη της έκθεσης από την πρώτη στιγμή. Το έργο που δημιούργησε με ανάθεση του NEON ο σχεδιαστής Ντούρο Ολόου θυμίζει αυλαία θεατρικής σκηνής. Ο καλλιτέχνης από τη Νιγηρία παίρνει αφορμή από το περίφημο ψηφιδωτό της Οικίας του Διονύσου και δημιουργεί το δικό του «ψηφιδωτό» από υφάσματα και χρώματα διαφορετικών τόπων και εποχών. Τα έργα των 13 καλλιτεχνών που εκθέτουν τη δουλειά τους εδώ

απλώνονται σε όλες τις αίθουσες του μουσείου και παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να «συνομιλούν» με επιλεγμένες αρχαιότητες που συγκροτούν τη μόνιμη συλλογή. Ο γλυπτικός χάρτης της Στεφανίας Στρούζα —«The center will not hold», επίσης ανάθεση του NEON— ένας σύγχρονος βωμός αφιερωμένος στις θηλυκές θεότητες, «προσεγγίζει» τον μεγάλο Πίθο της Μυκόνου με την εντυπωσιακή διακόσμηση, τα κομψά πορσελάνινα αγγεία του Μπαρτέλεμι Τόγκο και οι φωτογραφικές αυτοπροσωπογραφίες της Ζόρα Οπόκου συνδιαλέγονται με τους γαμικούς λέβητες από τον Βόθρο της Κάθαρσος στη Ρήνεια. Η συνύπαρξη του αρχαίου κόσμου με τον σύγχρονο, οι ομοιότητες και οι διαφορές μιας τέχνης δημόσιας, καθημερινής, χρηστικής που επιδιώκει να «επικοινωνήσει» με τον απολύτως αποσπασματικό και εξατομικευμένο τρόπο καλλιτεχνικής δημιουργίας του 21ου αιώνα παράγει νέες ερμηνείες, τόσες όσες τα βλέμματα των επισκεπτών. Ο Πέτριτ Χαλιλάι από το Κόσοβο, πρόσφυγας και πλέον πολίτης του κόσμου, στήνει τις χωμάτινες «φωλιές» του πάνω από τις βιτρίνες με τις αρχαιότητες. Από εδώ τα νεολιθικά κεραμικά πουλιά του μπορούν να πετάξουν στο μέλλον, ερχόμενα από πολύ μακριά, από τα βάθη του χρόνου.

 Η έκθεση «The Palace at 4 a.m.» στο Αρχαιολογικό Μουσείο Μυκόνου θα διαρκέσει έως τις 31 Οκτωβρίου

20 ΧΡΟΝΙΑ
SPP
MEDIA

#mustfashion19

ANICE FT. BMW

ANDREAS ZANNETIDES FT. LUX

ATELIER ASIMAKI

THE ROBE ROMANCE

LKC LOUKIA KYRIAKOU

SOLLY THE DOLLY FT. PAPAFILIPOU ICE CREAM

BLANC STUDIO

MARIANNA DAMIANOU FT. EVIAN

ZS ZOE SOPHOCLEOUS

ANASTASIA LARDAS

FREDERICK UNIVERSITY

LONDOU BROS

SUPPORTERS

evian

MOËT & CHANDON
CHAMPAGNE

PAPAFILIPPOU
ICE CREAM

L'ORÉAL
PARIS

Trends
L'ORÉAL & MAYBELLINE

PRESENTED BY

LUX

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Οδηγεί με σιφάκια
BMW
Char. Pilakoutas Ltd

ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ
10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2019

Για προώθηση εισιτηρίων και πληροφορίες στα γραφεία της SPPMEDIA
Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 2411 Έγκωμη, τηλ. 22472472 και από όλα τα
καταστήματα της ACS Courier και www.tickethour.com.cy, τηλ. 77 77 7040

Αικατερίνη Κορνάρο
Η τελευταία Βασιλισσα της Κύπρου
1456-1510

Ματιά στο μέλλον του Homo virtualis

Ο καθηγητής Κωνσταντίνος Κοσκινάς μιλάει στην «Κ» για τα τεχνολογικά άλματα που θα επηρεάσουν σύντομα τις ζωές μας

Συνέντευξη στην **ΤΑΣΟΥΛΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Ολα αλλάζουν εκ βάθρων. Οι υπολογιστικές μηχανές, που δεν θα είναι ψηφιακές αλλά κβαντικές· η εργασία, που δεν θα εκτελείται από κάποιο μόνιμο ή εποχικό προσωπικό αλλά μέσω πλειστηριασμού των αναγκών έργων· η λογική μας, που από καρτεσιανή θα γίνει «τρισδιάστατη» ολιστική· ο τρόπος που συναλλασσόμαστε (χωρίς τραπεζική ή κρατική διαμεσολάβηση)· ο τρόπος που αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο: μέσα από μεικτά περιβάλλοντα. Για τα ιλιγγιώδη τεχνολογικά άλματα που μας μεταφέρουν σε έναν εντελώς διαφορετικό αλλά καθόλου μακρινό κόσμο και για τον σημερινό Homo virtualis μιλάει στην «Κ» ο Κωνσταντίνος Κοσκινάς, καθηγητής στο Τμήμα Ψυχολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου.

«Αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο μέσα από τη λεγόμενη δυνητικότητα (virtuality). Την κατάσταση όπου ο άνθρωπος μπορεί να κατασκευάσει από τη φαντασία του την πραγματικότητα του. Να γίνει το τέρας ή ο άγγελος των ονείρων του. Ο Homo virtualis είναι αυτός που ζει σε τρία επίπεδα, στη φυσική πραγματικότητα, στη virtual (δυνητική) και σε μια μεικτά, μαζί ψηφιακή και πραγματική. Μπορεί να επιλέγει όποια πραγματικότητα επιθυμεί ζώντας στους διαδικτυακούς κόσμους που κατασκευάζει και βγαίνοντας από αυτούς π.χ. για να τραπεύ. Τεχνολογία και πραγματική ζωή γίνονται ένα. Θα περπατάμε δίπλα από την Ακρόπολη και με τα ειδικά γυαλιά θα βλέπουμε στην οθόνη όλες τις πληροφορίες για το μνημείο, θα βαδίζουμε στο Σύγνταγμα και θα διαβάζουμε τα στοιχεία των προσώπων που περνούν από μπροστά μας, εφόσον αυτά είναι συνδεδεμένα στο νέο virtual facebook», λέει ο κ. Κοσκινάς.

Όπως μας πληροφορεί ο πανεπιστημιακός καθηγητής, «το Facebook αγόρασε την Oculus, μια virtual reality εταιρεία που έχει κατασκευάσει τα γνωστά γυαλιά και έχει στα σκαριά το virtual facebook. Όλοι οι κοινωνικοί φραγμοί, ιδέες, παραδόσεις, αισθήσεις, που διαμεσολαβούσαν μεταξύ των ανθρώπων, υποχωρούν. Και αντιμετωπίζουμε χωρίς προφυλάξεις τις ψηφιακές οντότητες – τα νέα δίκτυα είναι φτιαγμένα και από υπολογιστικά συστήματα όχι μόνον ανθρώπους, που μπορούν να εμφανιστούν με διαφορετικά ονόματα, να υιοθετήσουν διαφορετικούς ρόλους, να αναπτύξουν μια δίκτυη ταυτότητα. Όλα αυτά έχουν μια τρομακτική επίπτωση στην αντίληψή μας για τον άλλο», εξηγεί ο κ. Κοσκινάς.

«Η τεχνητή νοημοσύνη, η με-

γιστοποιημένη νοημοσύνη, το blockchain, τα drones, το διαδίκτυο των πραγμάτων, η ρομποτική, η δυνητική πραγματικότητα, η τρισδιάστατη εκτύπωση, οι οκτώ νέες τεχνολογίες δεν φέρνουν απλά επανάσταση στον τρόπο που ζούμε, διαμορφώνουν έναν νέο άνθρωπο, με πλήθος δυνατότητες και διαφορετικό τρόπο σκέψης».

Όπως σημειώνει, «υπάρχουν τεχνολογίες που “διαβάζουν” τις αλλαγές στην ίριδα, τους σπασμούς του προσώπου, τη θερμοκρασία του δέρματος, και αποκαλύπτουν τα συναισθήματα που προκαλείς σε κάποιον όταν σε πρωτοσυναντήσει. Πέρα από τα βιογραφικά του στοιχεία στα οποία μπορείς να έχεις πρόσβαση, εφόσον εκείνος το επιτρέπει, λαμβάνεις και πληροφορίες που αφορούν την ίδια του τη συγκρότηση, χωρίς ο ίδιος να το γνωρίζει».

Οι αντιφάσεις

«Βιώνουμε νέες αντιφάσεις και συγκρούσεις. Η ηλεκτρονική επικοινωνία εξάπτει το ενδιαφέρον,

Θα βαδίζουμε στο Σύγνταγμα και θα διαβάζουμε τα στοιχεία των προσώπων που περνούν από μπροστά μας, εφόσον αυτά είναι συνδεδεμένα στο νέο virtual facebook.

ερεθίζει τη φαντασία, πυροδοτεί αντιθετικά συναισθήματα, αντικατοπτρίζοντας κυνικές συμπεριφορές. Θυμώνεις στα κοινωνικά μέσα με κάποιον που δεν γνωρίζεις. Λόγω των πολλαπλών βαθμών ελευθερίας που σου παρέχει το μέσο, ο θυμός σου εκφράζεται με πρωτόγονη συμπεριφορά. Στον νέο ηλεκτρονικό κόσμο, η πόλωση της συναισθηματικής αντίφασης κάνει όλες τις διαφορές και τις συγκρούσεις να γίνονται αντιληπτές πιο έντονα, οδηγώντας σε ακραίες αντιδράσεις. Ο συναισθηματικά φορτισμένος λόγος, ο λυρισμός, εκφράζεται με τρομακτική βιαιότητα. Όπως έλεγε ο Γερμανός κοινωνιολόγος Καρλ Μανχάιμ, ο ρομαντισμός είναι τόσο επαναστατικός όσο και συντηρητικός», σημειώνει ο κ. Κοσκινάς.

Και συνεχίζει: «Τα πράγματα πλέον εξελίσσονται μακριά και πέρα από τη θέληση των κέντρων λήψης αποφάσεων, τα οποία αδυνατούν να οργανώσουν και να διοικήσουν τον κόσμο της επικοινωνίας, τον κόσμο χωρίς σύνορα που τα ίδια δημιούργησαν. Ταυτόχρονα, συγκεντρωτικός αλλά και

«Για τον Homo virtualis η ζωή στη μεικτή πραγματικότητα οδηγεί σε έναν νέο τρόπο κατανόησης του άλλου. Οι αντιφάσεις των συναισθημάτων, ο κυνισμός του τεχνο-ρομαντισμού, ο επαναπροσδιορισμός της εμπιστοσύνης με blockchain τεχνολογία είναι τάσεις ενός νέου “γενναίου” κόσμου», λέει ο κ. Κοσκινάς.

με τάσεις (κινήματα) αποκέντρωσης είναι ένας κόσμος που ενώνει διά της απρόσκοπτης επικοινωνίας τους ανθρώπους και με διχαστικές δυνάμεις του παρελθόντος, του μίσους, του ρατσισμού τούς χωρίζει».

Αντιφάσεις δημιουργούν και οι αλλαγές στην εργασία. «Μέσα σε ένα ψηφιακό περιβάλλον που κα-

ταργεί τον τόπο (μπορείς να δουλεύεις από το σπίτι σου) και τον χρόνο (όχι με ωράριο, αλλά όποτε θέλεις), η εργασία επιμερίζεται σε έργα που ανατίθενται με ένα είδος πλειστηριασμού, μειοδοτικού διαγωνισμού σε όποιον πληροί τις προδιαγραφές και δεσμεύεται για το μικρότερο χρόνο παράδοσης στην πιο συμφέ-

ρουςα τιμή. Στο πλαίσιο της αναδυόμενης gig-economy μεταβάλλεται το περιεχόμενο της εργασίας, της απασχόλησης, της παραγωγής, της υπεραξίας, του πλούτου· δεν υπάρχει συνδικαλιστικό κίνημα γιατί η εργασία από συλλογική γίνεται ατομική –στη βιομηχανία και στη γεωργία οι αυτοματισμοί θα μει-

ώσουν το εργατικό δυναμικό σε μερικούς ελεγκτές–, όμως ο εργαζόμενος δεν αποξενώνεται από το προϊόν της δουλειάς του, που παραμένει στην “ιδιοκτησία” του», λέει ο κ. Κοσκινάς.

Ο κβαντικός υπολογιστής

Μια επανάσταση μεγαλύτερη από αυτήν των ηλεκτρονικών υπολογιστών ή του Διαδικτύου φέρνουν οι κβαντικοί υπολογιστές, που πραγματοποιούν υπολογισμούς σε τρομακτικές ταχύτητες και βρίσκουν λύσεις που δεν μπορούν να προσεγγίσουν οι κλασικοί υπολογιστές. Λειτουργούν με βάση όχι το «κλασικό» δυαδικό σύστημα, την ψηφιακή λογική των bits, ή αλλιώς του 0 και του 1, αλλά των κβαντικών bits, που είναι ταυτόχρονα και 0 και 1. Δηλαδή αποτυπώνουν πάμπολλες εκδοχές πιθανοτήτων, προβλέποντας το ακριβέστερο αποτέλεσμα. «Για παράδειγμα, αν πετάξουμε ένα κέρμα, θα έρθει κορώνα ή γράμματα. Όμως μέχρι να προσγειωθεί στο χέρι μας, στη διαδικασία της κίνησής του, είναι μαζί

Τα πράγματα πλέον εξελίσσονται πέρα από τη θέληση των κέντρων λήψης αποφάσεων, τα οποία αδυνατούν να διοικήσουν τον κόσμο της επικοινωνίας που τα ίδια δημιούργησαν.

και κορώνα και γράμματα. Ο κβαντικός υπολογιστής εκμεταλλεύεται την απροσδιοριστία που δημιουργούν οι άπειρες ταυτόχρονες εκδοχές, από τις οποίες θα αντλήσει την ισχυρότερη πιθανότητα», λέει ο κ. Κοσκινάς.

Πώς θα επηρεάσει τη ζωή μας; «Θα αλλάξει, μεταξύ άλλων, τον τρόπο με τον οποίο προσεγγίζουμε τα κοινωνικά προβλήματα, π.χ. των ναρκωτικών: ολιστικά. Καμία απαγόρευση ή συμβουλή δεν αρκεί από μόνη της για να πείσει έναν έφηβο να μην κάνει χρήση του ανθρώπινου δικαιώματος της αυτοδιάθεσης. Χρειάζεται, πέρα από τους ηθικούς και κοινωνικούς περιορισμούς, καλύτερη εκπαίδευση και επιπλέον όλο εκείνο το πλέγμα εναλλακτικών λύσεων που παρέχουν οι επιस्थίες, η ιστορία, η κοινωνική ανθρωπολογία, λαμβάνοντας υπόψη όλα του την προσωπική ζωή και εμπειρία. Χρειάζονται λύσεις που θα του προσφέρουν την ευχαρίστηση, την ένταση την οποία αποζητάει στις ουσίες και, παράλληλα, τα μέσα για να εκτιμήσει την αξία αυτών των λύσεων».

Ο κοινωνικός χαρακτήρας της τεχνολογίας blockchain

«Έχουμε ανάγκη από μια φιλοσοφική μηχανική, είχε πει ο Τιμ Μπέρνερς Λι, ο εφευρέτης του παγκόσμιου ιστού, ο οποίος διέθεσε δωρεάν την ανακάλυψή του και είδε το δώρο αυτό να εξελίσσεται σε μονοπώλια. Ο προγραμματιστής –πιστεύει ο Μπέρνερς Λι– θα πρέπει να δουλεύει όχι μόνος του, αλλά χέρι χέρι με έναν κοινωνικό επιστήμονα, διότι με τα προγράμματα που κατασκευάζει παρεμβάινει στις συνειδήσεις και στις αντιλήψεις των ανθρώπων, χωρίς να αντιλαμβάνεται τα ηθικά διλήμματα που προκύπτουν από μια τέτοια ενέργεια. Μια (πρόσκαιρη) λύση στα προβλήματα που δημιουργούν αυτές οι διλημματικές, αντιφατικές, συγκρουσιακές καταστάσεις προσφέρουν τεχνολογίες όπως το blockchain», σημειώνει ο κ. Κοσκινάς.

«Η διαφορά που υπάρχει μεταξύ του Διαδικτύου και του blockchain είναι ότι στο δεύτερο δεν χρειάζεται να εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον, η διαφάνεια και η εμπιστοσύνη είναι μια δεδομένη κατάσταση. Πρόκειται για μια αποκεντρωμένη, δια-

Η διαφορά με το Διαδίκτυο είναι ότι δεν χρειάζεται να εμπιστευόμαστε ο ένας τον άλλον, η διαφάνεια και η εμπιστοσύνη είναι μια δεδομένη κατάσταση.

νεμόμενη και διαφανή τεχνολογία επικοινωνίας, που λειτουργεί χωρίς διαμεσολάβηση, χωρίς την παρεμβολή των τραπεζών, του κράτους, των θεσμών. Οι ίδιοι οι συμβαλλόμενοι ρυθμίζουν τη μορφή της σχέσης τους. Δεν υπάρχει κεντρικός κόμβος λήψης αποφάσεων, όλη η πληροφορία, τα ημερολόγια των συναλλαγών του κάθε χρήστη βρίσκονται μέσα στο cloud του δικτύου και ο καθένας μπορεί να έχει πρόσβαση σε αυτά. Οι χρήστες εμφανίζονται με έναν αριθμό, όχι το όνομά τους, το περιεχόμενο της συναλλαγής μένει

«Στην Ελλάδα, υπάρχουν δίκτυα που παράγουν τη δική τους ενέργεια, δεν παίρνουν ρεύμα από τη ΔΕΗ. Συνδέονται σε ένα τοπικό Διαδίκτυο, το οποίο ανεβαίνει σε μια πλατφόρμα blockchain», λέει ο κ. Κοσκινάς.

κρυφό, κοινοποιούνται μόνο ο τίτλος και το αποτέλεσμα της».

«Το blockchain αλλάζει τον τρόπο οργάνωσης, το πώς σκεφτόμαστε τη συναλλαγή, πώς αντιλαμβανόμαστε και αποθηκεύουμε το χρήμα. Σήμερα, τρισεκατομμύρια είναι αποθηκευμένα σε χαρτί, σε ομόλογα ή σε ηλεκτρονική μορφή και κινούνται με πολύ μεγάλη δυσκολία

λόγω των ρυθμιστικών πλαισίων που υπάρχουν σε διάφορες χώρες. Οι προτεστάντες του 15ου και 16ου αι. κοιτάζονταν στα μάτια, έδιναν τα χέρια και έκλειναν το συμβόλαιο. Μέσα σε 200-300 χρόνια φτιάξαμε ένα γραφειοκρατικό “τέρας” που κοστολογεί πανάκριβα τη συναλλαγή. Συχνά, το κόστος της γραφειοκρατίας είναι υψηλότερο από την

αξία της δοσοληψίας. Φτάσαμε σε ένα σημείο πέρα από το οποίο δεν μπορούμε πλέον να προχωρήσουμε. Οι ελίτ του κόσμου δυσκολεύονται να κυβερνήσουν», περιγράφει ο κ. Κοσκινάς.

Το blockchain, κατά τον πανεπιστημιακό καθηγητή, «κλείνει το χάσμα ανάμεσα στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και στην ανάπτυξη της οργάνωσης, που αναδύεται συνήθως υπό συνθήκες κρίσης. Απελευθερώνει δυνάμεις καθώς δίνει την ευκαιρία στους χρήστες τραπεζικών προϊόντων για μια άμεση, μη διαμεσολαβούμενη συναλλαγή. Οι Ισραηλινοί, παλαιότερα, βγήκαν μέσα από μια δεκαετή κρίση με την ανάπτυξη της τεχνολογίας και αργότερα του blockchain, που σήμερα έχει υιοθετηθεί συστηματικά από ΗΠΑ, Ιαπωνία, Μαλαισία, Καναδά, Κύπρο, αλλά και από Μάλτα, Ισπανία, Πορτογαλία».

Αυτόνομα δίκτυα

Πού εμφανίζεται το blockchain; «Εμφανίζεται στο dark web. Εμείς βλέπουμε το 10% με 15% του Δια-

Ο «χρυσός αιώνας» της αστροφυσικής

Ο νομπελίστας φυσικός Κιπ Θορν μιλάει στην «Κ» με αφορμή την επικείμενη διάλεξή του στο Ιδρυμα Ευγενίδου

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ο Θεός ευλογεί το Skype. Έι, μάλλον, ο Θεός της επιστήμης. Καθώς ο Αμερικανός φυσικός Κιπ Θορν απαντά στην κλήση μου, τον βλέπω να εμφανίζεται μπροστά μου. Στην Ελλάδα είναι πέντε και μισή το απόγευμα, στην Πασαντίνα της Καλιφόρνιας είναι επτά και μισή το πρωί. Αυτό που βλέπω είναι μια οικεία φυσιογνωμία.

Από την εποχή που κυκλοφόρησε στα ελληνικά το δίδυμο έργο του «Μαύρες Τρύπες και Στρεβλώσεις του Χρόνου», από τις εκδόσεις Κάτοπτρο (εκπληκτική αφήγηση και ανάλυση που υπερβαίνει τις δυσκολίες της φυσικής και την καθιστά απολαυστική), τη συμμετοχή του στην ταινία «Interstellar» (2014) του Κρίστοφερ Νόλαν και την έκδοση του βιβλίου του «Η Επιστήμη του Interstellar» (που στην Ελλάδα κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ροπή) έως, πάνω απ' όλα, τη βράβευσή του με το Νομπέλ Φυσικής το 2017, η χαρακτηριστική φιγούρα του Θορν (γυμνό κρανίο, τραγίσιο, δίχρωμο

Αναλογιστείτε ότι έως τη δεκαετία του '60, όταν ξεκινούσα, η επιστημονική κοινότητα αρνιόταν να δεχθεί την ύπαρξη των μαύρων τρυπών.

γένι, ζεστό χαμόγελο αλλά και αποστασιοποιημένο βλέμμα) είναι ιδιαίτερα οικεία, τουλάχιστον σε όσους, όπως ο γράφων, έχουν μια πετριά με την αστροφυσική και την κοσμολογία. Καθώς μιλάμε, προσπαθώ να παρατηρήσω το γραφείο του νομπελίστα φυσικού, πίσω του: μοιάζει οκταγωνικό (ή κάτι βλέπω λάθος), δείχνει ξύλινο, με μεγάλα παράθυρα σε κάθε γωνία που βλέπουν σε καταπράσινες συστάδες. Χαρτιά και βιβλία σκόρπια, απ' όσο μπορώ να δω, και σε ένα σημείο του τοίχου ένα σχέδιο: μοιάζει με την αναπαράσταση είτε μιας μαύρης τρύπας είτε μιας σκουληκότρυπας. Ή η φαντασία μου καλπάζει.

Skype... σκουληκότρυπα

Υπό μία έννοια, το Skype είναι ένα είδος σκουληκότρυπας: Θυμάμαι ότι στο βιβλίο του «Μαύρες Τρύπες και Στρεβλώσεις του Χρόνου» έγραφε πως αν μπορούσαμε να δούμε μια σκουληκότρυπα, θα βλέπαμε μια σφαίρα που στη μία της πλευρά θα φαινόταν ο χώρος στον οποίο καταλήγει η τρύπα δικώς να μεσολαβεί κανένα μεσοδιάστημα στο μεταξύ. Αν δηλαδή, το Skype ήταν μια τέτοια στρέβλωση στον χώρο, θα μπορούσα να περάσω μονομιάς στην Πασαντίνα ή εκείνος στην Αθήνα. Αλλά η τεχνολογία έχει τα όριά της ακόμα. Οπότε απλώς μιλάμε, όχι χωρίς κάποια δυσκολία («παγώματα» στην εικόνα και στον ήχο κάθε τόσο), με τον Θορν να μιλά αργά, με τη βραχνή φωνή του. Στα εβδομήντα εννιά του πλέον, δείχνει ακμαίος και δυναμικός και ίσως κάπου κάπου να μπορείς να διακρίνεις τα κατάλοιπα του «παιδιού των λουλουδιών» που υπήρξε εν μέρει κάποτε. Παλαιοί φοιτητές του στο περιώνυμο CalTech (σήμερα κατέχει εκεί την έδρα Θεωρητικής Φυσικής Ρίτσαρντ Φέινμαν), έχουν να λένε πως ερχόταν στο μάθημα με ποδήλατο, φορώντας σανδάλια.

Ποια ήταν, όμως, η αφορμή για να μιλήσω μαζί του (δεύτερη φορά, μετά μια τηλεφωνική μας επικοινωνία το 2015); Διότι ο νομπελίστας φυσικός έρχεται στην Αθήνα, προσκεκλημένος της Διεθνούς Αστρονομικής Ενωσης, της Ελληνικής Εταιρείας Σχετικότητας, Βαρύτητας και Κοσμολογίας, του Ιδρύματος Ευγενίδου και των Εκδόσεων Ροπή. Αυτή την Πέμπτη, 23 Μαΐου θα μιλήσει στο Ευγενίδειο, ενώ την επόμενη ημέρα αναμένεται να αναγορευθεί σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Φυσικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσ-

Από τους κορυφαίους σύγχρονους αστροφυσικούς ο Κιπ Θορν, μοιράστηκε το βραβείο Νομπέλ το 2017 με τους συνεργάτες του στην ομάδα LIGO για τον εντοπισμό των βαρυτικών κυμάτων.

σαλονίκης. Η επίσκεψή του πραγματοποιείται με την ευκαιρία και της δεύτερης έκδοσης του βιβλίου του «Η Επιστήμη του Interstellar» από τις εκδόσεις Ροπή.

Θυμίζω ότι ο Θορν (Kip S. Thorne, γενν. το 1940) υπήρξε μαθητής του μεγάλου φυσικού Τζον Αρτσιμπαλντ Ουίλερ, ο οποίος επινόησε (χάρη σε έναν φοιτητή του) τον «όρο μαύρη τρύπα». Το ερευνητικό έργο του Θορν εστιάζεται στη βαρυτική φυσική και στην αστροφυσική, με έμφαση στις μαύρες τρύπες και στα πολυσυζητημένα βαρυτικά κύματα –αυτά που εντοπίστηκαν στις 14 Σεπτεμβρίου του 2015. Τη θεωρητική ύπαρξή τους είχε προβλέψει ο Αϊνστάιν με τη Γενική Θεωρία της Σχετικότητας το 1915, όμως χρειάστηκε να περάσει ένας ολόκληρος αιώνας για να επιβεβαιωθεί πειραματικά η ύπαρξή τους. Στις 11 Φεβρουαρίου 2016,

Το εξώφυλλο του βιβλίου «Η επιστήμη του Interstellar» που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ροπή.

οι ομάδες συνεργασιών LIGO και Virgo ανακοίνωσαν και επίσημα ότι έκαναν την πρώτη παρατήρηση των βαρυτικών κυμάτων, που προέρχονταν από ένα ζευγάρι μαύρων τρυπών οι οποίες συγχωνεύονταν. Ο Θορν ήταν βασικό στέλεχος της ομάδας LIGO και πήρε το Νομπέλ Φυσικής μαζί με τους συνεργάτες του Ράινερ Βάις και Μπάρι Μπάρις.

Δεν άντεξα να μην του θέσω, ως σημείο εκκίνησης, την ακόλουθη ερώτηση: ότι η συνομιλία μας αυτή πραγματοποιούνταν ένα περίπου μήνα μετά την πρώτη στην Ιστορία πραγματική εικόνα μαύρης τρύπας που έδωσε στη δημοσιότητα η επιστημονική ομάδα Event Horizon Telescope. «Πολύ την ευχαριστήθηκα», αποκρίνεται ο Θορν, «και την περίμενα χρόνια τώρα. Επιβε-

βαίωσε σε μεγάλο βαθμό όλα όσα είχαμε θεωρητικά προβλέψει δεκαετίες τώρα, το πιο εκπληκτικό, όμως, είναι ότι αυτή είναι η αρχή μιας σειράς τέτοιων παρατηρήσεων. Ήδη, είδαμε πώς μια μαύρη τρύπα αλληλοεπιδρά με το περιβάλλον γύρω της. Ας πούμε, διαπιστώσαμε ότι τα αέρια που την περιβάλλουν, εκτινάσσονται από αυτήν λόγω της περιστροφικής της δύναμης. Αυτό είναι μια λεπτομέρεια που δεν συζητήθηκε αρκετά από τα μίντια, ίσως διότι ήταν κάπως κρυμμένη μέσα στην τεχνική αναφορά της εκπληκτικής ομάδας επιστημόνων που παρουσίασαν την εικόνα. Αυτό που περιμένω τώρα είναι την εικόνα της μαύρης τρύπας στο κέντρο του γαλαξία μας. Το βέβαιο είναι ότι έχουμε εδώ και καιρό μπει στον «χρυσό αιώνα» της αστροφυσικής. Ξεκίνησε δεκαετίες πριν, με τον εντοπισμό (σ.σ. το 1965) της Μικροκυματικής Ακτινοβολίας Υποβάθρου (σ.σ. ιχνος, ή υπόλειμμα της ακτινοβολίας που εξέπεμπε το νεογέννητο σύμπαν μετά τη Μεγάλη Εκρηξη)».

Δεν μπορούσα να μην του ζητήσω να συγκρίνει την εικόνα της μαύρης τρύπας του Γαλαξία M87 με τον «Γαργαντούα» του «Interstellar», που υποτίθεται ότι ήταν ό,τι πιο κοντινό και ρεαλιστικό ως προς την απεικόνιση μιας μαύρης τρύπας χάρη στις εξισώσεις του Θορν. Του είπα ότι μοιάζουν αρκετά. «Ναι», απαντά, «αλλά ο «Γαργαντούας» παρουσιάζει μια δέσμη ακτινοβολίας να διασχίζει τον ορίζοντα γεγονότων. Η όψη του θυμίζει κάπως τον πλανήτη Κρόνο, με τους δακτύλιους. Στον M87 δεν έχουμε κάτι τέτοιο, διότι εκεί είναι πιο πυκνά τα αέρια που περιβάλλουν τη μαύρη τρύπα».

Νέα ταινία στα σκαριά

Ο Θορν είναι επιστήμονας αλλά έχει και καλλιτεχνικές ανησυχίες. Το «Interstellar» θεμελιώθηκε πάνω σε μια ιδέα που είχε ο ίδιος με τη συνεργατίδα του Λίντα Ορμστ. Όπως μου είχε πει τηλεφωνικά το 2015, μαζί της, αλλά και με τον Στίβεν Χόκινγκ, είχαν επεξεργαστεί μια νέα ιδέα για ταινία, η οποία βρίσκεται τώρα στη φάση της ανάπτυξης της. Το σενάριο έχει γραφεί, μου είπε τώρα μέσω Skype, μένει να βρεθεί και σκηνοθέτης. Τον πιάζω να μου πει διάφορα: δεν μπορεί. «Το μόνο που μου επιτρέπεται να πω σε αυτή τη φάση είναι πως ο σεναριογράφος είναι εξαιρετικός και ότι θα είναι ταινία επιστημονικής φαντασίας αλλά με άφθονη

Καλλιτεχνική απεικόνιση μαύρης τρύπας, όπως εμφανίζεται στην κινηματογραφική ταινία «Interstellar» (2014). Βασίστηκε σε εξισώσεις του Κιπ Θορν.

Η μαύρη τρύπα στο κέντρο του γαλαξία M87. Αυτή είναι η πρώτη πραγματική εικόνα μαύρης τρύπας και δόθηκε στη δημοσιότητα στις 10 Απριλίου από την ομάδα Event Horizon Telescope.

«σκληρή» επιστήμη μέσα. Φυσικά, όπως γίνεται συχνά, μπορεί και να μην φτάσει ποτέ στη φάση των γυρισμάτων», καταλήγει γελώντας. Τον ρωτώ αν ποτέ στοχάζεται πάνω σε όσα ερευνά, αν προσεγγί-

ζει το σύμπαν με έναν, ας πούμε, πιο φιλοσοφικό τρόπο. «Δεν βλέπω τον εαυτό μου ως φιλόσοφο», λέει ύστερα από κάποια περίσκεψη. «Αλλά με γεμίζει ικανοποίηση το γεγονός ότι το σύμπαν αποδει-

Ο άνθρωπος έχει φτάσει σε μια βαθύτερη κατανόηση του σύμπαντος συγκριτικά με το παρελθόν, μπορούμε σιγά σιγά να κατανοήσουμε τι έγινε τις πρώτες στιγμές του σύμπαντος.

κνύεται ότι είναι λίγο πολύ αυτό που προβλέψαμε. Το πιο σημαντικό είναι ότι τα τελευταία πενήντα χρόνια επικεντρώθηκα με όλες μου τις δυνάμεις σε ένα πεδίο που τώρα πια ανοίγει διάπλατα όλο και πιο πολύ. Αναλογιστείτε ότι έως τη δεκαετία του '60, όταν ξεκινούσα, η επιστημονική κοινότητα αρνιόταν να δεχθεί την ύπαρξη των μαύρων τρυπών. Ακόμα και ο δάσκαλός μου, ο Ουίλερ, ήταν αρνητικός ως ένα σημείο. Αυτό είναι το πιο φιλοσοφικό που μπορώ να σας πω τώρα: ότι ο άνθρωπος έχει φτάσει σε μια βαθύτερη κατανόηση του σύμπαντος συγκριτικά με το παρελθόν. Το ότι μπορούμε σιγά σιγά να κατανοήσουμε τι έγινε τις πρώτες στιγμές του σύμπαντος. Πιστεύω ότι θα ανακαλύψουμε πολλά σε αυτόν τον τομέα μέσα στα επόμενα δέκα με δώδεκα χρόνια».

Ο βραβευμένος με Νομπέλ Φυσικής το 2017 Κιπ Θορν ήρθε την Πέμπτη 23 Μαΐου, στο Ιδρυμα Ευγενίδου στην Αθήνα. Η διάλεξη του κορυφαίου επιστήμονα έχει τίτλο: «Εξερευνώντας το Σύμπαν με τα Βαρυτικά Κύματα: Από τη Μεγάλη Εκρηξη στις Μαύρες Τρύπες».

Kim
CATTRALL

Andrea
RISEBOROUGH

Toby
JONES

Billy
HOWLE

Monica
DOLAN

AGATHA CHRISTIE'S

The
WITNESS

For The
PROSECUTION

Κάθε Παρασκευή Βράδυ στις 22:00. Αποκλειστικά στο Movies Best HD.

Αστυνομική, μίνι σειρά βασισμένη στο ομώνυμο μυθιστόρημα της Άγκαθα Κρίστι.
Ένας σερβιτόρος δικάζεται για το φόνο της πλούσιας ερωμένης του, η οποία είχε πρόσφατα αλλάξει τη διαθήκη της αφήνοντας τα πάντα στο όνομά του.

Το Κανάλι Διατίθεται:

cablenet

cyta vision

Θέση: 101

Θέση: 617 / Θέση: 48

MOVIES BEST HD

MESIMYRIA
www.mesimyria.com

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Της ΜΑΡΙΑΛΕΝΑΣ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Τα παιδιά και τα «μαχαίρια»

«Μητέρα και παιδί». Πίνακας (1905) του Αυστριακού ζωγράφου Γκούσταβ Κλιμτ.

Γνωστοί, άγνωστοι, περαστικοί, γυναίκες, αλλά μάλλον περισσότερο άνδρες θέτουν σε καθημερινή βάση ένα αδιάκριτο ερώτημα, με τις παραλλαγές του: «Εσείς, παιδάκι δεν έχετε; Αντε βάλτε μπρος!»

Τα, που προσφέρει σώμα και αίμα για να αναστηθούν οι επόμενες γενιές. Η εξιδανίκευση της γυναίκας έρχεται μέσα από τη μητρότητα και αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά στο ασυνείδητο τα φύλα και τελικά εγκλωβίζονται σε αυτό.

Κατ' αρχήν και μόνο μια τέτοια ερώτηση-προτροπή ενός καλο-

θελήτη απέναντι σε μια γυναίκα συνιστά μια κάποιου είδους παραβίαση. Τα ζητήματα που τίθενται είναι πολλά. Μια γυναίκα ενδεχομένως να μην μπορεί να κυοφορήσει, να μην μπορεί ο σύντροφός της, να έχει αποτύχει, να έχει ναυαγήσει η σχέση της, να δυσκολεύεται οικονομικά, να προέρχεται από ένα τόσο δυσλειτουργικό περιβάλλον που να φοβάται, να δυσκολεύεται με τη δέσμευση που θέλει ένα παιδί, να έχει πεθάνει το παιδί της, να είναι ομοφυλόφιλη, να είναι τόσο συνειδητοποιημένη που να μην αποτελεί τη δική της ταυτότητα. Είναι τόσο πολλές οι αποχρώσεις, που αξίζει να τις σκεφτούμε. Διότι το ίδιο βάσανο μπορεί να περνούν και άνθρωποι που έγιναν γονείς. Η εικόνα απέξω απέχει πάντοτε από την πραγματικότητα.

Πόσες γυναίκες βρίσκονται σε

κατάθλιψη, σε δύσκολα διαζύγια, σε ψυχικές δυσκολίες που διεγέρθηκαν επειδή έγιναν μητέρες. Και την ίδια στιγμή είχαν να υπομείνουν και το βλέμμα της περιρρέουσας «τι ανάγκη έχεις εσύ, έχεις τα παιδάκια σου».

Τα παιδιά είναι ευτυχία, αλλά δεν είναι λύση. Η αναπαραγωγή είναι ένας τρόπος να εγκαταλείψουμε το εγώ μας προς όφελος ενός άλλου πλάσματος και αυτό είναι σπουδαία κληρονομιά για τους επόμενους που έρχονται. Υπάρχουν όμως αρκετοί που έγιναν γονείς και δεν μετακίνησαν ούτε βήμα το εγώ τους προς όφελος κάποιου, όπως και άλλοι που δεν έγιναν γονείς και είναι δοτικοί και ενσυναισθητικοί άνθρωποι.

Το βλέμμα της κοινωνίας πάνω σε μια γυναίκα σε αναπαραγωγική ηλικία μπορεί να γίνει αιχμηρό. Να βιωθεί σαν μαχαίρι. Αν έχεις παιδί έχεις κάνει κάτι σημαντικό στη ζωή σου, ενώ αν δεν έχεις, ψάχνεις ακόμη τον λόγο της ύπαρξής σου. Θα ήθελα να φανταστώ πώς θα ήταν μια κοινωνία που δεν θα πρόβαλλε ο καθένας τα δικά του στη ζωή του άλλου. Τη δική του επιθυμία για παιδιά θα την κρατούσε για τον εαυτό του ούτε καν για τα παιδιά του, γιατί γνωρίζουμε ότι ο μεγαλύτερος εγκλωβισμός ξεκινά μέσα από τις οικογένειες. Σιγά σιγά, ως προσπάθεια να συνειδητοποιήσουμε ότι ο καθένας από εμάς είναι διαφορετικός μέσα στην ομοιότητά του. Και δεν έχει σημασία τι κάνουμε, αλλά ποιοι γινόμαστε μέρα με τη μέρα.

Γνωρίζω πολλές γυναίκες που τα παιδιά τους έγιναν οι ασυνείδητοι φαλλοί τους, γιατί δεν τα κατάφεραν σε άλλους τομείς, ή για να κρατήσουν δέσμο τον σύζυγό τους ή για να εκτοξεύσουν την τοξικότητά τους στην κοινωνία. Γνωρίζω και συναισθηματικά απούσες μητέρες, ψυχικά νεκρές. Γνωρίζω συνολικά πονεμένες και ευαίσθητες γυναίκες που η καθημία κρύβει κάτι οδυνηρό κάτω από το χαμόγελό της. Η μητρότητα είναι η πιο δύσκολη υπόθεση. Είτε έχεις παιδιά είτε δεν έχεις. Γιατί αυτό που μας τυραννά είναι πάντα μέσα μας.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΗΤΡΗ ΜΕΛΙΚΕΡΤΗ

Ο Δημήτρης Μελικέρτης γεννήθηκε το 1988 στην Αθήνα. Είναι Dr Δημιουργικής Γραφής του Royal Holloway, University of London. Από τις εκδόσεις Πατάκη κυκλοφόρησε το 2017 το πρώτο του βιβλίο για παιδιά με τίτλο «Ο Γιγαντοκυνηγός» και το 2018 το νεανικό μυθιστόρημα «Ουφόφαρα - Στα πέρατα του σύμπαντος».

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό δίπλα σας;
Την «Αντίζωη» του Φίλιπ Ροθ, το «Μέτρο 2034» του Ντμίτρι Γκλουκόφσκι, τις «Θεωρίες προσωπικότητας» των Πέρβιν και Τζον.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Ο Sampath Chawla από το «Hullabaloo in the Guava Orchard» της Κίραν Ντεσάι. Πρόκειται για έναν νεαρό ταχυδρομικό υπάλληλο ο οποίος, μπουκτισμένος από τις ανούσιες συμβάσεις και την έλλειψη ελευθερίας στην καθημερινότητά του, εγκαταλείπει τα εγκόσμια και σκαρφαλώνει σ' ένα δέντρο γκουάβα για να ζήσει με τις μαϊμούδες.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου;
Ισως εξ ολοκλήρου η οπτική της Πατρίσια Στόρας απέναντι στην Ελλάδα και στους Έλληνες όπως σκιαγραφείται στο «Δείννο με την Περιοχή». Το ίδιο και στον «Κολοσσό του Μαρουσιού» του Χένρι Μίλερ. Βρίσκω ενδιαφέροντα τη ματιά ξένων λογοτεχνών, με διαφορετική κουλτούρα και προσλαμβάνουσες, για τον τόπο μας.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά;
Τα «Ανεμοδαρμένα ύψη» της Εμίλι Μπροντέ. Οι αρετές του συνέδραμαν ώστε να ξεχωρίσει την εποχή που εκδόθηκε, ωστόσο με σημερινά δεδομένα και καθώς η λογοτεχνία εξελίσσεται, το θεωρώ υπερτιμημένο.

Το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές;
Το «Dead Air» του Ιαν Μπανκς. Για τη μυθοπλασία, το σκοτεινό χιούμορ, την πολιτική τοποθέ-

τηση, τον χαρισματικό αφηγητή και την ατμόσφαιρά του.

«Ουφόφαρα - στα πέρατα του σύμπαντος». Τι ψάχνουν;
Τη δράση, την κατάκτηση της προσωπικής ελευθερίας, τη φιλία, τον έρωτα. Ακόμη, τον στοχασμό πάνω σε ζητήματα όπως η σχέση μας με την τεχνολογία και η μοναξιά του σύγχρονου ανθρώπου. Δεν λείπουν το χιούμορ και η φαντασία, καθώς μέσω των θαυματουργών «ουφόφαρων» και των χωροχρονικών ρηγμάτων που ανοίγουν, οι ήρωες παρασύρονται στη δίνη μιας εξωφρενικής διαγαλαξιακής περιπέτειας, ταξιδεύοντας στο παρελθόν και στο μέλλον, σε δεκάδες διαφορετικούς κόσμους όπου έρχονται σε επαφή με πλήθος βιολογικών και ρομποτικών όντων.

Μέσα από τις σπουδές σας, πόσο σημαντική είναι η παιδική ή νεανική λογοτεχνία;
Στον τομέα της δημιουργικής γραφής στο εξωτερικό, αρκετά σημαντική ώστε να κατέχει ξεχωριστή θέση στα προγράμματα σπουδών. Ερευνες αποδεικνύουν ότι τα παιδιά που διαβάζουν δείχνουν περισσότερη συμπόνια και ανεκτικότητα από εκείνα που δεν έχουν επαφή με το βιβλίο, πράγμα που σφειλεται στην κατάκτηση μιας μεγαλύτερης θέασης του κόσμου μέσω της ταύτισης με πολλούς και ποικίλους λογοτεχνικούς ήρωες. Ταυτόχρονα, η παιδική λογοτεχνία καλλιεργεί το πνεύμα, την αισθητική, το γλωσσικό αισθητήριο. Μεταφέρει πολιτιστική κληρονομιά, κτίζει πλουσιότερους, πιο ολοκληρωμένους χαρακτήρες και αναπτύσσει τη συναισθηματική νοημοσύνη και τη δημιουργική σκέψη.

Πρώτα σε πωλήσεις

Λογοτεχνία

- 1 «Η τέχνη της απώλειας» της Αλις Ζενιτέρ (Πόλις)
- 2 «Συναξάρια της μικρής πατρίδας» του Θοδωρή Παπαθεοδώρου (Ψυχογιός)
- 3 «Μέση Αγγλία» του Τζόνθαν Κούου (Πόλις)
- 4 «Μίστερ Γκουίν» του Αλεσσάντρο Μπάρικκο (Πατάκης)
- 5 «Στη ζωή νωρίς νυχτώνει» της Ελένης Προβόλου (Καστανιώτης)

Δοκίμια

- 1 «Ο κόσμος του Προυστ» Συλλογικό (Πατάκης)
- 2 «Για την Κοινότητα των κοινοτήτων» των Γιώργου Κολέμπα, Πάννη Μπίλλα (Οι Εκδόσεις των Συναδέλφων)
- 3 «Θεσσαλία, Ελλάδα και Ευρώπη» του Αλέξανδρου Κόφρα (Ιδιωτική)
- 4 «Εγκυκλοπαιδικό βιογραφικό λεξικό νεότερης Θεσσαλικής Ιστορίας» του Αντώνη Αντωνίου (Μεταίχμιο)
- 5 «Ελλάδα 1940-1949» του Ντέιβιντ Μπρούερ (Πατάκης)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Τσιουπλάκος» (Αοκλήσιου 15, Τρίκαλα)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Του ΝΙΚΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ-ΧΑΤΖΗΜΙΧΑΛΗ

Πολεμώντας τη λήθη

Κώστας Σερέζης
Ο Βάσος Καραγιώργης όπως τον γνώρισα
Σκιαγραφία μέσα από μια εισαγωγή και μια ομιλία
σελ. 56

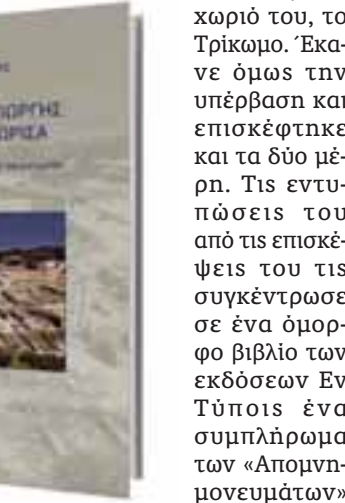
Ο **Κώστας Σερέζης** ήταν ένας από τους δύο παρουσιαστές του βιβλίου του Βάσου Καραγιώργη «Μνήμες, νοσταλγίες και ξεριζωμοί, Τρίκωμο, Σαλαμίνα», στις αρχές του περασμένου καλοκαιριού. Τον είχε επιλέξει ο ίδιος ο Βάσος Καραγιώργης, όπως φαίνεται σε επιστολή του, που έγραψε την επόμενη της παρουσίας, όπου αναφέρει μεταξύ άλλων και τα εξής: «δικαιώθηκα γιατί η ομιλία σου ήταν καλλιπής με πολύ περισσότερα νοήματα, γι' αυτούς που γνώριζαν και το υπόβαθρο, τα παραλείποντα. Μόνο εσύ μπορούσες να το πετύχεις, και η ομιλία σου δεν πρέπει να περάσει στη λήθη, γιατί είναι τόσο αληθής». Ήμουν τυχερός, γιατί ήμουν παρών στην παρουσίαση του βιβλίου ενός ανθρώπου που τόσο εκτιμώ, αλλά και γιατί μετά την εκδήλωση, είχα την τιμή να αποτελώσω το τρίτο μέλος μιας συντροφιάς με σπουδαίους ανθρώπους: τον Κώστα Σερέζη και τον ποιητή μας Κυριάκο Χαραλαμπίδη, ο οποίος στην εκδήλωση που προηγήθηκε είχε απαγγείλει δύο ποιήματα για τη Σαλαμίνα. Συνδαιτυμόνες σε μια δροσερή γω-

νιά της Λευκωσίας συζητούσαμε μέχρι αργά για την εκδήλωση της βραδιάς αλλά και για πολλά άλλα θέματα που μας ενδιέφεραν. Ο Βάσος Καραγιώργης στην καθημερινή του ζωή είναι ένας απλός άνθρωπος. Κι ως έχει συγγράψει 107 βιβλία και 473 άρθρα,

στα ελληνικά και σε πολλές άλλες γλώσσες. Κι ως έχει βραβεία, ακαδημαϊκές και άλλες τιμές που συνιστούν έναν μακροσκελή κατάλογο. Δεν είναι λίγο να είναι εταίρος σε πολλές Ακαδημίες και Ινστιτούτα μεγάλων χωρών, Επίτιμος διδάκτωρ σε σπουδαία πανεπιστήμια του κόσμου. Ναι, είναι απλός, αλλά η απλότητά του αυτή κρύβει έναν τεράστιο αμύτο γνώσεων και σοφίας.

Ανέσκαψε τη Σαλαμίνα από το 1952 μέχρι το 1973 και έφερε στο φως τους «βασιλικούς» τάφους, το θέατρο και άλλους θησαυρούς. Ανασκαφές όμως, διενήργησε και σε άλλα μέρη της Κύπρου. Η Σαλαμίνα, ο μεγάλος του έρωτας,

από το 1974 βρίσκεται στο σκοτάδι της κατοχής. Φανταστείτε τι πόνο θα του προξενούσε μια επίσκεψη στα αγαπημένα αυτά μέρη που για είκοσι ολόκληρα χρόνια μελετούσε, ονειρευόταν και ανέσκαπτε. Τι πόνο θα του προξενούσε μια επίσκεψη στο γειτονικό της Σαλαμίνας χωριό του, το Τρίκωμο. Έκανε όμως την υπέρβαση και επισκέφτηκε και τα δύο μέρη. Τις εντυπώσεις του τις συγκέντρωσε σε ένα όμορφο βιβλίο των εκδόσεων Εν Τύποις ένα συμπλήρωμα των «Απομνημονευμάτων» του.

Ο Κώστας Σερέζης, παρουσίασε όπως είπαμε το βιβλίο και θέλοντας, ακόμα, να δώσει συνέχεια στην επιθυμία που είχε εκφράσει στην επιστολή του ο Βάσος Καραγιώργης, να μη περάσει στη λήθη η ομιλία του, πέτυχε να τη σώσει σε ένα πολύ καλαίσθητο βιβλίο, προτάσσοντας μια εισαγωγή δέκα σελίδων στην οποία περιγράφει πώς γνώρισε

τον Καραγιώργη και το έργο του, μια γνωριμία με βάθος μεγαλύτερο των έξι δεκαετιών. Στον επίλογο επεξηγεί γιατί προχώρησε στην έκδοση, στη συνέχεια μας δίνει εργοβιογραφικά στοιχεία για τον Καραγιώργη και τέλος παραθέτει σε δέκα σελίδες πολύ χρήσιμες σημειώσεις για πράγματα που συνήθως δεν γνωρίζουμε και χωρίς τις σημειώσεις δεν θα μαθαίναμε ποτέ. Το θαυμάσιο βιβλίο του, με πολλές έγχρωμες εικόνες έχει έκταση 56 σελίδων, είναι τυπωμένο σε εκλεκτό χαρτί velvet 150 gr. σε 700 αντίτυπα και η εκτύπωση ολοκληρώθηκε τον Φεβρουάριο του 2019.

Ό,τι περάει από τα χέρια του Σερέζη είναι έργο Τέχνης, βέβαια. Κλείνω αυτό το σημείωμα με τα ίδια τα λόγια του από το οπισθόφυλλο του βιβλίου: «Οι προσωπικές εμπειρίες από την επί χρόνια παρακολούθηση της δραστηριότητας του ανθρώπου που έφερε στο φως πολλά και πολύτιμα στοιχεία από το αρχαίο παρελθόν της Κύπρου και η γνώση της πολυμορφης και συνεχούς απήχησης του έργου του, ανασκαφικού, συγγραφικού και διδακτικού, ανά τον κόσμο, συνείναν στην διαμόρφωση μιας αδρής σκιαγραφίας με προσωπικό ύφος, που αγγίζει με πρωτοτυπία και ειλικρίνεια, με εκτίμηση και αγάπη τον άνθρωπο, τον επιστήμονα και το έργο του».

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Τζοβάνι Μπατίστα Μορόνι

Από τις πιο επιτυχημένες εκθέσεις της σεζόν στη Νέα Υόρκη είναι η έκθεση με έργα του Τζοβάνι Μπατίστα Μορόνι, έξοχου εκπροσώπου της ιταλικής Αναγέννησης του 16ου αιώνα. Η έκθεση στη Frick Collection θα διαρκέσει έως τις 2 Ιουνίου με τα εύσημα μιας αποκάλυψης. Ο Τζοβάνι Μπατίστα Μορόνι ήταν μοναδικός πορτρετίστας και η έκθεση περιλαμβάνει και κοσμήματα, υφάσματα κ.ά., που ανακαλούν τον κόσμο της ύλης που περιτριγύριζε τον ζωγράφο και τα μοντέλα του.

ΡΩΜΗ

Η τέχνη του Λούτσιο Φοντάνα

Μέσα στο περιλαμπρο περιβάλλον της Βίλας Μποργκέζε, στη Ρώμη, εγκαινιάστηκε η έκθεση έργων ζωγραφικής και κεραμικής του Λούτσιο Φοντάνα (1899-1968). Ο Φοντάνα, με καταγωγή από την Ιταλία και την Αργεντινή, ζωγράφος και γλύπτης, ήταν μια ιδιαίτερη προσωπικότητα, που μελέτησε τον χώρο και το φως και ήταν εισηγητής του όρου Spazialismo. Τα έργα του δημιουργούν ωραίες αντιθέσεις και συνομιλούν με την κλασική συλλογή της Βίλας Μποργκέζε.

ΛΟΝΔΙΝΟ

Η βασίλισσα Βικτώρια

Το πορτρέτο της βασίλισσας Βικτωρίας από τον Γερμανό ζωγράφο Φραντς Βίντερχαλτερ χρονολογείται από το 1856 και είναι ένα από τα εκθέματα στην έκθεση «Βικτώρια: Γυναίκα και Στέμμα». Η έκθεση, που εγκαινιάστηκε στις 24 Μαΐου, παρουσιάζεται στα Ανάκτορα του Κένσινγκτον, στο Λονδίνο, ως τμήμα των επετειακών εκδηλώσεων για τα 200 χρόνια από τη γέννηση της Βικτωρίας. Οι επισκέπτες θα απολαύσουν την ανασύσταση ενός βικτωριανού περιβάλλοντος.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Ο κόσμος του Τζόνας Γουντ

Συνοπάρνει ακόμη, στα 77 του χρόνια, ο Αμερικανός καλλιτέχνης Τζόνας Γουντ, ο οποίος παρουσιάζει παλιά και νέα δουλειά του στην γκαλερί της Gagosian στη Νέα Υόρκη (555 West 24th Street). Ο Τζόνας Γουντ μεταφέρει στο χαρτί με ζωηρό χρώμα (με τη μνήμη του στυλ από τα μέσα του 20ού αιώνα) έναν τρισδιάστατο κόσμο. Αντικείμενα, μοτίβα, καθημερινότητα, εσωτερικοί χώροι συγκροτούν έναν παλλόμενο κόσμο, ελκυστικό και διαρκώς παρόντα.

ΠΑΝΑΜΑΣ

Μουσείο Δημοκρατίας

Στην Πόλη του Παναμά εγκαινιάστηκε το Μουσείο της Ελευθερίας και των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Ενα Μουσείο για τη Δημοκρατία. Είναι το πρώτο του είδους στην Κεντρική Αμερική και προσφέρει στους επισκέπτες μια σφαιρική οπτική πάνω σε ζητήματα ελευθερίας και αγώνων για την κατάκτηση βασικών δικαιωμάτων από διάφορα μέρη του κόσμου. Το μουσείο άνοιξε στο κέντρο της Πόλης του Παναμά, από την πλευρά του Ειρηνικού, πάνω στην κεντρική λεωφόρο Αμαδόρ.

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Για την Tate Gallery, το ημερολόγιο δείχνει 2020

ΛΟΝΔΙΝΟ

Από τη σύγχρονη πρωτοπορία έως τον Ουίλιαμ Τέρνερ, τον «μοντέρνο» του 18ου αιώνα, οι πινακοθήκες της Tate στη Μεγάλη Βρετανία, προετοιμάζουν το διεθνές κοινό τους δίνοντας πρόγευση για το τι θα δούμε το 2020. Διασπείρουν στις εγκαταστάσεις τους εκθέσεις για όλες τις βαθμίδες κοινού από το καλλιερρημένο αλλά μάλλον συνηρητικό ως το μεγάλο, μέσο κοινό αλλά και για τις μεγάλες ομάδες των ακολούθων της νέας τέχνης και

της πρωτοπορίας. Ως πιο εντυπωσιακό από τα νέα σχέδια αναγγέλλεται η αναδρομική του Αντι Γουόρχολ που θα φιλοξενηθεί στην Tate Modern από τις 12 Μαρτίου ως τις 6 Σεπτεμβρίου 2020, φιλοδοξώντας να είναι το πολυσυλλεκτικό γεγονός για έξι μήνες. Η έκθεση γίνεται σε συνεργασία με το Μουσείο Ludwig της Κολωνίας και θα φέρει στο Λονδίνο τα μεγάλα και γνωστά έργα του Αμερικανού καλλιτέχνη. Στην Tate Modern, επίσης, αναμένεται τον ερχόμενο Απρίλιο,

η φωτογραφική έκθεση της Ζανέλε Μουχόλι, 47 ετών από τη Νότιο Αφρική, που προτιμά τον όρο ακτιβίστρια του βλέμματος. Οι φωτογραφίες της (δείγμα στην κεντρική φωτογραφία) προβάλλονται ως γλυπτά. Η ίδια αποσκοπεί στην ανάδειξη των ζητημάτων φύλου και σεξουαλικότητας ως κεντρικών και οι φωτογραφίες της κρίνονται έντιμες και δυναμικές. Στην πιο κλασική Tate Britain, σε άλλο σημείο του Τάμεση, αναμένεται (τον Οκτώβριο του 2020) η έκθεση έργων του Ου-

ίλιαμ Τέρνερ, ως ενός εικονοκλάστη του 18ου αιώνα και των αρχών του 19ου αιώνα. Και μόνο ο τίτλος, μας προϊδεάζει: «Ο Τέρνερ και ο Μοντέρνος Κόσμος» με τον Τέρνερ να είναι ικνυλάτης του νέου πνεύματος της βιομηχανικής εποχής και των τεχνολογικών καινοτομιών με παράλληλη διάθλαση της εικόνας του πιστού ρεαλισμού. Στην Tate Britain, επίσης, τον Μάιο του 2020, αναμένεται η έκθεση της Βρετανής Lynette Yiadom-Boakye, που έχει προκαλέσει αίσθηση με τις προσω-

πογραφίες της και τις υπαινικτικές αναφορές της στην κλασική ευρωπαϊκή ζωγραφική. Στην Tate St Ives έχει προγραμματιστεί μεγάλη έκθεση της επιδραστικής Νοτιοκορεάτισσας Haegue Yang, 48 ετών, που δημιουργεί γλυπτικά περιβάλλοντα από απρόβλεπτα υλικά. Στην Tate Liverpool, αναμένεται έκθεση της Μεξικάνας Aliza Nisenbaum, που θα παρουσιάσει την ανάθεση που δέχθηκε, ένα έργο στο ύφος μεξικανικής τοιχογραφίας και θέμα τη ζωή στο Λίβερπουλ.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Οι υδάτινοι χρόνοι μιας ωραίας γυναίκας

Όσο καιρό ο κύριος Γκρι παρακολουθούσε το «Game of Thrones», ένιωθε αιχμαλωτισμένος από τη μορφή της Σέρσεϊ. Της εκδικητικής όσο και πληγωμένης βασίλισσας, που ερωτεύεται τον αδελφό της, στην αγκαλιά του οποίου πεθαίνει.

Όμως, δεν ήταν τόσο ο χαρακτήρας της Σέρσεϊ που τον γοήτευε, όσο η ίδια η γυναίκα που την ερμήνευε: η Αγγλίδα ηθοποιός Λίνα Χίντι. Την οποία αγνοούσε.

Ή έτσι νόμιζε. Την είχε ξαναδεί τη Λίνα. Πολλά χρόνια πριν, όταν ήταν νεαρό κορίτσι. Ήταν το 1992 και στην ταινία «Υδάτινη χώρα», την κινηματογραφική μεταφορά του ομότιτλου μυθιστορήματος του Αγγλίου συγγραφέα Γκρέιαμ Σουίφτ.

Η Λίνα δεν ήταν πρωταγωνίστρια – ήταν πολύ νέα τότε, μό-

Χωρίς να το ξέρει, κάτι μέσα του την είχε αναγνωρίσει. Αλλιώς δεν θα την αναζητούσε.

λις δεκαεννιά χρόνων. Πρωταγωνιστές ήταν ο Τζέρεμι Αϊρονς, ο Ιθάν Χοκ και η Σινέαντ Κιούζακ. Η Λίνα, όμως, έπαιζε κομβικό ρόλο: ερμήνευε τη Μαίρη, τον νεανικό –και ισόβιο εντέλει– έρωτα του κεντρικού χαρακτήρα, του Τομ Κρικ. Σειρά τραυματικών εμπειριών της Μαίρης στο Φενς, έναν στοιχειωμένο τόπο της νοτιοανατολικής Αγγλίας, όπου το νερό βρίσκεται σε αέναη διαπάλη με τη γη, τον καιρό του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, θα τη σημαδεύει διά βίου, όπως και τον Τομ.

Κοιτώντας μία τη Σέρσεϊ και

Η Λίνα Χίντι, ως Σέρσεϊ στο «Game of Thrones» και, πολλά χρόνια, πριν, το 1992, ως Μαίρη στην «Υδάτινη χώρα», την κινηματογραφική μεταφορά του μυθιστορήματος του Γκρέιαμ Σουίφτ.

μία τη Μαίρη, ο κύριος Γκρι είδε τα αποτυπώματα του χρόνου στη μορφή μιας ωραίας γυναίκας. Αρχικά, δεν μπόρεσε να ενώσει τις δύο, απομακρυσμένες μέσα στον χρόνο, εικόνες της ίδιας γυναίκας. Κι ωστόσο, χωρίς να το ξέρει, κάτι μέσα του την είχε αναγνωρίσει. Αλλιώς δεν θα την αναζητούσε. Η περιέργεια μέσα του είχε μιαν άλλη χροιά. Αυτή του χαμένου – ανολοκλήρωτου– έρωτα, που έρχεται και σε βρίσκει εκεί που δεν το περιμένεις.

Δεν είναι όμως ποτέ μονάχα η μορφή. Είναι κάτι ευρύτερο. Είναι όλα όσα εκφράζει η Μαίρη σε κάθε της χειρονομία, με κάθε της βλέμμα. Ωριμος άνδρας για ο Τομ, καθηγητής Ιστορίας, αντιμετωπίζει τη χλεύη των φοιτητών του. «Η Ιστορία τελειώνει», του λένε. Ο Τομ βρίσκεται για στο περιθώριο – και η Μαίρη μοιάζει να χά-

νει τα λογικά της για κάτι που της συνέβη στο Φενς το 1944. Όπως και το φιλμ, έτσι και το βιβλίο, το διατρήχει μια πικρή αίσθηση τέλους. Τέλος των τραυμάτων, τέλος των αισθημάτων, τέλος των αισθήσεων, κλείσιμο ενός κύκλου ή πολύ περισσότερων.

«Ναι, το τέλος του κόσμου φαίνεται να 'ρχεται, ίσως για τα καλά ετούτη τη φορά», λέει ο Τομ στους φοιτητές του. «Αλλά το συναίσθημα τούτο δεν είναι καινούργιο. Κι οι ερημίτες Σάζονες το είχαν αισθανθεί. Τότε που χτίσαν τις πυραμίδες για να αποδείξουν πως δεν ήταν αλήθεια. Κι ο πατέρας μου το αισθάνθηκε μέσα στις λάσπες του Υπρ. Κι ο παππούς μου το αισθάνθηκε και το 'πνιξε με καταστροφική μπίρα. Και η Μαίρη το αισθάνθηκε... Είναι το παμπάλαιο συναίσθημα πως τίποτα δεν αξίζει στον κόσμο».

Από την Πάτρα στην Αμερική με 250 δολάρια στην τσέπη...

Ο Διονύσης Π. Σιμόπουλος στην «Κ»

Συνέντευξη στον **ΗΛΙΑ ΜΑΓΚΛΙΝΗ**

Ο πιο συνηθισμένες ερωτήσεις που απευθύνουν στον Διονύση Π. Σιμόπουλο οι δημοσιογράφοι είναι, π.χ., πόσους επισκέπτες δέχεται μηνιαίως το Νέο Ψηφιακό Πλανητάριο του Ιδρύματος Ευγενίδου, ποιες τεχνολογικές καινοτομίες φέρνει και, βέβαια, τις τελευταίες εξελίξεις στην αστροφυσική και στην κοσμολογία. Εμείς τον επισκεφθήκαμε, με τον φωτογράφο Νίκο Κοκκαλιά, στο σπίτι του στον Γέρακα και δεν τον ρωτήσαμε τίποτε απ' όλα αυτά. Αντιθέτως, δοκιμάσαμε μια γενναία κατάδυση στο παρελθόν – στη ζωή του: ποιος ήταν ο Διονύσης Σιμόπουλος προτού γίνει ο πλέον αγαπητός, ο απόλυτος εκλαϊκευτής της επιστήμης στη χώρα μας; Πάνω απ' όλα, πώς και από που ξεκίνησε για να κάνει επί σειρά ετών αυτή την απίστευτη προσφορά στην Ελλάδα, εμπνέοντας πολλές γενιές Ελληνόπουλων, είτε να ασχοληθούν με την αστρονομία και την επιστήμη γενικότερα είτε να εντρυφήσουν στις σπάνιες απολαύσεις της ζωντανής, γλαφυρής αφήγησης – του παραμυθιού αλλά όχι του παραμυθιάσματος;

Ο κ. Σιμόπουλος περνάει τον τελευταίο καιρό μια σοβαρή περιπέτεια με την υγεία του· όχι μόνον τη μοιράστηκε αλλά διατήρησε το νηικό του ακμαιότατο δίχως τίποτα να κάμψει τον δημιουργικό του οίστρο.

Εκείνο το πρωινό της Παρασκευής, παραμονές μιας σοβαρής εγχείρισης, τον απολαύσαμε να ξετυλίγει το νήμα μιας ζωής που ξεκίνησε κάπου στην Πάτρα για να φθάσει στη Λουιζιάνα των ΗΠΑ και από εκεί να εκτοξευθεί στα άστρα.

Το νέο του βιβλίο

Περιμέναμε λίγο μέχρι να δημοσιεύσουμε αυτό τον «ποταμό», καθώς σε λίγες ημέρες κυκλοφορεί το νέο του βιβλίο «Από τα Ψηλαλώνια στο Φεγγάρι. Η περιπέτεια της κατάκτησης του Διαστήματος» από τις εκδόσεις Μεταίχμιο (στις 30 Μαΐου). Ουσιαστικά, η σημειωτή συνέντευξη είναι μια πρόγευση της αυτοβιογραφικής εξιστόρησης στο βιβλίο. Ο λόγος, λοιπόν, ανήκει τώρα αποκλειστικά σε εκείνον:

Οι καθηγητές μου πίστευαν ότι θα ακολουθούσα κλασικές σπουδές, τελικά πέτυχα στο Φυσικό· όμως ένα σύγγραμμά Φυσικής κόστιζε όσο δύο μισθοί του πατέρα μου (δασονόμος ήταν).

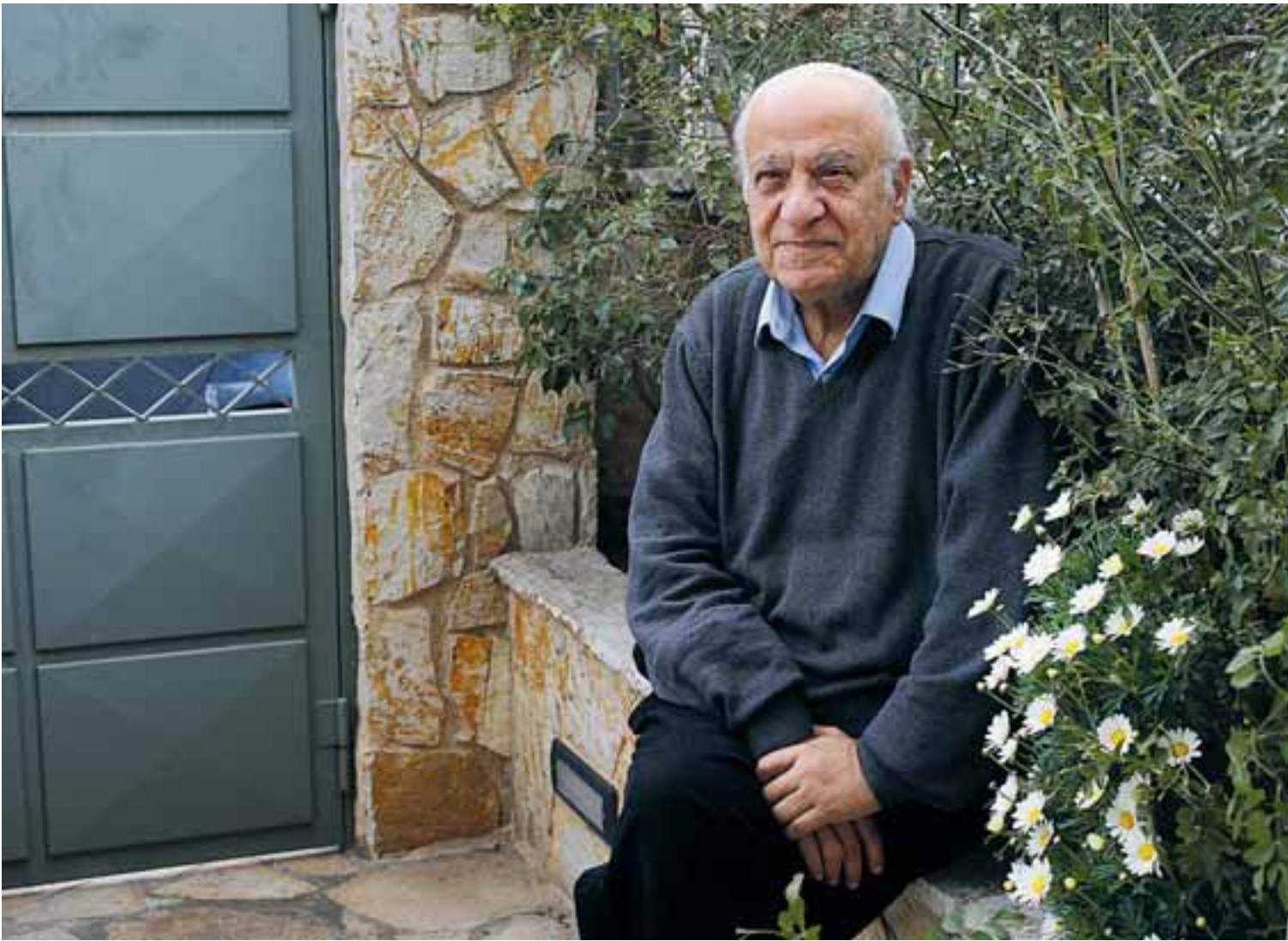
Αρχικά, πέρασα ένα εξάμηνο σε θείους της μπιτέρας μου στο Πίτισμπουργκ· ήμουν άφραγκος, ήταν μια πολύ δύσκολη περίοδος.

Κατάγομαι από το χωριό Γρύλλος της Ηλείας, αλλά μεγάλωσα στην Πάτρα. Οπου και να πάω, φυτεύω ένα γιασεμί για να θυμάμαι το άρωμα του γιασεμιού της Πάτρας.

Μικρός διάβαζα πολύ. Μέχρι και Κερτ Βόνεγκατ είχα διαβάσει! Πήγαυα στη Δημοτική Βιβλιοθήκη της Πάτρας, αλλά δεν μας επιτρεπόταν να πηγαίνουμε εμείς στα βιβλία. Επρεπε να πούμε στον υπάλληλο ποιο βιβλίο θέλαμε. Δεν υπήρχαν βιβλία στα σπίτια τότε, και δεν ξέραμε τι να ζητήσουμε. Υπήρχε όμως ένα «αντίδοτο»: η Αμερικανική Βιβλιοθήκη της Αμερικανικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (USIS) στην πλατεία Ολγας. Είχε ό,τι βιβλίο μπορεί να φανταστεί κανείς: από εκεί βρήκα το Βαρτον's με πληροφορίες για όλα τα αμερικανικά πανεπιστήμια και έκανα την αίτησή μου. Είχε και μια πολύ ωραία συλλογή περιοδικών. Στο Collier's διάβασα για πρώτη φορά και για το Διάστημα. Έτσι ξεκίνησα να διαβάζω επιστημονική φαντασία.

Στους προσκόπους

Κατάλαβα ότι με μαγεύει ο νυχτερινός ουρανός όταν, με τους προσκόπους, πηγαίναμε εκδρομές. Μία από τις δραστηριότητές

«**Ημουν** πολυλογάς και στους δημοσιογράφους άρεσε η απλότητα με την οποία εξηγούσα δύσκολες έννοιες στο Ιδρυμα Ευγενίδου. Φαινόμουν χαρισματικός, αλλά εγώ θεωρώ τον εαυτό μου τη γλάστρα που ποτίζεται μαζί με τον βασιλικό», λέει ο κ. Σιμόπουλος.

Στις 20 Ιουλίου 1969, στο Κέιπ Κανάβεραλ, ανταποκριτής της «Βραδυνής», με τον πύραυλο του «Απόλλων 11» πίσω του, λίγες ώρες πριν από την εκτόξευση.

μας ήταν η αναγνώριση διαφόρων αστερισμών. Αυτή ήταν η πρώτη μου επαφή με τον ουρανό. Το 1960, γιορτάζονταν τα 50 χρόνια προσκοπισμού στην Ελλάδα με μια μεγάλη κατασκήνωση στην Αμφίκλεια. Είχαν στείλει αντιπροσωπείες αρκετές χώρες, μεταξύ των οποίων και οι ΗΠΑ. Μπορείτε να φανταστείτε πώς ήταν οι δικές τους σκηνές και ο εξοπλισμός και πώς τα δικά μας... Μαζί με τις σκηνές τους είχαν στήσει και τρία τηλεσκόπια. Εμείς τηλεσκόπιο ούτε σε φωτογραφία δεν είχαμε δει. Θέλαμε να δούμε μέσα από αυτά αλλά ντριπέ-μασαν. Τελικά σκέφτηκα: «Η μισή ντροπή δική μας κι μισή ντροπή δική τους». Αυτή είναι μια φράση

που με ακολουθεί εδώ και 76 χρόνια. Πήγα λοιπόν και τους ρώτησα, και το πρώτο πράγμα που είδα ήταν ο Γαλαξίας σε όλο του το μεγαλείο. Εκείνο όμως που με εντυπωσίασε πραγματικά ήταν το Φεγγάρι. Ένα χρόνο προτού πετάξει ο Γκαγκάριν, εγώ είχα γίνει κυβερνήτης του Διαστήματος. Ωστόσο, οι περισσότεροι καθηγητές μου πίστευαν ότι θα ακολουθούσα κλασικές σπουδές. Όταν ήμουν μαθητής στο γυμνάσιο, ο πατέρας μου με είχε ρωτήσει τι «με τρώει», τι θέλω να κάνω στη ζωή μου. Ηθελα να γίνω μηχανολόγος. Τελικά πέτυχα στο Φυσικό· από τα 600 άτομα είχα το μοναδικό 10 στην Εκθεση. Όμως ένα σύγγραμμά Φυσικής κόστιζε όσο δύο μισθοί

Με τα τρία παιδιά του Μάικλ Κόλινς, ενός από τους τρεις αστροναύτες της ιστορικής αποστολής.

του πατέρα μου (δασονόμος ήταν).

Τότε άρχισα να σκέφτομαι το ενδεχόμενο να φύγω στην Αμερική. Μετέφρασα μόνος μου τα καρτιά του απολυτηρίου μου και τους βαθμούς μου. Το φθηνότερο πανεπιστήμιο ήταν εκείνο της Λουιζιάνας. Επίσης, το είχα ταυτίσει με το «Όσα παίρνει ο άνεμος», το οποίο είχα διαβάσει τέσσερις φορές.

Η θυσία

Τελικά, έφυγα με 250 δολάρια στην τσέπη μου. Ο πατέρας μου μάζεψε ό,τι μπορούσε για το εισιτήριο του πλοίου, το οποίο έφευγε από την Πάτρα. Σχεδόν ένα ετήσιο εισόδημα της οικογένειάς μου πήγε στο ταξίδι μου. Τότε δεν είχα

κατάλαβει το μέγεθος της θυσίας εκείνης...

Αρχικά, πέρασα ένα εξάμηνο σε θείους της μπιτέρας μου στο Πίτισμπουργκ της Πενσιλβάνια. Ήμουν άφραγκος. Ήταν μια πολύ δύσκολη περίοδος. Τελικά γράφτηκα στο πανεπιστήμιο καθυστερώντας την αποπληρωμή της εγγραφής. Κάποιος μακρινός συγγενής κατάφερε και συγκέντρωσε 250 δολάρια, τα οποία του επέστρεψα το 1968. Από την ανιψιά του, που ήταν μπροστά όταν άνοιξε τον φάκελό με το ευχαριστήριο γράμμα και τα χρήματα, έμαθα ότι συγγενήθηκε και δάκρυσε – ήμουν ο πρώτος που του επέστρεψε δανεικά χρήματα.

Ανταποκριτής της «Βραδυνής» για τις αποστολές της NASA στη Σελήνη

Τον πρώτο χρόνο στο πανεπιστήμιο μπλέχτηκα στις διάφορες επιτροπές κι άρχισα να γίνομαι γνωστός. Είχα πάρει ως μάθημα επιλογής την πολιτική θεωρία. Μπαίνοντας στην ομάδα debate του πανεπιστημίου, άρχισε να μου αρέσει το αντικείμενο και αποφάσισα να σπουδάσω Πολιτική Επικοινωνία. Ηθελα με τον τρόπο μου να γίνω κάτι για να προσφέρω κάποτε στην Ελλάδα.

Όλα όμως τα μαθήματα επιλογής που έπαιρνα ήταν Μαθηματικά, Φυσική, Χημεία (που όλοι απέφευγαν). Πήρα ένα μάθημα Αστροφυσικής με τον καθηγητή που ήταν υπεύθυνος για το μικρό πλανητάριο του πανεπιστημίου. Έτσι έκανα αίτηση για τη θέση του επιστάτη στο πλανητάριο. Αργότερα, ο καθηγητής μου έγινε σύμβουλος του νεόδημιτου πλανηταρίου της Λουιζιάνας και με πρότεινε για βοηθό. Οι φίλοι μου τότε μου έλεγαν ότι η δουλειά αυτή θα με απομάκρυνε λόγω του καλού της μισθού από τα πράγματα με τα οποία έλεγα ότι ήθελα να ασχο-

Το εξώφυλλο του βιβλίου του Διονύση Σιμόπουλου που θα κυκλοφορήσει στις 30 Μαΐου.

Έκανα παρουσιάσεις για το Διάστημα σε σχολεία και έλεγα στα πιτσιρίκια ότι είμαι από τον Αρη, για να δικαιολογήσω την ξενική προφορά μου.

ληθώ. Έτσι έγινε, αλλά δεν το μετάνιωσα ποτέ.

Τότε γνώρισα και τη μετέπειτα σύζυγό μου, την Κάρεν. Εγώ άλλαζα συχνά κοπέλες τότε, και είχα μάλιστα μερικές ατάκες που επαναλάμβανα για να τις φλερτάρω. Όταν χωρίζαμε, εκείνες έκαναν τα παράπονά τους η μία στην άλλη και έτσι γνωστοποιήθηκαν τα μυστικά μου!

Όταν προσπάθησα να φλερτάρω την Κάρεν, εκείνη δεν εντυπωσιάστηκε. Όταν παντρευτήκαμε έναν χρόνο αργότερα, όλη η διοίκηση του πανεπιστημίου θεωρούσε ότι ο γάμος θα διαρκούσε έξι μήνες το πολύ. Τους διαψεύσαμε! Η Κάρεν άφησε πίσω της μια πολύ σημαντική καριέρα για να με ακολουθήσει.

Το φθινόπωρο του 1968 ξεκινά το διαστημικό πρόγραμμα «Απόλλων», και τότε μου ήρθε η ιδέα: Ήμουν γραφιάς, κι έκανα παρουσιάσεις για το Διάστημα σε σχολεία (έλεγα μάλιστα στα πιτσιρίκια ότι είμαι από τον Αρη,

για να δικαιολογήσω την ξενική προφορά μου). Πήρα δύο μαθήματα δημοσιογραφίας στο πανεπιστήμιο και σκέφτηκα να ξεκινήσω να στέλνω ανταποκρισεις. Είχα ζητήσει αντι για χρήματα να μου στέλνουν την εφημερίδα αεροπορικώς. Η «Βραδυνή» ήταν η μόνη εφημερίδα που έκανε αντιπολίτευση τότε στη χούντα. Εκεί έγραφα, και κάλυφα όλες τις αποστολές της προσσελήνωσης. Στο «Apollo 11» ήμουν ο μοναδικός Έλληνας ανταποκριτής. Υπολόγισα ότι ο ήχος έφτασε σε εμάς 14 δευτερόλεπτα μετά την εκτόξευση, και τον νιώσαμε να μας χτυπά στο στήθος – δεν θα ξεχάσω ποτέ εκείνη την αίσθηση.

Το Ιδρυμα Ευγενίδου

Τα άρθρα μου στη «Βραδυνή» διάβασαν οι υπεύθυνοι του Ιδρύματος Ευγενίδου. Η πρώτη συνάντησή με την κ. Σίμου, την αδελφή του Ευγενίδη, δεν πήγε πολύ καλά. Τα έκανα όλα λάθος. Πρόσεξα, ωστόσο, ότι το πλανητάριο

του Ιδρύματος ήταν σε νηπιακή κατάσταση. Απογοητεύτηκα με την εικόνα που αντίκρισα. Είχα την εμπειρία που χρειαζόταν, αλλά δεν είχα πάρει ακόμα ούτε πτυχίο. Δεν μου πέρασε καν από το μυαλό ότι θα μπορούσα να αντικαταστήσω τον καθηγητή Κωτσάκη στα 29 μου.

Πριν φύγουμε, η Σίμου μου είπε ότι τελικά εμείς οι Έλληνες του εξωτερικού ρίχνουμε μαύρη πέτρα πίσω μας, και δεν ενδιαφερόμαστε για την πατρίδα. Της απάντησα ότι πάντα ενδιαφερόμαι για την Ελλάδα, και ότι θα βρίσκομαι ένα τηλεφώνημα μακριά της. Αυτή μου η κουβέντα πρέπει να ήταν που την κέρδισε. Στο μεταξύ, πήρα πτυχίο, έγινα και διευθυντής του πλανηταρίου της Λουιζιάνας, διότι ο τότε διευθυντής του αποφάσισε να γίνει... παιδί των λουλουδιών!

Αργότερα η Σίμου ζήτησε πάλη να με δει. Μέσα σε δέκα λεπτά είχαμε συμφωνήσει. Έτσι το Ευγενίδειο έγινε το σπίτι μου, εκεί κοιμόμουν. Θυμάμαι, με έναν από

τους διευθυντές του Ιδρύματος συγκρουήκαμε σε καθημερινή βάση. Σε μια σύσκεψη είχαμε κυριολεκτικά σκοτωθεί μπροστά σε Έλληνες και Αμερικανούς. Και πάνω στην έξαψη της στιγμής είπα ότι παραιτούμαι. Κατευθείαν πήρε ένα μελιξίο ύφος και μου είπε: «Ξέρεις, Διονύση, οι παρατηρήσεις ενίοτε γίνονται δεκτές».

Με ρωτάτε αν έχω συναισθήσει της προσφοράς μου στη χώρα. Οχι, δεν έχω. Θα σας πω κάτι, και μην το πάρετε ως ένδειξη μετριοφροσύνης. Εγώ ήμουν ο πρώτος ανάμεσα σε εκατοντάδες εργαζομένους που πέρασαν από το Ιδρυμα, αλλά ήμουν πολυλογάς και στους δημοσιογράφους άρεσε η απλότητα με την οποία εξηγούσα δύσκολες έννοιες. Φαινόμουν χαρισματικός, αλλά εγώ θεωρώ τον εαυτό μου τη γλάστρα που ποτίζεται μαζί με τον βασιλικό. Πάντοτε άκουγα τους συνεργάτες μου, και πρέπει να τονίσω ότι είχαμε τους πόρους για να πραγματοποιήσουμε αυτά που θέλαμε.

Η μνήμη που κρύβει το χώμα είναι πολύτιμη

Έκδοση του βιβλίου Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία – Μπτρώ

Απόστολος Γ. Κουρουπάκης
Χρίστος Κ. Λαμπριάς
Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό
Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου
Κυθρέας. Ιστορία – Μπτρώ
Λευκωσία 2019, σσ. 156,
εκδ. Κοινοτικό Συμβούλιο
Νέου Χωρίου Κυθρέας

Η κατεχόμενη σήμερα κοινότητα του Νέου Χωρίου Κυθρέας βρίσκεται στα βόρεια της Λευκωσίας και από τον Αύγουστο του 1974 οι καμπάνες των δύο κεντρικών ναών της, του Αγίου Χαραλάμπους και του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου σίγησαν, όταν οι κάτοικοί του πήραν τον δρόμο της προσφυγιάς. Η ιστορία του χωριού μεγάλη, αν και το όνομα του χωριού περιλαμβάνει το επίθετο νέος. Το εντυπωσιακό καμπαναριό του 1907 πλάι στην κεντρική εκκλησία της κοινότητας, ο ναός του Αγίου Χαραλάμπους ήταν το κέντρο συγκέντρωσης, για χαρές και για λύπες.

Εκεί βρισκόταν το πρώτο νεκροταφείο της κοινότητας, ακολουθώντας τις συνήθειες της εποχής, οι ζώντες μετά των νεκρών, σε μία ιδιαίτερη μέθεξη. Στο γύρισμα του 19ου προς τον 20ό αιώνα η συνήθεια αυτή άρχισε να καταργείται, νέα ήθη, νέες πρακτικές, που επέβαλλαν η πρόοδος του ανθρώπου και της επιστήμης. Η δημιουργία νέων χώρων ταφής για υγιεινούς λόγους έλαβε και χαρακτήρα ανοικειώσης από τον θάνατο, ο θάνατος βγήκε από το κέντρο της κοινωνικής ζωής. Νέοι νόμοι όριζαν τα σχετικά, οι αντιστάσεις των κατοίκων να μην απομακρυνθούν από τους προσφιλείς νεκρούς των αρκετές, όπως πολλές ήταν

και οι πρακτικές δυσκολίες. Έχοντας αυτά κατά νου το Κοινοτικό Συμβούλιο του Νέου Χωρίου Κυθρέας, συνεχίζοντας την εκδοτική του δραστηριότητα, εξέδωσε το βιβλίο «Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία – Μπτρώ» των Απόστολου Γ. Κουρουπάκη και Χρίστου Κ. Λαμπριά. Στο βιβλίο αποτυπώνεται η ιστορία του συλημένου σήμερα κοιμητηρίου του Νέου Χωρίου, από το 1945, οπότε καταγράφεται και η πρώτη ταφή έως τον Αύγουστο του 1974, όταν οι κάτοικοι της κοινότητας αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές εστίες τους, καθώς και τους προσφιλείς νεκρούς τους.

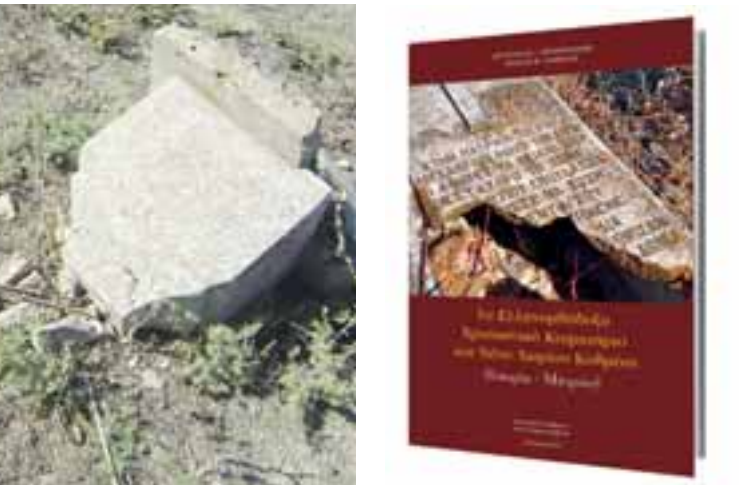
Πρόκειται για πρωτότυπη επιστημονική εργασία, πρώτη στο είδος της στην κυπριακή βιβλιογραφία, η οποία έρχεται να προσθέσει στη μελέτη της τοπικής ιστορίας, αλλά και στην εκκλησιαστική ιστορία της Κύπρου. Με την έκδοση αυτή το Κοινοτικό Συμ-

βούλιο επιθυμεί να αποτίσει φόρο τιμής στους Νιοχωρίτες που αναπαύθηκαν στον χώρο, αλλά και να συμβάλλει επιστημονικά στην ανάπτυξη της ιστορικής μελέτης των κατεχόμενων κοινοτήτων και όχι μόνο. Όπως αναφέρει και ο Κωστής Κοκκινόφτας στον πρόλογό του: «Η εργασία των Χρίστου Κ. Λαμπριά και Απόστολου

Γ. Κουρουπάκη είναι εξαιρετικά πρωτότυπη και, από όσο γνωρίζω, μοναδική στο είδος της στην κυπριακή βιβλιογραφία. Οι δύο συγγραφείς κατάφεραν να αναδείξουν το ζήτημα της σύνδεσης των νεότερων με τους 'προαπελθόντες πατέρες και αδελφούς', κατά τρόπο άριστα τεκμηριωμένο, ιστορικά και πολιτιστικά.

Οι συγγραφείς χρησιμοποίησαν ποικίλες αρχειακές πηγές, αλλά και προφορικές μαρτυρίες από εκτοπισμένους κατοίκους της κοινότητας, εκτενώς αξιοποιήθηκε επίσης και ο ημερήσιος Τύπος της εποχής. Η έκδοση περιλαμβάνει τέσσερα παραρτήματα, α) Μπτρώ ευρεθέντων τάφων, β) Σύντομα βιογραφικά ταφέντων, γ) Στατιστικά στοιχεία κοιμητηρίου και δ) Κατάλογος ταφέντων από προφορικές μαρτυρίες. Η έκδοση εμπλουτίζεται από σπάνιες φωτογραφίες που παραχώρησαν εκτοπισμένοι κάτοικοι της κοινότητας, καθώς και απόδημοι Νιοχωρίτες.

Από τις επιτόπιες επισκέψεις των συγγραφέων στον χώρο του κοιμητηρίου εντοπίστηκαν 96 ταφές, με την πρώτη το 1947 και την τελευταία το 1973. Φυσικά, οι ημερομηνίες αυτές δεν είναι απόλυτες αφού είναι βέβαιο ότι έχουν χαθεί αρκετοί σταυροί, ενώ η βόρεια πλευρά είναι εντελώς ανεξερεύνητη λόγω ύπαρξης τεράστιου όγκου

χωμάτων που εναποτέθηκε εντός του κοιμητηρίου από χωματουργικές εργασίες που εκτελέστηκαν στο διπλανό οικόπεδο. Ακόμα και σήμερα σώζεται το περιτοιχισμα της βόρειας, δυτικής και ανατολικής πλευράς, καθώς και η τοιχοποιία του βοηθητικού οικήματος στη βορειοανατολική πλευρά.

Παρουσίαση του βιβλίου
Το βιβλίο Το Ελληνορθόδοξο Χριστιανικό Κοιμητήριο του Νέου Χωρίου Κυθρέας. Ιστορία – Μπτρώ θα παρουσιαστεί από τον δρ Χρίστο Κυριακίδη. Χαιρετισμό θα απευθύνουν ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού δρ Κυπριανός Λούης, ο θεοφιλέστατος επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος και οι συγγραφείς. Η παρουσίαση θα γίνει το Σάββατο 1 Ιουνίου, στις 6:00 μ.μ. στην Αίθουσα Unesco του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Λεωφόρος Μακεδονίτισσας 46, Έγκωμη, Λευκωσίας, www.unic.ac.cy/unesco-chair

LOVE
100.7FM
98.1 & 105.7

EVERYDAY
LOVE

ΑΠΟΓΕΥΜΑ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΔΕΡΜΑΤΑ

15:00 – 18:00

ΒΡΑΔΥ

ΤΑΣΟΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

18:00 – 21:00

www.lovefm.com.cy

ME TON
Παναγιώτη
Κυριάκου

DEEJAY
93.5
FEELS GOOD

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Καθημερινά
14:00 - 16:00

AFTERNOON
2
PLAYS

Το μαγικό λυχνάρι της Ντίσνεϊ

Αναβίωση του εξωτικού «Αλαντίν» με την υπογραφή του Γκάι Ρίτσι

Αλαντίν ★★½
ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑ (2019)

Σκηνοθεσία: Γκάι Ρίτσι
Ερμηνείες: Μένα Μασούντ, Ναόμι Σκοτ, Γουίλ Σμιθ, Μαρουάν Κενζάρι

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Μετά τα εμπορικά επιτυχημένα «Η Πεντάμορφη και το Τέρας» και «Ντάμπο», η Ντίσνεϊ συνεχίζει την αναβίωση των εμβληματικών ταινιών κινουμένων σχεδίων της, με τον εξωτικό «Αλαντίν». Αναθέτει δε τη «δουλειά» στον καταξιωμένο Γκάι Ρίτσι, ο οποίος δοκιμάζεται για πρώτη φορά σε φιλμ που απευθύνεται (κυρίως) στις μικρότερες ηλικίες, με ανάμεικτα αποτελέσματα.

Ο Αλαντίν (Μένα Μασούντ), ένας νεαρός αλπτάκος που τριγυρίζει στους δρόμους της Ακράμπαντ, γνωρίζει και αμέσως ερωτεύεται τη Γιασμίν (Ναόμι Σκοτ), την πανέμορφη κόρη του Σουλτάνου. Οι δύο νέοι ανήκουν προφανώς σε διαφορετικούς κόσμους και η αγάπη τους είναι ανέφικτη, ωστόσο τα πάντα στη ζωή του Αλαντίν θα αλλάξουν όταν θα καταλήξει στη σπηλιά του μαγικού λυχναριού. Το τζίνι βρίσκεται πλέον στις υπηρεσίες του και μοναδικό εμπόδιο προς την ευτυχία μοιάζει να είναι ο σατανικός βεζίρης που εποφθαλμιά την εξουσία.

Ποπ βίντεο κλιπ

Ο Γκάι Ρίτσι δημιουργεί ένα πολύχρωμο, γεμάτο τραγούδι και χορό φιλμ, το οποίο φέρνει περισσότερο σε ποπ βίντεο κλιπ του 21ου

αιώνα παρά στις κλασικές «Χίλιες και Μία Νύχτες». Με προφανή πρόθεση να αναμείξει σύγχρονα και στοιχεία εποχής, το σενάριο ακολουθεί χαλαρά τη γνωστή ιστορία, προσθέτοντας γλώσσα, εκφράσεις και κινήσεις που θα προτιμούσαν οι σημερινοί έφηβοι.

Και βέβαια ποιος καλύτερος να τα εκφράσει όλα αυτά από έναν σαρ του επιπέδου του Γουίλ Σμιθ. Ο Αμερικανός ηθοποιός κρατά τον ρόλο του τζίνι, παραδίδοντας τη συνηθισμένη του μισό-κωμική περφόρμανς και ζωντανεύοντας έτσι ένα μάλλον χωρίς μεγάλη φαντασία σύνολο. Ο ίδιος το θέτει ως εξής: «Αυτή ήταν η πρώτη ταινία μετά τον “Πρίγκιπα του Μπελ-Ερ” όπου έκανα τόσο πολλά πράγματα που μου αρέσουν μαζί. Εδώ τραγουδάω, χορεύω, ραπάρω και παίζω, κάνω κωμωδία και δράμα, οπότε ήταν μία σπουδαία ευκαιρία να χρησιμοποιήσω τον εαυτό μου σαν καλλιτέχνη».

Φυσικά η σκηνοθεσία του Ρίτσι είναι ορατή: καλοστημένες, α λα «Σέρλοκ Χολμς» καταδιώξεις, ρυθμός, ταχύτητα και πλούσια ειδικά εφέ είναι τα βασικά χαρακτηριστικά των σεκάνς που παρεμβάλλονται ανάμεσα σε περισσότερο ή λιγότερο επιτυχημένα μουσικά μέρη. Τα τελευταία αποτελούνται από νέες ηχογραφήσεις των αυθεντικών τραγουδιών του πρώτου «Αλαντίν» (1992), σαν το βραβευμένο με Όσκαρ «A Whole New World» αλλά και κάποια νέα. Ολόκληρη τη μουσική ατμόσφαιρα της ταινίας επιμελείται ο βραβευμένος με 8 Όσκαρ Αλαν Μένκεν.

Ο Μένα Μασούντ (Αλαντίν) και ο Γουίλ Σμιθ (Τζίνι) πρωταγωνιστούν σε ένα πολύχρωμο, γεμάτο τραγούδι και χορό, φιλμ.

HOME CINEMA

Η τρομακτική ιστορία ενός «γοπτευτικού» σίριαλ κίλερ

Το φιλμ επικεντρώνεται στη δικη του Τεντ Μπάντι (Ζακ Εφρον).

Extremely Wicked, Shockingly Evil and Vile ★★★ ΘΡΙΛΕΡ (2019)
Σκηνοθεσία: Τζο Μπερλίνγκερ
Ερμηνείες: Ζακ Εφρον, Λίλι Κόλινς, Τζον Μάλκοβιτς

Πριν από λίγο καιρό παρακολουθήσαμε την ιστορία του σε σχετικό ντοκιμαντέρ («Διάλογοι με έναν δολοφόνο»)· τώρα το Netflix παρουσιάζει ένα φιλμ μυθοπλασίας αφιερωμένο στον Τεντ Μπάντι, έναν από τους πιο διαβόητους σίριαλ κίλερ στην ιστορία της Αμερικής. Βρισκόμαστε στις αρχές της δεκαετίας του 1970 και ο γοπτευτικός Τεντ (Ζακ Εφρον), φοιτητής της Νομικής, συναντά τη Λιζ Κένταλ (Λίλι Κόλινς). Οι δύο νέοι ερωτεύονται και σύντομα βρίσκονται αρραβωνιασμένοι. Εκείνος ωστόσο θα συλλαβηθεί ξαφνικά, κατηγορούμενος για την απαγωγή και την κακο-

ποίηση μιας νεαρής κοπέλας. Ο ίδιος αρνείται τα πάντα στο δικαστήριο, όμως λίγο καιρό μετά ανακλύπτουν καινούργιες κατηγορίες, αυτή τη φορά δολοφονίας, στο Κολοράντο. Ο Τεντ θα βρεθεί τελικά αντιμέτωπος με τη Δικαιοσύνη στη Φλόριντα και ενώ πάντα υπερασπίζεται με πάθος την αθωότητά του.

Το ενδιαφέρον με το φιλμ του Τζο Μπερλίνγκερ, το οποίο βασίζεται στο χρονικό της Ελίζαμπεθ Κένταλ για όσα πέρασε στο πλευρό του Μπάντι, είναι πως δεν εξιστορεί τους ίδιους τους φόνους, αλλά επικεντρώνεται στο κομμάτι της δίκης και γενικότερα στη σχέση του δολοφόνου με εκείνους που «νοιάζοταν», όχι τα θύματά του. Με τον τρόπο αυτό δεν τον ηρωοποιεί φυσικά, όμως επεκτείνει να σκιαγραφήσει το προφίλ ενός ανθρώπου τρομερά γοπτευτικού και

ταυτόχρονα βαθιά διαταραγμένου. Ο τρόπος με τον οποίο ο Μπάντι χειρίζεται τους γύρω του –και ειδικά τις γυναίκες– έχει κάτι το τρομακτικό, ειδικά όταν ο θεατής γνωρίζει την έκταση των εγκλημάτων του.

Οι δεύτεροι ρόλοι

Ο Ζακ Εφρον, ανέλπιστα καλός στον κεντρικό ρόλο, καταφέρνει να ζωντανέψει αυτόν τον απεχθή ήρωα, παρόλο που ο χρόνος που διαθέτει για την ανάπτυξη του χαρακτήρα (θα ταίριαζε περισσότερο σε μίνι σειρά) είναι προφανώς περιορισμένος και όλα μοιάζουν κάπως βιαστικά. Από την άλλη και οι δεύτεροι ρόλοι είναι εξίσου επιτυχημένοι, με κορυφαίο τον κούλ δικαστή του Τζον Μάλκοβιτς, ο οποίος ισοσταθμίζει ειρωνικά την πληθωρική προσωπικότητα που έχει απέναντί του.

PIK1

ΤΗΛ.: 22862000

- 17.00** Ευρωεκλογές 2019
- 08.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή με καλεσμένους και ανταποκρίσεις από τα εκλογικά κέντρα σε όλες τις πόλεις.
- 13.00** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 14.30** ArtCafe, II - (Ε) Στη ζεστή ατμόσφαιρα του ArtCafe μας περιμένει κάθε Σάββατο η Μαρίνα Μαλένη, η οποία μαζί με την Ελένη Ξένου εξερευνούν τον καλλιτεχνικό χάρτη.
- 15.30** Ιστορικό αφιέρωμα για τις Ευρωεκλογές Πολιτική εκπομπή.
- 16.00** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)**
- 17.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή με καλεσμένους και ανταποκρίσεις από τα εκλογικά κέντρα σε όλες τις πόλεις.
- 00.30** The Graham Norton Show, XXII Ο μοναδικός Graham Norton υποδέχεται με ιδιαίτερο χιούμορ όλα τα αστέρια του Hollywood. Καλεσμένοι του Graham Norton είναι οι Will.i.am, Imelda Staunton, Cuba Gooding Jr, George Ezra.
- 01.30** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή με καλεσμένους και ανταποκρίσεις από τα εκλογικά κέντρα σε όλες τις πόλεις.

PIK2

ΤΗΛ.: 22862000

- 22.00** Mr Mercedes
- 07.30** Θεία λειψουργία Μετάδοση από τον Ιερό Ναό Αγίου Προκοπίου Μετόχιον Κύκκου.
- 10.15** Ο Ροζ Πάνθηρας
- 11.00** Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
- 11.30** Παιδική ζώνη α. Παιχνιδούπολη β. Τα μουσικά όργανα γ. Όλιβερ δ. Πιμ και Πίμπα ε. Ο Τσάρλι και οι αριθμοί στ. Μπομπ ο μάστορας ζ. Οι Σούπερ Γουίνγκς η. Τα παπούτσια της Φράνι θ. Η Μάρθα μιλά ι. Ο Σούπερ Γουίλι
- 15.30** Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
- 16.00** Το μικρό σπίτι στο λιβάδι Οικονομειακή σειρά.
- 17.35** Euromaxx on vacation Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 18.00** Road Trip - (Ε) Μουσική ταξιδιωτική εκπομπή, με την Ελένη Ξένου.
- 18.30** Art of space - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 19.00** National Geographic: Caesar Millan's Dog Nation - (Ε)
- 19.45** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)**
- 19.50** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)**
- 20.00** Tasty tales - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 20.30** Power of sports - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
- 21.00** The Graham Norton Show, XXII - (Ε)
- 22.00** Mr Mercedes, II Δραματική σειρά.
- 00.00** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)**
- 00.20** ΓΙΟΥΡΝΙΟΝΙΣ

OMEGA

ΤΗΛ.: 22477777

- 17.30** Ευρωεκλογές 2019
- 05.30** Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
- 08.45** Stars System Εκπομπή αστρολογίας με την Άση Μπήλιου.
- 10.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή με καλεσμένους και ανταποκρίσεις από τα εκλογικά κέντρα σε όλες τις πόλεις.
- 13.00** Τρόχος της τύχης - (Ε) Ψυχαγωγικό τηλεπαιχνίδι με τον Πέτρο Πολυχρονίδη και την Ιωσήφίνα Τζουγανάκη.
- 15.00** MasterChef 3 - Best of Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Σωτήρη Κοντιζά, Λεωνίδα Κουτσόπουλο.
- 17.30** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 20.10** **OMEGA NEWS**
- 21.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή με καλεσμένους και ανταποκρίσεις από τα εκλογικά κέντρα σε όλες τις πόλεις.
- 01.00** Hemlock Grove Ξένη σειρά.
- 02.00** Ελεύθερη σχέση - (Ε) Κωμική σειρά με τους Μάριο Αθανασίου, Δήμητρα Μασούκα, κ.ά.
- 03.00** DanSing Junior - (Ε) Παιδικό talent show.
- 05.00** UNA Fatsa - (Ε) Τηλεπαιχνίδι με τους Γιώργο Ρούσσο και Ελένη Σιδερά.

ANT1

ΤΗΛ.: 22200200

- 17.00** Ευρωεκλογές 2019
- 06.10** Πρωινή ενημέρωση
- 06.40** 7 ζωές - (Ε) Κωμική σειρά.
- 07.30** Δείξε μου τον φίλο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
- 08.30** Mamma Mia - (Ε) Κωμική σειρά.
- 09.30** Λίτσα.com - (Ε) Αισθηματική σειρά.
- 11.10** Κάνε γονείς να δεις καλό - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Ελένη Καστάνη, Ιεροκλή Μικαηλίδη, κ.ά.
- 12.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 14.00** Success story Εκπομπή στο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ ANTI και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, «Εμείς στην Ευρώπη».
- 14.05** Ο πόλεμος των άστρων Κωμική σειρά.
- 15.30** Εσύ στον κόσμο σου (Ε) Κωμική σειρά.
- 17.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 22.00** Οι Χωλεάδες (Wild Hogs) Περιπετειώδης κωμωδία, με τους Τιμ Άλεν, Τζον Τραβόλτα, κ.ά.
- 23.40** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 00.30** Εργαζόμενη γυναίκα Κωμική σειρά.
- 01.10** Οι τρίχεις - (Ε) Κωμική σειρά.
- 02.00** Η εκδρομή - (Ε) Δραματική σειρά.
- 02.50** Μαύρος ωκεανός - (Ε) Κοινωνική σειρά.

ΣΙΓΜΑ

ΤΗΛ.: 22580100

- 17.45** Ευρωεκλογές 2019
- 05.20** Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κωμική σειρά.
- 06.00** Οι Τάκκοι - (Ε) Κωμική σειρά.
- 06.40** Όταν μεγαλώσω - (Ε) Κωμική σειρά.
- 07.00** Αλλού δημιουργούνται - (Ε) Κωμική σειρά.
- 07.30** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή, με τον Ανδρέα Δημητρίου.
- 10.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή με τη Μαρίνα Χατζηκώστα.
- 13.00** **Γεγονότα**
- 14.00** Βουράδε γεπόνιοι - (Ε) Κωμική σειρά.
- 15.00** Survivor Παιχνίδι επιβίωσης με τον Σάκη Τσιμανίδη. «ΕΛΛΑΔΑ - ΤΟΥΡΚΙΑ».
- 17.45** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 00.00** Survivor - (Ε) Παιχνίδι επιβίωσης με τον Σάκη Τσιμανίδη. «ΕΛΛΑΔΑ - ΤΟΥΡΚΙΑ».
- 02.10** Scandal Δραματική σειρά, με τον Κέρι Ουάσινγκτον, Τόνι Γκόλντγουιν, κ.ά.
- 03.00** Όρκος σιωπής - (Ε) Δραματική σειρά με τους Κάρτινι, κ.ά.
- 04.20** Ζωή ποδήλατο - (Ε) Κοινωνική σειρά με τους Αχιλλέα Γραμματικόπουλο, Έλενα Ευσταθίου.
- 05.00** Σε φόντο κόκκινο - (Ε) Δραματική σειρά με τους Σταύρο Λούρα, Ανδρέα Τσουρή, κ.ά.

ALPHA

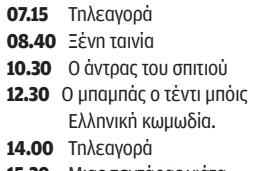
ΤΗΛ.: 22212400

- 17.00** Ευρωεκλογές 2019
- 06.00** 60 ΄ Ελλάδα - (Ε) Οδοιπορικό με τον Νίκο Μάνεση.
- 07.15** Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
- 08.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 10.00** Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
- 13.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 14.00** Πάμε πακέτο - (Ε) Εκπομπή, με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
- 15.45** Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
- 17.00** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 21.15** Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηδάμου.
- 22.00** Κάρμα Κοινωνική σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου. (Τελευταίο Α΄ κύκλου)
- 23.10** Το σόι σου - (Ε) Κωμική σειρά, με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
- 23.45** Ευρωεκλογές 2019 Πολιτική εκπομπή.
- 00.45** Ιστορίες του αστυνόμου Μπέκα Αστυνομική σειρά με τους Ιεροκλή Μικαηλίδη, Πυγμαλίωνα Δαδακαρίδη.
- 02.45** Τατουάζ - (Ε) Αισθηματική σειρά.
- 03.30** 10η εντολή - (Ε) Αστυνομική σειρά.
- 04.15** Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL

ΤΗΛ.: 25577577

- 07.15** Τηλεαγορά
- 08.40** Ξένη ταινία
- 10.30** Ο άντρας του σπιτιού
- 12.30** Ο μπαμπάς ο τέντι μπόις Ελληνική κωμωδία.
- 14.00** Τηλεαγορά
- 15.20** Μιας πεντάρας νιάτα Ελληνική κωμωδία.
- 17.00** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 17.30** Ευρωεκλογές 2019
- 23.00** Ξένη ταινία
- 00.50** Ξένη ταινία
- 02.30** Πανούργιο σχέδιο

TV PLUS

ΤΗΛ.: 22259000

- 06.30** Παιδική ζώνη
- 08.30** Άστρα είναι!
- 09.30** Cook Eat - (Ε)
- 11.00** Τηλεαγορά
- 13.00** Αποκαλυπτικά
- 16.30** Τηλεαγορά
- 18.00** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 18.30** Healthy Life - (Ε)
- 19.20** **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
- 19.40** ANNITA Airlines
- 21.30** Dolce Vita, III Ψυχαγωγική εκπομπή.
- 22.30** Το ταξίδι της ζωής
- 23.30** The Ugly Truth
- 01.15** Ξένη σειρά

SMILE TV

ΤΗΛ.: 25715126

- 12.00** Oggy & The Cockroaches
- 13.00** Angels Friends
- 14.00** Glimmies
- 15.00** Nonty
- 15.30** Maya The Bee
- 16.00** Heidi
- 16.30** Horseland
- 17.00** Rabbids, II
- 17.30** Puppy In My Pocket
- 18.00** Oggy & The Cockroaches
- 18.30** The Owl
- 19.00** Popples
- 19.30** Glitter Force
- 20.00** Digimon Fusion
- 21.00** Pacman
- 22.00** Super Mario
- 23.00** Extreme Dino

MOVIES BEST

- 21.00** The Promise
- 08.00** Duck Duck Goose
- 09.45** Mr. Mom
- 11.30** Life On The Line
- 13.15** Back To School Mom
- 15.00** Love Is All You Need?
- 17.15** Sworn To Silence
- 19.00** Menashe
- 21.00** The Promise
- 23.15** High School Lover
- 00.50** The Perfect Weapon
- 02.30** Flowers In The Attic
- 04.15** Not Without My Daughter

GREEK CINEMA

- 22.00** Νύκτα γάμου
- 05.55** Η δική των δικαστών
- 07.30** Η κόμισσα της Κέρκυρας
- 09.00** Ένας απένταρος Λεωτής
- 10.20** Το γέλιο βγήκε απ' τον παράδεισο
- 12.00** Πάρε κόσμε
- 13.35** Οι άσοι του γηπέδου
- 15.25** Η Αθήνα τη νύκτα
- 16.55** Η Αθήνα μετά τα μεσάνυχτα
- 18.35** Χαμένη ευτυχία
- 20.10** Ζητείται επειγόντως γαμπρός
- 22.00** Νύκτα γάμου
- 23.45** Βαφτιστικός
- 01.20** Ο πεθερόληπτος
- 02.50** Ο γόνος των Πετρωμένων

Ο ΣΤΟΧΑΣΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ

Επιμέλεια: ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ Κ. ΤΣΟΥΚΑΣ

Η παιδεία ως υπόσχεση

Του ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Περιγράφοντας τον άνθρωπο ως το μόνο ζώο που μπορεί να υπόσχεται, ο Νίτσε μας υπενθύμισε το προνόμιο –και συνάμα την κατάδίκη– ενός όντος, το οποίο ευθύνεται για το μέλλον του. Με άλλα λόγια επιχείρησε να ανικνεύσει την απρόβλεπτη πορεία ενός εξαιρετικά ανικανοποίητου πλάσματος, που αφήφωσε και, συγχρόνως, προκάλεσε τη ζωική του φύση, κατά τρόπο ώστε να μετατραπεί τελικά σε μάστορα όχι μόνο της δημιουργίας αλλά και της (αυτο)καταστροφής. Και τούτο διότι η ιστορία απέδειξε πως όσο πιο ψηλά ανεβαίνουμε στην κλίμακα της υπαρξιακής τελειότητας, τόσο πιο χαμηλά κινδυνεύουμε να πέσουμε – δηλαδή να βρεθούμε από την κορυφογραμμή του Διαφωτισμού στην άβυσσο του Αουσβιτς.

Η δυνατότητα αυτή να συμπεριφερόμαστε ως ουμανιστές, κτήνη ή οτιδήποτε άλλο σφυρηλατείται πάνω στον άκμονα των τριών διαδικασιών που συμβάλλουν τα μέγιστα στη διαμόρφωση του χαρακτήρα μας: της αγωγής, της εκπαίδευσης και της παιδείας.

Αναλυτικότερα, η αγωγή αφορά στην επίδραση που ασκούν πάνω μας μια σειρά από αξίες και πρότυπα, στη βάση των οποίων κατανοούμε και ερμηνεύουμε το Είναι μας – δηλαδή υπάρχουμε. Έτσι λ.χ. υπάρχοντας κανείς ως γιατρός σημαίνει πως, κατά κύριο λόγο, αντιλαμβάνεται τον εαυτό του μέσα από ένα ευρύ φάσμα αρχών, που τον καλούν να θέσει τις δυνάμεις του στην υπηρεσία του αρρώστου. Ομως, για να συμβεί αυτό, θα πρέπει πρώτιστως να εκπαιδευτεί ή αλλιώς να εφοδιαστεί με μια σειρά από δεξιότητες, οι οποίες θα τον μετατρέψουν από αδέξιο μαθητευόμενο σε επδέξιο επαγγελματία – δηλαδή, εν προκειμένω, σε έναν ικανό επιστήμονα που θεραπεύει τις παθήσεις.

Η αναγκαιότητα αυτή για εκπαίδευση και μαθητεία οφείλεται σε ένα είδος βιολογικής ανεπάρκειας που αποδεικνύει πως το δέντρο της ανθρώπινης δύναμης φυτρώνει πάνω στο έδαφος της φυσικής μας αδυναμίας. Μια αδυναμία που μας εξαναγκάζει να ψάχνουμε δι-

Γυναικά διαβάζει υπό το φως κεριού. Λεπτομέρεια. Πίνακας του Δανού ζωγράφου Πέτερ Ιλσταντ (1861-1933).

Όσο πιο ψηλά ανεβαίνουμε στην κλίμακα της υπαρξιακής τελειότητας, τόσο πιο χαμηλά κινδυνεύουμε να πέσουμε.

αρκώς για εκείνο που τα υπόλοιπα πλάσματα κατέχουν ήδη – δηλαδή τον τρόπο επιβίωσης. Κι επειδή δεν μπορούμε να τον βρούμε πουθενά, θα πρέπει να τον δημιουργήσουμε εμείς οι ίδιοι.

Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να επινοήσουμε, και στη συνέχεια να αναπτύξουμε, μια σειρά από κανόνες, οι οποίες θα μετατρέψουν το εχθρικό και επικίνδυνο περιβάλλον σε έναν οικείο και ασφαλή κόσμο – δηλαδή θα πρέπει να εκπαιδευ-

τούμε. Έτσι, εκπαιδευόμενος κανείς λ.χ. ως χειρουργός, θα πει πως καταφέρει αυτό που στα μάτια των αδαών μοιάζει αδύνατο – δηλαδή να μεταμορφώσει την παγερή και μάλλον αποκρουστική εικόνα του χειρουργείου σε έναν γνώριμο και ελκυστικό χώρο εργασίας. Έναν χώρο που απαρτίζεται από κρεβάτια, γάζες, νυστέρια, λαβίδες κ.ο.κ., με βάση τα οποία επιτελεί το έργο του. Ένα έργο που, κατ' ουσίαν, δίνει την απάντηση στην ερώτηση: «Ποιος είναι ο σκοπός της ιατρικής;».

Με άλλα λόγια, ο γιατρός – όπως και κάθε ενσυνειδητός επαγγελματίας – καλείται να υπηρετήσει μια αμφίδρομη σχέση, η οποία

είναι ζωτικής σημασίας για το λειτούργημά του. Κι αυτό διότι, από τη μια, οι αξίες χωρίς δεξιότητες –δηλαδή, δίχως τη δυνατότητα οι αξίες να εφαρμόζονται στην πράξη– οδηγούν σε έναν άνθρωπο που στερείται κατάρτισης ή αλλιώς σε έναν ατζαμή. Από την άλλη, οι δεξιότητες χωρίς αξίες – δηλαδή, δίχως τη δυνατότητα να ελέγχονται οι δεξιότητες από τον κώδικα ηθικής που δημιουργήσε ο Ιπποκράτης– οδηγούν σ' έναν άνθρωπο που στερείται συμπό- νιας για τον ασθενή ή αλλιώς σ' έναν απάνθρωπο.

Το αποκρουστικό αυτό σενάριο της απανθρωπιάς αρχίζει πλέον στις μέρες μας να μεταμφιέζεται και να καλλωπίζεται, παίρνοντας τη μορφή ενός πανίσχυρου πειρα- σμού, στον οποίον κινδυνεύουμε

Εθιστήκαμε σε έναν τρόπο ζωής που αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση του προσωπικού οφέλους.

να ενδώσουμε όλοι. Και τούτο διότι, ζώντας σε έναν κόσμο που δυναμιτίζει διαρκώς τα συλλογικά του υποστρώματα –δηλαδή έναν κόσμο περιορισμένων συναντίληψης, ο οποίος ερωτοτροπεί διαρκώς με το Εγώ– μάθαμε πια να ορίζουμε το μέτρο του καθενός με γνώμονα την ψυχρή γλώσσα των αριθμών. Με άλλα λόγια, εθιστήκαμε σε έναν τρόπο ζωής που αποσκοπεί στη μεγιστοποίηση του προσωπικού οφέλους, με τη μικρότερη δυνατή

αναφορά σε κριτήρια, όπως ο αλτρουισμός και η θυσία στον βωμό κάποιου κοινού οράματος.

Πρόκειται για έναν τρόπο ο οποίος, εν προκειμένω, επιτρέπει στον γιατρό να γνωρίζει καλά το κόστος των υπηρεσιών που προσφέρει, αλλά να αγνοεί –ή ακριβέστερα να παραγνωρίζει– την αξία του ανθρώπινου βίου. Μια αξία που για να επανέλθει στο προσκήνιο θα πρέπει να σκεφτούμε ξανά την υποσχετική μας ικανότητα, ή αλλιώς τη δυνατότητα να υπάρξουμε υπό ποικίλους τρόπους.

Πιο συγκεκριμένα, οφείλουμε να αναλογιστούμε πως το υπαρκτό αυτό περιθώριο αποτελεί πρώτιστως το εργατήριο της παιδείας μας, ή αλλιώς το σημείο εκκίνησης της διαχρονικής μας προσπάθειας να αποκτήσουμε μια ποιοτική κατηγορία συνείδησης που θα αντιμάχεται την ευτελή και άδικη εκδοχή –δηλαδή, την κατάντια– του σύγχρονου κόσμου. Μια προσπάθεια η οποία αποκαλύπτει πως η ελευθερία μας δεν αφορά το δικαίωμα οποιουδήποτε να υπηρετεί τα ιδιωτικά του συμφέροντα –δηλαδή, κατ' ουσίαν να υποδουλώνεται στις ιδιοτελείς του ορέξεις– αλλά την ύψιστη δύναμη να αναλαμβάνει οικειοθελώς ως άτομο το συλλογικό χρέος που του αναλογεί. Με άλλα λόγια, σχετίζεται με την υπέρτατη ευθύνη που μπορεί να επωμισθεί ο άνθρωπος ανεβαίνοντας –βήμα το βήμα– τον ανηφορικό δρόμο της κοινωνικής του ολοκλήρωσης. Πρόκειται για έναν δύσβατο και όχι πλέον δημοφιλή δρόμο, ο οποίος εντέλει αποκαλύπτει πως η ουσία του καθενός ορίζεται από την ποιότητα της παρουσίας του μέσα στον κόσμο – δηλαδή από την ίδια του την παιδεία.

* Ο κ. Βασίλειος Δημόπουλος είναι διδάκτωρ Φιλοσοφίας και εργάζεται ως συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην παιδαγωγική διάσταση του υποκειμένου, την οποία αναπτύσσει στα βιβλία του «Φιλοσοφία της Παιδείας» (Αφού Κυριακίδη, 2018) και «Ο Martin Heidegger και η παιδαγωγία του θανάτου» (Μητσιογιάννης, 2016).

Τα πλήθη στις πλατείες, ήταν βαθιά δημοκρατικά

Η «Κ» μίλησε με τον Γάλλο συγγραφέα και λάτρη της Ιστορίας Ερίκ Βυϊγιάρ στο περιθώριο της Εκθεσης Βιβλίου Θεσσαλονίκης

Συνέντευξη στον ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

Ο διάβολος, λένε, κρύβεται στις λεπτομέρειες και ο Γάλλος συγγραφέας Ερίκ Βυϊγιάρ κυνηγάει μικρές στιγμές της Ιστορίας, υποσημειώσεις που μένουν συνήθως στο ημίφως και «πάνε κόντρα», όπως μας είπε, στις προσωπικές του πεποιθήσεις ή αλλάζουν την οπτική του πάνω στην κυρίαρχη αφήγηση ενός ιστορικού γεγονότος.

Για την «Ημερήσια Διάταξη» (εκδ. Πόλις), που του χάρισε το βραβείο των γαλλικών γραμμάτων Goncourt το 2017, παρατήρησε στα απομνημονεύματα του Τσώρτσιλ την αμήχανη σκηνή κατά την οποία ο πρωθυπουργός της Βρετανίας Νέβιλ Τσάμπερλεν μαθαίνει για τη γερμανική εισβολή στην Αυστρία, ενώ παραθέτει επίσημο γεύμα στον πρόεδρο και μετέπειτα υπουργό Εξωτερικών του Γ' Ράιχ, Γιοάχιμ φον Ρίμπεντροπ και αντί να αντιδράσει παραμένει προσκολλημένος στο διπλωματικό τυπικό. «Είναι σαν να σε προκαλεί να γράψεις μια σάτιρα γιατί είναι κάτι πολύ κωμικό, μια τέλεια λογοτεχνική σκηνή. Όταν την έγραψα μαζί με άλλες λεπτομέρειες μοιάζει να δείχνει το ταμπεραμέντο των ευρωπαϊκών ελίτ της εποχής και το πνεύμα συμβιβασμού», μας λέει ο Ερίκ Βυϊγιάρ όταν τον συναντάμε στη Θεσσαλονίκη, στο περι-

Τα φασιστικά πλήθη δεν είναι εξεγέρσεις ή επαναστάσεις, είναι άνθρωποι που καλούνται να δοξάσουν έναν ηγέτη, υπακούουν σε εντολές.

θώριο της Εκθεσης Βιβλίου. Ο συγγραφέας έλκει τα θέματά του από την Ιστορία και χρησιμοποιεί τη λογοτεχνία με τον τρόπο, λέει, που ο Παπαδιαμάντης έγραψε τη «Φόνισσα» ή ο Γκόγκολ τις «Νεκρές Ψυχές» που θαύμαζε ο Πούσκιν. «Αυτό που θαύμαζε ο Πούσκιν δεν είναι αυτό που φανταζόμαστε ότι είναι κανονικά η λογοτεχνία: δεν είναι η φαντασία, δεν είναι μια επινοήση, είναι ο ρεαλισμός, η αληθινή Ρωσία μας, όπως λέει. Ο Παπαδιαμάντης μέσα από την πρόζα του προσπαθεί να κάνει την ελληνική κοινωνία να «ομολογήσει». Και πιστεύω ότι η πιο βαθιά επιθυμία του συγγραφέα είναι να κάνει την κοινωνία μέσα στην οποία ζει να προβεί σε ομολογίες».

Για τη «14η Ιουλίου» (εκδ. Πόλις) ο χώρος που αφιερώνει ο Γάλλος ιστορικός και συγγραφέας της «Ιστορίας της Γαλλικής Επανάστασης», Ζιλ Μισελέ, στην περιγραφή της διαπραγμάτευσης που λαμβάνει

«Ο Παπαδιαμάντης μέσα από την πρόζα του προσπαθεί να κάνει την ελληνική κοινωνία να «ομολογήσει», λέει ο Ερίκ Βυϊγιάρ.

χώρα από αντιπροσώπους σε έναν πύργο και στο εξεγερμένο «πλήθος» που θα αλώσει τη Βασιλίσσα, του φάνηκε «ασύμμετρος» διαβάζοντας το περιστατικό υπό το πρίσμα των κοινωνικών και πολιτικών αλλαγών του 2008. «Διαβάζοντας το κεφάλαιο σε περίοδο ταραχών και αντιδράσεων σε χώρες όπως η Ελλάδα και η Ισπανία, μου φάνηκε ότι υπήρχε μια ασυμμετρία στην περιγραφή. Κατάλαβα ότι η αφήγηση του Μισελέ υποκρύπτει μια ιδεολογική θέση, σαν σκηνοθέτης που στήνει μια σκηνή. Αυτό που μου έδωσε την ιδέα για το βιβλίο ήταν ότι η 14η Ιουλίου δεν συντελέστηκε ψηλά στον πύργο της διαπραγμάτευσης αλλά κάτω στον δρόμο», μας λέει ο 51χρονος συγγραφέας.

Πολιτική οντότητα

Ο Βυϊγιάρ παρουσιάζει το «πλήθος» ως πολιτική οντότητα, κάτι που συζητήθηκε εκτενώς στο κεντρικό αφιέρωμα της 16ης Διεθνούς Εκθέσεως Θεσσαλονίκης από ιστορικούς και τον συγγραφέα. Εκτιμά ότι οι μεγάλοι αριθμοί του πλήθους προκαλούν την καχυποψία των πολιτικών, στην εποχή του Μισελέ και σήμερα, που τείνουν να ξεχνούν όπως λέει, «ότι το πλήθος είναι ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων, είναι η Δημοκρατία».

Τι συμβαίνει, όμως, με τη πλήθη

που χειραγωγούνται από δημαγωγούς και εκλέγουν ακραίους ηγέτες, ρωτάμε τον Ερίκ Βυϊγιάρ, ο οποίος σπεύδει να διακρίνει το «φασιστικό» από το «δημοκρατικό» πλήθος. «Δεν είναι το πλήθος που ψηφίζει τα ακραία κόμματα, υπάρχει ήδη αντιπροσώπευση. Μεσολαβεί ένα πολιτικό μέσο, εκχωρείται η εξουσία. Πρόκειται για μεμονωμένα άτομα και όχι πλήθη, είναι δύο διαφορετικές πολιτικές οντότητες. Τα φασιστικά πλήθη δεν είναι εξεγέρσεις ή επαναστάσεις, είναι άνθρωποι που καλούνται να δοξάσουν έναν ηγέτη, υπακούουν σε εντολές. Σήμερα στα «Κίτρινα Γύλεκα» μπορεί να πάει όποιος θέλει και να διαδηλώσει, είναι μια ατομική απόφαση, όχι εξαναγκασμός και αυτό είναι που ορίζει ένα πολιτικό πλήθος».

«Μήπως, όμως, είμαστε σε μια εποχή που τα πλήθη μόνο διαμαρτύρονται και αφορίζουν την πολιτική;», επιμένουμε. «Αν πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι θα πρέπει να διαμορφώσουν από πριν τις ιδέες τους είναι σαν να αρνούμαστε ότι πρέπει να υπάρχει μια δημοκρατική διαδικασία, αυτό είναι λάθος. Όλο αυτό το πλήθος που είδαμε στην Ισπανία, στην Ελλάδα, στις πλατείες, δεν έχει ένα πρόγραμμα, δεν έχει μια πολιτική κατεύθυνση, αλλά θέλει μια συλλογική συζήτηση για να βγει αυτό το πρόγραμμα. Αυτά τα πλήθη είναι βαθιά δημοκρατικά», τονίζει.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Εθνικός Διχασμός

Μια νέα εκδοτική σειρά της «Καθημερινής», που φωτίζει το παρελθόν, με τα μάτια στο παρόν και το μέλλον.

Ο τέταρτος τόμος είναι αφιερωμένος στον Εθνικό Διχασμό, ο οποίος άφησε ανεξίτηλο το στίγμα του στις εξελίξεις του 20ού αιώνα.

Η διαφωνία του πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου και του βασιλιά Κωνσταντίνου Α΄ για τη στάση της Ελλάδας στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, και οι διαμάχες των δεκαετιών του 1920 και του 1930 που την ακολούθησαν, σε ένα βιβλίο που υπογράφουν οι Αντώνης Κλάφης και Μανόλης Κούμας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εμπειρία

Την Κυριακή 2 Ιουνίου μαζί με την Καθημερινή

ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ